

ภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

ปริญญานิพนธ์

ของ

รสนิน นรินทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

895.913

ร176ก

ร.3

ภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

บทคัดย่อ

ของ

รสลิน นรินราย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

พฤษภาคม 2548

h 247499

25 ก.ย. 2548

รสนิน นิรันราย. (2548). ภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ.

ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์

สายทิพย์ นุกุลกิจ, อาจารย์พรธาดา สุวัธนวิช.

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาภาพสะท้อนปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ และวิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจำนวน 18 เรื่องและเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้สะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้

ปัญหาเด็ก ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่ ได้แก่ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ปัญหาเด็กมีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง ปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก ปัญหาเด็กที่ถูกลงโทษแบบใช้วิธีประจานความผิด ปัญหาเด็กไม่มีของเล่น ปัญหาเด็กขาดโอกาสทางการศึกษา ส่วนที่มีสาเหตุมาจากตัวเด็กเอง ได้แก่ ปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน

ปัญหาเยาวชน ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่ ได้แก่ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ปัญหาการขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว ปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กถูกรังแกที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ปัญหาเยาวชนถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ส่วนที่มีสาเหตุมาจากตัวเยาวชนเอง ได้แก่ ปัญหาการมีปมด้อยในเรื่องรูปร่างหน้าและฐานะความเป็นอยู่ ปัญหาเยาวชนผิดหวังในความรัก ปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ

ส่วนบทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนพบว่าผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาไว้ 2 ลักษณะ คือ

เสนอแนะโดยตรง ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาผ่านบทสนทนาและผ่านบทบรรยาย

เสนอแนะโดยอ้อม ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาผ่านโครงเรื่องและการสร้างตัวละครคู่เทียบ

THE REFLECTIONS OF CHILDREN AND ADOLESCENTS
IN M.L.SRIFA MAHAWAN'S NOVELS.

AN ABSTRACT
BY
ROSSARIN NIRUNRAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Arts degree in Thai
at Srinakharinwirot University
May 2005

Rossalin Nirunrai. (2005). *The Reflections of Children and Adolescents in M.L. Sripa Mahawan's Novels*, M.A. Thesis (Thai). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisory Committee: Associate Professor Saithip Nukulkit and Mrs. Pornthada Suwathanawanich.

The purpose of the thesis was twofold : to study the social reflections of children and adolescents problem in M.L. Sripa Mahawan's novels and to analyze the novel's method in presenting the problems and solution concerning the children and adolescents. Data related to children and adolescents in 18 novels written by M.L. Sripa Mahawan were analyzed. The research results revealed that there were two major problems. First, **the children problem** which composes of the inappropriate bringing up by their parents, the weak physical condition, the mental problem from broken family, the embarrassing punishment, the lacking of toys, the lacking of education opportunity and the running away from home. The second problem is **the adolescents problem**. These are the inappropriate bringing up by their parents, the lacking of family's love and care, the family neglected half breed child, the mental hurt, the inferiority complex from looks and family social position, the disappointment from love, the sexual problem during school age and the materialism adherence. With regard to the novel's roles in presented solutions, two methods were found: direct and indirect..Directly, the solution was presented through the characters' conversations and the novelist's description. Indirectly, the solution was presented through the plot of the novel and through a comparisons of two characters. The solution presented through the plot of novel is mostly found in her novels.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

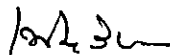
ของ

รสลิน นีวันราย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกูลกิจ)

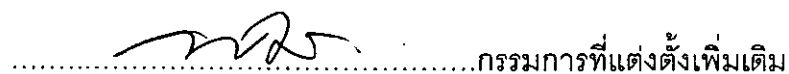
.....กรรมการ

(อาจารย์พรธาดา สุวธนนิช)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์บรรพต ศิริชัย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์พิมพ์ภรณ์ บุญประเสริฐ)

ประกาศศุภกฤตการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์สายทิพย์ นุกุลกิจ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์พรธาดา สุวัฒนวิษ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่มีค่าและมีประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ ทั้งยังช่วยแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์บรรพต ศิริชัย และ อาจารย์พิมพ์ภาภรณ์ บุญประเสริฐ คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล ที่ได้ช่วยดูแลมาตั้งแต่ต้น และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้มอบทุนสนับสนุนการวิจัยสำหรับให้ใช้จ่ายในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทวิชาเอกภาษาไทยทุกๆ ท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่คอยให้ความรัก ความห่วงใยและให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพี่สาวน้องสาว พี่เขยและน้องเขยที่คอยให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

รสลิน นรินทร์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	3
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชน.....	4
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชน.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมของนวนิยาย.....	10
2 วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ.....	12
ภาพสะท้อนปัญหาเด็ก.....	13
กิ้งไก่.....	14
เพื่อนรัก.....	17
เหตุเกิดในครอบครัว.....	21
หัวใจดวงน้อย.....	24
ภาพสะท้อนปัญหาเยาวชน.....	30
ทางโค้ง.....	31
ไอ้มาดา.....	37
วงเวียนชีวิต.....	41
ข้าววนอกนา.....	43
ตำหนิในดวงจันทร์.....	48
ความรักสี่เพลิ่ง.....	50
อรุณสวัสดิ์.....	53
แม่ม่าย.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) กุหลาบไร้หนาม.....	60
เศรษฐี.....	62
ไม้อ่อน.....	65
หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม.....	72
ตุ๊กตามนุษย์.....	74
ชมพูเบิกฟ้า.....	81
3 วิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน.....	87
บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเด็ก.....	88
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กโดยผ่านโครงเรื่อง.....	89
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กโดยผ่านบทสนทนา.....	90
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ	93
บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเยาวชน.....	95
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเยาวชนโดยผ่านโครงเรื่อง.....	96
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเยาวชนโดยผ่านบทสนทนา.....	103
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเยาวชนโดยผ่านการบรรยาย.....	107
การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเยาวชนโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะ คู่เทียบ.....	107
4 สรุปผล อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ.....	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม..... 117

ประวัติย่อผู้วิจัย..... 120

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนนับเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่เรามักจะพบหรือเห็นจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ซึ่งเสนอข่าวเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องการติดยาเสพติด การหนีเรียน การขายบริการทางเพศ การทะเลาะวิวาท การพนัน ฯลฯ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนดังกล่าวนี้นักเขียนนวนิยายหลายคนได้นำเสนอสู่สังคม เช่น โบตัน เขียนเรื่องตราไว้ในดวงจิต สุดแต่ใจจะไขว่คว้า กว่าจะรู้เตียงสาประภัสสร เสวิกุล เขียนเรื่องขอมอนโบนั้นที่เธอฝันยามหนุน เวลาในขวดแก้ว และกฤษณา อโศกสิน เขียนเรื่องหน้าต่างบานแรก ข้ามสีทันดร เป็นต้น

นักเขียนนวนิยายอีกผู้หนึ่งที่เห็นความสำคัญของปัญหาเด็กและเยาวชนและได้ถ่ายทอดปัญหาของเด็กและเยาวชนในนวนิยายอย่างสม่ำเสมอคือ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ หรือที่เรารู้จักกันดีในนามปากกาว่า 'ศรีฟ้า ลดาวัลย์' 'จุลลดา ภักดีภูมินทร์' และ 'สีฟ้า' ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ตีแผ่สภาพชีวิตและความต้องการของเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจนไว้ในนวนิยายหลายเรื่อง เช่น เรื่องเพื่อนรัก เรื่องนี้ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีความสำคัญสำหรับเด็กมากและเด็ก ๆ ทุกคนก็ต้องการความรักความเข้าใจจากคนในครอบครัว ถ้าครอบครัวไม่มีความรักความอบอุ่นเด็กก็จะไม่มีที่พึ่งทางใจและอาจหนีออกจากบ้านได้ เรื่องอรุณสวัสดิ์ เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าการขัดแย้งทางความคิดระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่และสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากวัยรุ่นและผู้ใหญ่จะหันหน้าเข้าหากันและเปิดใจให้กว้างเพื่อยอมรับความคิดของแต่ละฝ่าย เรื่องข้าวนอกนา เรื่องนี้แสดงแนวคิดให้เห็นว่านอกจากเด็กทุกคนจะต้องการความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวแล้ว เด็กยังต้องการการยอมรับการให้ออกัสจากคนในสังคมอีกด้วย เรื่องหัวใจดวงน้อย เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าเด็ก ๆ แต่ละคนต่างก็มีความคิดและความต้องการที่แตกต่างกันไป ครอบครัวมีส่วนสำคัญที่จะปลูกฝังบุคลิกภาพและนิสัยของเด็ก ดังนั้นผู้ใหญ่จึงควรให้ความรักและความอบอุ่นแก่เด็กอย่างเพียงพอ ชี้นะ อบรมสั่งสอนเด็กด้วยความรักเพื่อประดับประดาให้เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

ดังนั้นนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จึงน่าจะเป็นภาพสะท้อนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน สะท้อนความต้องการของเด็กและเยาวชนและสะท้อนถึงมุมมองของ

ผู้เขียนที่มีต่อปัญหาเด็กและเยาวชน ตลอดจนนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนเพราะผู้เขียนมุ่งให้นวนิยายของตนเองมีบทบาทเป็นสื่อสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาภาพสะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ โดยคาดหวังว่าผลการวิจัยจะทำให้มองเห็นทัศนคติที่ผู้เขียนนำเสนอแนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชนในสังคมไทยตลอดจนบทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ในการเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กและเยาวชน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบถึงภาพสะท้อนปัญหาของเด็กและเยาวชนในทัศนะของม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ อันจะทำให้เข้าใจบทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ในด้านการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชน

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษานวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 18 เรื่อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาเด็กและเยาวชน ได้แก่

1. กิ่งไผ่	พ.ศ. 2510	(สีฟ้า)
2. ทางโค้ง	พ.ศ. 2512	(สีฟ้า)
3. โอ้มาดา	พ.ศ. 2514	(สีฟ้า)
4. วรเวียนชีวิต	พ.ศ. 2515	(สีฟ้า)

5. ข้าวนอกนา	พ.ศ. 2516	(สีฟ้า)
6. ตำนานในดวงจันทร์	พ.ศ. 2516	(สีฟ้า)
7. ความรักสีเพลิง	พ.ศ. 2517	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
8. เพื่อนรัก	พ.ศ. 2518	(จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์)
9. อรุณสวัสดิ์	พ.ศ. 2519	(จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์)
10. แม่ม่าย	พ.ศ. 2522	(จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์)
11. เหตุเกิดในครอบครัว	พ.ศ. 2522	(สีฟ้า)
12. กุหลาบไร้หนาม	พ.ศ. 2523	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
13. หัวใจดวงน้อย	พ.ศ. 2524	(สีฟ้า)
14. เศรษฐินี	พ.ศ. 2525	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
15. ไม้อ่อน	พ.ศ. 2528	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
16. หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม	พ.ศ. 2537	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
17. ตึกตามนุษย์	พ.ศ. 2533	(ศรีฟ้า ลดาวัลย์)
18. ชมพูเบิกฟ้า	พ.ศ. 2535	(สีฟ้า)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาประวัติและผลงานของม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จากเอกสาร บทความ และบทวิจารณ์
2. ศึกษานวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 18 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชน ดังระบุไว้ในขอบเขตของการวิจัย
3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชน
4. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเด็กและเยาวชน
5. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมของนวนิยาย
6. วิเคราะห์นวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ในด้าน
 - 6.1 ภาพสะท้อนของเด็กและเยาวชน
 - 6.2 บทบาทของนวนิยายด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน
7. เสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมของนวนิยาย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชน

ตรีศิลป์ บุญขจร (2525 : 23) และ บุญยงค์ เกศเทศ (2536 : 46) ได้กล่าวถึงนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชนเอาไว้ว่า เป็นงานวรรณกรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปโดยไม่จำกัดกลุ่มคนอ่านและนักเขียน มักจะเสนอเรื่องราวของเด็กในแง่มุมต่างๆ ออกมาหลายเล่ม ส่วนใหญ่จะนำลงตีพิมพ์ในนิตยสารระดับแนวหน้าสำหรับเด็ก เนื้อหาส่วนมากจะสะท้อนออกมาในรูปของปัญหาด้านจิตวิทยาในการเลี้ยงดูเด็กเพราะสภาพสังคมที่แก่งแย่งแข่งขันกันในปัจจุบัน ได้ส่งอิทธิพลผ่านไปสู่เด็กทำให้เด็กส่วนหนึ่งกลายเป็นเด็กมีปัญหา ดังที่ 'โสฬส แสงเดือน' ได้สะท้อนไว้ในเรื่อง ก.เอ๋ย. ก.กึ่งก่า ก.เอ๋ย ก. 'ก้อง หรือ ศิริพร หนูแก้วขวัญ' สะท้อนไว้ในเรื่อง แม่ขา...หนูมาจากไหน หรือเรื่อง 'ไอ้ปุม 'นิเวศน์ กันไทยราษฎร์' เขียน เรื่อง ถนนนอกเมือง แสดงให้เห็นภาพของเด็กที่ต่างฐานะกันซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างบริสุทธิ์แต่ความแตกต่างของฐานะทำให้ชีวิตของลูกชายกรรมกรรับจ้างห่างไกลจากชีวิตของลูกชายผู้มีฐานะดีออกไปทุกที นอกจากนี้ 'มานพ ถนอมศรี' ก็ได้เขียนเรื่อง เด็กชายทองอบเชย แสดงถึงชีวิตของเด็กชาวสลัมในกรุงเทพฯ ซึ่งมักจะถูกมองว่าสกปรก แก่นแก้วและหยาบคาย แต่ผู้เขียนก็ทำให้ผู้อ่านมองเห็นถึงความเป็นเด็กเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นๆ ที่มีความซื่อ รักสนุกและเกลียดชังการบีบบังคับ นอกจากนี้ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงด้านที่ทุกซอกต้องหาเช้ากินค่ำ ความมั่งคั่งกับไสยศาสตร์และการไร้หลักประกันในชีวิตในด้านที่อยู่อาศัยกับด้านที่เป็นความเจริญรุ่มของเขา เช่น หนึ่งกลางแปลง งานผ้าป่า ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่านวนิยายที่สะท้อนปัญหาสำหรับเด็กของนักเขียนรุ่นใหม่ มักมีลักษณะร่วมกันคือ ต้องการเสนอชีวิตอันบริสุทธิ์ รักธรรมชาติ ไล่ต้อนไปอย่างสนุกสนานของเด็กๆ และพยายามจะให้อ่านเข้าใจถึงความต้องการ อารมณ์และความรู้สึกของเด็กที่ไม่ชอบการบีบบังคับทั้งจากผู้ปกครองและโรงเรียน ส่วนในด้านของนวนิยายที่สะท้อนปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนนั้น 'มาลา คำจันทร์' ได้เสนอนวนิยายสำหรับเยาวชน เรื่องหมู่บ้านอาบจันทร์ เรื่องราวของเด็กชาวเขาเผ่ายางหรือกะเหรี่ยงในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากความเจริญทางวัตถุ แม้ว่าจะมีเด็กต่างฐานะแต่เขาเหล่านั้นก็ยังอยู่ด้วยกันด้วยความรักและความจริงใจท่ามกลาง

ธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีนวนิยายของ 'พนม นันทพดุษ' เรื่องเด็กชายชาวเล ที่แสดงให้เห็นเรื่องราวของเด็กชายชาวอิสลามกับชีวิตชาวประมงที่ได้รับผลกระทบจากการเข้าไปตั้งโรงงานทำปลาป่น 'มานพ แก้วสนิท' เขียนเรื่องไข่นุ้ยไปโรงเรียน 'จำลอง ผึ้งชลจิตร' เขียนเรื่องขนาน้อยกลางทุ่งนาที่เสนอเรื่องราวของเด็กกับความสนุกสนานอย่างอิสระเสรีและพยายามชี้ให้เห็นว่าเหตุใดเด็กจึงไม่อยากไปโรงเรียนแต่เด็กบางคนอยากไปกลับไม่ได้ไป นอกจากนี้ยังได้นำเสนอนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับนักศึกษาโดยจะสะท้อนออกมาในลักษณะหลากหลาย เนื่องจากบทบาทของนักศึกษาเป็นบทบาทเด่นนำของสังคมมีทั้งที่สะท้อนออกมาอย่างยกย่องเชิดชูและชี้ให้เห็นบทบาทที่ดั่งามของนักศึกษาต่อสังคม ดังเรื่องของ 'วัฒน์ วรรณยางกูร' ในเรื่องตำบลช่อมะกอกหรือที่นักเขียนมองนักศึกษาอย่างกลาง ๆ ไม่วิเคราะห์เจาะลึกดังเรื่องของ 'สุวรรณี สุคนธา' ในเรื่องที่ไม่มีความโดดเด่นและที่มองนักศึกษาเยาวชนในแง่ตำหนิติเตียนพร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ดังในเรื่อง เทียนส่องแสง รวมทั้งที่มองนักศึกษาในแง่ของการใช้ชีวิตนักศึกษาอย่างสนุกสนานในงานชุดความรักหรือเรื่องราวของนักศึกษาของ 'ศุภักษร' เป็นต้น

ส่วนในปัจจุบัน การนำเสนอปัญหาของเยาวชนในนวนิยายยังมีความคล้ายคลึงกับในอดีตที่ต้องการสื่อให้เห็นอารมณ์และความต้องการของเยาวชน หากแต่ปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมอย่างเช่นในนวนิยายเรื่องเหยื่อของ 'โบทัน' ได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาของเยาวชนนอกจากจะเกิดมาจากการที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างใกล้ชิดแล้วยังเกิดมาจากการสื่อที่หมกมุ่นเรื่องเพศให้กับเยาวชนจนเป็นสาเหตุให้เยาวชนก่ออาชญากรรมขึ้นซึ่งโบทันต้องการให้ผู้เป็นพ่อแม่ได้ระมัดระวังถึงภัยในลักษณะนี้เพราะเป็นภัยที่เข้ามาถึงในบ้านโดยไม่รู้ตัวโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่สื่อมีอิทธิพลต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก อีกทั้งสื่อยังสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของเยาวชนได้ทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยปัญหาของเด็กและเยาวชนในงานวิจัยของ นางลักษณ ปิ่นสุวรรณ (2531) ซึ่งศึกษาตัวละครเด็กและเยาวชนในนวนิยายของโบทันในด้านของบุคลิภาพของตัวละคร พฤติกรรมการแสดงออกและสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมนั้น ๆ โดยศึกษาตัวละครเด็ก 14 ตัว จากนวนิยายจำนวน 10 เรื่อง ผลการวิจัยมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ รินรัตน์ นฤภัยพิทักษ์ (2534) ที่ศึกษาพฤติกรรมของตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ตั้งแต่ พ.ศ. 2505-2531 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนมีทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ มีเป้าหมายในชีวิต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่ดีอยู่ในจิตใจตลอดเวลาเป็นคนเสียสละ รู้จักรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สนใจศาสนา ชอบเลียนแบบผู้ใหญ่เคารพยำเกรงผู้ใหญ่ มีพฤติกรรมทางเพศที่ดี ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้แก่ มีความ

ก้าวร้าวเกร ขอบความรุนแรง ประพฤติตนเป็นโจร ติดยาเสพติด เป็นคนหวาดระแวง ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ชอบสังคมและต่อต้านสังคม บุคลิกภาพผิดปกติ ไม่ซื่อสัตย์ โดยสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมเหล่านี้เกิดมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งเกิดจากความต้องการของเยาวชนแต่ละคนด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กและเยาวชนดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนได้รับความสนใจจากนักเขียนเป็นจำนวนมากทั้งอดีตและปัจจุบัน หากเพียงแต่การนำเสนอปัญหาของเด็กและเยาวชนของนักเขียนอาจจะทำในมุมมองที่แตกต่างกันไปตามความสนใจ ความสามารถ ความนึกคิดของนักเขียนและสภาพของสังคม แต่ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของนักเขียนนวนิยายที่สะท้อนให้เห็นปัญหาของเด็กและเยาวชนก็ยังมีแนวความคิดที่เหมือนกันก็คือ ต้องการสื่อให้สังคมรับรู้ เข้าใจ และหาทางแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนให้ดีขึ้นนั่นเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนเปรียบเสมือนเป็นรากฐานของความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เพราะเด็กและเยาวชนคือผู้ที่กำลังก้าวขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า หากประเทศชาติสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาและหาทางสนองตอบความต้องการของเด็กและเยาวชนได้จะทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคตและส่งเสริมให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น แต่ในสภาพความเป็นจริงเด็กและเยาวชนกลับเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับสังคมและมีแนวโน้มรุนแรงและสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าสังคมยังไม่ได้เอาใจใส่และตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนได้เท่าที่ควร สำหรับความต้องการของวัยรุ่นนั้นคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล (2527 : 18-20) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของเยาวชนไทยพบว่าเยาวชนมีความต้องการดังต่อไปนี้ 1.ด้านร่างกายและสุขภาพอนามัย ได้แก่ ต้องการความอบอุ่นดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาและผู้ปกครอง ต้องการความมั่นคงปลอดภัยต้องการความสวยงามของร่างกายและทันสมัย ต้องการมีสุขภาพอนามัยดี ต้องการมีความรู้ทางเพศศึกษา 2.ด้านจิตใจ อารมณ์ ได้แก่ ต้องการความรักจากบิดามารดา ผู้ปกครองและจากเพื่อน ต้องการการยอมรับ ยกย่องสรรเสริญ ต้องการความยุติธรรมและถูกต้อง ต้องการความซาบซึ้งในรสแห่งวรรณคดี ดนตรี ศิลปะ และธรรมชาติ ต้องการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและชัดเจน ต้องการศึกษาค้นคว้าความรู้ต้องการทราบความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน 3. ด้านสังคม ได้แก่ ต้องการเพื่อนมากกว่าวัยอื่น ๆ และการยอมรับเข้ากลุ่มของเพื่อน ต้องการมี

ประสบการณ์และการผจญภัย ต้องการมีอาชีพหาเลี้ยงตนเองได้ ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต้องการมีส่วนร่วมในการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค ต้องการมีสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เมื่อไม่ได้รับการเอาใจใส่และตอบสนองในสิ่งที่ต้องการ เด็กและเยาวชนจึงหาทางตอบสนองความต้องการของตนเองและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความพลั้งพลาดได้ง่ายหรือกลายเป็นการกระทำความผิดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งสุพัตรา สุภาพ (2542 : 49-52) และนงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2541:135-137) ได้กล่าวถึงสภาพของปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้ว่า ในยุคที่สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ เราจะพบว่าปัญหาเด็กจะทวีความรุนแรงมากขึ้น การที่ปัญหาการกระทำผิดของเด็กนับวันจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้มีสาเหตุเพราะว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอัตราสูงหรือลักษณะการกระทำผิดร้ายแรงขึ้น แต่เนื่องจากว่าพฤติกรรมผิดระเบียบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะความประพฤติเกิด สภาพความเป็นอยู่ทางสังคมและลักษณะประจำตัวบุคคลที่กระทำหรืออีกนัยหนึ่งคือองค์ประกอบทางสังคมและภาวะความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัย ความเชื่อ เหตุจูงใจต่าง ๆ ที่ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นในชีวิตและความเจริญเติบโตทั้งทางร่างกายจิตใจ จึงเป็นสาเหตุให้เด็กกระทำความผิด กระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีพฤติกรรมที่เป็นการขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมอันดีของส่วนรวม

สุชา จันทรโสม (2528 : 30-34) และทองหล่อ สุวรรณภาพ (2531 : 105-123) ได้กล่าวถึงปัญหาของเยาวชนที่พบมักจะได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางร่างกายและการเจริญเติบโตทางเพศ ปัญหาทางด้านจิตใจ ปัญหาเรื่องการปรับตัวทางเพศ ปัญหาเรื่องการกระทำผิด ปัญหาการปรับตัวทางด้านสังคมของวัยรุ่น ปัญหาการเลือกอาชีพ นอกจากนี้จาก รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องแนวทางการพัฒนาเยาวชนในทศวรรษหน้า (2532 : 26-30) ทำให้เห็นได้ว่ามีปัญหาของเยาวชนเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้ว ได้แก่ ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านการศึกษา

ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในเยาวชนนั้น สุพัตรา สุภาพ (2542 : 21-22) และ รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องแนวทางการพัฒนาเยาวชนในทศวรรษหน้า (2532 : 26-30) มีความคิดไปในแนวทางเดียวกันได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหานั้นมีสาเหตุมาจาก

1. ตัวของเด็กเอง ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ ทำให้เด็กมีอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย มีความกังวลและรู้สึกไม่สบายใจ หากผู้ใหญ่ไม่เข้าใจและไม่แสดงความเห็นอกเห็นใจ เด็กก็อาจจะกลายเป็นเด็กเก็บตัวไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพปกติได้ เด็กอาจเติบโต

โตในลักษณะที่ไม่มีความสุขไม่พอใจในชีวิตของตน เข้ากับคนอื่นไม่ได้ อาจทำให้เกิดโรคประสาท ในรายที่ได้รับความกระทบกระเทือนใจอย่างรุนแรงอาจกลายเป็นโรคจิตได้

2. สิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ครอบครัว เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อจิตใจเด็กเพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ฝึกอบรมนิสัยใจคอและความประพฤติให้แก่เด็ก การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่ถูกวิธีโดยการให้ความรักหรือตามใจอย่างไม่มีเหตุผลและการไม่ให้อิสระแก่บุตรในการที่จะตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตนเองตามวัยอันควรก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กกระทำผิดได้ นอกจากนี้การขาดความรักความเข้าใจในครอบครัวอาจทำให้เด็กเกิดแรงต่อต้านและแสดงออกในรูปของความก้าวร้าวรุนแรงหรืออาจทำให้เด็กหาทางแก้ปัญหาด้วยการหนีออกจากบ้านและคบเพื่อนไปในทางที่ผิด

2.2 โรงเรียนและครู โรงเรียนก่อให้เกิดปัญหาในด้านของการศึกษา เนื่องจากเด็กได้รับการศึกษาไม่เพียงพอและขาดโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมีน้อยไม่พอกับจำนวนนักเรียนโดยเฉพาะในชนบท หลักสูตรการศึกษาไม่เหมาะสม ล้าหลัง ไม่ทันสมัย การใช้สิทธิพิเศษที่ไม่ถูกต้องในการเข้ารับการศึกษาศึกษาในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงของรัฐ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกแตกต่างและมีความเหลื่อมล้ำกันมากเกินไป ส่วนในเรื่องของครู โดยส่วนมากครูจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กมากเพราะวัยรุ่นบางคนจะกลัวเกรงครูมากกว่าพ่อแม่ อยากให้ครูรักและชม วัยรุ่นส่วนมากจึงมักจะพยายามเอาใจครู หากครูไม่เข้าใจเด็กและมักจะดูต่ำว่ากล่าวแต่เพียงอย่างเดียวก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่ยอมไปโรงเรียนและหนีเรียนไปมั่วสุมทำความผิดได้

2.3 เพื่อน เด็กในวัยนี้มักจะรักเพื่อน ติดเพื่อนและนิยมทำตามอย่างเพื่อน ถ้าเด็กคบเพื่อนดีเด็กก็จะประพฤติไปในทางที่ดี แต่ถ้าเพื่อนไม่ดีประกอบกับสิ่งแวดล้อมอื่นไม่ดี เด็กก็มีทางที่จะไปสู่ความเสื่อมมากกว่าทางดี

2.4 สภาพของสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ปัญหาสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ที่มอมเมาเด็ก การจำกัดความคิดของเด็กโดยสังคมจะเป็นผู้กำหนดความคิดของเด็กเสียเองโดยไม่เปิดโอกาสให้เด็กรู้จักคิดมีเหตุผลด้วยตัวเอง สังคมขาดจริยธรรม ศีลธรรมอันดีงาม ทำให้เด็กเกิดความหลงผิดและเดินตาม ปัญหาการเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยการมีฐานะที่แตกต่างกันมากเกินไปทำให้เด็กรู้สึกว่าการขาดความยุติธรรม

อย่างไรก็ตามเราสามารถหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้ตามที่ สุพัตรา สุภาพ (2542 : 49-52) ได้เสนอแนะแนวทางไว้คือ

1.พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องสร้างคุณธรรม ความซื่อตรง ความรักให้แก่เด็ก ถ้าพ่อแม่ลำเอียงเด็กจะดื้อ ถ้าพ่อแม่ไม่ซื่อตรงเด็กจะคดโกงพุดบด ถ้าพ่อแม่ไม่รักก็จะระรานคนอื่น เป็นต้น เพราะเด็กจะดีหรือไม่ดีอยู่ที่พ่อแม่ด้วย ถ้าพ่อแม่ปล่อยหรือตามใจเด็กอย่างมากเด็กจะหลงระเหิรเกร หรือพ่อแม่ชอบการพนันเด็กจะติดการพนันบ้าง พ่อแม่กล่าวเท็จเด็กจะกล่าวเท็จ เพราะเห็นเป็นของธรรมดา

2.ภาวะทางบ้าน บ้านจะต้องมีบรรยากาศของความรักความอบอุ่นและความเข้าใจ ให้เด็กอยู่เสมอ เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่บ้าน ถ้าบ้านไม่มีความรักความอบอุ่นและความเข้าใจให้แก่เด็ก เด็กก็จะไม่อยากอยู่บ้านและหาทางออกโดยการหนีเที่ยว ทำตัวเกเรจนกลายเป็นอาชญากร

3.การศึกษาและโรงเรียน การศึกษานับว่าจำเป็นมากทั้งพ่อแม่และลูก หากการศึกษาต่ำ โอกาสที่เด็กจะกระทำผิดก็มีมากกว่าปกติเพราะเด็กไม่รู้ว่สิ่งใดดีหรือไม่ดี การปรับปรุงโรงเรียนและครูให้มีคุณภาพจะช่วยให้เด็กอยากไปโรงเรียนและถ้าโรงเรียนสามารถให้การศึกษาในเรื่องเพศศึกษาภายในขอบเขตและถูกต้องก็จะช่วยลดอาชญากรรมทางเพศให้ลดลงได้บ้าง

4.สุขภาพของร่างกาย เด็กควรจะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและควรจะได้รับ การตรวจอยู่เสมอเพราะมีโรคบางโรคจะต้องได้รับการแก้ไขแต่แรกเริ่ม มิฉะนั้นอาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำผิดได้

5.ภาวะเศรษฐกิจและสังคม พ่อแม่จะต้องให้ความอยู่ดีกินดีแก่เด็ก สอนเด็กให้รู้จักคุณค่าของเงินให้เด็กมีเงินใช้จ่ายตามฐานะและวัย หากครอบครัวปล่อยให้เด็กใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินไปอาจจะเสียคนได้เพราะถูกตามใจมากและหากครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ลูกอาจจะประพฤติผิดเพราะความยากแค้นต้องชวนหาสิ่งที่ต้องการเอาเอง บางครั้งก็ได้มาโดยไม่สุจริตลักขโมยหรือแย่งชิงวิ่งราวมาบางทีก็เถียงเถียงกับคนที่ดีกว่าตน

การที่บุคคลหรือหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนได้วิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนไว้นั้น ทำให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนยังไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการเท่าที่ควรจนทำให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากขึ้นและรุนแรงขึ้น ซึ่งปัญหาที่มักจะพบได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและจิตใจ ปัญหาการปรับตัวทางเพศ ปัญหาเรื่องการกระทำผิด ปัญหาการปรับตัวทางด้านสังคมของวัยรุ่น ปัญหาการเลือกอาชีพ ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางการศึกษา โดยมีสาเหตุมา

จากตัวของเด็กและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามปัญหาเด็กและเยาวชนเหล่านี้สามารถแก้ไขให้ลดน้อยลงได้หากได้รับความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ซึ่งถือเป็นสถาบันแห่งแรกที่มีส่วนช่วยเหลือหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนไทยเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมของนวนิยาย

ในด้านบทบาทของนวนิยายที่มีต่อสังคม กระแสร์ มาลาภรณ์ และชุดา จิตพิทักษ์ (2528 : 101-103) กล่าวถึงอิทธิพลภายในของสังคมที่ได้รับจากนวนิยายว่า "วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบและปลูกฝังค่านิยมของสังคมและมีอิทธิพลต่อระบบความคิด ความเชื่อและทัศนคติอย่างลึกซึ้ง" ส่วน ตรีศิลป์ บุญขจร (2542 : 5-7) นั้น นอกจากจะมีความคิดเห็นในเรื่องอิทธิพลภายในของสังคมตรงกับกระแสร์ มาลาภรณ์ และ ชุดา จิตพิทักษ์ แล้ว ตรีศิลป์ บุญขจร ยังมีความคิดเห็นว่า "นวนิยายยังมีอิทธิพลภายนอกต่อสังคมด้วย ซึ่งได้แก่ การแต่งกาย หรือการกระทำตามอย่างในวรรณกรรม" สำหรับชลธิรา สัตยาวัฒนา (2522 : 78-82) มีความคิดเห็นว่า "บทบาทอีกด้านหนึ่งที่นวนิยายมีต่อสังคมก็คือ การที่สังคมและผู้อ่านนวนิยายจะอาศัยนวนิยายเป็นเครื่องประเทืองอารมณ์" เพราะนวนิยายสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความสุขและความเศร้าได้และหากนวนิยายถูกเขียนขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้มีผลต่อสังคมโดยการเสนอแนะหรือเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับผู้อ่านหรือสังคมแล้ว ก็น่าจะถือได้ว่านวนิยายนั้นประเทืองปัญญาให้กับผู้อ่านหรือสังคม นอกจากนี้ ตรีศิลป์ บุญขจร ยังได้กล่าวไว้อีกว่า "วรรณกรรมถือได้ว่าเป็นภาพสะท้อนของสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ในด้านรูปธรรมนั้น หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน" ส่วนชลธิรา สัตยาวัฒนา เองก็มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกับตรีศิลป์ บุญขจร โดยมองว่า แม้นวนิยายจะเป็นเรื่องที่เขียนขึ้นมาจากความคิดและจินตนาการของผู้แต่งก็ตาม แต่สังคมที่ผู้แต่งมีชีวิตอยู่ในเวลานั้น มีส่วนทำให้ผู้แต่งถ่ายทอดสภาพสังคมนั้น ๆ ลงไปในเรื่องที่ตนเองแต่งขึ้นทั้งโดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจ กล่าวคือ ถ้าผู้แต่งตั้งใจที่จะสะท้อนสภาพสังคม ผู้แต่งก็จะนำสภาพสังคมมาเป็นแก่นเรื่อง เป็นจุดมุ่งหมายของเรื่องหรือบางครั้งก็อาจจะเป็นอุดมคติของเรื่องก็ได้แต่ถ้าผู้แต่งไม่ได้ตั้งใจที่จะสะท้อนสภาพสังคม สภาพสังคมที่ปรากฏให้เห็นก็จะมีลักษณะเป็นฉาก เป็นภูมิหลังของโครงเรื่องหรือตัวละคร

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่านวนิยายมีบทบาทต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยบทบาทของนวนิยายที่มีต่อสังคมทางตรงก็คือ นวนิยายจะช่วยประเทืองอารมณ์และสติปัญญาให้แก่ผู้อ่าน ส่วนบทบาททางอ้อมของนวนิยายก็คือ ช่วยสะท้อนภาพของสังคม

บทที่ 2

วิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

เด็กและเยาวชนถือได้ว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก เพราะในอนาคตเด็กและเยาวชนคือกลุ่มคนที่จะเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นกำลังสำคัญในการทำหน้าที่สืบทอดวัฒนธรรมและพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง เด็กและเยาวชนจึงเปรียบเสมือนผู้ขึ้นนำอนาคตของสังคม เด็กและเยาวชนจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่และส่งเสริมศักยภาพด้านต่างๆ ให้เพิ่มมากขึ้น แต่จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเด็กและเยาวชนบางส่วนยังไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควรไม่ว่าจะเป็นจากครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนจนถึงหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจได้

นอกจากนี้จากสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี ความเจริญทางวัตถุ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนทั้งสิ้น โดยเด็กและเยาวชนบางส่วนอาจไม่สามารถปรับตัวหรือปรับสภาพจิตใจของตนเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ อาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีนิสัยและบุคลิกภาพที่ไม่ดี มีจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเหตุผล ขาดระเบียบวินัยและความสามัคคี ขาดการรู้จักประหยัดอดออม ขาดความอดทนอดกลั้น ขาดความมุ่งมั่นจริงจังในการทำงาน ขาดสำนึกในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม ใช้เวลาไปในทางที่ไม่เหมาะสม ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมและขาดจิตสำนึกในการสงวนรักษาสาธารณสมบัติ ขาดการรู้จักใช้อำนาจและพัฒนาศักยภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทย มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสม เช่น มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในทางที่ไม่ควร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ไม่เชื่อว่าจะทำได้ดีชั่วได้ชั่ว ไม่มีความละเอียดและขาดการต้านทานสิ่งชั่วร้ายที่ชักจูงไปในทางที่ผิดและชั่ว ไม่ซื่อสัตย์ ไม่รู้จักพอ ไม่มีน้ำใจ เบียดเบียนกันและขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีค่านิยมทางวัตถุ ฟุ้งเฟ้อ ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ขาดความเป็นผู้นำ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ขาดความศรัทธาในชาติและขาดจิตสำนึกชาตินิยม (โกศล วงศ์สวรรค์; และคณะ. 2537 : 231-232)

การที่เด็กและเยาวชนมีลักษณะของจิตใจและพฤติกรรมที่ไม่ดีดังกล่าวข้างต้นอาจนำไปสู่การสร้างปัญหาให้กับสังคมได้ เช่น ปัญหาเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเกเร ปัญหาเด็กและเยาวชนหนีโรงเรียน ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดกฎหมาย ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากตัวของเด็กและเยาวชนเองหรือจากสภาพของครอบครัวและสิ่งแวดล้อมก็ตามล้วนส่งผลเสียทั้งต่อเด็ก เยาวชนและสังคมทั้งสิ้น โดยเด็กและเยาวชนไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและสังคมเองก็ไม่มีความเจริญก้าวหน้าอีกด้วย

การศึกษาภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการศึกษาไว้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนปัญหาเด็ก

2. ภาพสะท้อนปัญหาเยาวชน

โดยผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์แต่ละหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนปัญหาเด็ก

เด็ก หมายถึง ประชากรกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 1-14 ปี ในช่วงที่เด็กอายุ 2-5 ขวบเด็กจะมีพัฒนาการทางร่างกายเป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในเรื่องของความสูงและน้ำหนัก เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลิกภาพมากที่สุด เป็นระยะที่เด็กเริ่มรู้จักที่จะพึ่งตนเอง เริ่มแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวเองด้วยการพูดคุย เริ่มแสดงให้เห็นถึงแนวของความเฉลียวฉลาดซึ่งจะเป็นเอกลักษณ์ของเด็กแต่ละคนต่อไป มีความซุกซนมาก เด็กวัยนี้จะมีอารมณ์หงุดหงิดง่าย ดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเอง เริ่มมีลักษณะอารมณ์ประเภทต่างๆ อย่างที่ผู้ใหญ่มี เช่น อารมณ์โกรธ อารมณ์อิจฉา อารมณ์เห็นใจ อารมณ์อยากรู้ อารมณ์รื่นเริงสนุกสนาน อารมณ์ก้าวร้าว อารมณ์อวดดี อือดี เป็นต้น

ในช่วงที่เด็กอายุ 6-10 ปี เด็กจะมีการเจริญเติบโตทางร่างกายช้าลง รูปร่างมีการเปลี่ยนแปลงเข้าลักษณะของผู้ใหญ่มากขึ้น เด็กวัยนี้ร่างกายมีพลังงานมากจึงไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบทำกิจกรรมและทำอย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุ 6 ปีเด็กจะมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จากความรู้สึกที่ต้องการให้ผู้อื่นรักใคร่สนใจตัวเองแต่ผู้เดียวก็จะเปลี่ยนเป็นความรู้สึกที่ทำให้ผู้อื่นพอใจ รู้จักหาวิธีระงับความโกรธ เลิกกลัวสิ่งที่ไม่มีความอันตราย ในช่วงอายุ 7 ปีเด็กจะมีอารมณ์ไม่แน่นอน เดียวดีเดี๋ยวร้าย เจ้าอารมณ์ หงุดหงิด เวลาร้องไห้จะอายไม่ชอบให้ผู้อื่นเห็น เวลาไม่พอใจจะหลบหนีจากสถานการณ์ที่ทำให้ไม่พอใจ ชอบรับมากกว่าให้ มักจะไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ ในช่วงอายุ 8 ปีเด็กต้องการความรักและอยากอยู่ใกล้พ่อแม่ มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

รู้สึกน้อยใจต่อคำวิจารณ์ รู้จักเห็นใจผู้อื่น ในช่วงอายุ 9 ปีเด็กจะชอบความอิสระ มีความรู้สึกว่าเป็นคนใหญ่โตเต็มตัว ไม่ชอบแสดงตัวเด่น อยากเอาใจคนอื่น อยากให้คนอื่นรัก รู้สึกอายเมื่อถูกดู กลัวการสบตก ไม่ชอบการเปรียบเทียบการแข่งขัน เด็กชายกลัวถูกว่าเป็นเพศหญิง อายุ 10 ปี เป็นวัยที่อ่านหนังสือง่าย ไม่ทำสิ่งที่พ่อแม่ไม่ชอบ รักพ่อแม่ กังวลใจในความเจ็บป่วยของพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัว

ในช่วงที่เด็กมีอายุได้ 11-14 ปี เด็กจะมีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว อารมณ์ของเด็กวัยนี้จัดอยู่ในระดับปานกลางคือ ไม่ดีหรือร้ายจนเกินไปสามารถรับอารมณ์ไว้ได้ดีพอสมควร เวลาโกรธจะหาทางออกโดยใช้เสียง ไม่มีพฤติกรรมแบบต่อสู้ พยายามระมัดระวังไม่ให้ผู้อื่นกระทบกระเทือนใจ กลัวการไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ไม่ยอมแข่งขัน ไม่ต้องการเด่นกว่าหรือด้อยกว่าเพื่อนฝูง ชอบการยกย่องแต่ไม่ชอบการเปรียบเทียบ ต้องการความอบอุ่นมั่นคงในหมู่คณะและครอบครัว เปลี่ยนความรู้สึกเร็วง่าย บางครั้งจะทำตัวเป็นคนใหญ่

ในการศึกษาภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนจากนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 18 เรื่อง พบว่าผู้เขียนได้สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาไว้ในนวนิยายจำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

กิ่งไม้ เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดู ผ่านตัวละคร 2 ตัว คือ ม.ร.ว.กำจรศักดิ์ และ ม.ร.ว.แก้วกัญญา

ม.ร.ว.กำจรศักดิ์ หรือ คุณพู่ คุณพู่มีอายุประมาณสิบสองปี ตั้งแต่เกิดมาท่านพ่อซึ่งมีพระยศเป็นหม่อมเจ้าไม่เคยสนใจหรือรักใคร่ในตัวของคุณพู่เลยเพราะรังเกียจที่คุณพู่ไม่ใช่เลือดเนื้อเชื้อไขที่แท้จริงของตนเองเนื่องจากหม่อมแม่ได้ตั้งท้องคุณพู่ก่อนที่จะมาแต่งงานกับท่าน หลังจากที่คุณพู่สิ้นพระชนม์หม่อมแม่ก็แต่งงานใหม่กับวิชัยนายทหารหนุ่มผู้หนึ่งและปล่อยให้คุณพู่และคุณเฟื่องน้องสาวอยู่ในความดูแลของท่านตามาโดยตลอด

การที่คุณพู่ไม่ได้มีเชื้อสายชั้นสูงเต็มตัวเหมือนกับคุณเฟื่องทำให้คุณพู่เป็นที่เกลียดชังของหม่อมยายมากและก็มักจะถูกหม่อมยายดูต่ำอยู่เป็นประจำอีกทั้งหม่อมยายยังคอยสอนให้คุณเฟื่องเกลียดชังคุณพู่และหากคุณพู่ทะเลาะเบาะแว้งกับคุณเฟื่อง หม่อมยายก็มักจะเข้าข้างคุณเฟื่องทุกครั้งทำให้คุณพู่เกลียดชังหม่อมยายและน้องสาวของตนเองมาก ดังจะเห็นได้จากคำพูดของคุณพู่ที่กล่าวถึงหม่อมยายและคุณเฟื่องเอาไว้ว่า

“ก็มันรักเราที่ไหนกันล่ะ ป้าจวงก้อ ยายเฟื่องมันเชื่อหม่อมยายหาว่าเราไม่ใช่ลูกท่านพ่อมันจะเป็นคุณหญิงคนเดียว !”

“เฮ้ย ! อย่ามาพูดเลย เราไม่ใช่เด็กอมมือ รู้หรือว่าหม่อมยายไม่ชอบเรา เพราะคิดว่าเราไม่ใช่

ลูกท่านพ่อ หม่อมยายลำเอียง รักยายเฟื่อง ยายเฟื่องมันยังเคยพูดบ่อย ๆ มันเป็นหม่อมราชวงศ์คนเดียว เธออะ! เราไม่เห็นอยากเป็นเลย หม่อมเหม็นบ้างบอ เหาะก็ไม่ได้! ถ้าเราไม่ใช่ลูกท่านพ่อจริง ๆ ก็น่าจะโทษแม่ ไม่ใช่โทษเรา จริงมั๊ยบ้างจว?”

(กิ่งไผ่. 2541 : 25-26)

การที่คุณฟุ้งไม่ได้รับความรักและความสนใจจากท่านพ่อและหม่อมแม่ อีกทั้งยังเป็นที่ยเกลียดชังของหม่อมยายมาตั้งแต่เล็กๆ ทำให้ท่านดารู้สึกสงสารและรักคุณฟุ้งมากจึงมักจะตามใจคุณฟุ้งเป็นพิเศษจนทำให้คุณฟุ้งกลายเป็นเด็กที่มีนิสัยเกเรชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นเป็นประจำจนคนในวังต่างพากันเกลียดชังคุณฟุ้งมาก อีกทั้งคุณฟุ้งยังไม่สนใจที่จะศึกษาเล่าเรียนแต่ชอบที่จะหนีเรียนไปเที่ยวเล่นอยู่เสมอนจนส่งผลให้คุณฟุ้งสอบตกซ้ำชั้นอยู่บ่อยๆ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของนายอาจที่แสดงให้เห็นถึงความไม่สนใจเรียนของคุณฟุ้งว่า “โรงเรียนครูเทียนก็โรงเรียนชาวบ้านนั่นแหละ ดีกว่าโรงเรียนวัดหน่อยเดียว คุณฟุ้งเธอไม่เอาตนเอง ไม่ยอมไปโรงเรียนดี ๆ เรื่องก็เพราะโรงเรียนดี ๆ เขาเข้มงวดเกินไป เธอหนีโรงเรียนไม่ได้ เก๊กไม่ได้ อายุสิบสองเพิ่งเรียนอยู่ประถมสามเท่านั้น...” (กิ่งไผ่. 2541 : 60-61) หรือ “คุณฟุ้งเธอหนีโรงเรียน พ่อส่งเธอเข้าประตูโรงเรียนแล้วเธอก็แอบปีนหนีออกข้างรั้ว ครูเขาเขียนหนังสือบอกมาว่า ครึ่งสุดท้ายเห็นคุณฟุ้งกำลังปีนรั้วก็จับตัวมาจะลงโทษ คุณฟุ้งเลยชกครูแล้ววิ่งหนี เขาก็จะไล่ออกมาไม่ให้เรียนต่อ” (กิ่งไผ่. 2541 : 108)

หรือจะเห็นได้จากความคิดของจุลจิตต์ว่า

เมื่อเข้าเรียนใหม่ในตอนบ่ายวันนั้น เด็กชายจุลจิตต์ก็ชะเง้อมองออกไปภายนอกโดยบังเอิญ เห็นคุณฟุ้งกับเด็กอีกสองคนวิ่งไวๆ หายลับเข้าไปในสวนบนฝั่ง จึงรู้ว่าคุณฟุ้งชอบเรียนอยู่โรงเรียนนี้โดยไม่ยอมย้ายไปโรงเรียนอื่นนั่น ก็เพราะเหตุที่คุณฟุ้งหนีโรงเรียนเที่ยวได้นั่นเอง ครูเทียนก็ไม่กล้ากวาดขันเอาที่คุณฟุ้ง คุณฟุ้งจึงได้เรียนหนังสือไม่แตกฉานเอาเสียเลย

เด็กชายจุลจิตต์มิได้เล่าเรื่องนี้ให้ใครฟังแม้แต่นายจวง คงรู้อยู่คนเดียวว่าคุณฟุ้งนั้นไปโรงเรียนทุกวัน แต่บางทีก็เรียนบางทีก็ไม่เรียนสุดแต่ใจคุณฟุ้ง...

(กิ่งไผ่. 2541 : 72)

คุณฟุ้งทราบดีว่าหม่อมแม่ไม่ได้รักใคร่และสนใจในตัวของตนเองอย่างจริงจังและตัวเองก็ไม่ได้รักใคร่และเคารพมารดานัก เมื่อหม่อมแม่ชวนคุณฟุ้งไปอยู่ด้วยคุณฟุ้งจึงไม่ยอมไป

พร้อมให้เหตุผลกับหม่อมแม่ว่า “โอ๊ย ! ฟุ้งไม่ไปหรอก อยู่กะท่านตาสบายดีออกจะตายไป ท่านตา ท่านรักฟุ้งซะ ไปอยู่กะแม่เดี่ยวโดนพ่อเลี้ยงเตะกะอีกเลือด !” (กิ่งไม้. 2541 : 80)

หรือจะเห็นได้จากคำพูดของคุณฟุ้งที่เล่าให้จุลจิตต์ฟังถึงเหตุผลที่คุณฟุ้งไม่ยอมไปอยู่กับหม่อมแม่ว่า “ข้าไม่ชอบผิวไหมของแม่ ถึงแม่เองเขาก็ไม่ได้รักข้าเท่าไร เพราะเขาไม่รักท่านพ่อ เอ็งรู้ไหม ? ผิวไหมของแม่ยังนุ่มกว่าแม่อีก แม่หลงมาก” (กิ่งไม้. 2541 : 105)

หลังจากที่ท่านตาสิ้นพระชนม์ คุณฟุ้งจึงต้องอยู่ในความดูแลของหม่อมยายซึ่งก็มักจะเอาแต่ดุดำและเยียนตีคุณฟุ้งอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังส่งคุณฟุ้งไปเข้าโรงเรียนแห่งใหม่แต่คุณฟุ้งก็ชกครูและหนีโรงเรียนกลับบ้านทำให้หม่อมยายโกรธคุณฟุ้งมากและคิดจะเยียนคุณฟุ้งเป็นการทำโทษ คุณฟุ้งจึงจุดไฟเผาบ้านเพื่อเป็นการแก้แค้นหม่อมยาย คุณฟุ้งจึงถูกหม่อมยายจับเยียนและจับขังไว้ในห้องนอนทำให้คุณฟุ้งยิ่งโกรธและเกลียดหม่อมยายมากขึ้น ต่อมาคุณฟุ้งถูกหม่อมยายส่งไปอยู่โรงเรียนประจำที่อยู่ไกลจากบ้านมาก แต่คุณฟุ้งก็สามารถหนีโรงเรียนและกลับมาบ้านจนได้และได้ขโมยทรัพย์สินเงินทองของนายจวงพร้อมกับเขียนจดหมายบอกให้นายจวงทราบและให้สัญญาแก่นายจวงว่าเมื่อตนเองมีฐานะร่ำรวยแล้วก็จะนำมาใช้คืนให้กับนายจวง หลังจากนั้นจึงไม่มีใครได้พบกับคุณฟุ้งอีกเลย

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า คุณฟุ้งเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ขณะที่ท่านตาตามใจคุณฟุ้งอย่างมากหม่อมยายก็ไม่เคยสนใจจะอบรมสั่งสอนหรือเลี้ยงดูคุณฟุ้งด้วยความรักหรือเอาใจใส่อย่างแท้จริง มักจะดุดำเยียนตีคุณฟุ้งอย่างรุนแรงซ้ำยังสอนให้คุณเฟื่องเกลียดชังคุณฟุ้ง จนทำให้คุณฟุ้งเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น มีพฤติกรรมเกรี้ยวกร้าว ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น มีจิตใจอาฆาตแค้น แสดงตนเป็นปฏิปักษ์ต่อหม่อมยายและคุณเฟื่องตลอดเวลา

ม.ร.ว.แก้วกัญญา หรือ คุณเฟื่อง คุณเฟื่องมีอายุประมาณเก้าขวบ บิดาของคุณเฟื่องเป็นหม่อมเจ้าและหม่อมแม่ของคุณเฟื่องก็เป็นหม่อมราชวงศ์ หลังจากที่ท่านพ่อของคุณเฟื่องสิ้นพระชนม์และหม่อมแม่ของคุณเฟื่องก็แต่งงานใหม่ คุณเฟื่องจึงได้รับการเลี้ยงดูจากท่านตาและหม่อมยายมาตั้งแต่ยังเล็กๆ การที่คุณเฟื่องมีสายเลือดชั้นสูงเต็มตัวทำให้หม่อมยายรักและตามใจคุณเฟื่องมาก หม่อมยายมักจะเล่าเรื่องความประทุติที่ไม่ดีของหม่อมแม่ให้คุณเฟื่องฟังและเล่าถึงว่าคุณฟุ้งก็ไม่ใช่ว่าสายเลือดชั้นสูงอย่างเต็มตัวเหมือนกับคุณเฟื่องทำให้คุณเฟื่องมีความรู้สึกเกลียดชังหม่อมแม่และคุณฟุ้งมาก คุณเฟื่องมักจะพูดจาถูกดูแคลนและทะเลาะเบาะแว้งกับคุณฟุ้งอยู่เสมอ นอกจากนี้การที่หม่อมแม่ของคุณเฟื่องไม่เคยมาดูแลสนใจคุณเฟื่องและตัดสินใจแต่งงานใหม่กับผู้ชายที่มีอายุอ่อนกว่าและยังมียศฐานะด้อยกว่าก็ยิ่งทำให้

คุณเฟื่องรู้สึกเกลียดชังหม่อมแม่ของตนเองมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากกิริยาของคุณเฟื่องที่แสดงต่อหม่อมแม่ไว้ดังนี้ "กิริยาท่าทางของคุณเฟื่องนั้น เต็มไปด้วยความถือตัว เหลือบดูน้องสาวต่างบิดาอย่างไม่ชอบใจแววตาที่คุณเฟื่องมองดูคุณหญิงใหญ่นั้นเล่าก็ห่างเหินและมองอย่างกับว่าคุณหญิงใหญ่ได้ทำความผิดอย่างที่คุณเฟื่องไม่อาจจะให้อภัยได้ ทั้งดุด่าทั้งชิงชัง !" (กิ่งไผ่. 2541 : 79)

การที่หม่อมยายคอยปลุกฝังให้คุณเฟื่องภาคภูมิใจในชาติกำเนิดของตนเองทำให้คุณเฟื่องเป็นเด็กที่ถือตัวและชอบดูถูกคนที่มีความฐานะต่ำต้อยกว่าเสมอ ดังนั้นเมื่อคุณเฟื่องได้พบกับจุลจิตต์เป็นครั้งแรกคุณเฟื่องจึงแสดงกิริยาดูถูกและใช้คำพูดที่อวดอ้างความเป็นราชวงศ์ชั้นสูง อีกทั้งยังไม่ยอมรับว่าจุลจิตต์เป็นญาติกับตนเอง ดังจะเห็นได้จากคำพูดของคุณเฟื่องที่กล่าวกับจุลจิตต์ว่า "จงหอง ! ถามทำไมถึงไม่พูด ? แกรู้ไหมว่าฉันเป็นหลานของท่านตาเจ้าของวังนี้ ? ฉันเป็นหม่อมราชวงศ์..." (กิ่งไผ่. 2541 : 21)

หรือจะเห็นได้จากคำพูดของคุณเฟื่องที่กล่าวกับนายจวง ที่แสดงให้เห็นว่าคุณเฟื่องนั้นรังเกียจฐานะอันต่ำต้อยของจุลจิตต์ "เด็กคนนี้เป็นหลานของป้าจวง ป้าจวงก็จะบอกว่าเป็นหลานของหม่อมยายเหมือนกันใช่ไหมล่ะ ?" เจ้าหล่อนว่าแล้วก็ทำปากบนเซิดขึ้นไปอย่างถือตัว "จ้างให้เฟื่องก็ไม่ยอมมีพี่น้องเป็นเจ๊ก !" (กิ่งไผ่. 2541 : 79)

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า คุณเฟื่องเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง เพราะการที่หม่อมยายตามใจและให้ท้ายคุณเฟื่องอยู่ตลอดเวลาทำให้คุณเฟื่องเป็นเด็กที่มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง อีกทั้งการที่หม่อมยายปลุกฝังค่านิยมเรื่องชนชั้นวรรณะให้คุณเฟื่องมาตลอดทำให้คุณเฟื่องเป็นเด็กที่ถือตัว ชอบดูถูกคนที่มีความฐานะต่ำต้อยกว่าโดยไม่เว้นแม้แต่กับพี่ชายต่างบิดาหรือแม้กระทั่งมารดาของตนเองก็ตาม

ดังนั้น คุณฟุ้งและคุณเฟื่องจึงเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเด็กอย่างตามใจหรือเข้มงวดมากเกินไปจนทำให้เด็กมีนิสัยเกรี้ยวกร้าว อีกสาเหตุหนึ่งก็เกิดจากการที่เด็กได้รับการปลุกฝังให้มีความคิดที่ไม่ถูกต้อง จนทำให้เด็กมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ยึดถือเรื่องชนชั้นวรรณะ ชอบดูถูกคนที่มีความฐานะต่ำต้อยกว่า

เพื่อนรัก เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาการหนีออกจากบ้าน ผ่านตัวละคร 3 ตัว คือ ภูซังค์ จิมมีและหมวย

ภูซังค์ มีอายุประมาณแปดขวบ ภูซังค์ไม่เคยเห็นหน้ามารดาที่แท้จริงมาตั้งแต่เกิด ส่วนพ่อก็ไม่เคยเลี้ยงดูถึงให้ยาเป็นคนเลี้ยงดูเขามาตั้งแต่เล็กๆ พี่บ้าน้าาก็ไม่มีใครสนใจและรักใคร่ อีกทั้งยังถูกพี่ๆ ที่โตกว่ารังแกอยู่เสมอ เมื่ออายุได้แปดขวบย้ายมาอยู่กับบิดาซึ่งเป็น

ปลัดอำเภอแต่เมื่อบิดาต้องเดินทางไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ภูงศ์ก็ถูกทิ้งให้อยู่กับครูเจิมสิริ ผู้เป็นแม่เลี้ยง ครูเจิมสิริมักจะดุว่าภูงศ์อยู่ตลอดเวลาแต่กับลูกของเธอแล้วครูเจิมสิริมักจะตามใจและคอยเอาใจอยู่เสมอ นอกจากนี้ป้าอันซึ่งเป็นลูกจ้างในบ้านก็ไม่เคยให้ความรักความเอ็นดูกับภูงศ์เลยและมักจะใช้ให้เขาช่วยทำงานต่างๆ เหมือนเขาเป็นเพียงเด็กที่อาศัยอยู่ในบ้าน เมื่อภูงศ์ถูกครูเจิมสิริดุว่าเรื่องที่เขาไปคบหากับจิมมีซึ่งเป็นเด็กลูกครึ่งพ่ออเมริกันแม่เกาหลีทำให้ภูงศ์เสียใจมากและคิดถึงมารดาที่แท้จริงของตนเองจนทำให้เขาคิดหนีออกจากบ้านเพื่อไปตามหามารดาที่กรุงเทพฯ

เมื่อเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ภูงศ์ได้ไปอาศัยอยู่ในวัดแห่งหนึ่งทำให้เขาได้พบกับเนื้อทองที่มาทำบุญที่วัด ภูงศ์ประทับใจที่เนื้อทองมีรูปร่างคล้ายกับมารดาของตนเองในรูปถ่าย ทำให้ภูงศ์นึกอยากให้นเนื้อทองเป็นมารดาของเขาจริงๆ ภูงศ์จึงตามไปอยู่ที่บ้านของเนื้อทองตามคำชักชวนของเธอโดยที่ภูงศ์ไม่รู้ว่าเนื้อทองมีอาชีพเป็นหญิงขายบริการทางเพศ การเข้ามาอยู่ในบ้านของเนื้อทองที่มีแต่ผู้หญิงอาศัยกันอยู่หลายๆ คนและการได้ยินเสียงผู้หญิงถูกทุบตีร้องให้ดังมาจากชั้นบนของบ้านทำให้ภูงศ์รู้สึกสงสัยมาก ภูงศ์จึงคิดที่จะขึ้นไปดูแต่ถูกเนื้อทองห้ามปรามไว้ทำให้ภูงศ์ยิ่งรู้สึกสงสัยมากขึ้นและคิดว่าคงจะมีผู้หญิงถูกฆาตกรรมเหมือนอย่างที่เขาเคยได้ดูในหนังสือกลางแปลง ภูงศ์จึงไปบอกตำรวจแต่ตำรวจก็ไม่ได้สนใจนัก

ต่อมาภูงศ์ได้รู้จักกับผู้กองทองคำที่เข้ามาห้ามปรามไม่ให้เขาชกต่อยกับเด็กชายพวงมาลัย ความโอบอ้อมอารีและท่าทางที่เข้มแข็งของผู้กองทองคำทำให้ภูงศ์รู้สึกศรัทธาในตัวของผู้กองทองคำมาก เมื่อภูงศ์ทราบว่าผู้กองทองคำต้องการสืบหาเด็กสาวที่ถูกขังอยู่ในบ้านของเนื้อทอง ภูงศ์จึงช่วยผู้กองทองคำสืบหาเด็กสาวที่ถูกหลอกมาขายบริการทางเพศ จนทำให้ผู้กองทองคำสามารถช่วยเหลือเด็กสาวที่ถูกสามีของเนื้อทองจับเอามาขังไว้ได้ แต่ภูงศ์ก็ต้องรู้สึกเสียใจมากเมื่อหมวยเพื่อนรักต้องมาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ หลังเกิดเหตุการณ์ร้ายดังกล่าวแล้ว ภูงศ์ก็ยังไม่อยากกลับบ้านเพราะกลัวว่าครูเจิมสิริจะดุว่าและลงโทษเรื่องที่เขาหนีออกจากบ้าน แต่เมื่อผู้กองทองคำพาภูงศ์ไปส่งที่บ้านทำให้เขาได้พบกับบิดาซึ่งกลับมาจากต่างประเทศพอดี ซึ่งก็ทำให้ภูงศ์ได้รู้ความจริงว่าทั้งบิดา ครูเจิมสิริและป้าอันต่างก็รักและเป็นห่วงเขามากระหว่างที่เขาหนีออกจากบ้านไป

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ภูงศ์เป็นภาพสะท้อนของเด็กที่หนีออกจากบ้านเพราะไม่ได้รับความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว ซึ่งได้แก่บิดา ครูเจิมสิริซึ่งเป็นแม่เลี้ยงและป้าอัน ภูงศ์จึงตั้งใจที่จะหนีออกจากบ้านไปตามหามารดาตามที่เขาเห็นจากรูปถ่าย เพราะหวังว่าเขาจะได้รับความรักความอบอุ่นจากมารดาที่แท้จริงของตนเอง

จิมมี่ มีอายุประมาณเจ็ดขวบเป็นเด็กลูกครึ่ง มีมารดาเป็นชาวเกาหลีและบิดาเป็นทหารอเมริกัน ต่อมามารดาของจิมมี่แต่งงานใหม่จึงส่งจิมมี่ให้ไปอยู่กับบิดาที่อเมริกา จิมมี่มักจะถูกเพื่อนๆ ที่อเมริกาล้อเลียนเรื่องที่จิมมี่เป็นเด็กลูกครึ่งเอเชียจึงทำให้จิมมี่ไม่ชอบเพื่อนเหล่านั้นเลย จิมมี่มีโอกาสเดินทางติดตามบิดามาอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมาแต่ก็ยังเขาไม่ได้รับความดูแลเอาใจใส่จากบิดามากนักเพราะบิดาเอาเวลาส่วนใหญ่ไปอยู่กับภรรยาซึ่งเป็นเมียเช่าชาวไทย จิมมี่จึงต้องเล่นและดูแลตนเองตามลำพัง

จนเมื่อจิมมี่ได้มีโอกาสพบกับภุขงค์และรู้ว่าภุขงค์ไม่ได้อยู่กับมารดาเหมือนตนเองก็ทำให้จิมมี่รู้สึกชอบภุขงค์มากและเมื่อรู้ว่าภุขงค์ต้องการไปตามหามารดาที่กรุงเทพฯ เขาก็อาสาไปเป็นเพื่อนภุขงค์ช่วยตามหาแม่ที่กรุงเทพฯ ด้วย เมื่อหนีออกจากบ้านมาแล้วต้องมีความเป็นอยู่ที่ไม่สุขสบายเหมือนกับที่บ้านทำให้จิมมี่เริ่มมีความรู้สึกอยากกลับบ้าน แต่เมื่อภุขงค์ไม่คิดที่จะกลับบ้านและจิมมี่ก็ไม่อยากทิ้งภุขงค์ไว้คนเดียวเขาจึงไม่ยอมกลับบ้านเหมือนภุขงค์ จิมมี่และภุขงค์มีเรื่องชกต่อยกับเด็กชายพวกมาลัยที่เข้ามารังแกหมวยซึ่งเป็นเพื่อนของเขาทำให้เด็กๆ ทั้งสามคนได้รู้จักกับผู้กองทองคำที่เข้ามาห้ามปราม ความใจดีและท่าทางที่เข้มแข็งของผู้กองทองคำทำให้จิมมี่รู้สึกศรัทธาในตัวของผู้กองทองคำมาก เขาจึงช่วยผู้กองทองคำสืบข้อมูลของคนในบ้านจนทำให้ผู้กองทองคำสามารถช่วยเหลือเด็กสาวที่ถูกขังอยู่ในบ้านของเนื้อทองได้แต่การที่หมวยต้องมาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ในครั้งนี้ก็ทำให้จิมมี่รู้สึกเสียใจและคิดถึงหมวยมาก เมื่อผู้กองทองคำพาจิมมี่มาส่งที่บ้านทำให้จิมมี่ได้รู้ว่าแท้จริงบิดาของเขาก็คือรักและเป็นห่วงเขามากเช่นเดียวกัน ต่อมาจิมมี่ต้องเดินทางกลับอเมริกาพร้อมกับบิดาแต่จิมมี่ก็สัญญากับภุขงค์ว่าเขาจะไม่วันลืมภุขงค์เลย

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า จิมมี่เป็นภาพสะท้อนของเด็กที่หนีออกจากบ้านเพราะความรักเพื่อนผนวกกับความเหงาที่พ่อไม่ได้เอาใจใส่และมีความคิดว่าการหนีออกจากบ้านเป็นเรื่องที่น่าสนุกสนานและได้ผจญภัย

หมวย เด็กหญิงเชื้อสายจีนมีอายุประมาณห้าขวบ พ่อแม่ของหมวยมีฐานะยากจนและมีลูกหลายคนจึงได้ขายหมวยให้กับนางกิมจูมาตั้งแต่หมวยยังเล็กๆ ตั้งแต่หมวยเกิดมาหมวยไม่เคยมีเพื่อนเมื่อหมวยได้พบกับภุขงค์และจิมมี่หมวยจึงรู้สึกรักและผูกพันกับคนทั้งสองมาก หมวยจึงตามภุขงค์และจิมมี่เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อช่วยภุขงค์ตามหาบิดา หมวยรู้ว่าภุขงค์และจิมมี่ไม่ชอบเด็กผู้หญิงและไม่อยากให้เธอร่วมเดินทางมากรุงเทพฯ ด้วย เธอจึงพยายามเอา

ออกเอาใจภุชงค์และจิมมีเพื่อไม่ให้ทั้งสองคนโกรธและไล่เธอกลับบ้าน ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกของหมวยว่า

อะไรไม่สำคัญเท่ากับว่า หัวใจเล็กๆ ซึ่งว่าเหวขาดเพื่อนเล่นของแม่หมวยมาตั้งแต่เกิดนั้นผูกพันอยู่กับพ่อภุชงค์และพ่อจิมมีอย่างแน่นหนาเสียแล้ว แม่หมวยยังเด็กเกินไปกว่าที่จะรู้จักค่าของความเป็นเพื่อน รู้แต่ว่า ถ้าแม่หมวยกลับไปโดยไม่มีพ่อภุชงค์และพ่อจิมมีเมื่อกลับไปแล้ว แม่หมวยก็คงจะคิดถึงเด็กชายทั้งสองเพื่อนเล่นสองคนแรกในชีวิตของแม่หมวย จนต้องร้องไห้ทุกวันที่เดียว

(เพื่อนรัก. 2518 : 159)

หลังจากเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ได้ไม่นาน หมวยก็คิดถึงบ้านมากแต่เมื่อภุชงค์และจิมมีไม่ยอมกลับบ้านเธอจึงตามภุชงค์และจิมมีไปอยู่กับเนื้อทองที่บ้าน เนื้อทองหาข้าวให้เด็กทั้งสามคนกินซึ่งเป็นอาหารที่เผ็ดมาก ด้วยความรักและเป็นห่วงจิมมีหมวยจึงขอให้เนื้อทองเปลี่ยนกับข้าวให้จิมมีใหม่เพราะหมวยรู้ว่าจิมมีกินเผ็ดไม่ได้ จิมมีพยายามที่จะขึ้นไปชั้นบนของบ้านเพื่อพิสูจน์ความจริงทำให้จิมมีถูกนางเดิมซึ่งเป็นแม่ครัวทุบตีอย่างแรง หมวยจึงเข้าช่วยทุบตีนางเดิมเพราะกลัวว่าจิมมีจะได้รับบาดเจ็บจนทำให้ตนเองต้องถูกนางเดิมทุบตีไปด้วย หมวยเริ่มคิดถึงบ้านและอยากกลับบ้านมากแต่เมื่อจิมมีและภุชงค์ไม่ยอมกลับหมวยจึงไม่ยอมกลับบ้านด้วยเช่นเดียวกัน ดังที่หมวยเล่าให้ป้อซึ่งเป็นเด็กสาวที่อยู่ในบ้านของเนื้อทองฟังว่า

“แล้วเราไม่คิดถึงบ้าน ไม่คิดถึงอาม้าเขามั่งรี หมวย?”

“คิดถึงเหมือนกัน แต่ภุชงค์กะจิมมีเขาไม่กลับหนูก็ไม่กลับ หนูรักภุชงค์กะจิมมีเขา”

“รักเขาทำไม เขาไม่ใช่พี่น้องของเราสักหน่อยไม่ใช่หรือ?”

“ภุชงค์กะจิมมีเป็นเพื่อนหนูตั้งหาก หนูรักภุชงค์กะจิมมียิ่งกว่าลูกตุ๊กตาของหนูอีก ภุชงค์กะจิมมีเขาให้หนูเล่นให้หนูไปไหนๆ กะเขา เขาไม่เคยเขกหัวหนูเหมือนไอ้ตี ไอ้ตีมันชอบรังแกหนู เขกหัวหนูบ่อยๆ”

แม่หมวยอยากจะทำบอกว่า ตั้งแต่เกิดมาแม่หมวยไม่เคยมี ‘เพื่อน’ นอกจากตุ๊กตาผ้าเก่าๆ ที่แม่หมวยสมมุติเอาเป็นลูก อยากจะทำบอกว่าพ่อภุชงค์กะพ่อจิมมีเป็นเพื่อนสองคนเท่านั้นในชีวิตของแม่หมวย

(เพื่อนรัก. 2518 : 278-279)

ความรักที่หมวยมีให้กับจิมมีและภุรงค์ทำให้หมวยยอมที่จะแบ่งเงินค่าขนมของตนเองที่ได้จากเนื้อทองให้กับเด็กทั้งคู่อยู่เสมอโดยที่หมวยเองนั้นยอมที่จะได้เงินค่าขนมน้อยกว่าจิมมีและภุรงค์ แต่เมื่อหมวยถูกเด็กชายพวงมาลัยรังแกจิมมีและภุรงค์ก็เข้าไปช่วยหมวยจนเกือบจะมีเรื่องชกต่อยกับเด็กชายพวงมาลัยซึ่งก็ทำให้หมวยรักจิมมีและภุรงค์มากขึ้น หมวยได้รู้จักกับผู้กองทองคำที่เข้ามาช่วยห้ามไม่ให้จิมมีและภุรงค์ชกต่อยกับเด็กชายพวงมาลัย หมวยรู้สึกรักผู้กองทองคำมากเพราะผู้กองทองคำใจดีกับหมวยมาก เธอจึงช่วยผู้กองทองคำสืบเรื่องของเด็กสาวที่ถูกหลอกมาซึ่งอยู่ที่บ้านของเนื้อทองจนทำให้หมวยต้องเสียชีวิตจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งก็ทำให้ผู้กองทองคำ จิมมี ภุรงค์รู้สึกเสียใจมาก แต่ผู้กองทองคำก็ยังรู้สึกสงสารหมวยมากขึ้นเมื่อเขารู้ว่าหลังจากที่หมวยหนีออกจากบ้านไปแล้วนางกิมจูไม่เคยคิดเป็นห่วงเป็นใย หมวยเลยกลับคอยด่าว่าหมวยให้คนอื่นฟังอยู่เป็นประจำ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า หมวยเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่หนีออกจากบ้านเพราะความรักเพื่อน เนื่องจากหมวยต้องการที่จะไปช่วยภุรงค์และจิมมีออกตามหา มารดาที่แท้จริงของภุรงค์ที่กรุงเทพฯ

ดังนั้น ภุรงค์ จิมมีและหมวยจึงเป็นภาพสะท้อนปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน เพราะครอบครัวขาดความรักความอบอุ่น เมื่อเด็กคับข้องใจเด็กจึงคิดหนีออกจากบ้านที่ไม่มีความสุข ไปเสาะแสวงหาคนที่รักและเอาใจใส่ตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนั้นความรักและความผูกพันฉันเพื่อนที่เอื้อเฟื้อและมีไมตรีต่อกันทำให้เด็กหนีออกจากบ้านตามกันไป

เหตุเกิดในครอบครัว เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก ผ่านตัวละคร 2 ตัว คือ ปารวดีและประศุ อีกทั้งยังเป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาไม่รู้จักรักใคร่ชอบชั้วดี ผ่านตัวละคร 1 ตัว คือ จ้อย

ปารวดี ปารวดีมีอายุสิบขวบ เรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนฝรั่งที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในตอนที่ปารวดียังเล็กๆ นั้นบิดามารดาของเธอต่างก็รักใคร่กลมเกลียวกันดีทำให้ปารวดีมีความสุขมาก ปารวดีจึงเป็นเด็กที่มีอนามัยดี ไร้เรงแถมใสอยู่เสมอ แต่เมื่อบิดามารดาเริ่มที่จะทะเลาะเบาะแว้งกันเพราะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่ไม่ตรงกันก็ทำให้ปารวดีรู้สึกไม่มีความสุขและไม่อยากที่จะได้ยินเสียงหรือเห็นภาพของการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดา หลังจากที่บิดามารดาทะเลาะกันเสร็จแล้วก็มักจะทิ้งให้ปารวดีและประศุผู้เป็นน้องชายอยู่บ้านกันตามลำพัง ปารวดีจึงมักจะทะเลาะกับน้องชายตามบิดามารดาไปด้วยอีกทั้งยังเริ่มที่จะฝึกนิสัยที่ไม่ดี คือการ

ไม่มีระเบียบวินัยในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการเข้านอนหรือการเรียนจนทำให้ปารวดีมีผลการเรียนที่ตกต่ำลง

เมื่อบิดามารดาของปารวดีตัดสินใจที่จะแยกกันอยู่ปารวดีจึงไปอยู่กับมารดาที่บ้านของคุณยาย การไปอยู่ที่บ้านของคุณยายที่มีลูกหลานอยู่กันหลายคนทำให้เธอไม่ได้รับความสนใจจากคุณยายน้าและมารดาก็เอาแต่ออกงานสังคมทั้งให้ปารวดีอยู่คนเดียวทำให้เธอคิดถึงบิดาและน้องชายมากจนไม่อยากจะอยู่บ้านคุณยายอีกต่อไป ปารวดีจึงตัดสินใจมาอยู่กับน้องชายที่บ้านสวนของคุณย่าแต่ฐานะของคุณย่านั้นไม่ได้ร่ำรวยเหมือนกับคุณยายเธอจึงต้องนั่งรถเมล์ไปโรงเรียนแทนการนั่งรถยนต์ส่วนตัวทำให้ปารวดีเกิดความรู้สึกอับอายเพื่อนๆ ที่โรงเรียนมาก

การที่ปารวดีปรับตัวปรับใจให้รับกับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตไม่ได้ทำให้ปารวดีมีอาการปวดท้องโดยไม่ทราบสาเหตุและมีอารมณ์หงุดหงิดอยู่ตลอดเวลาจนต้องทะเลาะกับปรศุอยู่เป็นประจำ เมื่อพาไปพบแพทย์ทุกคนจึงทราบว่าปารวดีมีอาการป่วยทางจิตใจจนส่งผลกระทบต่อร่างกายแต่ก็สามารถรักษาให้หายได้หากบิดามารดากลับมาอยู่ด้วยกันเหมือนเดิม บิดาของปารวดีจึงคิดที่จะกลับไปคืนดีกับมารดาของปารวดีอีกครั้งหนึ่งเพื่อทำให้ลูกๆ มีความสุขซึ่งทำให้ปารวดีดีใจมาก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ปารวดีเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจเนื่องจากสภาพครอบครัวแตกแยก เพราะเมื่อบิดามารดาของปารวดียังรักใคร่กลมเกลียวกันปารวดีก็เป็นเด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง มีความร่าเริงแจ่มใสเพราะได้รับความรักความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดาอย่างเต็มที่ แต่เมื่อบิดามารดาของปารวดีแยกทางกันปารวดีก็ไม่ได้ได้รับความรักความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่เหมือนเดิม ปารวดีจึงไม่สามารถทำให้ยอมรับกับเรื่องดังกล่าวได้ ปารวดีจึงกลายเป็นเด็กที่ไม่ร่าเริงแจ่มใส เกิดความเครียดส่งผลให้เกิดอาการเจ็บป่วยทางร่างกายและมีอารมณ์หงุดหงิดอยู่ตลอดเวลา

ปรศุ ปรศุมีอายุแปดขวบเรียนอยู่ในโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง ในตอนที่ปรศุยังเล็กๆ นั้นบิดามารดาของปารวดีต่างก็รักใคร่กลมเกลียวกันดีทำให้ปรศุรู้สึกมีความสุขมาก ปรศุจึงเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส กล้าแสดงออก ไม่มีนิสัยเกรง แต่เมื่อบิดามารดาของปรศุเริ่มทะเลาะเบาะแว้งกันเพราะมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันก็ทำให้ปรศุรู้สึกไม่มีความสุขมากและชอบที่จะทะเลาะเบาะแว้งกับปารวดีตามบิดามารดาไปด้วย การเห็นบิดามารดาทะเลาะกันทำให้ปรศุรู้สึกเบื่อหน่ายมากและอยากที่จะมีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น มีบิดามารดาที่รักใคร่กลมเกลียวกัน มีเวลาที่จะพา

เขาไปเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ เหมือนกับครอบครัวของก้องและแก้วซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่ปรีศรู้สึกประทับใจมาก

การที่บิดามารดาไม่ได้สนใจดูแลกดดันปรีศเหมือนเคยทำให้ปรีศเริ่มไม่มีระเบียบวินัย ไม่เข้าเรียนตรงตามเวลาและไม่สนใจท่องหนังสือจนทำให้ปรีศมีผลการเรียนที่ตกต่ำลง เมื่อบิดามารดาของปรีศตัดสินใจที่จะแยกทางกันอยู่ ปรีศจึงตามบิดาไปอยู่ที่บ้านสวนของคุณย่า ซึ่งบางครั้งบิดาก็มักจะทิ้งให้เขาอยู่กับคุณย่าและคนอื่นๆ ตามลำพังซึ่งก็ทำให้ปรีศคิดถึงมารดาและพี่สาวมากและกลายเป็นเด็กที่เสียบขรึม ไม่ร่าเริงแจ่มใสเหมือนเคย มีอารมณ์หงุดหงิดโกรธง่ายและมีความประพฤติก้าวร้าว ต่อมาบิดาของปรีศต้องเดินทางไปทำงานที่ต่างประเทศและทิ้งให้ปรีศอยู่กับคุณย่าก็ยิ่งทำให้ปรีศรู้สึกเหงาและคิดถึงบิดามากและอยากที่จะให้บิดากับมารดากลับมาคืนดีกัน เมื่อบิดากลับมาจากต่างประเทศแล้วพบว่าปารวดีมีปัญหาทางจิตใจ เขาจึงคิดที่จะกลับไปคืนดีกับภรรยาเพื่อลูกๆ ทำให้ปรีศดีใจมากและรอคอยวันที่บิดากับมารดาจะกลับมาอยู่ด้วยกันอีกครั้งหนึ่ง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ปรีศเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่มีปัญหาทางด้านจิตใจเนื่องจากสภาพครอบครัวแตกแยก เพราะเมื่อบิดามารดาของปรีศยังรักใคร่กลมเกลียวกันปรีศก็เป็นเด็กที่มีความร่าเริงแจ่มใส มีความประพฤติที่ดีเพราะได้รับความรักความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากบิดามารดา แต่เมื่อบิดามารดาของปรีศแยกทางกันปรีศจึงไม่ได้รับความรักความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่เหมือนเดิม ปรีศจึงกลายเป็นเด็กที่เสียบขรึมไม่ร่าเริงแจ่มใส ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้และมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางก้าวร้าว

จ้อย จ้อยมีอายุสิบสามปี เรียนอยู่ชั้นป.เจ็ด บิดาของจ้อยได้รับเลือกให้เป็นรัฐมนตรี ทำให้จ้อยรู้สึกภาคภูมิใจมากและการที่จ้อยได้เห็นมารดามักแสดงอาการ 'อวดแบ่ง' อยู่เสมอ จ้อยจึงมักจะชอบทำตามอย่างมารดาโดยการคุยโวโอ้อวดและชอบแสดงกิริยาอวดแบ่งกับผู้อื่นอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้การที่ผู้ใหญ่ต่างพากันมาเอาอกเอาใจจ้อยและยกย่องบิดามารดาของจ้อยก็ยิ่งทำให้จ้อยเอาแต่ใจตัวเอง จ้อยเห็นผู้ใหญ่คนอื่นๆ นำเงินเป็นจำนวนมากมาให้เป็นของขวัญในงานวันเกิดของบิดา ทำให้จ้อยคุยโอ้อวดกับปรีศด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจ นอกจากนี้การที่เขาเห็นบิดามีฐานะร่ำรวยขึ้นมากจากการได้เป็นรัฐมนตรีและยังสามารถทำให้พี่สาวของตนเองได้ไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ มีรถยนต์คันใหม่ขับ และยังสามารถพาเขาและครอบครัวไปเที่ยวที่ต่างประเทศโดยใช้บงของทางราชการก็ยิ่งทำให้จ้อยคิดว่าการกระทำของบิดามารดาเป็นเรื่องที่

ถูกต้องและยังมองว่าตนเองนั้นมีฐานะเหนือกว่าคนอื่นเพราะมีบิดาเป็นถึงรัฐมนตรี ต่อมาเกิด การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลขึ้นทำให้บิดาของจ้อยไม่ได้เป็นรัฐมนตรีอีกต่อไปทำให้จ้อยรู้สึกอายมาก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า จ้อยเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่ไม่รู้จักผิด ชอบชั่วดี อวดแบ่งถึงความเป็นลูกรัฐมนตรีและคุยโม้โอ้อวดเรื่องตำแหน่งของบิดาชมเพื่อนๆ อยู่ เสมอ อีกทั้งยังคิดว่าการรับสินบนเป็นเรื่องปกติและดีเพราะจะทำให้ตนเองมีฐานะร่ำรวยมากขึ้น

ดังนั้น ปารวดีและประจุจึงเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาด้านจิตใจเนื่องจาก ครอบครัวแตกแยก ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทะเลาะเบาะแว้งหรือแยกทางกันของบิดามารดา จน ส่งผลให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาและกลายเป็นเด็กที่ไม่ร่าเริงแจ่มใส มีสว ุข ภาพไม่แข็งแรง มีอารมณ์แปรปรวนและมีความประพฤติที่ก้าวร้าว

จ้อยเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาด การอบรมด้านจริยธรรมจากผู้ปกครองและเกิดจากการยึดเอาพฤติกรรมของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ ถูกต้องในเรื่องของการอวดแบ่งและเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน

หัวใจดวงน้อย เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเด็กที่มีปัญหาและมีความต้องการในเรื่อง ต่างๆ ดังนี้ ปัญหาและความต้องการเรื่องการลงโทษผ่านตัวละครคืออ้วน เรื่องปัญหาความ ประพฤติเกรงผ่านตัวละครคือจ้อน เรื่องปัญหาสุขภาพไม่แข็งแรงผ่านตัวละครคือจ๊อบแจ่ง เรื่องปัญหาด้อยโอกาสทางการศึกษาและความต้องการของเล่นผ่านตัวละครคือหมี

อ้วน อ้วนเป็นเด็กที่ทำงานซ้ำ คิดซ้ำ เขียนหนังสือซ้ำ ทำให้อ้วนจึงมักจะถูกครูตี เรื่องทำงานที่ซ้ำกว่าคนอื่นฯ อยู่เสมอและถูกครูเรียกชื่อแบบล้อเลียนว่า 'พ่อหยอหยาก' อ้วนเป็น เด็กที่มาโรงเรียนสายบ่อยที่สุดเพราะบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนมากและอ้วนก็ยังต้องรอคนอื่นๆ ใน บ้านให้เสร็จพร้อมกันด้วย แต่ครูก็มักจะโทษว่าเป็นเพราะอ้วนตื่นสายจึงทำให้มาโรงเรียนช้า อ้วนจึงถูกครูทำโทษโดยการให้ยืนอยู่หน้าเสาธงสิบนาที่เนื่องจากมาโรงเรียนสายและถูกเพื่อนๆ ล้อเลียนและหัวเราะเยาะทำให้อ้วนอายและโกรธมาก ดังนั้นเมื่ออ้วนต้องมาโรงเรียนสายอีกอ้วน จึงอาละวาดและไม่ยอมลงจากรถเข้าโรงเรียนเพราะไม่ยอมถูกทำโทษและถูกเพื่อนๆ ล้อเลียน ครูใหญ่จึงให้อ้วนเลือกเอาว่าจะยืนหน้าเสาธงหรือถูกตี อ้วนจึงขอให้ครูใหญ่ตีอ้วนแทนแต่ต้องตี ไม่ให้เพื่อนเห็นเพราะไม่ยอมถูกเพื่อนล้อ แต่อ้วนก็ยังมาโรงเรียนสายเป็นประจำและถูกทำโทษ อยู่เสมอ อ้วนจึงไม่ยอมมาโรงเรียน พ่อของอ้วนจึงต้องตื่นเช้ายิ่งขึ้นกว่าเดิมเพื่อมาส่งอ้วนให้ทัน เข้าโรงเรียนแต่การตื่นเช้ามากเกินไปทำให้อ้วนมานอนหลับในช่วงโมงเรียนอีก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า อ้วนเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาการถูกละเลยแบบใช้วิธีประจานความผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกครูทำโทษด้วยวิธีการประจานทำให้ อ้วนถูกเพื่อนหัวเราะเยาะจนเกิดความอับอายและความต้องการของอ้วนก็คือ การไม่ต้องถูกคุณครูล้อเลียนเรื่องที่อ้วนทำงานช้าและการไม่ต้องถูกคุณครูลงโทษต่อหน้าเพื่อนๆ

จ๋อน จ๋อนเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ จ๋อนเกิดมาตอนที่พ่อกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่สาม ส่วนแม่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมและมีอายุเพียงสิบหกปีเท่านั้น พ่อแม่ไม่ อยากให้จ๋อนเกิดมาแต่เมื่อตาของจ๋อนรู้ว่าแม่ตั้งท้องก็บังคับให้แม่แต่งงานกับพ่อทำให้พ่อโกรธตา มาก หลังจากที่แต่งงานแล้วพ่อก็เลยหนีไปอยู่หอพักเมื่อจ๋อนเกิดมาพ่อก็ไม่เคยสนใจจ๋อนกลับทิ้ง ให้จ๋อนอยู่กับแม่และป้าอีกสองคนแม้ป้าจะไม่ชอบแม่แต่ป้าก็รักจ๋อน แม่มักจะตีจ๋อนเพื่อประชด ป้าทั้งๆ ที่จ๋อนมีอายุได้เพียงเจ็ดแปดเดือน พอจ๋อนอายุได้หนึ่งขวบแม่ก็หนีไปกับนักดนตรีทิ้งจ๋อน ให้อยู่ในความดูแลของป้าสองคนและพอจ๋อนอายุได้สองขวบพ่อก็ทิ้งจ๋อนไปเรียนต่อที่ต่าง ประเทศอีก เมื่อกลับมาพ่อก็ไม่เคยกอดหรือพูดคุยกับจ๋อนเลยทั้งยังชอบด่าจ๋อนว่า ‘ไอ้ตัวเมีย’ อยู่เสมอแม้จ๋อนไม่ชอบคำด่าของพ่อแต่จ๋อนก็ไม่ได้แสดงให้พ่อรู้ จ๋อนรู้ว่าพ่อไม่รักตัวเองเลย และจ๋อนเองก็ไม่รักและไม่อยากอยู่ใกล้พ่อเหมือนกัน ส่วนคนอื่นๆ จ๋อนก็รู้ว่าไม่มีใครรักและชอบ ตัวเองนักแต่จ๋อนก็ไม่สนใจ

จ๋อนถูกป้าสองคนเลี้ยงดูตามอารมณ์มาตั้งแต่เล็กๆ ซึ่งป้าก็รักจ๋อนมากแต่ป้าก็มักจะเลี้ยงดูจ๋อนตามอารมณ์ของป้า โดยเวลาป้าอารมณ์ดีก็มักจะโอบและเอากอดเอใจจ๋อนทุกอย่าง แต่พอป้าอารมณ์ไม่ดีจ๋อนก็จะถูกป้าตีเอาแรงๆ จ๋อนจึงทำตัวไม่ถูก ครั้งหนึ่งจ๋อนถูกป้าตีอย่างแรง เพราะเตะฟุตบอลไปถูกกระถางต้นไม้แตก จ๋อนโกรธป้ามากจ๋อนเลยลงไปในนอนซุกดินซึกงอทำให้ ป้าตกใจมากจึงต่างพากันมากอดและโอบจ๋อน ตั้งแต่นั้นมาจ๋อนจึงชอบแสดงอาการซุกดินซึกงอใน เวลาที่จะถูกตีเพราะรู้ว่าป้าจะไม่กล้าตีและตนเองก็จะได้รับความสนใจและเอากอดเอใจทุกครั้ง

จ๋อนชอบที่จะแกล้งทำให้คนอื่นๆ ไม่มีความสุขเหมือนจ๋อน อยากเห็นเด็กร้องไห้ เวลาที่ถูกจ๋อนรังแก ดังนั้นเวลาจ๋อนมาโรงเรียนจ๋อนจึงชอบแกล้งและรังแกเพื่อนๆ อยู่เสมอเพราะ ไม่อยากเห็นเพื่อนๆ มีความสุขและครูก็ไม่กล้าตีจ๋อนเพราะกลัวจ๋อนจะซุกซิงก็ทำให้จ๋อนยิ่งเกร มากขึ้น วันหนึ่งจ๋อนแกล้งวิ่งชนอ้วนจนอ้วนเกือบหกล้ม ครูใหญ่จึงตีมือจ๋อนและสั่งห้ามไม่ให้จ๋อน ซุกและบอกจ๋อนว่าถ้าจ๋อนซุก ครูใหญ่ก็จะปล่อยให้จ๋อนซุกจนตายไปจริงๆ จ๋อนจึงไม่กล้าซุกเวลา ที่ถูกครูใหญ่ทำโทษอีกต่อไป

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า จ๊อนเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่มีปัญหาความประพฤติกเร ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดาและถูกเลี้ยงดูตามอารมณ์ที่แปรปรวนของผู้ใหญ่ จนทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ผิดๆ ที่จะสร้างข้อต่อรองเพื่อให้ตนเองมีอภิสิทธิ์เหนือคนอื่น มีจิตใจอิจฉาริษยาในความสุขของผู้อื่น เพราะการที่บิดาของจ๊อนไม่ได้เลี้ยงดูและเอาใจใส่จ๊อนด้วยความรักความอบอุ่นและการที่ป้าเลี้ยงดูจ๊อนตามอารมณ์ของป้าก็ทำให้จ๊อนมีความประพฤติกเรและความต้องการของจ๊อนก็คือต้องการให้บิดารักและเอาใจใส่เขา ไม่ทู่ตีเขาด้วยความโกรธหรือความหมั่นไส้ อยากให้ป้าทั้งสองคนเลี้ยงดูเขาด้วยความรักมากกว่าที่จะเลี้ยงดูด้วยอารมณ์

จ๊ิบแจง จ๊ิบแจงเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีอายุได้ห้าขวบ ตัวเล็ก ผอมบาง ผอมบาง แม่ของจ๊ิบแจงเป็นแม่ค้าขายผักอยู่ในตลาด ส่วนพ่อทำงานเป็นยามอยู่ในโรงงาน สถานะทางบ้านของจ๊ิบแจงไม่ดีนักจ๊ิบแจงจึงต้องคอยช่วยแม่ดูแลน้องๆ อีกสองคนจนถึงสามสี่ทุ่มและต้องรีบตื่นแต่เช้าเพื่อไปโรงเรียนจ๊ิบแจงจึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะกินข้าวเช้า จ๊ิบแจงเดินทางมาโรงเรียนด้วยรถประจำทางซึ่งมีคนแออัดยัดเยียดกันอยู่เต็มทำให้เหนื่อยมาก จ๊ิบแจงเรียนหนังสือไม่เก่งนักเพราะมักจะไปนั่งหลับในห้องเรียนอยู่เป็นประจำและมักจะถูกครูดุอยู่เสมอซึ่งก็ทำให้จ๊ิบแจงไม่อยากไปโรงเรียน ดังที่จ๊ิบแจงเขียนบอกกับครูใหญ่ว่า “หนูไม่อยากมาโรงเรียนเลย มันวังนอน” (หัวใจดวงน้อย. 2524 : 30)

จ๊ิบแจงอยากจะทำอะไรก็ได้แต่ก็ไม่กล้าทำเพราะเป็นเด็กที่กลัวครูมาก เวลาอยู่ที่โรงเรียนจ๊ิบแจงก็เอาแต่นั่งเฉยๆ ไม่อยากเล่นไม่อยากกระโดดโลดเต้นเหมือนกับเพื่อนคนอื่นๆ เพราะรู้สึกเหนื่อยมาก แม่ของจ๊ิบแจงต้องการให้ลูกได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีๆ เพราะอยากให้ลูกมีเพื่อนดีๆ ที่มีฐานะร่ำรวย แต่สำหรับจ๊ิบแจงแล้วเพื่อนดีๆ ของจ๊ิบแจงคือ นึ่ง นึ่ง อ้วน แล้วก็เพื่อนอีกสองสามคนที่ดีกับจ๊ิบแจงและไม่เคยรังแกเธอ แต่แม่ของเธอกลับห้ามไม่ให้จ๊ิบแจงคบกับเด่นและดวงใจซึ่งเป็นเด็กชายพวงมาลัยกับหนังสือพิมพ์ตามสี่แยกหน้าตลาดต่างๆ ที่จ๊ิบแจงคิดว่าเด็กทั้งสองคนเป็นเพื่อนที่ดีของเธอ ทำให้เธอไม่เข้าใจว่าทำไมแม่ถึงไม่ยอมให้จ๊ิบแจงคบกับดวงใจและเด่น หากจ๊ิบแจงจะขัดคำสั่งแม่ไปกับเด็กทั้งสองคนทำไมแม่ถึงตีจ๊ิบแจงแรงๆ เสมอ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า จ๊ิบแจงเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง ไม่สดใสร่าเริงสมวัย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์และเพียงพอต่อความต้องการร่างกาย อีกทั้งยังต้องแบกรับภาระหนัก

เกินวัย จิบแจงดองการที่จะได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีอิสระในการคบเพื่อนและผู้ปกครองที่เข้าใจ ยอมรับฟังเหตุผล

หมี หมีมีอายุประมาณสี่ขวบ มีรูปร่างอ้วน ผิวดำ นัยน์ตาโตเหมือนแซก ผมหวด หมีมีบ้านอยู่ในสลัม พ่อแม่ทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างและมีลูกหลายคน หมีจึงมีหน้าที่เลี้ยงไหมซึ่งเป็นน้องของหมีในเวลาที่แม่ออกไปทำงาน หมีมักจะพาไหมออกไปเล่นอยู่แถวๆ หน้าบ้านของนึ่งวันหนึ่งยายของนึ่งออกไปทิ้งขยะที่หน้าบ้านหมีจึงเข้าไปช่วยยายทิ้งขยะโดยที่ยายไม่ได้ขอร้อง ยายจึงให้เงินหมีเป็นรางวัลในความมีน้ำใจ ตั้งแต่นั้นมาหมีจึงมักจะมาช่วยยายทิ้งขยะและช่วยวิ่งซื้อของต่างๆ ให้ยายอยู่เสมอ หมีชอบพูดจาหยาบค้ายายจึงสอนให้หมีพูดจาเพราะๆ ซึ่งหมีก็ทำตามอย่างว่าง่าย

หมีอยากได้รถยนต์เด็กเล่นมาก หมีจึงแอบเก็บเงินที่ยายของนึ่งให้เอาไว้เพื่อนำไปซื้อรถยนต์เด็กเล่น แต่พ่อก็เอาเงินของหมีไปกินเหล้าจนหมดทำให้หมีเสียใจมาก หมีจึงพยายามเก็บเงินอีกครั้งหนึ่งแต่แม่ก็เอาเงินของหมีไปซื้อยาให้น้องทำให้หมีเสียใจมากและอาละวาดอย่างหนักหมีจึงถูกแม่ตีอย่างแรง หมีร้องให้ไปหายายของนึ่งแล้วเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ยายฟัง ยายจึงปลอบใจหมีและชี้ให้หมีเห็นว่าเงินที่หมีเก็บเอาไว้สามารถทำให้น้องหายจากการไม่สบายได้และยังช่วยให้ทุกคนในครอบครัวมีข้าวกินซึ่งคำพูดของยายทำให้หมีรู้สึกภาคภูมิใจมากหมีจึงเลิกเสียใจและตั้งใจที่จะเก็บเงินไว้ซื้อรถอีกครั้ง นึ่งจึงซื้อรถยนต์เด็กเล่นจากอ้วนมาให้หมีทำให้หมีดีใจมาก ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกของหมีว่า

แหม พ่อเห็นรถยนต์ที่นึ่งเขาส่งให้ หัวใจของหมีเหมือนมันจะกระโดดออกมาเต้นอยู่ข้างนอก เกือบไม่เชื่อว่าหมีจะได้เป็นเจ้าของมันอย่างไม่คาดฝัน หมีรับมาถือเอาไว้แน่น ยกมือไหว้ยายของนึ่ง แม่ของนึ่งแล้วก็ไหว้นิ่งด้วย ไหว้หลายหน ขอคุณครับหลายหน ไม่มีใครสอนหมีหรอก สัญชาตญาณกับโทรทัศน์สอนหมี ธรรมดาหมีก็ไม่ใคร่จะพูดเพราะกับใคร มือก็แข็งไม่ชอบไหว้ แต่หมีรู้จักห rokokพูดเพราะๆ ขอคุณ ครับ ผม อะไรวะ

(หัวใจดวงน้อย. 2524 : 105)

หมีจึงเอาสายสร้อยที่เก็บได้จากถังขยะมาให้นึ่งเพื่อตอบแทนในความมีน้ำใจของนึ่ง โดยที่หมีไม่รู้ว่าสร้อยเส้นนั้นเป็นของนึ่งซึ่งยายเป็นคนนำไปทิ้งเอง หมีไม่ออกไปโรงเรียนอย่างหมีกับหมูเพราะหมีเห็นว่าการไปโรงเรียนไม่ได้ทำให้หมีกับหมูฉลาดหรืออ่านหนังสือออกมาก

ขึ้น แม้พ่อจะต้องการให้หนีไปโรงเรียนแต่พ่อก็บอกกับหนีว่าพ่อคงมีปัญญาส่งหนีแค่พ่ออ่านออกเขียนได้เท่านั้นเอง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า หนีเป็นภาพสะท้อนของเด็กที่ขาดของเล่น และขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีสาเหตุมาจากครอบครัวมีฐานะที่ยากจนและความต้องการของหนีก็คือต้องการที่จะมีของเล่นอย่างที่คุณเองพอใจ

ดังนั้น อ้วนจึงเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาเรื่องการถูกลงโทษแบบใช้วิธีประจาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกรุ้ล่อเลียนและถูกเพื่อนหัวเราะเยาะ อ้วนต้องการการยอมรับและให้เกียรติจากคุณครูไม่ถูกคุณครูลงโทษด้วยวิธีการประจานหรือล้อเลียน

จ๋อเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมเกเร ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดาและถูกเลี้ยงดูตามอารมณ์ที่แปรปรวนของผู้ใหญ่ และความต้องการของจ๋อก็คือต้องการให้บิดารักและเอาใจใส่เขา ไม่ทุบตีเขาด้วยความโกรธหรือความหมั่นไส้ อยากให้ป้าทั้งสองคนเลี้ยงดูเขาด้วยความรักมากกว่าที่จะเลี้ยงดูด้วยอารมณ์

จ๊อบเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ไม่สดใสร่าเริง สมวัย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอและการรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์หรือเพียงพอต่อร่างกาย อีกทั้งยังต้องแบกรับภาระหนักเกินวัย จ๊อบต้องการที่จะได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีอิสระในการคบเพื่อนและผู้ปกครองที่เข้าใจ ยอมรับฟังเหตุผล

หนีเป็นภาพสะท้อนเด็กที่มีปัญหาขาดโอกาสทางการศึกษาและไม่มีของเล่น ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจน หนีต้องการที่จะมีของเล่นอย่างที่คุณเองพอใจ

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนเด็กในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 4 เรื่อง พบว่าผู้เขียนได้ใช้ตัวละครจำนวน 12 ตัวให้เป็นภาพสะท้อนปัญหาของเด็กไว้ 5 ด้าน คือ

1.1 ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดู โดยผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็กอย่างตามใจมากเกินไปจะทำให้เด็กมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง เมื่อทำผิดก็จะไม่กลัวการลงโทษ หากผู้ปกครองไม่อบรมสั่งสอนหรือเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กในเรื่องของจริยธรรมก็จะทำให้เด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีและยึดเอาพฤติกรรมของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ถูกต้องในเรื่องของการอวดเบ่งและการทุจริตคอร์รัปชัน ส่วนผู้ปกครองที่ปลูกฝังให้เด็กยึดถือเรื่องขนานวัตรณะก็จะทำให้เด็กมีนิสัยชอบดูถูกคนที่มีฐานะต่ำต้อยกว่าตนเอง

สำหรับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเกินไปหรือเลี้ยงดูตามอารมณ์แปรปรวนของผู้ปกครองก็จะทำให้เกิดเกิดความกดดันและแสดงออกโดยการมีความประพฤติที่เกเรก้าวร้าว มีจิตใจอิจฉาริษยาในความสุขของผู้อื่น

1.2 ปัญหาด้านสุขภาพ โดยผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเด็กมีสุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง การที่เด็กได้รับการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ ได้รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย อีกทั้งยังต้องแบกรับภาระหนักเกินวัย จะส่งผลให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่สดใสร่าเริงสมวัยเหนื่อยง่าย ไม่อยากเล่นและไม่อยากไปโรงเรียน

1.3 ปัญหาด้านจิตใจ โดยผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเด็กที่ได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก จะส่งผลให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นและมีบุคลิกลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น จากที่เคยร่าเริงแจ่มใส มีความประพฤติที่ดี มีสุขภาพแข็งแรงก็จะกลายเป็นเด็กที่เฉื่อยข้อม ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความประพฤติก้าวร้าว มีอาการเจ็บป่วยทางกายซึ่งมีสาเหตุมาจากจิตใจที่ไม่มีความสุข

ปัญหาเด็กที่ถูกลงโทษด้วยวิธีการประจานความผิด จะส่งผลต่อจิตใจของเด็กอย่างมาก เพราะเด็กจะรู้สึกอับอายกับการถูกครูหรือเพื่อนๆ ล้อเลียน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนและไม่อยากที่จะไปโรงเรียน

ปัญหาเด็กไม่มีของเล่นเนื่องจากมีฐานะยากจน เด็กจะรู้สึกไม่มีความสุขเมื่อเห็นเด็กคนอื่นมีของเล่นอย่างที่ตนเองอยากได้ และเด็กก็จะรู้สึกดีใจมากเมื่อได้รับของเล่นถูกใจจากผู้อื่น

1.4 ปัญหาด้านความประพฤติ โดยผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน เนื่องจากขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ อยู่บ้านอย่างไม่มีความสุข เด็กจึงหนีออกจากบ้านไปแสวงหาความรักความอบอุ่นจากคนที่เด็กคิดว่าจะให้ความรักความอบอุ่นแก่ตนเองได้ นอกจากนี้ความรักความผูกพันระหว่างเพื่อนก็ทำให้เด็กหนีออกจากบ้านตามกันไปด้วย

ปัญหาเด็กมีความประพฤติเกเร การที่เด็กขาดความรักความอบอุ่นและถูกเลี้ยงดูตามอารมณ์ของผู้ปกครองจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เกเร ขอบก้นแก้งผู้อื่นเพื่อทำให้ผู้อื่นไม่มีความสุขเหมือนกับตนเอง

1.5 ปัญหาทางการศึกษา โดยผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะบิดามารดามีฐานะยากจน บิดามารดาไม่มีเงินพอที่จะส่งเสียให้เด็กได้เรียนหนังสือต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ หากแต่สามารถส่งให้เรียนได้เพียงในระดับประถมศึกษาเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น

สรุปภาพสะท้อนปัญหาเด็ก

ภาพสะท้อนปัญหาของเด็กทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์ตามสาเหตุที่มาของปัญหาได้ดังต่อไปนี้

- ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่ ได้แก่ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ปัญหาสุขภาพของเด็กเพราะพ่อแม่ไม่ให้ความสำคัญกับการพักผ่อนของเด็กจึงมีปัญหาร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง ปัญหาเด็กครอบครัวแตกแยกเพราะพ่อแม่แยกทางกัน ทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเกเรก้าวร้าว ปัญหาเด็กถูกรุกลินแบบประจานความผิดทำให้เด็กอาย ปัญหาเด็กขาดของเล่นเพราะพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อความต้องการของเด็กและปัญหาเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะพ่อแม่ยากจน ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา

- ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากตัวเด็กเอง ได้แก่ ปัญหาเด็กหนีออกจากบ้านเพราะติดเพื่อนและตามเพื่อน

จึงอาจสรุปได้ว่าสาเหตุที่มาปัญหาของเด็กนั้น ผู้เขียนชี้ให้เห็นสาเหตุที่มาจากผู้ใหญ่เป็นสำคัญ การแก้ไขปัญหาก็อยู่ที่ผู้ใหญ่จะต้องให้ความรักความเมตตาและความเข้าใจแก่เด็ก อย่างไรก็ตามผู้เขียนก็แสดงให้เห็นว่าด้วยวัยของเด็กที่มีวุฒิภาวะไม่มากพอ ตัวเด็กเองก็อาจจะก่อปัญหาได้ถ้าติดเพื่อนและตามเพื่อนมากเกินไป

2. ภาพสะท้อนปัญหาเยาวชน

เยาวชน หมายถึง ประชากรกลุ่มอายุ 15-25 ปี เยาวชนเป็นวัยที่จะก้าวจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ร่างกายทุกส่วนจึงเจริญเติบโตเต็มที่ เยาวชนมักมีอารมณ์ที่อ่อนไหวง่ายหรือมีอารมณ์ที่รุนแรง มีความเคร่งเครียดทางอารมณ์ ตัดสินใจหุนหันพลันแล่น รวดเร็วและรุนแรง เริ่มสนใจเพศตรงข้าม เริ่มมีความคิดถึงการมีอาชีพ การแต่งงาน การสร้างครอบครัวและการเลี้ยงชีวิตด้วยตนเอง มีลักษณะของผู้ที่อยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง เป็นวัยแห่งการจดจำ ชอบการผจญภัย มีความกระตือรือร้น ชอบอิสระ มีแนวความคิดใหม่ๆ และเริ่มสนใจในสภาพแวดล้อมต่างๆ มีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มที่มีคนเกี่ยวข้องด้วย เช่น เพื่อน พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน เยาวชนมักจะยึดถือค่านิยมตามกลุ่มที่ตนเองเข้าร่วมและมักจะถ่ายทอด

เอาค่านิยมเหล่านั้นมาเป็นทัศนคติของตนเอง เยาวชนมักจะอยู่เป็นกลุ่มและยึดถือค่านิยมของกลุ่ม ชอบและนับถือคนกล้าพูดกล้าทำ มักจะขาดการไตร่ตรองเหตุผลและการหาข้อเท็จจริง ถูกชักจูงได้ง่ายและมักจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบมากกว่าความเป็นจริง

ในการศึกษาภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนจากนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 18 เรื่อง พบว่าผู้เขียนสะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาไว้ในนวนิยายจำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

ทางโค้ง เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ผ่านตัวละคร 2 ตัวคือวันสว่างและโสมมิกา ภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือศักดิ์สง่า ภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือยุพียง

วันสว่าง วันสว่างเป็นบุตรชายของคุณจ๊ะและคุณวดีแต่วันสว่างไม่เคยทราบความจริงเรื่องที่เขาเป็นลูกของคุณจ๊ะและคุณวดี เนื่องจากคุณวดีได้ยกเขาให้เป็นลูกชายของวิสวัต ผู้เป็นน้องชายเพราะคุณวดีตั้งท้องวันสว่างในขณะที่คุณวดียังเป็นเพียงคู่หมั้นของคุณจ๊ะอีกทั้งคุณจ๊ะก็เสียชีวิตในการสู้รบ วันสว่างจึงเข้าใจมาตลอดเวลาว่าวิสวัตเป็นบิดาเขาและคุณวดีก็เป็นป้าของเขา วิสวัตเกลียดชังวันสว่างมากเพราะการที่เขาต้องรับวันสว่างเป็นลูกนั้นทำให้เขาต้องถูกคนรักทอดทิ้ง

ความเกลียดชังที่วิสวัตมีต่อวันสว่างทำให้วันสว่างถูกวิสวัตด่าว่าและทำโทษด้วยวิธีการที่รุนแรงอยู่เสมอและการที่เขาได้รับการเลี้ยงดูอย่างทะนุถนอมและตามใจเหมือนกับเด็กผู้หญิงจากคุณวดีก็ยิ่งทำให้เขาถูกวิสวัตเกลียดชังและหมั่นใส่มากขึ้น วิสวัตจึงมักจะด่าว่าวันสว่างว่าเป็น 'ไอ้หน้าตัวเมีย' ซึ่งก็ทำให้วันสว่างรู้สึกโกรธและเกลียดชังวิสวัตมาก ส่วนคุณวดีก็คอยแต่เอาอกเอาใจวันสว่างและห้ามปรามไม่ให้เขาทำในสิ่งที่คุณวดีหรือวิสวัตไม่ชอบไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งตัว การคบเพื่อน เพราะไม่อยากให้วันสว่างถูกวิสวัตทำโทษซึ่งก็ทำให้เขาเกิดความเบื่อหน่ายในตัวของคุณวดีมากและอยากที่จะมีแม่ที่เข้มแข็งที่สามารถปกป้องเขาในเวลาที่ถูกวิสวัตด่าว่าหรือทำโทษอย่างรุนแรงได้ ดังจะเห็นได้จากความคิดของวันสว่างที่ว่า "เขารู้สึกแต่ว่า 'แม่' ของเขานั้นจะต้องเข้มแข็ง จะต้องเป็นที่พึ่งของเขา จะต้องไม่ 'ซี' แยะ' อย่างคุณป้าวดี ถึงยังไ้ๆ ก็ต้องไม่เหมือนคุณป้าวดี ผู้ที่...ถึงแม้เขาจะบอกตัวเองว่าเขารักเธอ แต่เขาก็มีเวลาเบื่อหน่ายและรำคาญเธออยู่บ่อยๆ จนในบางครั้งอยากจะหนีไปซ่อนเสียให้พ้นหูพ้นตา..." (ทางโค้ง, 2540 : 36)

การถูกบิดาด่าว่าและใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงอยู่เป็นประจำทำให้วันสว่างเป็นเด็กที่มีความประพฤติที่ไม่ดี เช่น ชอบรังแกสัตว์ ชอบชกต่อยกับเพื่อนที่โรงเรียน ชอบหนีเรียน แต่คุณวดีมักจะโทษว่าเป็นความผิดของคนอื่นและเข้าข้างวันสว่างอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าวันสว่างจะ

เติบโตเป็นหนุ่มแล้วแต่คุณวดียังคงเลี้ยงดูวันสว่างเหมือนเขายังเป็นเด็กเล็กๆ ทำให้วันสว่างเกิดความเบื่อหน่ายมาก วันสว่างจึงกลายเป็นคนที่เงียบขรึม ดื้อรั้น ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของใครและไม่ใคร่สนใจศึกษาเล่าเรียน เอาแต่เที่ยวเตร่หรือเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนตามคลับอยู่เสมอทำให้วันสว่างได้พบกับและคบหากับมาเรียอย่างคู่รัก แต่เมื่อวิสวัตรู้เรื่องของมาเรียก็ดูดำว่าวันสว่างอย่างรุนแรงและฉกรรจ์ของมาเรียทั้งทำให้วันสว่างเสียใจมากและเกิดความเกลียดชังและแค้นใจในตัวของคุณวดีมากยิ่งขึ้น

ต่อมาวันสว่างได้เข้ากลุ่มเกี่ยวกับศักดิ์สง่าซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนคนหนึ่ง วันสว่างถูกศักดิ์สง่าชักชวนให้เที่ยวตามคลับ สถานโบว์ลิ่งหรือโรงเต็นรำที่การแสดงโชว์นาจาร์ เริ่มกินเหล้าสูบบุหรี่ มีเรื่องชกต่อยกับกลุ่มอื่นจนถูกตำรวจจับทำให้วันสว่างถูกวิสวัตตบหน้าเป็นการลงโทษ คุณวดีก็ยิ่งตามใจและเอาอกเอาใจวันสว่างมากกว่าเดิมเพราะต้องการชดเชยกับการที่วันสว่างถูกวิสวัตดูดำและลงโทษอย่างรุนแรงแต่วันสว่างก็ไม่ได้รู้สึกพอใจกับการเอาอกเอาใจของคุณวดีแม้แต่น้อย วันสว่างได้พบกับแสงอุษาหญิงสาวที่เขารู้สึกประทับใจมาตั้งแต่เด็กอีกครั้งหนึ่ง เมื่อแสงอุษาย้ายเข้ามาเป็นครูประจำชั้นคนใหม่ของวันสว่างทำให้วันสว่างดีใจและรู้สึกประทับใจในตัวของคุณแสงอุษามากขึ้น แต่เมื่อวันสว่างทราบว่าแสงอุษาดัดสินใจที่จะแต่งงานกับวิสวัตก็ทำให้เขาเสียใจมากและกินเหล้าจนเมามายส่งผลให้วันสว่างกับยุพยงมีเพศสัมพันธ์กันและวันสว่างก็ตัดสินใจหนีออกจากบ้านเพื่อไปทำงานกับพี่ชายของศักดิ์สง่าที่โคราชพร้อมกับยุพยง โดยที่วันสว่างไม่รู้ว่าแท้จริงแล้วพี่ชายของศักดิ์สง่านั้นเป็นคอมมิวนิสต์ วันสว่างได้พบกับโสไมกาซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนคนหนึ่งและวันสว่างก็ได้ช่วยโสไมกาให้รอดพ้นจากการถูกเพื่อนชายชาวต่างชาติปลุกปล้ำ โสไมกาจึงตักเตือนให้วันสว่างกลับบ้านและกลับไปตั้งใจเรียนหนังสือให้จบแต่วันสว่างไม่ยอมทำตามคำแนะนำของโสไมกา ต่อมาวันสว่างตัดสินใจกลับบ้านพร้อมกับยุพยงตามคำขอร้องของเอ็ดซึ่งเป็นเพื่อนที่รักและห่วงใยวันสว่างมาก

การกลับมาบ้านทำให้วันสว่างได้ทราบความจริงเรื่องที่คุณวดีเป็นมารดาที่แท้จริงและวิสวัตไม่ใช่บิดาที่แท้จริงของตนเอง วันสว่างรู้สึกเสียใจมากและไม่อาจทำใจให้ยอมรับกับเรื่องดังกล่าวได้เพราะวันสว่างไม่ยอมมีแม่ที่อ่อนแออย่างคุณวดี วันสว่างจึงแสดงความเฉยเมยกับคุณวดีทำให้คุณวดีเสียใจมาก

คำพูดของวันสว่างที่แสดงให้เห็นว่าวันสว่างไม่ต้องการให้คุณวดีเป็นแม่ของเขา “แต่ผมไม่ให้คุณป้าเป็นแม่ของผม ผมไม่เคยต้องการแม่อย่างคุณป้า คุณป้าเข้าใจหรือยังครับ ผมเชื่อ แต่ผมไม่ต้องการแม่อย่างคุณป้า” (ทางโค้ง, 2540 : 538)

“แต่ผมไม่อยาก ไม่อยากเลยจนนิดเดียว ผมเบื่อคุณป้ามาตั้งแต่เด็กๆ เบื่อความรักของเธอเบื่อบื่องร้องไห้ เธอไม่เคยช่วยอะไรผมได้ในเวลาที่ผมต้องการให้เธอช่วย ดีแต่ร้องไห้อย่างเดียว ยิ่งรู้ว่า

เธอเป็นแม่ ก็ยัง..." วันสว่างกลืนคำว่า 'เกลียด' ลงในลำคอ จิตใจของเขายังไม่กระด้างถึงกับจะกล่าวคำนี้ต่อแม่บังเกิดเกล้า เขาหยุดพูดเพียงแค่นั้น มิได้พูดเลยต่อไปตามความรู้สึกน้อยใจที่พุ่งขึ้นมาทันที

(ทางโค้ง. 2540 : 539)

แสงอุษาต้องการให้วันสว่างกลับไปเรียนหนังสือต่อเธอจึงขอร้องให้วิสวัตเลิกดูด่าวันสว่างและขอให้อายุซึ่งเป็นพี่ชายของเธอช่วยพูดให้คุณวดีเลิกปฏิบัติกับวันสว่างเหมือนวันสว่างเป็นเด็กเล็กๆ อีกต่อไป วิสวัตจึงไม่ดูด่าวันสว่างเรื่องของยุพยงและหันมาใช้ความรักความอบอุ่นและความเข้าใจในการอบรมสั่งสอนวันสว่างแทน ส่วนคุณวดีก็เลิกปฏิบัติกับวันสว่างอย่างเด็กเล็กๆ ซึ่งก็ทำให้วันสว่างเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจและมีสุขมากขึ้น วันสว่างจึงตัดสินใจเดินทางไปเรียนต่อที่ต่างประเทศตามความต้องการของทุกคนและตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีความประพฤติที่ดีมากขึ้นทำให้ทุกๆ คนดีใจมาก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่าวันสว่างเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีสาเหตุมากจากการขาดสมดุลในการเลี้ยงดูเพราะวิสวัตเอาแต่ดูด่าเชียนตีวันสว่างอย่างรุนแรงโดยไม่เคยเลี้ยงดูวันสว่างด้วยความรักความเข้าใจ ในขณะที่คุณวดีผู้เป็นมารดาของวันสว่างก็เอาแต่ห้ามปรามและคอยให้วันสว่างทำตามความต้องการของเธอและวิสวัตอยู่เสมอ วันสว่างจึงขาดคนที่จะคอยให้ความรักความอบอุ่นและความเข้าใจอีกทั้งยังขาดคนที่เขาจะสามารถพึ่งพิงได้ จนส่งผลให้วันสว่างดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง แต่เมื่อคุณวดีและวิสวัตหันมาใช้ความรักและความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูวันสว่างไม่ลงโทษหรือซ้ำเติมในความผิดของวันสว่าง อีกทั้งยังหาทางช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้กับวันสว่างทำให้วันสว่างกลับมามีชีวิตที่ดีขึ้นได้ ดังนั้นนอกจากวันสว่างจะเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เดินทางผิดซึ่งเป็นผลมาจากได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมแล้ว วันสว่างยังเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่ได้รับการประคับประคองจากผู้ใหญ่ให้ผ่านพ้นชีวิตช่วงวัยรุ่นและมีจิตสำนึกที่จะกลับตัวเดินไปในทางที่ถูกต้องอีกด้วย

โสมิกา โสมิกามีบิดาเป็นนายพลที่มีชื่อเสียงและมีฐานะร่ำรวย ส่วนมารดาเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่มีชื่อเสียง บิดาของโสมิกาคิดว่าเธอไม่ใช่ลูกที่แท้จริงของตน เขาจึงไม่เคยรักใคร่ดูแลเอาใจใส่โสมิกามากนัก ส่วนมารดาของโสมิกาก็ต้องการที่จะประชดสาที่มีจึงพลอยไม่สนใจตัวของโสมิกาไปด้วย ดังจะเห็นได้จากคำพูดของโสมิกาที่เล่าให้วันสว่างว่า

"...คุณกับฉันก็คล้าย ๆ กันนั่นแหละ ฉันมีทั้งพ่อทั้งแม่ แต่ทั้งสองคนไม่รักฉันเลย ไม่เคยมีใครไยดีกับฉัน คอยแต่ดูดำว่าโง่ ว่าทำตัวเลว ที่บ้านไม่มีใครรักคุณเลยรึ?"

"ไม่มีใครสนใจกับฉันดอก พ่อเขางานมาก เมียก็มาก แม่เขาเบื่อพ่อเขาก็ออกไปเที่ยวสังเคราะห์ ใครต่อใคร สนุกสนานกับเพื่อนฝูงเขาบ้าง แต่เวลาที่เขาออกงานใหญ่ ๆ เขาไปด้วยกัน ทำท่าเหมือน กับว่ารักกันแทบกลืนกิน"

(ทางโค้ง. 2540 : 191-192)

โสมिकासอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยไม่ได้ซึ่งแตกต่างจากพี่ๆ ของเธอที่สามารถ สอบเข้าเรียนต่อได้ทุกคนทำให้โสมิกาถูกบิดามารดาตำหนิอย่างรุนแรง โสมิกาจึงประสบบิดา มารดาด้วยการมีความประพฤติที่ไม่ดี เช่น ออกไปเที่ยวเตร่และเดินร่ำตามคลับกับเพื่อนๆ ทำผิด กฎของโรงเรียนอยู่เป็นประจำทำให้โสมิกาเป็นที่หนักใจของครูบาอาจารย์มาก โสมิกาตัดสินใจหนีออกจากบ้านและถูกเพื่อนชายชาวต่างชาติหลอกพามาหางานทำที่จังหวัดนครราชสีมาจน เกือบทำให้เธอถูกเพื่อนชาวต่างชาติปลุกปล้ำแต่วันสว่างก็สามารถช่วยเหลือโสมิกาเอาไว้ได้ โสมิกาจึงเล่าให้วันสว่างฟังถึงสาเหตุที่เธอหนีออกจากบ้านว่า

"ฉันหนีออกมา ชี้แจงพียงพอกับแม่เขาทะเลาะกัน คำกันเจ็บๆ เขาต่างคนต่างโทษกันโดยไม่มี ใครยอมรับผิด แล้วโมโหโทษของเขาก็มาลงที่ฉัน หว่าฉันชี้แจงเรียน ประพฤติตัวเลว ไม่เชิด หน้าชูตาเหมือนพี่ๆ ที่เรียนจบมหาวิทยาลัย"

"ถ้าใครไม่มาเป็นฉันก็คงจะไม่รู้หรอกว่าฉันคับใจแค่ไหน ฉันต้องการความปรองดองของพ่อแม่ ต้องการความเห็นใจ ความอบอุ่นจากเขา แต่ไม่เคยได้อย่างที่ต้องการเลย แล้วก็ตลอดชีวิตนี้คง จะไม่มีหวังด้วย"

(ทางโค้ง. 2540 : 443)

โสมิกาเดินทางกลับเข้ากรุงเทพฯ และมาอาศัยอยู่กับแสงอุษา ซึ่งโสมิกาก็ได้รับความช่วยเหลือจากแสงอุษาในการที่จะเข้าไปอธิบายให้บิดามารดาของโสมิกาเข้าใจในตัวของเธอ โสมิกาแต่การที่โสมิกาหนีออกจากบ้านไปทำให้บิดาของเธอโกรธมากและคิดว่าโสมิกาไปอยู่กับผู้ชาย โสมิกาจึงถูกบิดาตัดพ้อตัดลูกส่วนมารดาของโสมิกาก็ไม่ได้สนใจโสมิกานักแต่มารดาของ โสมิกาก็ได้มอบเงินจำนวนหนึ่งให้โสมิกาเอาไว้เป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งโสมิกาก็ไม่รู้สึกรู้สีก่อนการ

กระทำของบิดามารดาและตัดสินใจที่เดินทางไปเรียนต่อที่ต่างประเทศตามความต้องการของเธอ และของแสงอุษา

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า โสมิกาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง เนื่องจากบิดามารดาของโสมิกาไม่เคยดูแลหรือสนใจในตัวของเธอเลยและเอาแต่ดูตำโสมิกาแต่เพียงอย่างเดียว โสมิกาจึงกลายเป็นเยาวชนที่ขาดความรักความอบอุ่น มีความประพฤติที่เกเร ชอบทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียนอยู่เป็นประจำ แต่ผลสุดท้ายได้รับการปรับประคองจากผู้ใหญ่ให้ผ่านพ้น ช่วงวัยรุ่นและมีจิตสำนึกที่ดีที่จะกลับตัวได้ทัน

ศักดิ์สง่า ศักดิ์สง่ามีอายุประมาณยี่สิบปี พี่ชายของศักดิ์สง่าเช่าบ้านให้ศักดิ์สง่าเอาไว้สำหรับเรียนหนังสือโดยที่ไม่เคยมาดูแลศักดิ์สง่าเลย ได้แต่ส่งเงินเป็นจำนวนมากมาให้ศักดิ์สง่าเอาไว้ใช้จ่าย บ้านเช่าของศักดิ์สง่าจึงมีเพื่อนๆ มารวมกลุ่มมั่วสุมกันอยู่มากมาย ศักดิ์สง่าเป็นเยาวชนที่ไม่สนใจการเรียน หลังเลิกเรียนศักดิ์สง่าชอบชักชวนเพื่อนฝูงให้ไปเที่ยวเตร่ตามสถานบันเทิงและชอบมีเรื่องชกต่อยกับวัยรุ่นกลุ่มอื่นจนเป็นเหตุให้ถูกตำรวจจับ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่าศักดิ์สง่าเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง ศักดิ์สง่าจึงเป็นเยาวชนที่มีประพฤติที่ไม่ดี ไม่สนใจการเรียนเอาแต่เที่ยวเตร่และชอบก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับเยาวชนกลุ่มอื่น

ยุพยง ยุพยงเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในแหล่งสลัม มีฐานะทางบ้านยากจน ยุพยงเป็นเด็กที่แค้นแค้นเกินอายุ ปากจัด ด่าเก่ง การมีฐานะที่ยากจนทำให้เธอต้องลาออกจากโรงเรียนเมื่อกำลังจะขึ้นชั้นประถมเจ็ดเพื่อออกไปทำงานหาเงินมาช่วยค่าใช้จ่ายในครอบครัว ซึ่งยุพยงเองก็ไม่ได้รู้สึกทุกขหรือทนต่อการที่จะต้องลาออกจากโรงเรียนนักเนื่องจากตัวของยุพยงก็มีความรู้สึกไม่อยากเรียนหนังสืออยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากคำพูดของยุพยงว่า “ไม่อยากเรียน ซี้เกียจออกจะตายไป ออกไปทำงานก็ดีเหมือนกัน เราจะได้แต่งตัวสวยๆ...” (ทางโค้ง. 2540 : 10) หรือ “...แม่เขาว่าจบป.7 หรือ ม.ศ.3 มันก็เหมือนกันนั่นแหละ ถ้าไม่ได้เรียนมหาวิทยาลัยก็หางานทำยาก ออกไปเป็นคนใช้ไปทำงานตามโรงงานไม่ต้องจบม.ศ.3 ก็ทำได้ จริงไหมล่ะ” (ทางโค้ง. 2540 : 128)

เมื่อยุพยงเติบโตขึ้นเธอจึงไปทำงานเป็นผู้หญิงกลางคืนตามคลับเพราะยุพยงคิดว่าอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพที่มีรายได้สูงและทำให้เธอได้แต่งตัวสวยๆ ดังที่ยุพยงเล่าให้วันสว่างฟังว่า “แปลกใจที่เห็นยุพยงเป็นอย่างนี้ใช่มั้ย? เพราะฉันไม่มีเงินเรียนอย่างคุณละซี แล้วเธอรู้อะไรจะไปทำงาน

แบกหามให้เหนื่อย ในเมื่อสมัยนี้ผู้หญิงมีทางทำมาหากินง่ายออกจะตายไป" (ทางโค้ง. 2540 : 215) หรือ "อันหาทางที่จะสบาย มีเงินมีทองใช้ดีกว่านี้ไม่ได้ ฉันเคยไปเป็นคนใช้เขาอยู่พักหนึ่ง แต่ไม่ไหว เรื่องอะไรจะไปให้เขาจิกหัวใช้อย่างทาส สู้ออกมาหากินอย่างนี้ไม่ได้ เป็นอิสระด้วย ถึงใครจะว่าไม่มีเกียรติ แต่ถ้าฉันแต่งตัวให้จ่ายเงินไม่อันเกียรติมันก็มาเอง" (ทางโค้ง. 2540 : 220)

ยุพยงพบวันสว่างที่มีอาการเมามายอยู่ที่คลับ ยุพยงจึงพาวันสว่างไปพักที่โรงแรม จนทำให้วันสว่างไม่ได้กลับบ้าน เมื่อยุพยงทราบจากเอ็ดว่าวันสว่างมีฐานะทางบ้านร่ำรวยยุพยงจึงไม่ยอมบอกที่อยู่ของวันสว่างให้เอ็ดรู้เพราะยุพยงมีความคิดที่จะใช้วันสว่างเป็นแนวทางที่จะทำให้ตัวเองมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ยุพยงจึงตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับวันสว่างและใช้เส้นทางเพศและคำพูดอ่อนหวานหลอกล่อให้วันสว่างหลงใหลในตัวเธอ ดังจะเห็นได้จากความคิดของยุพยงว่า

...หล่อนรู้จักวันสว่างอย่างละเอียดช่วงเวลาเพียงไม่กี่วัน และรู้ด้วยว่าจะทำให้เขา 'เรื่อง' ได้อย่างไร เท่าที่หล่อนรู้ วันสว่างมีป้าผู้อาทรในตัวเขายิ่งนัก ซึ่งฟังดูก็ไม่ร้ายเท่าใด
ถ้า...หล่อน 'จับ' วันสว่างไว้อยู่ ชีวิตของหล่อนอาจจะยุติอย่างมีความสุข
เดี๋ยวนี้คู่ผัวตัวเมียที่อายุน้อยๆ มีอยู่ถมไป ยิ่งในภาพยนตร์ หล่อนเห็นยังเรียนหนังสืออยู่ด้วยกัน ทั้งคู่ด้วยซ้ำ ถ้ายังไม่มียายได้ พ่อแม่ก็โอบอุ้มไปก่อน!

(ทางโค้ง. 2540 : 402)

ยุพยงเสนอแนะให้วันสว่างเดินทางกลับบ้านเพราะต้องการที่จะเข้าไปใช้ชีวิตในฐานะภรรยาของวันสว่าง แต่วันสว่างไม่ยอมกลับและตัดสินใจเดินทางไปทำงานกับพี่ชายของศักดิ์สง่าซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนของวันสว่างที่โคราช ยุพยงจึงเดินทางไปพร้อมกับวันสว่างและเมื่อเอ็ดเดินทางมาตามวันสว่างให้กลับบ้านยุพยงก็แสดงท่าทางให้เอ็ดรู้ว่าเธอเป็นเมียของวันสว่างและวันสว่างก็เกรงใจเธอมาก ยุพยงปฏิเสธความต้องการของเอ็ดที่ขอร้องให้เธอเลิกกับวันสว่างและพูดเป่าหูให้วันสว่างเข้าใจในตัวเอ็ดผิด แต่ต่อมายุพยงก็มีโอกาสไปอยู่กับวันสว่างที่บ้านเมื่อเขาตัดสินใจกลับบ้านตามความต้องการของเอ็ดเพราะต้องการตอบแทนบุญคุณของเอ็ดที่ได้ช่วยชีวิตเขาไว้

เมื่อยุพยงเข้ามาอยู่ในบ้าน ยุพยงก็ไม่สนใจต่อความเฉยเมยที่คุณวดีแสดงออกต่อเธอเพราะเธอถือว่าวันสว่างนั้นรักและหลงเธอมากแต่ยุพยงก็ต้องรู้สึกไม่พอใจอย่างมากเมื่อวันสว่างเริ่มมีความคิดที่จะกลับไปเรียนต่อ ยุพยงจึงพยายามพูดหวานล่อไม่ให้วันสว่างกลับไปเรียนต่อเพราะกลัวว่าวันสว่างจะทอดทิ้งเธอ ดังจะเห็นได้จากความคิดของยุพยงที่ว่า "อารมณ์อ่อนไหวของวันสว่างเป็นสิ่งที่ยุพยงตระหนักดีว่า หากหล่อนปล่อยให้วันสว่างห่างไกลออกไปจากหล่อนเมื่อใด

ก็เท่ากับว่าหล่อนปล่อยเขาไปเลยนั่นเอง...หล่อนต้องพยายามใช้เสน่ห์ทุกเล่มเกรวียน จงใจให้วันสว่างเห็นการเรียนต่อเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย" (ทางโค้ง, 2540 : 578)

ยุพยงเริ่มออกเที่ยวกลางคืนเพื่อประชดวันสว่างและต้องการให้วันสว่างเกิดความหึงหวงและเปลี่ยนใจไม่ไปเรียนต่อต่างประเทศ แต่วันสว่างก็เดินทางไปเรียนต่อที่ต่างประเทศตามความต้องการของทุกคน หลังจากที่วันสว่างเดินทางไปเรียนที่ต่างประเทศยุพยงก็ตัดสินใจที่จะเลิกกับวันสว่างเพราะยุพยงรู้สึกอึดอัดกับการที่เธอจะต้องกลับไปเรียนต่อตามความต้องการของวิสวัตและไม่อาจทนอึดอัดกับการที่จะต้องทำตัวให้อยู่ในกรอบระเบียบได้ ยุพยงจึงขอเงินจำนวนห้าหมื่นบาทจากวิสวัตเป็นค่าเลิกกับวันสว่างและไปเป็นเมียเขาให้กับฝรั่งคนหนึ่ง ซึ่งวันสว่างก็ไม่ได้รู้สึกเสียใจที่ต้องเลิกกับยุพยง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ยุพยงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เลือกทางเดินชีวิตที่ผิดเนื่องจากมีความทะเยอทะยานและรักความสบาย ยุพยงจึงพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ตนเองมีฐานะที่ร่ำรวย มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย โดยการเลือกที่จะประกอบอาชีพเมียเช่าฝรั่งแทนการทำงานเป็นคนรับใช้เพราะมีรายได้ดีกว่า อีกทั้งยังยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับวันสว่างเมื่อรู้ฐานะทางบ้านของวันสว่างร่ำรวย

ดังนั้น วันสว่างและโสมิกาจึงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากวิธีการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของผู้ปกครองและการไม่ได้รับความรักและเอาใจใส่จากบิดามารดา

ศักดิ์ส่งาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ ซึ่งมีสาเหตุมาจากที่ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ดูแล

ยุพยงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีความทะเยอทะยานและรักความสบาย

ไอ้มาดา เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความเป็นตัวของตัวเอง ผ่านตัวละคร 2 ตัวคือ มีนาและเมธาวี

มีนา มีนาอายุสิบหกปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ มีนามีมารดาที่เรียนเก่งและเฉลียวฉลาดมาก มีนาจึงถูกมารดาเข้มงวดในเรื่องการเรียนอยู่เสมอเพราะต้องการให้มีนามีผลการเรียนที่ยอดเยี่ยมเหมือนกับเธอแต่มีนาก็มักจะถูกมารดาประณามว่า 'โง่เหมือนพ่อ' ทั้งๆ ที่ความจริงแล้วมีนาเองก็เป็นเด็กที่เรียนเก่งคนหนึ่ง

มีนาถูกมารดาเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดและมีระเบียบมาก มีนาต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างตามที่มารดาต้องการและพึงพอใจเท่านั้นโดยมารดาของมีนาไม่เคยยอมรับความคิดและการกระทำของมีนาและมองว่าความคิดและการกระทำของมีนาเป็นสิ่งที่ไร้สาระและไม่มีประโยชน์ มีนาจึงไม่สามารถทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือพึงพอใจได้ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกสาขาวิชาที่ต้องการเรียนต่อ การแต่งตัวหรือการทำกิจกรรมหลังเลิกเรียน เช่น การเล่นฟุตบอล หรือการเล่นดนตรี การถูกมารดาเข้มงวดในทุกๆ เรื่องทำให้มีนารู้สึกอึดอัดใจมากและกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างที่อยู่บ้านและนอกบ้าน โดยเมื่อมีนาอยู่ที่บ้านนั้นมีนาก็จะแต่งตัวและมีกิจกรรมตามที่เรียบร้อยตามความต้องการของมารดา แต่เมื่อมีนาอยู่กับเพื่อนๆ มีนาก็จะแต่งตัวตามแฟชั่น มีกิริยาไม่เรียบร้อยและหนีเรียนไปเที่ยวกับเพื่อนๆ ดังจะเห็นได้จากความคิดของพิชิตว่า “นายพิชิตขมวดคิ้วเล็กน้อยอย่างแปลกใจ เกือบจะไม่เชื่อสายตาตัวเองว่า เด็กชายผู้นั้นคือบุตรชายของเขาเพราะผมหยักศกของมีนาที่เคยแสดเรียบร้อย ถูกหวีให้ปรกลงมาปิดหน้าผากเหมือนกับสหายของเขาคนอื่น กิริยาเดินเหินก็หาใช่มีนาไม่ ด้วยเดินไปติดมือไปและเดินยอกเย็กไปตลอดทาง” (ไอ้มาดา. 2538 : 57) หรือจะเห็นได้จากความคิดของเมธาวิซึ่งเป็นพี่สาวของมีนาว่า

เมธาวิเกือบจะไม่เชื่อสายตาตนเองว่า หนึ่งในจำนวนสามนั้นคือน้องชายของหล่อน มีนาไม่เคยนุ่งกางเกงขายาวเป็นข้อบังคับของมารดาอย่างนั้น ‘แม่หมั่นไล่เด็กผู้ชายที่ทำเป็นหนุ่มเกินอายุ...แกจะนุ่งกางเกงขายาวได้ก็ต่อเมื่อเรียนจบชั้นม.ศ.ห้าแล้ว’

แต่นี้มีนาเอากางเกงขายาวที่โหนมานุ่ง แถมยังหิวผมปรกหน้าผากเสียอีก ข้อสำคัญขณะนี้เป็นเวลาที่มีนาควรจะอยู่ในห้องเรียนมากกว่า

(ไอ้มาดา. 2538 : 294)

มีนารู้สึกอึดอัดและเบื่อกับการกระทำเข้มงวดของมารดามากจนเขาต้องระบายความรู้สึกที่มีให้กับเมธาวิฟังว่า “ผมไม่ยอมมีแม่เป็นคุณมาดา ไม่อยากมีตาเป็นพระยาสุหมรราชนิติเลยจริง ๆ นะ สู้มีแม่เป็นแม่ค้าในตลาดมีตาซื้อเมาอย่างนายทวิศักดิ์เสียยังจะดีกว่า” (ไอ้มาดา. 2538 : 147) หรือ

“คุณแม่ไม่ได้ถือสุภาษิตรักไว้ให้ผูกรักลูกให้ตีหรืออก แต่คุณแม่จะปั้นผมปั้นพี่เมอย่างปั้นหม้อต่างหาก มันยังไม่สอยก็ทุบมันไปตีมันไป เพราะหม้อมันไม่รู้จักเจ็บ ปั้นจะให้ได้อย่างใจของคุณแม่”

“ผมเบื่อจะเป็นหม้อให้คุณแม่ปั้นเต็มทน เราอยากเรียนอย่างนี้จะให้เรียนอย่างโน้น อยากเล่นดนตรีก็หาว่าอยากเป็นจ๊กโก๋ อยากเล่นฟุตบอลก็หาว่าเป็นทางออกของพวกที่เรียนหนังสือไม่เก่ง

ต้องเอาเด่นด้วยการเล่นกีฬา...เฮ้อ!"

"...เห็นพ่อแม่ของมนตรีแล้วอดน้อยใจไม่ได้ จริง ๆ นะพี่เม บ้านเราใหญ่โตหรูหราเสียเปล่าแต่ไม่เห็นมีใครมีความสุขนอกจากคุณแม่ แม้แต่คนใช้ในบ้านก็ประเดี๋ยวเปลี่ยนประเดี๋ยวเปลี่ยนเพราะทนคุณแม่สู้ไม่ได้ ที่จริงอย่างคุณแม่น่าจะไปเป็นท่านผู้หญิงหรือเป็นเมียประธานาธิบดีมากกว่าทำอะไรก็อยากให้คนเขาฮือฮายกย่อง มีลูกก็อยากให้เก่ง ๆ จะได้เที่ยวอวดกับคนโน้นคนนี้ นี่ถ้าเราเกิดมาซาเก แซนดาวน์ ตาบอด จมูกแหว่ง คุณแม่คงเกลียดเราได้"

(ใจมาดา. 2538 : 251-252)

การที่บิดาเมินเฉยและไม่เคยช่วยเหลือเขาในเรื่องต่างๆ ได้เลยทำให้มินารู้สึกว่าบิดาของตนเองไม่มีความเข้มแข็งสมกับเป็นหัวหน้าครอบครัวและเมื่อเขาทราบว่าบิดามีความสัมพันธ์อยู่กับผู้หญิงคนอื่นก็ยิ่งทำให้มินาหมดความศรัทธาในตัวของบิดามากยิ่งขึ้น มินาถูกมารดาเข้มงวดและบีบบังคับในเรื่องการเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิมหลังจากที่มารดาของเขาผิดหวังจากการที่เมธาวิเรียนไม่ได้เกียรตินิยมอย่างที่มารดาหวังเอาไว้ซึ่งก็ทำให้มินารู้สึกอึดอัดใจมาก ต่อมาบิดามารดาของมินาตัดสินใจหย่าขาดจากกันมินาจึงตัดสินใจที่จะออกจากบ้านไปอาศัยอยู่ที่บ้านเพื่อนโดยจะขอให้ปู่กับย่าเป็นคนส่งเสียให้เขาได้เรียนหนังสือเพราะไม่ต้องการถูกมารดาบังคับอีกต่อไป ซึ่งการกระทำของมินาก็ทำให้มาดาโกรธมีนามากจนถึงกับตบหน้ามินาอย่างรุนแรง มินาจึงออกจากบ้านไปอยู่กับเพื่อนตามที่ตั้งใจไว้

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า มินาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความเป็นตัวของตัวเองเพราะถูกมารดาบังคับในเรื่องต่างๆ จนทำให้มินามีพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างอยู่ในบ้านและนอกบ้าน นอกจากนี้การที่บิดาของมินาไม่มีภาวะของผู้นำครอบครัวก็ทำให้บิดาของมินาไม่สามารถช่วยเหลือหรือช่วยแก้ปัญหาให้กับมินาได้ มินาจึงขาดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตัวของบิดามากและในที่สุดก็ตัดสินใจที่จะพึ่งพาตนเองและหาเลี้ยงตัวเองด้วยการรับจ้างเล่นดนตรีเพื่อที่จะได้ใช้ชีวิตอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

เมธาวิ เมธาวิถูกมารดาเข้มงวดในเรื่องการเรียนมาตั้งแต่ยังเด็กๆ เพราะมารดาต้องการให้เมธาวิเรียนเก่งเหมือนกับตนเอง การเอาแต่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียวทำให้เมธาวิเข้ากับเพื่อนๆ ที่มหาวิทยาลัยไม่ค่อยได้อีกทั้งยังทำให้เมธาวิเกิดความเครียดจนมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงและมีลักษณะคล้ายกับคนที่เป็นโรคประสาทเพราะกลัวว่าตนเองจะมีผลการเรียนที่ไม่ดีอย่างที่มารดาต้องการ ดังจะเห็นได้จากความคิดของเมธาวิที่ว่า

เมธาวิ้ม...ก็แน่ละ! ทำไมหล่อนถึงจะไม่แก่ มารดากวาดชั้นหล่อนตั้งแต่ยังเป็นเด็กตัวกะเปี้ยก
ครูปาอาจารย์พลอยถูกมารดาของหล่อนเคี่ยวเข็ญให้ส่งหล่อนขึ้นเรียนชั้นประถมหนึ่ง ตั้งแต่อายุสี่
ขวบกว่าแถมยังข้ามชั้นมาเรียนเสียอีก ขณะนี้หล่อนอายุสิบแปดเท่านั้นเอง แต่เรียนมหาวิทยาลัย
เกือบจะจบปีที่สามอยู่แล้ว

(ใ้มาดา. 2538 : 7)

หล่อนไม่มีเพื่อนที่พอจะเข้ากับหล่อนได้ มิตรสหายของหล่อนต่างก็มีรสนิยมอย่างสาวน้อยทันสมัย
เรียนบ้างเล่นบ้างแต่งตัวบ้างทว่าเมธาวิเอาแต่เรียนอย่างเดียว เรียนและอ่านเพื่อให้ได้คะแนน
สูงสุดทุกปีและเพื่อให้ได้เกียรตินิยมอันดับหนึ่งทุกวิชา เมื่อเป็นดังนี้มิตรสหายบางส่วนต่างพากัน
ขวางหล่อน เมธาวิจึงออกจะโดดเดี่ยวอยู่ในมหาวิทยาลัย

(ใ้มาดา. 2538 : 8)

การที่เมธาวิไม่มีเพื่อนสนิททำให้เธอไม่มีเพื่อนที่จะสามารถเอาไว้อับทุกข์ได้ ดังจะ
เห็นได้จากความคิดของเมธาวิที่ว่า "เมธาวิไม่รู้จะปรึกษาทุกข์กับใคร หล่อนไม่มีเพื่อนสนิท ไม่เคยมีใคร
ยอมเป็นเพื่อนสนิทของเมธาวิ ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมแล้ว เมื่อเข้ามหาวิทยาลัยก็ไม่มี ใคร ๆ หว่าเมธาวิ
ต้องการเด่นเกินหน้าเพื่อนฝูงเพราะเมธาวิเอาแต่เรียนอย่างเดียว" (ใ้มาดา. 2538 : 76)

นอกจากนี้การเห็นบิดามารดาต้องทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอก็ยิ่งทำให้เมธาวิรู้สึก
เครียดมากขึ้นอีกทั้งความห่างเหินที่บิดาและมารดาแสดงออกต่อเธอก็ยิ่งทำให้เมธาวิรู้สึกไม่มี
ความสุข เมื่อเมธาวิเดินทางตามบิดามารดาไปหาเลี้ยงที่บ้านปู่กับย่าซึ่งอยู่ที่บ้านนอก ความรัก
ความห่วงใยที่ย่าแสดงออกต่อเธอก็ทำให้เมธาวิรู้สึกมีความสุขและอบอุ่นใจมาก

เมื่อเมธาวิทราบว่บิดาแอบคบหากับผู้หญิงคนอื่นก็ทำให้เมธาวิรู้สึกไม่สบายใจมาก
ประกอบกับการที่บิดาไม่ได้รับการเลือกตั้งอย่างที่มารดาหวังเอาไว้ก็ยิ่งทำให้บิดามารดาของ
เมธาวิทะเลาะกันอย่างรุนแรง ความไม่สบายใจและความเครียดที่เกิดขึ้นส่งผลทำให้เมธาวิทำข้อ
สอบไม่ได้และเรียนไม่ได้เกียรตินิยมอย่างที่มารดาของต้องการ เมธาวิจึงถูกมารดาตำหนิอย่าง
รุนแรง ความผิดหวังในเรื่องของการเรียนและความผิดหวังในตัวของบิดาที่ตัดสินใจที่จะหย่าขาด
กับมารดาทำให้เมธาวิแสดงอาการทางประสาทออกมา มารดาของเมธาวิจึงนำอาการของเมธาวิ
ไปปรึกษากับดอกเตอร์สมสวาท ซึ่งดอกเตอร์สมสวาทก็วินิจฉัยอาการของเมธาวิว่าเป็นโรคฮิส
ทีเรียซึ่งสามารถรักษาให้หายได้โดยการให้แต่งงาน มารดาของเมธาวิจึงตัดสินใจให้เมธาวิแต่ง
งานกับดอกเตอร์วงศ์ ในคืนวันส่งตัวเมธาวิพบว่าดอกเตอร์วงศ์เป็นพวกที่ชอบความรุนแรงทาง

เพศ ทำให้เมธาวิตกใจและช็อคกับการกระทำของดอกเตอร์วงศ์มากจนกลายเป็นคนความจำเสื่อมและถูกนำส่งโรงพยาบาลประสาทมารดาของเมธาวิจึงให้เมธาวิหย่าขาดจากดอกเตอร์วงศ์

มารดาของเมธาวิตัดสินใจเดินทางไปต่างประเทศ เพราะรู้สึกผิดหวังที่เมธาวิกลายเป็นโรคประสาทและโกรธที่มีนาไม่ยอมทำตามความต้องการของเธอ ปู่กับย่าของเมธาวิจึงตัดสินใจรับเอาตัวเมธาวิไปดูแลที่บ้านนอก เมธาวิได้รับการดูแลจากปู่และย่าตลอดจนถึงคนอื่นๆ ที่บ้านนอกเป็นอย่างดีซึ่งก็ทำให้เมธาวิหายจากอาการของคนเป็นโรคประสาทได้ในที่สุด

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่าเมธาวิเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความเป็นตัวของตัวเอง เพราะถูกมารดาบังคับในเรื่องต่างๆ จนทำให้เมธาวิเกิดความกดดันและเก็บกด ไม่มีความสุขในชีวิตของตนเองและเป็นโรคเครียดจนกลายเป็นโรคประสาท นอกจากนี้การที่บิดาของเมธาวิไม่มีภาวะผู้นำของครอบครัวก็ทำให้เมธาวิขาดที่พึ่งพิงและขาดคนที่คอยให้คำปรึกษาในยามที่เมธาวิรู้สึกกลุ้มใจหรือเกิดความเครียดต่อการบังคับของมารดา แต่ในที่สุดเมธาวิก็ตัดสินใจที่จะอยู่กับปู่และย่าโดยไม่ยอมกลับไปอยู่กับมารดาเพื่อที่จะได้ใช้ชีวิตอิสระและเป็นตัวของตัวเอง

ดังนั้น มีนาและเมธาวิเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกมารดาบังคับในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ

วงเวียนชีวิต เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่เลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ผ่านตัวละคร 2 ตัวคือ แสนดีและชมพู

แสนดี แสงธรรม แสนดีถูกराचितซึ่งเป็นคู่หมั้นทิ้งไปแต่งงานกับหญิงสาวที่มีฐานะร่ำรวยและมีชื่อเสียงในวงสังคมทำให้แสนดีเสียใจและอับอายคนในหมู่บ้านมาก แสนดีจึงตัดสินใจลาออกจากการเป็นครูทั้งๆ ที่อาชีพครูเป็นอาชีพที่แสนดีรักและมีความใฝ่ฝันที่จะทำมาตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย แสนดีเดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพราะไม่ต้องเห็นคนในหมู่บ้านแสดงความสมเพชเวทนาในตัวของเธอโดยไม่ยอมฟังคำทัดทานและคำตักเตือนของมารดา

การเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ ทำให้แสนดีได้พบกับราชิตอีกครั้งแต่ราชิตกลับทำเป็นไม่รู้จักแสนดีทำให้แสนดีเสียใจและแค้นใจในตัวของราชิตมากยิ่งขึ้น แสนดีจึงพยายามหาหนทางที่จะแก้แค้นราชิตให้ได้ เธอจึงตัดสินใจเข้าทำงานเป็นพนักงานแคชเชียร์ในไนท์คลับแห่งหนึ่ง ด้วยรูปร่างหน้าตาที่สวยงามของแสนดีทำให้แสนดีเป็นที่สนใจของชายหนุ่มที่มาเที่ยวมากมาย วิชาญรังสรรค์ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์แห่งหนึ่งพยายามเตือนสติให้แสนดีเลิกคิดแก้แค้นและกลับไป

ทำงานเป็นครูอย่างเดิมแต่แสนดีก็ไม่ได้สนใจคำพูดของวิชฌรังสรรค์นัก ดังจะเห็นได้จากคำพูดของวิชฌที่กล่าวเตือนสติแสนดีว่า

“ความผินหวังบางอย่าง ทำให้คุณหมดศรัทธาต่อความดี หมดศรัทธาในชีวิตที่ต้องอยู่กับร่องกับรอย ผมรู้ว่าคุณกำลังไขว่คว้าหาอะไรอย่างหนึ่งอยู่ บางทีอาจจะเป็นหนทางที่ทำให้ผู้ชายคนหนึ่งกลับมาทั้งในตัวคุณ มันอาจจะเป็นไปได้ตามความปรารถนาของคุณ แต่ผมจะทนายเอาไว้ว่าท้ายที่สุดมันก็จะไม่เกิดอะไรขึ้นกับคุณเลย”

(วงเวียนชีวิต. 2536 : 203)

“เพราะคุณร้อนต่างหากแสนดี คุณคิดน้อยใจแคบๆ เพียงแต่ว่าคุณไม่มีค่าสำหรับ...ขอโทษ.....ผู้ชายเพียงคนเดียวเท่านั้น ทำไมไม่คิดถึงค่าที่คุณมีแก่เด็กนักเรียน แก่สังคมเล็กๆ บ้าง มันไม่ใช่ซ้ำถึงกับคนแซ่ร้องทั่วเมืองก็จริง แต่มันก็เหมือนตะปูตัวเล็กๆ ในเครื่องจักรกล ที่ทำให้จักรกลนั้นทำงานได้”

(วงเวียนชีวิต. 2536 : 285-286)

แสนดีพยายามหาหนทางที่จะแก้แค้นราชิตต่อไปโดยการลาออกจากในทศกลับไปทำหน้าที่เป็นผู้ติดตามคุณหญิงเจริญจิตซึ่งป่วยเป็นมะเร็งเดินทางไปรักษาตัวที่ต่างประเทศ หลังจากที่คุณหญิงเจริญจิตเสียชีวิตแสนดีก็ตกลงใจที่จะเป็นภรรยาของรัฐมนตรีมหาดไทยของคุณหญิงเจริญจิตทั้งๆ ที่แสนดีไม่ได้รักรัฐมนตรีมหาดไทยเพียงแต่แสนดีต้องการใช้อิทธิพลและอำนาจของรัฐมนตรีมหาดไทยแก้แค้นราชิต ซึ่งการกระทำของแสนดีก็ทำให้มารดาโกรธมากและตัดแสนดีออกจากความเป็นลูก ต่อมารัฐมนตรีมหาดไทยเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุเฮลิคอปเตอร์ตก ราชิตเห็นแสนดีมีฐานะร่ำรวยมากขึ้นราชิตจึงหย่าขาดจากภรรยาเพื่อมาขอคืนดีกับแสนดีแต่แสนดีปฏิเสธเพราะเธอไม่ได้รักราชิตอีกต่อไป

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า แสนดีเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการผินหวังในความรักจนทำให้แสนดีตัดสินใจเดินไปในทางที่ผิดๆ ไม่ว่าจะเป็นการลาออกจากการเป็นครูซึ่งเป็นอาชีพที่แสนดีรักหรือการยอมเป็นภรรยาของรัฐมนตรีมหาดไทยเพียงเพื่อต้องการที่จะแก้แค้นราชิตจนทำให้แสนดีถูกคนในสังคมและมารดาตำหนิ

ชมพู่ ชมพู่เป็นเด็กสาวทางภาคอีสานที่ถูกฝรั่งหลอกให้แต่งงานด้วยทำให้ชมพู่เสียใจและรู้สึกผิดหวังมากชมพู่จึงตัดสินใจฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาที่เกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากคำพูดของชมพู่ที่เล่าให้แสนดีฟังว่า

“หนูอยากตายเสียให้รู้แล้วรื้อรด อยู่ไปก็ไร้ความหมาย หนูกินยาตายเมื่อคืนนี้เองแต่ไม่ยกตาย... หนูกลัวใจค่ะ ผัวของหนูเขากลับอเมริกา เขาพาหนูไปด้วยไม่ได้ มีหน้าข้าเขายังโอนหนูให้เพื่อนของเขาอีกคนจิบ... เมื่อตอนไปขอกับพ่อแม่ของหนู หนูก็คิดว่าเขาจะขอมาเป็นเมียจริง ๆ เขาให้เงินพ่อแม่หนู แล้วก็ทำพิธีแต่งงานด้วยค่ะ แต่งกันที่บ้านนอก เท่ากับว่าเขาซื้อหนูมาอยู่กับเขาชั่วครวเท่านั้นเอง” สีน้าและแววตาของแม่สาวน้อยแสดงความเจ็บช้ำน้ำใจ...

(วงเวียนชีวิต. 2536 : 102)

แต่หลังจากที่ชมพู่รอดชีวิตมาได้ความต้องการที่อยากจะมีชีวิตที่สุขสบายและได้เดินทางไปอยู่ที่ต่างประเทศก็ยังคงทำให้ชมพู่มีสามีเป็นทหารอเมริกันอีกและชมพู่ก็ได้เดินทางไปต่างประเทศอย่างทีหวังไว้ แต่ไม่นานนักเธอก็ถูกสามีทอดทิ้งชมพู่จึงใช้ชีวิตอย่างเหลวไหลกับพวกนิโกรและฝรั่งชั้นต่ำแต่ชมพู่ก็ได้รับการช่วยเหลือจากแสนดีให้เดินทางกลับมาอยู่ที่เมืองไทยด้วยกัน ชมพู่รู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของแสนดีมากเธอจึงคอยรับใช้และคอยดูแลแสนดีเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าต่อมาแสนดีจะไม่ได้อยู่ในฐานะของภรรยารัฐมนตรีอีกต่อไปก็ตาม

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ชมพู่เป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการผิดหวังในความรักจนทำให้ชมพู่ตัดสินใจที่จะประชดความผิดหวังที่เกิดขึ้นด้วยการฆ่าตัวตาย

ดังนั้น แสนดีและชมพู่จึงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการผิดหวังในความรักจนทำให้แสนดีถูกมารดาตัดแม่ตัดลูกและถูกคนในสังคมนิทว่าร้าย ส่วนชมพู่ก็เกือบจะต้องเสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย

ข้าวรอกนา เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกทอดทิ้ง ผ่านตัวละคร 4 ตัวคือ เดือน ด้า ฤทัยและเตีรื่อง

เดือน เดือนเป็นเด็กลูกครึ่งไทยอเมริกันที่มีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณสวยงาม มีนิสัยเรียบร้อยทำให้เดือนเป็นที่เอ็นดูของผู้ใหญ่ทุกๆ คน มารดาของเดือนซึ่งมีอาชีพเป็นเมียเช่าได้ฝากให้ป้าหมอนช่วยเลี้ยงดูเดือน ต่อมาแม่ของเดือนกลับไม่ส่งเสียเลี้ยงดูเดือนเลยพอเดือนอายุ

ประมาณได้สี่ห้าขวบป้าหมอนจึงขายเดือนให้กับเขมวรรณและदनัยธรเพื่อนำไปเลี้ยงดูเป็นลูกบุญธรรมซึ่งคนทั้งคู่ก็เลี้ยงดูเดือนด้วยความรักความอบอุ่นอย่างเต็มที่ทำให้เดือนมีความสุขมาก เดือนเชื่อฟังคำสั่งสอนของदनัยธรและเขมวรรณไม่เคยประพฤติตนไปในทางที่ไม่ดีเรียนเก่งทำให้เขมวรรณและदनัยธรรักและภาคภูมิใจในตัวของเธอมาก ต่อมากุหลาบซึ่งเป็นแม่ของเดือนรู้ว่าเดือนมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย เธอจึงมาขอเงินค่าตัวของเดือนจากเขมวรรณและแลกกับการที่เธอจะไม่ฟ้องร้องเอาตัวเดือนคืน ซึ่งเขมวรรณก็ยอมจ่ายเงินให้กับกุหลาบเพราะไม่อยากเสียเดือนไป

เขมวรรณและदनัยธรรักและทะนุถนอมเดือนมาก เดือนจึงเติบโตขึ้นอย่างพร้อมเพรียงด้านและไม่เคยได้พบกับปัญหาอะไรเลยแต่เมื่อเธอต้องการจะรับหมั้นกับไวภพแล้วบิดาไม่ยินยอมทำให้เดือนเสียใจมากและยังเดือนรู้จากไวภพว่าบิดาของเธอไม่ได้รักเธออย่างที่บิดารักลูกสาวและห่วงแทนเธอเกินความเป็นบิดาก็ยิ่งทำให้เดือนเสียใจมาก เดือนจึงหนีเรียนเข้าไปรวมกลุ่มเสพยาเสพติดตามคำชักชวนของดำผู้เป็นน้องสาวจนทำให้เดือนถูกตำรวจจับกุมและมีชาวลงหนังสือพิมพ์ทำให้เดือนรู้สึกอับอายทุกๆ คนมาก แต่เขมวรรณและไวภพต่างก็พร้อมที่จะอยู่เคียงข้างเดือนตลอดไป

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า เดือนเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความมั่นคงทางจิตใจทำให้เดือนไม่สามารถยอมรับกับความผิดหวังในเรื่องของความรักหรือเรื่องของบิดาได้ เดือนจึงเข้าไปยุ่งเกี่ยวและมั่วสุมกับกลุ่มเสพยาเสพติดตามคำชักชวนของดำ

ดำ ดำเป็นเด็กลูกครึ่งแม่ไทยพ่อนิโกรที่มีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณที่น่าเกลียดมาก ดำถูกแม่ทอดทิ้งให้ป้าหมอนเลี้ยงดูมาตั้งแต่ด้ายังเล็กๆ ซึ่งดำก็มักจะถูกป้าหมอนดุดำและเขียนตืออยู่เป็นประจำ ความน่าเกลียดของดำทำให้ดำมักจะถูกคนรอบๆ ข้างล้อเลียนและรังเกียจในรูปร่างหน้าตาของดำอยู่เสมอ อีกทั้งการมีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณที่ไม่สวยงามเหมือนกับเดือนผู้เป็นพี่สาวก็ทำให้ดำไม่ได้รับเลือกจากเขมวรรณนำไปเลี้ยงดูเป็นลูกบุญธรรมเหมือนกับเดือน ดำจึงรู้สึกเกลียดชังเดือนและรู้สึกเกลียดชังหน้าตาผิวพรรณของตนเองมาก

เมื่อดำอายุได้ประมาณสี่ขวบดำถูกป้าหมอนขายให้กับคุณนายจรรยาศรี ดำถูกคุณนายจรรยาศรีและคุณจิงใจ์ คุณจิมซึ่งเป็นลูกๆ ของคุณนายจรรยาศรีดูดำทุบตีและใช้งานอย่างหนักโดยที่ดำไม่เคยได้รับเงินค่าจ้างเลยทำให้ดำเกลียดชังครอบครัวนี้มาก แต่ลุงหวัดซึ่งเป็นคนที่มาเช่ารถแท็กซี่ของคุณนายจรรยาศรีก็มักจะคอยอบรมสั่งสอนให้ดำไม่มีจิตใจอาฆาตแค้นและมี

ความประพฤติที่ดีอยู่เสมอแต่คำก็ไม่ค่อยเชื่อคำสั่งสอนของลุนหวัดนัก นอกจากลุนหวัดแล้ว ครุสมปองยังเป็นอีกผู้หนึ่งที่ดำรู้สึกรักมากเพราะครุสมปองมักจะสอนให้ดำเป็นคนดี เข้าใจและช่วยเหลือดำในยามที่ดำถูกเพื่อนๆ ล้อเลียนเรื่องรูปร่างหน้าตาอยู่เสมอ ดำรู้ว่าครุสมปองมีฐานะยากจนและต้องอดข้าวกลางวันอยู่บ่อยๆ ดำจึงห่อข้าวมาฝากครุสมปองทำให้ครุสมปองซาบซึ้งในน้ำใจของดำมาก เมื่อดำอายุได้สิบเจ็ดปีดำมีโอกาสดำไปร้องเพลงกับวงดนตรีของคุณจิงโจ้ทางโทรทัศน์ทำให้ดำมีความสุขมากและดำก็ฝันที่จะเป็นนักร้องให้ได้ ดำจึงพยายามฝึกฝนการร้องเพลงอยู่เสมอ

ต่อมาลุนหวัดถูกรถชนจนเสียชีวิตทำให้ดำเสียใจมาก ดำหนีคุณนายจรรยาศรีไปงานศพของลุนหวัดจึงทำให้ดำถูกคุณนายจรรยาศรีทุบตีอย่างรุนแรงและสั่งให้ออกจากโรงเรียนเพราะกลัวว่าดำจะหนีออกจากบ้านและไม่ยอมทำงานให้กับตนเองอีกต่อไป ดำรู้ข่าวจากหนังสือพิมพ์ถึงเรื่องที่แม่ของเธอออกตามหาดำและเตือนทำให้ดำดีใจมาก ดำจึงหนีออกจากบ้านคุณนายจรรยาศรีไปหาแม่แต่เมื่อแม่รู้ว่าคุณนายจรรยาศรีไม่ได้เลี้ยงดูดำอย่างลูกและเธอก็จะได้เงินค่าตัวของดำเหมือนที่ได้จากเขมวรรณ แม่ของดำก็ไม่ได้สนใจดำนักและทอดทิ้งดำไปอีกครั้งหนึ่งทำให้ดำเสียใจและแค้นใจแม่ของตนเองมาก

เมื่อดำโตขึ้นดำมีโอกาสดำไปทำงานเป็นลูกจ้างของใจหวานซึ่งมีอาชีพเป็นนักร้องสามีของใจหวานเห็นความสามารถของดำในด้านการร้องเพลง เขาจึงให้ดำไปร้องเพลงในที่คลับของเขาโดยบอกกับคนที่มาเที่ยวว่าดำเป็นนักร้องนิโกรอเมริกันที่มาจากต่างประเทศความสามารถในการร้องเพลงของดำทำให้ดำมีเริ่มมีชื่อเสียงและมีความเป็นอยู่ที่สบายมากขึ้นแต่ดำก็ยังถูกทุกคนแสดงความรังเกียจในหน้าตาผิวพรรณที่น่าเกลียดของดำ ดำจึงต้องการผู้ชายสักคนหนึ่งที่จะรักและจริงใจกับดำอย่างแท้จริงเพราะดำเคยผิดหวังจากการที่เคยถูกผู้ชายหลอกใช้เพื่อเข้ามาปล้นบ้านของใจหวาน ดำได้พบกับสมพันธ์ซึ่งเป็นลูกชายของลุนหวัดในคลับที่ดำร้องเพลงอยู่ความรักความผูกพันที่เคยมีต่อกันในวัยเด็กทำให้ดำคอยช่วยเหลือสมพันธ์ในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอและเมื่อสมพันธ์ยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์และอยู่กับดำก็ยิ่งทำให้ดำทุ่มเทความรักและเงินทองให้กับสมพันธ์อย่างเต็มที่เพราะคิดว่าสมพันธ์นั้นรักและจริงใจกับเธอจริงๆ แต่เมื่อสมพันธ์ทิ้งเธอไปมีผู้หญิงคนใหม่ที่สวยกว่าก็ทำให้ดำเสียใจและแค้นใจมาก ดำจึงประชดชีวิตด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายไม่เลือกหน้าและหันเข้าหายาเสพติดตามคำชักชวนของเตรื่องซึ่งเป็นเด็กลูกครึ่งเวียดนามคนหนึ่ง

ดำได้พบกับครุสมปองอีกครั้งหนึ่งซึ่งการที่ดำได้เห็นครุสมปองต้องมีชีวิตที่ยากลำบากและไม่ได้ผลดีตอบแทนกลับมา ทั้งๆ ที่ทำแต่ความดีก็ทำให้ดำไม่เชื่อถือหรือยึดมั่นในเรื่อง

ของการทำความดีอีกต่อไปและมักจะใช้ชีวิตประหลาดไปในทางที่ไม่ดีอยู่เสมอ ดังที่ดำคิดถึงเรื่องนี้เอาไว้ว่า

ดำรักครูสมปองมาก รักมากพอๆ กับลุงหวัด ยิ่งเมื่ออยู่ชั้นประถมสาม อันเป็นชั้นที่ครูสมปองสอน ดำก็ยังรักครูเพราะครูสมปองถึงจะเป็นแค่ครูโรงเรียนเทศบาล แต่ก็เป็นครูด้วยวิญญานจริงๆ ด้วยความรักที่ดำมีต่อครูดังนี้และด้วยความนับถือในความคิดความอดทนในหน้าที่ของครูอย่างลึกซึ้ง จึงในกาลต่อมาเมื่อดำโตขึ้น และได้เห็นความไม่เป็นธรรมที่ครูสมปองได้รับ ดำจึงมีความรู้สึกที่โลกล้นอยู่ดิ้นรนหนักหนา แล้วก็ยังมีความชิงชังขมขื่นในการประกอบคุณความดียิ่งขึ้น

ดำจึงใช้ชีวิตอย่างประหลาดคุณความดีเต็มที่ทั้งๆ ที่ลึกลงไปในความรู้สึกผิดชอบชั่วดีนั้น บางทีดำก็อดเจ็บปวดและเศร้าหมองในการกระทำของตัวเองไม่ได้

(ข้าววนอกนา. 2534 : 114-115)

การที่ดำไม่เชื่อถือในการทำทำความดีทำให้ดำไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของครูสมปองที่สอนไม่ให้ดำประหลาดชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ดังจะเห็นได้จากคำพูดของดำที่กล่าวว่า

“อย่าสอนหนูเลยคะครู หนูหมดศรัทธาความดีมานานแล้ว ตัวหนูเองก็ไม่ได้เกิดขึ้นมาจากความรักความดี แต่เกิดเพราะความชั่วความมั่งง่าย มีหน้าซ้ำตลอดเวลาหนูยังพบแต่คนเลวความเลวความเลวที่มักจะมีโชคดีๆ ตอบสนองเสียด้วย คนดีจริงๆ หนูก็พบเหมือนกัน แต่พบน้อยเหลือเกิน ทั้งชีวิตพบเพียงสองคนเท่านั้นเอง ครูกับลุงหวัดใจคะ แล้วทั้งครูทั้งลุงหวัดนั้นแหละก็ไม่เห็นได้อะไรตอบแทนความดีนอกจากผิดหวังเหนื่อยยาก ถ้าลุงหวัดมีเงินพอใช้ ลุงหวัดก็ไม่ต้องขับแท็กซี่จนรถชนตาย ส่วนครูเองอยากเป็นครู อุตสาห์ตั้งหน้าตั้งตาสอน แล้วผลสุดท้ายกลับต้องมาเป็นลูกจ้างฝรั่ง ไม่เห็นมีใครเห็นความดี ครูอย่ามาสอนหนูเสียให้ยากเลยคะ ป่วยการ...”

(ข้าววนอกนา. 2534 : 497)

หรือจะเห็นได้จากการบรรยายของผู้เขียนว่า

ความรู้สึกซึ่งไม่เคยศรัทธาในความคิดของมนุษย์ เพราะกำเนิดและสิ่งแวดล้อมสอนให้ดำกระด้างคนที่เกี่ยวข้องกับดำมาตั้งแต่เริ่มต้น ตั้งแต่พ่อแม่ ก็ล้วนแต่ใจดำและเห็นแก่ตัวทั้งนั้น

ยิ่งบัดนี้ดำยิ่งผิดหวังและหันหลังให้กับความดีโดยสิ้นเชิง...

ความรู้สึกของดำมีแต่แค่น กลียดชัง สิ่งใดที่เป็นความดีความงามดูเหมือนดำอยากจะทำลาย

มันเสียให้เหลกราน ไม่ว่าจะป็นวัตถุหรือผู้คน

(ข้าวอกนา. 2534 : 500)

ดำไม่ต้องการเห็นเดือนมีชีวิตที่มีความสุขมากกว่าตนเองดำจึงชักชวนเดือนให้เข้ามาร่วมเสพยากับตนเองด้วย ดำและเพื่อนๆ ถูกตำรวจจับในขณะที่มัวลุ่มเสพยาแต่ดำก็ได้รับการช่วยเหลือจากนายแพทย์จอร์จ เบเนดิกท์ จนดำไม่ต้องติดคุกและดำก็ได้รับการสนับสนุนจากนายแพทย์จอร์จให้ดำเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกเพื่อที่ดำจะได้มีโอกาสช่วยเหลือเด็กคนอื่นๆ ที่เกิดมามีสภาพอย่างเดียวกับดำ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่าดำเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง มีปัญหาปมด้อยในเรื่องรูปร่างหน้าตาและเรื่องถูกทอดทิ้ง ไม่มีใครรักจริง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยงาม ทำให้ดำมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและมีจิตใจเคียดแค้นชิงชัง ไม่ศรัทธาในการทำควมดี

เตีรื่อง เป็นเด็กหนุ่มลูกครึ่งแม่เวียดนามพ่ออเมริกันนิโกรที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เตีรื่องและเพื่อนๆ ที่เป็นลูกครึ่งเหมือนกับเตีรื่องได้ลักลอบหนีเข้ามาอยู่ในเมืองไทยเนื่องจากเกิดเหตุการณ์สู้รบภายในประเทศเวียดนาม การถูกพ่อแม่ทอดทิ้งตั้งแต่เด็กๆ ทำให้เตีรื่องเฝื่อนที่จะได้พบกับพ่อของตนเองเพราะหวังที่จะได้ไปอยู่ที่อเมริกากับพ่อซึ่งจะทำให้เขามีชีวิตที่ดีขึ้น เตีรื่องต้องต่อสู้ดิ้นรนด้วยตัวเองมาตั้งแต่เล็กๆ และตลอดเวลาที่อยู่ในเมืองไทยเตีรื่องก็หาเงินใช้ด้วยการฉกชิงวิ่งราวผู้อื่นเพื่อนำเงินไปใช้จ่ายและซื้อยาเสพติด นอกจากนี้เตีรื่องยังชักชวนดำและเด็กลูกครึ่งคนอื่นๆ ให้เข้ามารวมกลุ่มเสพยาเสพติดด้วยกันเสมอ จนทำให้เตีรื่องถูกตำรวจจับและถูกส่งกลับประเทศเวียดนามพร้อมกับเพื่อนคนอื่นๆ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า เตีรื่องเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งจนส่งผลให้เตีรื่องหันเข้าหายาเสพติด โดยมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา

ฤทัย ฤทัยเป็นเด็กลูกครึ่งแม่ไทยพ่ออเมริกันที่ถูกทอดทิ้งแต่ฤทัยก็มีพ่อแม่บุญธรรมที่เป็นคนไทยรับฤทัยไปเลี้ยงดูตั้งแต่ฤทัยยังเล็กๆ แต่เมื่อพ่อแม่บุญธรรมของฤทัยมีลูกที่แท้จริงของตนเองแล้วคนทั้งคู่ก็ไม่เคยเหลียวแลฤทัยอีกเลยและเอาแต่ด่าว่าฤทัยอย่างรุนแรง ฤทัยจึงเกลียดชังพ่อแม่บุญธรรมของตนเองมากและมักจะประชดด้วยการทำตัวไม่ดีตามคำด่าว่าของพ่อ

บุญธรรมอยู่เสมอ ฤทัยและเพื่อนๆ ได้บุกเข้าปล้นบ้านของใจหวานจนถูกตำรวจจับดำเนินคดีทำให้พ่อบุญธรรมของฤทัยโกรธมากและไม่ให้ฤทัยใช้นามสกุลของตนเองอีกต่อไป ฤทัยถูกจำคุกอยู่สองปีแต่หลังจากที่ฤทัยออกจากคุกแล้วฤทัยก็ได้รับการชักชวนจากหญิงซึ่งเป็นลูกครึ่งเวียดนามให้เข้ามารวมกลุ่มเสพยาทำให้ฤทัยได้พบกับคำอีก ต่อมาตำรวจเข้ากวาดล้างบ้านที่ฤทัยมั่วสุมเสพยาอยู่กับเพื่อนๆ ทำให้ฤทัยต้องถูกจับดำเนินคดีอีกครั้งหนึ่ง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ฤทัยเป็นภาพสะท้อนของเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ที่แท้จริงและพ่อแม่บุญธรรมทอดทิ้ง ก่อปัญหาอาชญากรรมเพื่อประชดคำด่าว่าของพ่อแม่บุญธรรมจนทำให้ฤทัยต้องถูกจับดำเนินคดีตามกฎหมายถึงสองครั้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่บุญธรรม

ดังนั้น เดือน จึงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่มีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความมั่นคงทางจิตใจ

คำเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งที่มีปัญหาปมด้อยในรูปร่างหน้าตา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยงาม

เต๋อเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งที่มีปัญหาการติดยาเสพติด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา

ฤทัยเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ที่แท้จริงและพ่อแม่บุญธรรมทอดทิ้งและมีปัญหาด้านอาชญากรรม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่บุญธรรม

คำหนีในดวงจันทร์ เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว ผ่านตัวละคร 1 ตัวคืออย่างเดือน

อย่างเดือน อย่างเดือนมีอายุประมาณสิบเจ็ดปี คุณหญิงราชินีภรรยาของอย่างเดือนตั้งท้องกับย้งช้ยก่อนที่จะมาแต่งงานกับรัฐมนตรีเสริมเกียรติซึ่งรัฐมนตรีเสริมเกียรติก็สงสัยว่าอย่างเดือนอาจไม่ใช่ลูกที่แท้จริงของตนเอง แต่คุณหญิงราชินีก็ไม่เคยบอกความจริงกับรัฐมนตรีเสริมเกียรติจึงทำให้คนทั้งคู่มักจะทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ แม้รัฐมนตรีเสริมเกียรติจะรักอย่างเดือนเหมือนเป็นลูกแต่ความแคลงใจในเรื่องกำเนิดของอย่างเดือนก็ทำให้รัฐมนตรีเสริมเกียรติแสดงความห่างเหินกับอย่างเดือนอยู่ตลอดเวลา ส่วนคุณสมทรงและสฤติธรรมซึ่งเป็นพี่สาวและน้องชายของรัฐมนตรีเสริมเกียรติต่างก็รู้ดีว่าอย่างเดือนไม่ใช่หลานที่แท้จริงของตนเองทั้งคู่จึงไม่รักและแสดงความสนิทสนมกับอย่างเดือนนัก

การเห็นบิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งกันและคนในครอบครัวต่างทำตัวห่างเหินกัน อยู่ตลอดเวลาโดยที่อย่างเดือนไม่เคยทราบสาเหตุและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทำให้อย่างเดือนรู้สึก เบื่อหน่ายกับสภาพครอบครัวของเธอมาก ดังจะเห็นได้จากคำพูดและความรู้สึกของอย่างเดือน ที่กล่าวกับอ้วนซึ่งเป็นเพื่อนสนิทว่า

“...ความจริงฉันควรจะเป็นคนมีความสุขที่สุด อะไรอะไรที่ห้อมล้อมฉันอยู่ล้วนแต่สวยงาม คุณ พ่อเป็นรัฐมนตรี คุณแม่เป็นผู้หญิงที่มีชื่อเสียง ฉันพากุมใจในพ่อและแม่ของฉันมาก เธอก็รู้ แต่ ...ฉันไม่มีความสุขเลยอ้วน ดูเหมือนกับคุณพ่อคุณแม่และฉัน ต่างก็ลงทางไปอยู่คนละทางอย่างไร ไม่รู้ ฉันรู้สึกคล้ายมีอะไรบางอย่างกันคุณพ่อคุณแม่กับฉันไว้ไม่ให้เข้าถึงตัวซึ่งกันและกัน ทั้งๆ ที่ ฉันก็รู้ว่าคุณพ่อคุณแม่ต่างก็รักฉันมาก”

(ดำเนินในดวงจันทร์. 2534 : 5)

หรือจะเห็นได้จากคำพูดของอย่างเดือนที่กล่าวกับแม่ไฟซึ่งเป็นแม่นมของเธอว่า

“แม่ไฟคงไม่มีวันรู้หรอกว่าฉันมีความรู้สึกอย่างไร ฉันไม่อยากอยู่ในบ้านที่มีแต่ความ...ความ ไม่รู้จะเรียกว่าความอะไรดี ? ...ความห่างเหิน...เหมือนคนแปลกหน้าหลายๆ คนมาอยู่รวมกันมากกว่าญาติพี่น้องดูอึดอัดไปหมด วันหนึ่งๆ ไม่เห็นมีใครพูดอะไรกัน เข้าชั้นต่างคนก็ต่างออก คำคินดิก ดิ้นถึงจะกลับเบื้อจะตาย !

(ดำเนินในดวงจันทร์. 2534 : 34)

หรือจะเห็นได้จากความคิดของอย่างเดือนว่า “...นี่หรือคือบ้านที่ใจสุขเห็นว่าโอ้อาหรรหา? เพียงวันเดียวกลับมาบ้าน อย่างเดือนมีความรู้สึกมิได้เป็นไปในทางที่ดีเลย...ดูอ้างว้างว่าเหว มีแต่ความเย็นชา และความหมองเหม็น ทุกคนในบ้านมิได้เป็นกันเอง มิได้ปรารถนาดีต่อกัน มิได้เข้าใกล้ชิดซึ่งกันและกัน” (ดำเนินในดวงจันทร์. 2534 : 71)

ในงานวันปิดภาคเรียนอย่างเดือนได้รู้จักกับวันเดชซึ่งเป็นเพื่อนกับนลินีญาติห่างๆ ของอย่างเดือน อย่างเดือนรู้ว่าวันเดชสนใจในตัวของเธอแต่อย่างเดือนก็ไม่ได้สนใจวันเดชนัก ต่อ มาวันเดชได้แนะนำให้อย่างเดือนได้รู้จักกับยงชัยซึ่งเป็นพี่ชายบุญธรรมของตนเอง ยงชัยรู้ว่า อย่างเดือนเป็นบุตรสาวของตนเองที่เกิดกับบริษัทแต่เขาก็ไม่ได้บอกความจริงแก่เธอ อย่างเดือนถูกมารดาห้ามปรามไม่ให้คบหากับวันเดชเกินไปกว่าความเป็นเพื่อนโดยไม่ยอมบอก เหตุผลแต่บิดากลับสนับสนุนให้อย่างเดือนคบหากับวันเดชเพราะเห็นว่าวันเดชมีฐานะและชาติ

ตระกูลที่ดีทั้งคู่จึงเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน อย่างเดือนจึงตัดสินใจรับหมั้นวันเดชเพราะต้องการประชิดบิดามารดาและต้องการประชิดนลินีซึ่งเป็นญาติของเธอที่แอบชอบวันเดชอยู่และมักจะชอบพูดจาตู่ตักอย่างเดือนอยู่เสมอทั้งๆ ที่อย่างเดือนไม่ได้รักวันเดชเลย ต่อมามารดาของวันเดชทราบความจริงเรื่องชาติกำเนิดของอย่างเดือน มารดาของวันเดชจึงขอลอนหมั้นอย่างเดือนทำให้อย่างเดือนได้รู้ความจริงทั้งหมด เธอจึงหนีออกจากบ้านไปอยู่กับยงชัยบิดาที่แท้จริงที่นครศรีธรรมราชซึ่งก็ทำให้อย่างเดือนมีความสุขมากเพราะยงชัยนั้นรักและเข้าใจในความคิดและความต้องการของเธอทุกอย่าง

จากการวิเคราะห์ตัวละครพบว่า อย่างเดือนเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการทะเลาะเบาะแว้งของบิดามารดาและการขาดความใกล้ชิดสนิทสนมของคนในครอบครัว

ความรักสีเพeling เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผ่านตัวละคร 3 ตัวคือ เด็จ ศรีลาและวิมลณีนอกจากนี้ยังเป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือ ไวกุณฐ์

เด็จ อุดมธรรม เด็จเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยคณะรัฐประศาสนศาสตร์ชั้นปีสุดท้าย เรียนเก่ง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดบิดาของเด็จเป็นนักการเมืองฝ่ายค้านที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่ยกย่องชื่นชมของคนในสังคมทำให้เด็จภาคภูมิใจในตัวของบิดามากและเด็จเองก็มักจะมีแนวความคิดและอุดมการณ์เช่นเดียวกับบิดาอยู่เสมอ เด็จจึงมักจะเป็นแกนนำต่อต้านความไม่ถูกต้องในมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการต่อต้านการใช้อภิสิทธิ์เข้ามาเรียนโดยไม่ต้องสอบ เรื่องที่รุ่นน้องไม่เคารพต่อรุ่นพี่ ต่อมาบิดาของเด็จตัดสินใจย้ายเข้าไปอยู่กับพรรคฝ่ายรัฐบาลของพลโทวาท เด็จจึงตัดสินใจออกมาเช่าบ้านอยู่ตามลำพังเพราะรู้สึกผิดหวังในบิดามากและไม่อยากมีเรื่องโต้เถียงกับบิดา การมาเช่าบ้านอยู่ตามลำพังทำให้เด็จกับศรีลาซึ่งเป็นคู่รักของเด็จมีโอกาสอยู่ด้วยกันตามลำพังและความใกล้ชิดก็ทำให้ทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน

ถึงแม้ว่าเด็จจะมีศรีลาเป็นคู่รักอยู่แล้วแต่เด็จก็ยังแอบมีความรักให้กับวิมลณีนซึ่งเป็นลูกสาวของพลโทวาทนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่เด็จเกลียดชังในความไม่ซื่อสัตย์สุจริต เด็จกับวิมลณีนี่มักจะมีเรื่องโต้เถียงกันอยู่เสมอเนื่องจากเด็จและวิมลณีนี่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอีกทั้งเด็จก็ไม่ค่อยชอบบิดาของวิมลณีนัก วันหนึ่งขณะที่เด็จเดินทางกลับบ้านพร้อมวิมลณีนี่ วิมลณีนี่เกือบถูกกลุ่มวัยรุ่นรุมข่มขืนทำให้วิมลณีนี่รู้สึกฝังใจและอับอายกับเหตุการณ์ที่

เกิดขึ้นมากเพราะเด็กเป็นผู้ชายคนแรกที่เห็นร่างกายของเธอในลักษณะที่เกือบจะเปลือยเปล่า ความต้องการที่จะให้วิมลฉิมลิ้มเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเด็กจึงมีเพศสัมพันธ์กับวิมลฉิมเพื่อให้วิมลฉิมรู้สึกว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายเป็นเรื่องที่ปกติ หลังจากที่เด็กมีเพศสัมพันธ์กับวิมลฉิมในครั้งแรกก็ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกผูกพันกับวิมลฉิมมากขึ้นและเมื่อเด็กมีโอกาสดำรงตามลำพังกับวิมลฉิมอีกครั้งหนึ่งความรักความใคร่ที่เกิดขึ้นก็ทำให้เด็กและวิมลฉิมมีเพศสัมพันธ์กันอีกจนทำให้วิมลฉิมตั้งครรภ์โดยที่วิมลฉิมไม่ได้บอกให้เด็กรับรู้และเธอก็ตัดสินใจแต่งงานกับคนที่บิดาต้องการและเด็กเองหลังจากที่เรียนจบ เด็กก็ได้เข้าทำงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งแต่เด็กก็ตัดสินใจลาออกมาเล่นการเมืองอย่างที่เขาคิดต้องการแต่ไม่นานนักเด็กก็พบว่าอุดมการณ์ทางการเมืองที่เขาเคยมีนั้นไม่สามารถนำมาใช้กับชีวิตจริงได้

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่าเด็กเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีอารมณ์ทางเพศและเกิดจากการมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเพราะเด็กคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์กับวิมลฉิมจะช่วยทำให้วิมลฉิมลิ้มเหตุการณ์ที่เธอเกือบจะถูกกลุ่มวัยรุ่นรุมข่มขืน

ศรีลา ศรีลาเป็นหญิงสาวที่ไม่ได้มีหน้าตาสะสวยนักแต่ศรีลาก็เป็นคนที่ฉลาดเฉลียว ศรีลาเกิดมาครอบครัวที่มีฐานะไม่ดีทำให้ศรีลารู้สึกขมขื่นและเบียดเบียนกับสภาพครอบครัวของตนเองมากและมีความคิดที่อยากจะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิมให้ได้ ดังที่ศรีลากล่าวให้เด็กฟังว่า “ทุกวันนี้ ฉันพยายามดิ้นรนทนพ้อ เพื่อให้ฐานะความเป็นอยู่ของเราสูงขึ้นกว่านี้ พยายามขอที่บ้านที่เขาจัดสรรให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยอยู่ พยายามเรียนให้จบออกมาหางานเงินเดือนแพงๆ ทำ” (ความรักสี่เปลิง. 2517 : 58)

ศรีลาจึงมีความหวังว่าสักวันหนึ่งเธอจะแต่งงานกับเด็กและเด็กก็จะสามารถทำให้เธอพ้นจากสภาพความยากจนไปได้ ศรีลามักจะสนับสนุนและช่วยเด็กในการต่อต้านความไม่ถูกต้องในมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ตัวของศรีลาเองก็ยังเป็นแกนนำให้นักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยให้เลิกมีนิสัยฟุ้งเฟ้อและหันมาอนุรักษ์การใช้ของไทยซึ่งก็ทำให้มีนักศึกษาหันมาทำตามอย่างเป็นจำนวนมาก วันหนึ่งศรีลามีโอกาสดำรงตามลำพังกับเด็กที่บ้านเช่าของเด็ก ศรีลายอมให้เด็กล่วงเกินเธอโดยที่เธอไม่ได้ห้ามปรามแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกของศรีลาในขณะนั้นว่า ใจหนึ่งก็กลัว แต่อีกใจหนึ่งก็อยากลอง ! ลองกับความรักให้ถึงที่สุด ! ...หล่อนเข้าข้างตัวเองว่า....จะเป็นไรไป ในเมื่อมันเป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากความรัก ! (ความรักสี่เปลิง. 2517 : 194-195)

หลังจากที่ศรีลาเรียนจบแล้วศรีลาได้ทำงานราชการในหน่วยงานแห่งหนึ่งโดยการช่วยเหลือจากเจ้านายของบิดาและไม่นานนักศรีลาก็ล้มอุดมการณ์ที่เธอเคยมีและยอมที่จะมี

ความสัมพันธ์กับเจ้านายของบิดาเพราะต้องการจะก้าวหน้าในหน้าที่การงานและอยากมีชีวิตที่ดีมากขึ้นกว่าเดิม

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ศรีลาเป็นเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความอยากรู้อยากลองในเรื่องเพศ

วิมลณี วิมลณีเป็นหญิงสาวที่มีหน้าตาสะสวย มีฐานะครอบครัวที่ร่ำรวยและมีชื่อเสียงในวงสังคมเนื่องจากบิดาของเธอเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียง บิดาของวิมลณีใช้อิทธิพลและอำนาจของตนเองช่วยให้วิมลณีเข้าเรียนมหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องสอบเข้า ทำให้วิมลณีถูกเด็กซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นพี่ต่อต้านจนวิมลณีต้องลาออกจากมหาวิทยาลัย แต่ด้วยทิฐิมานะและความต้องการที่อยากจะทำอะไรตามใจตัวเอง วิมลณีจึงใช้ความสามารถสอบเข้ามาเรียนได้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็ทำให้เธอเป็นที่ชื่นชมของเด็กและนักศึกษาคนอื่น ๆ มาก

การมีบิดาที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองไม่ตรงกันและการมีความคิดที่แตกต่างกันทำให้วิมลณีมักจะมีเรื่องโต้เถียงและขัดแย้งกับเด็กอยู่เสมอ ซึ่งก็ทำให้วิมลณีรู้สึกประทับใจและรักเด็กโดยไม่รู้ตัว การที่วิมลณีเกือบจะต้องถูกข่มขืนต่อหน้าเด็กทำให้วิมลณีเกิดความรู้สึกอับอายเด็กมากและเมื่อเด็กคิดจะมีเพศสัมพันธ์กับเธอเพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้สึกฝังใจที่เกิดขึ้น ความรักความใกล้ชิดก็ทำให้วิมลณียอมมีเพศสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่งต่อมาวิมลณียกยอมีเพศสัมพันธ์กับเด็กอีกและวิมลณีก็ตั่งท้องลูกของเด็กแต่วิมลณีไม่เคยบอกความจริงให้เด็กรับรู้ วิมลณีลาออกจากมหาวิทยาลัยและตัดสินใจแต่งงานกับเศรษฐาตามความต้องการของบิดาที่ต้องการจะสร้างความมั่นคงในเส้นทางการเมืองของตนเอง หลังจากแต่งงานเศรษฐารู้ว่าวิมลณีเคยมีเพศสัมพันธ์กับเด็กและลูกที่เกิดมานั้นก็ไม่ใช่เลือดเนื้อที่แท้จริงของตนเอง เศรษฐาจึงไม่สนใจวิมลณีและลูกมากนักแต่ยังทนอยู่กับวิมลณีต่อไปเพราะต้องการความก้าวหน้าในอาชีพการเมือง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า วิมลณีเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความรักและความใคร่จนส่งผลให้วิมลณีสั่งท้องก่อนเรียนจบ

ไวภูณท์ ไวภูณท์มีอายุไม่เกินยี่สิบปี การมีบิดาที่มีฐานะร่ำรวย มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลทางการเมืองสูงทำให้ไวภูณท์ถูกเลี้ยงดูมาอย่างตามใจมาก ไวภูณท์จึงไม่เคยเกรงกลัวใครและมักจะอวดแบ่งความเป็นลูกของผู้มีอิทธิพลอยู่เสมอ เมื่อไวภูณท์ขับรถไปรับวิมลณีผู้เป็น

ที่สาวที่มหาวิทยาลัย การขับรดด้วยความเร็วและด้วยความประมาททำให้รถของไวกุณท์ไปชนกับรถของผู้อื่นจนได้รับความเสียหาย แต่ไวกุณท์ไม่ยอมรับผิดและพูดจาอวดเบ่งจนทำให้เกิดการชกต่อยกับคู่กรณีซึ่งก็ทำให้ไวกุณท์รู้สึกอับอายและแค้นใจมาก ไวกุณท์จึงตามไปยังคู่กรณีจนเสียชีวิตเขาจึงถูกตำรวจจับแต่บิดาของไวกุณท์ก็ใช้อิทธิพลของตนเองเข้าช่วยเหลือไวกุณท์ให้พ้นผิดจนได้ ซึ่งก็ยิ่งทำให้ไวกุณท์มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ตัวละครพบว่า ไวกุณท์เป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ซึ่งก็ทำให้ไวกุณท์มีนิสัยเกรงกลัว ขอบอวดเบ่ง ไม่เกรงกลัวกฎหมาย นอกจากนี้การที่บิดามารดามักจะช่วยเหลือไวกุณท์ในเวลาไวกุณท์ทำผิด กฎเกณฑ์ของสังคมอยู่เสมอก็ยังเป็นการส่งเสริมให้ไวกุณท์มีนิสัยก้าวร้าวมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูอย่างตามใจมากเกินไป

ดังนั้น เดจ ศรีลาและวิมลฉณี จึงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เกิดจากการมีอารมณ์ทางเพศ เกิดจากความอยากรู้อยากลอง เกิดจากความรักและความใคร่

ส่วนไวกุณท์เป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูอย่างตามใจมากเกินไป

อรุณสวัสดิ์ เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาดังต่อไปนี้คือ ปัญหาเยาวชนใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจผ่านตัวละคร 1 ตัวคือภาสุ ปัญหาการมีปมด้อยผ่านตัวละคร 1 ตัวคือฤกษ์ดี ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนผ่านตัวละคร 2 ตัวคือเมขลาและเสมอเทพ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือเสมอเทพ

ภาสุ ภาสุถูกบิดาเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเพราะบิดาต้องการให้ภาสุเติบโตเป็นลูกผู้ชายที่มีความเข้มแข็งอดทนเหมือนตนเอง แต่การที่ภาสุเห็นเสมอเทพและเพื่อนคนอื่นๆ มีอิสระในการที่จะใช้ชีวิตโดยที่ไม่มีใครมาคอยดูว่ากล่าวก็ทำให้ภาสุรู้สึกอึดอัดและเบื่อหน่ายกับการเลี้ยงดูที่เข้มงวดของบิดามาก นอกจากนี้การที่ภาสุมักจะถูกเสมอเทพและเพื่อนๆ ล้อเลียนถึงเรื่องที่เขาต้องอยู่ในระเบียบตามคำสั่งของบิดาก็ยิ่งทำให้ภาสุต้องการอยากจะมีชีวิตที่อิสระตามอย่างเพื่อนๆ มากขึ้น

ภาสุลงสมัครรับเลือกเป็นหัวหน้าห้องและเป็นประธานนักเรียนเพราะต้องการแสดงให้เห็นว่าเขาก็มีความสามารถและอยากให้เมขลาซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนในห้องที่ภาสุแอบหลงรักรู้สึกประทับใจในตัวเขา แต่เมื่อภาสุไม่ได้รับเลือกตั้งทั้งสองครั้งก็ทำให้เขาถูกบิดาดำเนินว่าเป็น

คนที่ไม่มีความสามารถ การผิดหวังจากการไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าห้องและประธานนักเรียน และความอยากรู้อยากลองที่จะไปเที่ยวอาบอบนวดเหมือนกับเพื่อนๆ ทำให้ภาสไปเที่ยวอาบอบนวดตามคำชักชวนของฤกษ์ดีจนทำให้ภาสและฤกษ์ดีถูกตำรวจจับ ภาสถูกบิดาตบหน้าและด่าว่าอย่างรุนแรงเรื่องที่เขาเข้าไปเที่ยวอาบอบนวดและถูกตำรวจจับทำให้บิดาต้องเสียชื่อเสียงซึ่งก็ทำให้ภาสเสียใจมาก ภาสเริ่มระแวงถึงความสัมพันธ์ของเมขลาและเสมอเทพทำให้เขาไม่ยอมสนใจที่จะอ่านหนังสือเตรียมสอบส่งผลให้สอบตกเพียงคนเดียวในชั้นเรียน ภาสจึงถูกบิดาด่าว่าอย่างรุนแรง ความผิดหวังและความเสียใจในเรื่องของเมขลาและบิดาทำให้ภาสตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปอยู่กับพนักงานอาบอบนวดและคิดที่จะเลิกเรียนแต่ปู่เล็กก็เตือนสติให้ภาสกลับบ้านและหันมาตั้งใจเรียนต่อไปจนภาสสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

ต่อมาภาสได้รู้จักกับหริณัลญณาซึ่งเป็นดาวมหาวิทยาลัย ภาสรู้สึกภาคภูมิใจมากที่เขาได้คบหากับหริณัลญณาอย่างคู่รักแต่วันหนึ่งภาสก็พบว่าหริณัลญณาไม่ได้คิดจริงจังกับเขาทำให้ภาสเสียใจมากส่งผลให้ภาสไม่มีสมาธิที่จะอ่านหนังสือสอบและก็ต้องสอบตกอีก อรณิจึงตกเดือนภาสด้วยความหวังโยทำให้ภาสคิดได้ว่าอรณิเป็นผู้หญิงที่คอยห่วงใยเขาอยู่เสมอ ภาสจึงหันมาคบหากับอรณิเป็นแฟนคนต่อไป ซึ่งอรณิก็ได้ช่วยเหลือและคอยแนะนำให้ภาสตั้งใจเรียนอยู่เสมอจนภาสมีผลการเรียนที่ดีขึ้น แต่เมื่อวันหนึ่งภาสมีโอกาสดำเนินกับเมขลาอีกครั้งภาสก็เปลี่ยนใจหันไปชอบกับเมขลาอีกจนทั้งคู่มีความสัมพันธ์กันทำให้อรณิเสียใจมาก ต่อมาเมขลาบอกกับภาสว่าตนเองตั้งท้องและต้องการให้ภาสแต่งงานกับเธอทำให้ภาสรู้สึกใจมาก บิดาของภาสต้องการให้ภาสแต่งงานกับเมขลาเพื่อแสดงความรับผิดชอบแต่ภาสไม่ยอมแต่งงานกับเมขลาเพราะเริ่มคิดได้ว่าอรณิเป็นผู้หญิงที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ภาสจึงคิดที่จะกลับไปขอคบกับอรณิอีกครั้งหนึ่งแต่ภาสก็ถูกอรณิปฏิเสธเพราะเมื่อที่ภาสไม่มีความเข้มแข็งมากพอ เมขลารู้ว่าภาสไม่เข้มแข็งพอสำหรับเธอเมขลาจึงบอกภาสว่าเธอไม่ได้ท้องและขอเลิกกับภาสทำให้ภาสเสียใจมาก ภาสตัดสินใจเดินทางไปเรียนต่อต่างประเทศและขอให้อรณิรอเขาอยู่ที่ทางเมืองไทย

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ภาสเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของตนเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจากบิดาและเกิดจากสภาพของอารมณ์ที่เป็นไปตามวัย การใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลทำให้ภาสตัดสินใจทำเรื่องต่างๆ โดยไม่ไตร่ตรองให้รอบคอบ เช่น การไปเที่ยวอาบอบนวด การหนีออกจากบ้าน นอกจากนี้การที่ภาสใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลก็ทำให้ภาสมีเพศสัมพันธ์กับเมขลาจนเกือบที่จะต้องแต่งงานกับเมขลาทั้งที่ยังเรียนไม่จบ แต่ก็ได้รับคำแนะนำหรือช่วยแก้ไขปัญหามาจากคนในครอบครัวจนสามารถดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้องได้

ฤกษ์ดี ครอบครัวของฤกษ์ดีมีอาชีพทำนาและมีฐานะยากจน แต่พ่อของฤกษ์ดีต้องการให้ฤกษ์ดีได้เรียนสูงๆ เพราะอยากให้ฤกษ์ดีเป็นที่พึ่งพาของพ่อแม่ได้ พ่อของฤกษ์ดีจึงส่งฤกษ์ดีเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ โดยมาอาศัยอยู่กับหลวงลุงที่วัด การเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ และได้คบหากับเพื่อนๆ ที่มีความประพฤติที่ไม่ดีทำให้ฤกษ์ดีไม่สนใจเรียนและเอาแต่เที่ยวเตร่ตามคลับตามอบบวนวดไปกับเพื่อนๆ จนถูกตำรวจจับทำให้พ่อของฤกษ์ดีเสียใจมาก การเห็นพ่อร้องไห้ทำให้ฤกษ์ดีเสียใจมากฤกษ์ดีจึงกลับมาตั้งใจเรียนเล็กเที่ยวเตร่และสามารถสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้

ฤกษ์ดีแอบหลงรักภัทริกาซึ่งเป็นพี่สาวของภาสุ แต่การที่ฤกษ์ดีมีฐานะความเป็นอยู่ด้อยกว่าภัทริกาและด้อยกว่าชายหนุ่มคนอื่นๆ ที่มาติดพันภัทริกาทำให้ฤกษ์ดีเริ่มคิดมากจนกลายเป็นคนที่เงิบขี้นและเริ่มมีความคิดต่อต้านความหรูหราฟุ่มเฟือย ดังจะเห็นได้จากความคิดของหลวงตาที่นึกถึงความเปลี่ยนแปลงของฤกษ์ดีเอาไว้ว่า

ในระยะสองปีมานี้ดูเหมือนฤกษ์ดีจะเปลี่ยนแปลงไป ไม่ใช่ที่รูปร่างหน้าตาภายนอก แล้วก็ไม่ใช่นิสัยใจคอเพียงผิวเผิน มันดูออกจะลึกลงไปยิ่งกว่านั้น

เป็นความเปลี่ยนแปลงที่หลวงลุงไม่ใคร่จะชอบใจเลย หลวงลุงไม่อยากจะเห็นความน้อยเนื้อต่ำใจของใครเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ที่แสดงออกมาในรูปเคียดแค้นโชคชะตา แล้วก็เลยกลายเป็นความเกลียดชังอะไรต่ออะไร

(อรุณสวัสดิ์. 2542 : 380)

หรือจะเห็นได้จากความคิดของฤกษ์ดีว่า

เขาจะอธิบายปมด้อยของตัวเองออกมาได้อย่างไรว่า บางทีเขาก็มีความรู้สึกเหมือนอีกาคนที่อยู่เหนือกว่าเขามีฐานะความเป็นอยู่สูงกว่าเขา

โดยเฉพาะเมื่อเขารู้ว่าเขาเริ่มคิดถึงคุณใหม่ด้วยความรู้สึกของเพศชายต่อเพศหญิง ไม่ใช่อย่างน้องที่น่ารักของเพื่อนเหมือนแต่ก่อน ปมด้อยของเขาดูเหมือนจะรุนแรงยิ่งขึ้น

ไม่เหมือนพระเอกอย่างที่เขาเคยอ่านในนวนิยายแบบเก่าๆ ที่กันแต่มองดูเดือน และเปรียบเทียบความต่ำต้อยของตัวเองด้วยความเศร้า

เขายังเกินกว่าจะกดตัวเองลงอย่างนั้น

(อรุณสวัสดิ์. 2542 : 406)

ต่อมาฤกษ์ดีได้มีโอกาสใกล้ชิดกับภทริกามากขึ้นเมื่อภทริกามาปรึกษากับเขาเกี่ยวกับเรื่องที่ภาสุทำเมขลาต้องทำให้ภทริกาเริ่มเห็นว่าฤกษ์ดีเป็นคนที่มีความคิดความอ่านที่เป็นผู้ใหญ่ ภทริกาจึงคบหากับฤกษ์ดีทำให้ฤกษ์ดีตั้งใจมากและวางแผนที่จะมีอนาคตร่วมกับภทริกาหลังจากที่เรียนจบ ฤกษ์ดีเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญพร้อมกับเพื่อนนักศึกษาคนอื่นๆ ฤกษ์ดีและเพื่อนๆ บุกขึ้นไปบนสถานีตำรวจที่บิดาของภทริกาเป็นหัวหน้าอยู่และเผาสถานีตำรวจจนได้รับความเสียหาย แต่หลังจากที่เหตุการณ์สงบลงฤกษ์ดีและเพื่อนๆ จึงมาขอโทษบิดาของภทริกาที่ได้ทำรุนแรงเกินไป บิดาของภทริกาจึงอบรมตักเตือนฤกษ์ดีและเพื่อนๆ ไม่ให้ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ฤกษ์ดีเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาเรื่องปมด้อยเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจนและเกิดจากการหลงรักผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า

เมขลา เมขลาเป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ เมื่อพ่อไปรับราชการขายแดนเมขลาต้องอยู่กับยายและแม่ พอพ่อสิ้นชีวิตไม่นานแม่ของเมขลาก็แต่งงานใหม่และย้ายไปอยู่จังหวัดอื่นใกล้เคียงกันทั้งให้เมขลาอยู่กับยายและญาติคนอื่นๆ ซึ่งบางครั้งก็ไม่ได้สนใจเมขลานักทำให้เมขลาเหงาและว้าเหว่มาก ต่อมาเมขลาได้ทุนมาเรียนต่อในกรุงเทพฯ โดยมาอาศัยอยู่ที่บ้านของเสมอเทพ ความสวยและน่ารักของเมขลาทำให้เธอเป็นที่สนใจของนักเรียนชายในโรงเรียนมาก แต่เมขลาก็รู้สึกสนใจในตัวของเสมอเทพมากกว่าคนอื่นๆ เพราะเมขลาเห็นว่าเขามีฐานะที่ร่ำรวยและมีอิสระที่จะทำอะไรก็ได้โดยที่ไม่มีใครมาคอยดูค่า เมขลาเริ่มสนุกสนานไปกับชีวิตที่มีความอิสระตามคำชักชวนของเสมอเทพและเพื่อนๆ ความใกล้ชิดและการมีโอกาสดูด้วยกันตามลำพังอยู่บ่อยๆ ทำให้เมขลาแอบได้เสียกับเสมอเทพจนเมขลาตั้งท้องทำให้เธอต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน มารดาของเมขลาจึงให้เมขลาแต่งงานกับเสมอเทพแต่ไม่นานนักเมขลาก็ต้องเลิกกับเสมอเทพเพราะเขาไม่ยอมเลี้ยงดูและรับผิดชอบเมขลากับลูกที่เกิดขึ้นทำให้เมขลาแค้นใจมาก

ภายหลังเมขลาได้มีโอกาสพบกับภาสุและอรณีเพื่อนนักเรียนสมัยมัธยมปลายอีกครั้งหนึ่ง แม้เมขลารู้ว่าอรณีกับภาสุนั้นคบเป็นแฟนกันอยู่แต่เมขลาก็อยากมีคนที่เป็นที่พึ่งให้กับเธอได้เมขลาจึงใช้เสน่ห์และความสวยของตนเองแย่งภาสุมาจากอรณีแต่เมื่อเมขลาพบว่าภาสุยังไม่เป็นผู้ใหญ่พอที่จะเป็นหลักให้เธอพึ่งพิงได้เมขลารู้สึกผิดหวังมากและตัดสินใจขอเลิกกับภาสุ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า เมขลาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่
 ปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ของ
 ผู้ปกครองจนส่งผลให้เมขลาตั้งท้องและต้องออกจากโรงเรียนก่อนที่จะเรียนจบ

เสมอเทพ เสมอเทพเป็นเด็กหนุ่มหน้าตาดี บิดามารดามีฐานะร่ำรวย บิดามารดา
 มักจะปล่อยเสมอเทพให้อยู่บ้านคนเดียวเสมอและทิ้งเงินไว้ให้ใช้คราวละหลายๆ โดยไม่เคย
 ดักเตือนเรื่องที่เสมอเทพชอบเที่ยวกลางคืนหรือชอบเที่ยวตามสถานอบบอบนวด เสมอเทพจึงเอา
 แต่เที่ยวเตร่และไม่สนใจการเรียน อีกทั้งยังชอบที่จะชักชวนเพื่อนๆ ให้ไปออกไปเที่ยวเตร่ตามคอฟ
 ฟี่ชีฟหรือตามสถานอบบอบนวดด้วย เสมอเทพรู้ว่าภาสุมักจะถูกบิดาเข้มงวดอยู่เสมอ
 เสมอเทพจึงมักจะพูดจาล้อเลียนภาสูอยู่เป็นประจำจนทำให้ภาสูรู้สึกอายนานๆ มาก

เสมอเทพแอบลักลอบได้เสียกับเมขลาจนทำให้เมขลาตั้งท้อง เสมอเทพจึงต้องจำใจ
 แต่งงานกับเมขลาตามความต้องการของมารดาเมขลา ต่อมาหนังสือพิมพ์ลงข่าวเรื่องที่บิดา
 มารดาของเสมอเทพทำธุรกิจที่ผิดกฎหมายจนมีฐานะร่ำรวย ทำให้เสมอเทพไม่กล้าไปโรงเรียน
 และตัดสินใจไปอยู่อเมริกาพร้อมกับบิดามารดาโดยทิ้งเมขลาไว้ที่เมืองไทยและก็ไม่ยอมรับผิดชอบ
 ลูกที่เกิดขึ้นทำให้เมขลาเกลียดชังเสมอเทพมาก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า เสมอเทพเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มี
 ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครองและเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มี
 เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองเนื่องจากบิดา
 มารดาของเสมอเทพเอาแต่ทำงานนอกบ้าน ไม่เคยดักเตือนหรือห้ามปรามเสมอเทพเลยทั้งๆ ที่รู้
 ว่าเสมอเทพมีความประพฤติที่ไม่ดีนัก อีกทั้งยังสนับสนุนให้เสมอเทพทำผิดมากขึ้นโดยการให้เงิน
 กับเสมอเทพใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและการที่บิดามารดาของเสมอเทพไม่ดูแลเอาใจใส่เสมอเทพก็
 ทำให้เสมอเทพมีเพศสัมพันธ์กับเมขลาจนต้องรับผิดชอบโดยการแต่งงานกับเมขลาทั้งที่ยังเรียน
 ไม่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดังนั้น ภาสูจึงเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ
 ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดจากบิดาและเกิดจากสภาพอารมณ์ที่อยู่ในช่วง
 ชีวิตวัยรุ่น จนทำให้ภาสูเลือกที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

ฤกษ์ดีเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาเรื่องปมด้อยเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่
 ของตนเอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจนและเกิดจากการหลงรักผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า

เมขลาเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

เสมอเทพเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครองและเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง

แม่ม่าย เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านค่านิยมวัตถุ ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือ กาบทอง และเป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนผ่านตัวละคร 1 ตัวคือ พินัย

กาบทอง กาบทองมีอายุประมาณสิบหกสิบเจ็ดปี มีรูปร่างหน้าผิวพรรณที่สวยงาม คุณยายของกาบทองมีฐานะร่ำรวยมากแต่เนื่องจากมารดาของเธอตัดสินใจแต่งงานกับผู้ชายที่มีฐานะยากจนทำให้คุณยายโกรธมากและไม่ยอมยกทรัพย์สินสมบัติให้กับมารดา ต่อมาบิดาของกาบทองซึ่งเป็นนายอำเภอเสียชีวิตลงจึงทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวมีความลำบากมากขึ้นซึ่งก็ทำให้กาบทองรู้สึกเบื่อหน่ายกับสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวมาก ดังจะเห็นได้จากคำพูดของกาบทองว่า

“เบื่อหมด! เบื่อบ้าน เบื่อห้องแคบๆ เบื่อนั่งรถเมล์ไปเรียนหนังสือ”

“...กาบเบื่อ กาบกับบอกว่าเบื่อ จะไม่ให้กาบเบื่อได้อย่างไร? บ้านเล็กนิดเดียวอยู่กันตั้งสิบคน เสียงอะละตลอดวัน รำคาญจะตาย!”

“...กาบอยากจะมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่านี้ ใครๆ ก็รู้ว่าคุณยายท่าน ยายแท้ๆ ของเรารวยจะตาย หลานของคุณยายลูกของคุณลุงคุณป้านั่งรถยนต์กันทุกคน เว้นแต่พวกเรา ลูกของคุณแม่เท่านั้น”

(แม่ม่าย. 2537 : 36-37)

กาบทองคิดจะไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัยทั้งๆ ที่เธอเป็นคนเรียนเก่ง เนื่องจากกาบทองรู้สึกอับอายถ้าเธอจะต้องมีความเป็นอยู่ที่ด้อยกว่าเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากคำพูดของกาบทองที่กล่าวไว้ว่า “เรียนในมหาวิทยาลัย ถ้ามีอะไรไม่ทันเพื่อนเขาก็อย่าเรียนดีกว่า กาบไม่อยากบิบบนื้อบิบตัวให้ใครดูถูก” (แม่ม่าย. 2537 : 96)

กาบทองจึงอยากจะไปอยู่กับคุณยายของเธอ เพราะฐานะที่ร่ำรวยของคุณยายจะทำให้เธอมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายมากขึ้น เมื่อกาบทองได้ไปอยู่กับคุณยายอย่างที่หวังเอาไว้

กาบทองมักจะชอบพูดจาเหยียบย่ำและใส่ร้ายกองแก้วพี่สาวของกาบทองเพื่อที่จะทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของคุณยายเพียงผู้เดียว เนื่องจากกาบทองรู้ว่าคุณยายไม่ค่อยจะชอบกองแก้วนัก ดังจะเห็นได้จากการที่กาบทองโกหกคุณยายว่ากองแก้วผู้เป็นพี่สาวของเธอนั้นไม่อยากจะมาอยู่กับบ้านของคุณยายเพราะกำลังมีนุชมาติดพัน ทั้งที่จริงแล้วการที่กองแก้วไม่ยอมมาอยู่กับคุณยายนั้นเนื่องจากกองแก้วรู้สึกเป็นห่วงมารดาและน้องคนอื่น ๆ มาก อีกทั้งยังไม่ชอบคุณยายที่มักจะพูดจาตู่ตักคุณพ่อของเธอเสมอ

“คุณยายท่านบนคุณแก้วนิคหน่อยว่าเถียงผู้ใหญ่ กาบก็เลยบอกว่าคุณแก้วเป็นอย่างนั้นเอง ชอบพูดอะไรตรงไปตรงมา ไม่ใคร่เกรงใจใคร”

“ที่จะแก้ตัวแทนอย่างนั้นะ จะสรรเสริญหรือว่าตำหนิกันแน่ ฟังพิกล”

กองแก้วกล่าวยิ้มๆ แต่กาบทองมิได้เห็นขบขัน เพราะวาทะของกองแก้วกระทบใจเจ้าหล่อนอยู่ ครามครัน โดยแท้จริง หล่อนหาได้กล่าวถึงพี่สาวเพียงเท่านั้นไม่ ยังมีอีกหลายข้อที่กาบทองพูดถึง กองแก้วอย่างที่จะทำให้คุณยายท่านไม่เอ็นดูหลานสาวคนโต เป็นต้นว่ากาบทองเรียนคุณยาย ท่านว่ากองแก้วไม่อยากจะมาค้างในวังเพราะกำลังมีนุชมาติดพัน!

(แม่มาย. 2537 : 147)

ความร่ำรวยของคุณยายทำให้กาบทองหลงใหลไปกับความหรูหราและความสะดวกสบายที่ได้รับมากขึ้นจนเริ่มที่จะไม่สนใจเรียนอีกต่อไป นอกจากนี้กาบทองก็มักจะเอาเปรียบกองแก้วเพื่อให้ตนเองเด่นกว่ากองแก้วผู้เป็นพี่สาวอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการที่กาบทองเอาชุดราตรีของกองแก้วมาใส่เพราะชุดของกองแก้วนั้นสวยกว่าชุดของเธอหรือจะเป็นเรื่องที่กาบทองไม่ยอมบอกกองแก้วเรื่องที่หม่อมยายให้กองแก้วไปขอเครื่องเพชรมาใส่ในงานวันเกิดของหม่อมยาย เพราะกาบทองไม่ต้องการให้กองแก้วมีเครื่องเพชรใส่เหมือนกับเธอ

เมื่อกาบทองได้พบกับม.ร.ว.ศรัทธาเทพซึ่งเป็นหนุ่มสังคมรูปร่างหน้าตาหล่อเหลาและมีฐานะที่ร่ำรวยและเป็นที่ยกย่องของสาวในสังคม กาบทองก็รู้สึกสนใจในตัวของม.ร.ว.ศรัทธาเทพมากและพยายามทำตัวให้เป็นที่สนใจของม.ร.ว.ศรัทธาเทพและเมื่อม.ร.ว.ศรัทธาเทพทำดีต่อกาบทองก็ยิ่งทำให้เธอเข้าใจว่ากับม.ร.ว.ศรัทธาเทพมีใจให้เธอเช่นเดียวกัน กาบทองจึงบอกกับคุณยายว่าเธอกับม.ร.ว.ศรัทธาเทพนั้นรักกันและม.ร.ว.ศรัทธาเทพก็ต้องการที่จะแต่งงานกับเธอโดยที่กาบทองไม่รู้วาม.ร.ว.ศรัทธาเทพนั้นแอบหลงรักกองแก้วอยู่ ต่อมาม.ร.ว.ศรัทธาเทพขอกองแก้วแต่งงานทำให้กาบทองเสียใจมากและตัดพ้อต่อว่ากองแก้วอย่างรุนแรง

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า กาบทองเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจน จนทำให้กาบทองขาดความรักความมีน้ำใจกับพี่น้องและชอบที่จะแต่งเรื่องโกหกเพื่อทำให้ตนเองเป็นที่รักใคร่ของหม่อมยายเพราะหวังที่จะให้หม่อมยายให้ทรัพย์สินเงินทองแก่ตนเองมากกว่าพี่น้องคนอื่น

พินัย พินัยมีอายุประมาณสิบแปดปีและกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย พินัยรู้วาทบ้านมีฐานะความเป็นอยู่ที่ไม่ดีนักพินัยจึงช่วยกองแก้วพี่สาวคนโตทำดอกไม้ประดิษฐ์ออกขายอยู่เสมอ พินัยเป็นเด็กที่เรียนดีมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นนายอำเภอเหมือนกับบิดาแต่เมื่อพินัยได้รู้จักกับธำซึ่งเป็นผู้พี่สาวของธวัชเพื่อนสนิท พินัยถูกธำซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีประสบการณ์ทางเพศยั่ววนให้ลุ่มหลง ความชัดเจนของธำทำให้พินัยเกิดความลุ่มหลงและหมกมุ่นอยู่กับธำจนส่งผลให้พินัยสอบตกทั้งๆ ที่พินัยเป็นเด็กที่เรียนดีมาตลอด มารดาของพินัยเสียใจมากเธอจึงห้ามพินัยไม่ให้คบหากับธำอีกต่อไปแต่พินัยไม่ยอมเชื่อและหนีออกจากบ้านไปเที่ยวที่ต่างจังหวัดกับธำ มารดาของพินัยต้องการแยกพินัยออกจากธำเธอจึงตัดสินใจที่จะส่งพินัยไปเรียนต่อที่ต่างประเทศและชี้ให้พินัยเห็นว่าถ้าธำรักพินัยจริงธำก็ควรจะต้องรอพินัยได้

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า พินัยเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากการถูกยั่ววนจากผู้หญิงที่มีประสบการณ์ทางเพศสูงและเกิดจากการเกิดอารมณ์ทางเพศ ส่งผลให้พินัยเกิดความลุ่มหลงในเรื่องเพศสัมพันธ์จนสอบตกและไม่สนใจที่ศึกษาเล่าเรียนอีกต่อไป

ดังนั้น กาบทองจึงเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาค่านิยมวัตถุ ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจน

ส่วนพินัยเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาด้านการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกยั่ววนทางเพศจากผู้หญิงและเกิดจากการมีอารมณ์ทางเพศ

กุหลาบไร้หนาม เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือนันทวดี

นันทวดี นันทวดีมีอายุไม่เกินยี่สิบปี นันทวดีอาศัยอยู่กับพวงสร้อยผู้เป็นยายและสร้อยสององค์ผู้เป็นมารดาซึ่งทำงานเป็นหัวหน้างานบาร์ของคลับกลางคืนแห่งหนึ่ง สร้อยสององค์มีฐานะไม่ร่ำรวยนัก ส่วนบิดาของนันทวดีนั้นมีฐานะร่ำรวยแต่บิดามารดาของนันทวดีก็เลิกกันตั้งแต่นันทวดียังเล็กๆ ทำให้นันทวดีไม่รักและรู้สึกผูกพันกับบิดามากนัก หลังจากที่นันทวดีเรียนจบ

มัธยมศึกษาปีที่แปดนั้นทวดก็ไม่ได้คิดที่จะเรียนต่อเพราะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนมากและอยากจะมีอาชีพเป็นนางบาร์ตามอย่างมารดา ยายและมารดาของนั้นทวดก็มักจะอบรมสั่งสอนให้นั้นทวดเกลียดชังคุณวารีผู้เป็นย่าและคุณนวลใจซึ่งเป็นแม่เลี้ยงของนั้นทวดอยู่เสมอ ดังนั้นเมื่อนั้นทวดต้องไปอยู่ที่บ้านของคุณย่าตามความต้องการของบิดาที่เสียชีวิต นั้นทวดจึงมีความคิดที่จะแก้แค้นทุกคนที่ทำให้เธอและมารดาต้องมีชีวิตที่ลำบาก

เมื่อนั้นทวดได้เข้ามาอยู่ที่บ้านคุณนวลใจ นั้นทวดรู้สึกหลงใหลไปกับความหรูหราและความสะดวกสบายที่ได้รับ โดยคุณนวลใจเองก็พยายามเอาอกเอาใจนั้นทวดในทุกๆ อย่างเพื่อไม่ให้นั้นทวดเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจแต่นั้นทวดก็กลับมองว่าสิ่งที่คุณนวลใจทำให้นั้นทวดนั้นเป็นการเสแสร้งทั้งสิ้น คุณนวลใจขอร้องให้นั้นทวดเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยแต่นั้นทวดปฏิเสธและขอไปเรียนตัดเย็บเสื้อผ้าแทนแต่นั้นทวดก็ไม่ได้สนใจเรียนนัก นั้นทวดได้พบกับสารัตถ์ซึ่งเป็นคู่หมั้นของนุชริน้องสาวต่างมารดา นั้นทวดหลงใหลไปกับความร่ำรวยและหน้าตาที่หล่อเหลาของสารัตถ์มาก นั้นทวดกับมารดาจึงวางแผนหลอกล่อให้สารัตถ์ลุ่มหลงในความสวยของนั้นทวดจนทั้งคู่มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกัน สารัตถ์จึงต้องถอนหมั้นนุชรีมาแต่งงานกับนั้นทวดทำให้นุชรีเสียใจมากแต่นั้นทวดกับมารดาและยายต่างก็รู้สึกสะใจที่สามารถทำให้นั้นทวดใจและคุณวารีเสียใจได้

เมื่อนั้นทวดแต่งงานกับสารัตถ์แล้วนั้นทวดก็ไม่ได้สนใจที่จะดูแลหรือปฏิบัติตัวเป็นแม่ศรีเรือนที่ดีเอาแต่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและมักจะชักชวนเพื่อนๆ มาเล่นไพ่ที่บ้านอยู่เสมอ นอกจากนี้นั้นทวยังเอาชื่อบิดาของสารัตถ์ไปหากินในทางทุจริตจนทำให้บิดาของสารัตถ์และสารัตถ์โกรธนั้นทวดมาก นั้นทวดเริ่มเบื่อหน่ายในตัวของสารัตถ์มากขึ้นและเริ่มสนใจในตัวของนัดดาชายหนุ่มซึ่งมาติดพันนุชรินั้นทวดจึงตัดสินใจหย่าขาดกับสารัตถ์ หลังจากที่นั้นทวดหย่าขาดจากสารัตถ์แล้วนั้นทวดก็พยายามวางแผนที่จะทำให้เธอกับนัดดาได้ใกล้ชิดกันมากขึ้นซึ่งนั้นทวดก็มั่นใจว่านัดดาต้องหลงใหลในความสวยของเธอเหมือนกับสารัตถ์ แต่เมื่อนัดดาส่งคนมาหมั้นหมายนุชรีก็ทำให้นั้นทวดแค้นใจนุชรีมากนั้นทวดจึงกับมารดาจึงวางแผนมอมเหล่านัดดาจนทำให้นั้นทวดและนัดดามีความสัมพันธ์กัน นั้นทวดต้องการให้นุชรีรู้เรื่องความสัมพันธ์ของเธอกับนัดดา เธอจึงส่งรูปที่เธอนอนอยู่กับนัดดาไปให้นุชรีซึ่งก็ทำให้นุชรีเสียใจมาก

นุชรีตัดสินใจที่จะแต่งงานกับนัดดาเพราะไม่ต้องการให้นั้นทวดเอาชนะเธอได้อีกทำให้นั้นทวยิ่งแค้นใจนุชรีมากยิ่งขึ้น ในวันแต่งงานของนุชรินั้นทวดจ้างคนให้ไปแสดงตัวว่าเป็นภรรยาของนัดดาเพื่อล้มเลิกการแต่งงานทำให้นุชรีอับอายแถมมากแต่อนุชรีซึ่งเป็นพี่ชายของนุชรีก็สามารถพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเพราะนั้นทวด แต่นั้นทวดก็ไม่ได้รู้สึกผิดกับสิ่งที่เธอทำลงไปและนั้นทวดก็ตัดสินใจแต่งงานใหม่กับหาญพงศ์เพราะความร่ำรวยของเขา

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า นันทวดีเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากการมีฐานะที่ยากจนและต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ทำให้นันทวดีทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหลายครั้งเพื่อให้ตนเองมีฐานะที่ร่ำรวยมากขึ้น

เศรษฐินี เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ผ่านตัวละคร 3 ตัวคือ พัด พูนและพิศ

พัด พัดเป็นเด็กสาวบ้านนอกที่เดินทางเข้ามาเรียนเสริมสวยและตัดเสื้ออยู่ในกรุงเทพฯ พัดมาอาศัยอยู่ที่บ้านของนายทรงนายธนาการซึ่งมีฐานะร่ำรวยมาก พัดหลงรักคีตาซึ่งเป็นจิตรกรหนุ่มรูปหล่อพัดจึงมักจะเข้าไปดูรูปภาพของคีตาที่แกลอรี่ของเขาอยู่บ่อยครั้งซึ่งพัดก็รู้ตัวดีว่าด้วยฐานะอย่างเธอไม่มีวันที่คีตาจะมารักเธอได้ พัดได้รับมรดกเป็นที่ดินจำนวนหนึ่งจากป้าซึ่งเสียชีวิตไปแล้วและถนนกำลังจะตัดผ่านที่ดินของพัด พ่อแม่พี่น้องของพัดต้องการให้พัดขายที่ดินเพราะจะได้มีฐานะร่ำรวยมากขึ้น นายทรงพยายามซื้อที่ดินจากพัดในราคาที่ถูกลงกว่าราคาจริงแต่พัดไม่ยอมขายเพราะเชื่อคำเตือนของคีตาที่ให้พัดตัดสินใจให้ดีก่อนที่จะขายที่ดิน นายทรงโกรธพัดมากและไม่ยอมให้พัดอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองอีกต่อไป พัดจึงไปอาศัยอยู่กับคุณหญิงวิมาลาและขอคำปรึกษาคุณหญิงวิมาลาเกี่ยวกับที่ดินของตนเอง คุณหญิงวิมาลาจึงให้ที่ดินซึ่งเป็นนายหน้าค้าที่ดินขายที่ดินให้กับพัดทำให้พัดมีฐานะร่ำรวยมากและกลายเป็นเศรษฐีในพริบตา

หลังจากที่พัดร่ำรวยขึ้นมาพัดก็พยายามพยายามปรับเปลี่ยนตัวเองให้มีความทันสมัยและมีรสนิยมชั้นสูงขึ้นเพราะอยากให้ตนเองมีฐานะเท่าเทียมกับคีตาและไม่อยากให้ตนเองถูกคนอื่นดูถูกไม่ว่าจะเป็นการซื้อบ้านราคาแพงในกรุงเทพฯ ซื้อรูปราคาแพงของคีตามาประดับไว้ในบ้าน ซื้อของราคาแพงๆ ให้กับคุณหญิงวิมาลา ซื้อข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มีราคาแพงส่งพูนและพิศซึ่งเป็นน้องชายและน้องสาวไปเรียนต่อที่ต่างประเทศทำให้พัดหมดเงินไปกับค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นจำนวนมาก ต่อมาคีตาตัดสินใจแต่งงานกับพัดตามคำแนะนำของคุณหญิงวิมาลาเพราะต้องการใช้ฐานะที่ร่ำรวยของพัดมาช่วยพยุงฐานะที่ไม่ได้ร่ำรวยของเขาทำให้พัดดีใจมากโดยไม่ยอมฟังคำตักเตือนของญาติพี่น้อง

ความรักที่พัดมีให้กับคีตาทำให้พัดทุ่มเทเงินทองให้กับเขาเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการซื้อแหวนหมั้นราคาแพง การออกเงินค่าใช้จ่ายในงานแต่งงานทั้งหมด การไปถอนบ้านให้กับคีตาหรือการต่อเติมแกลอรี่และให้เงินคีตาเอาไปใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ต่อมาคีตาหวนกลับไป

มีความสัมพันธ์กับปียวรรณซึ่งเป็นคู่รักเก่าทำให้เสียใจมาก ความเสียใจและความเจ็บใจทำให้พัตหันเข้าหาการพนันและเสียเงินไปเป็นจำนวนมากกับการเล่นการพนันจนทำให้พัตไม่มีฐานะร่ำรวยเหมือน พัตไม่ยอมฟังคำตักเตือนของกิงแก้วที่ขอให้พัตเลิกเล่นการพนันและหันมาเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่พัตต้องขายบ้านเพื่อนำเงินให้ส่งพูนกับพิศเรียนหนังสือที่ต่างประเทศ พัตตัดสินใจยกทรัพย์สินที่เหลืออยู่ทั้งหมดให้กับการกุศลทำให้พูน พิศและคิตาโกรธพัตมากแต่พัตก็ไม่นสนใจความรู้สึกของทุกคนอีกต่อไปและตัดสินใจที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่โดยมีกิงแก้วคอยให้ความช่วยเหลือพัตอยู่เสมอ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า พัตเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ เพราะพัตทุ่มเทเงินทองซื้อทุกอย่าง สิ่งทุกอย่าง อย่างไม่ว่าจะเป็นบ้าน รถ หรือข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่มีราคาแพงเพื่อทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของคนให้สังคม

พูน พูนอายุประมาณสิบเจ็ดปีเป็นน้องชายคนโตของพัต การเป็นลูกชายคนเดียวทำให้พ่อแม่รักและตามใจพูนมาก พูนเรียนอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ โดยพูนมาอาศัยอยู่กับหลวงลุงที่วัดแต่พูนก็ไม่สนใจเรียนเลยเอาแต่เที่ยวเตร่ไปกับเพื่อนฝูงใช้เงินไปกับการแต่งตัวตามแฟชั่นจนทำให้พูนสอบตกสองปีซ้อนจนต้องถูกออกจากโรงเรียน ลุงพร้อมซึ่งเป็นลุงของพูนจึงว่ากล่าวตักเตือนพูนด้วยความหวังดีทำให้พูนไม่พอใจมาก

พูนต้องการให้พัตขายที่ดินที่ป่าให้เป็นมรดกเพราะต้องการให้พัตส่งตนเองไปเรียนต่อที่ต่างประเทศและไม่ยอมรับรู้ตัวตนเองไม่มีสิทธิ์ที่จะได้เงินจากการขายที่ดินแต่พัตไม่ยอมขายที่ดินตามความต้องการของพูนทำให้พูนโกรธพัตมากและด่าว่าพัตอย่างรุนแรง พูนจึงถูกพ่อแม่ด่าว่าที่แสดงความก้าวร้าวต่อพัตแต่พูนก็กลับโต้เถียงพ่อแม่และหาว่าพ่อกับแม่เข้าข้างพัต พัตตัดสินใจขายที่ดินเพราะเบื่อกับที่จะต้องคอยทะเลาะกับพูนอยู่บ่อยๆ พูนต้องการให้พัตแบ่งเงินส่วนหนึ่งที่ได้จากการขายที่ดินให้กับตนเองบ้างแต่พัตไม่ยอมทำตามความต้องการของพูนเพราะกลัวว่าพูนจะนำเงินไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย พูนบอกให้พัตซื้อบ้านอยู่ในกรุงเทพฯ เพราะเขาไม่คิดที่จะกลับไปใช้ชีวิตที่บ้านนอกอีกต่อไป

เมื่อพัตซื้อบ้านในกรุงเทพฯ พัตจึงพาทุกๆ คนมาอาศัยอยู่ในบ้านด้วย พูนจึงห้ามไม่ให้ลุงพร้อมเลี้ยงไก่ชนในบ้านเพราะรู้สึกอับอายคนอื่น พูนจึงถูกลุงพร้อมตำหนิทำให้พูนโกรธลุงพร้อมมาก ระหว่างที่พูนรอเวลาที่จะเดินทางไปศึกษาต่อที่อเมริกาพูนเอาแต่เที่ยวเตร่ทุกวันโดยไม่สนใจคำพูดของพ่อแม่อีกทั้งยังขอให้พัตซื้อรถยนต์ให้กับตนเองแต่เมื่อพัตไม่ยอมพูนก็ด่าว่าพัตเรื่องที่พัตนำเงินไปซื้อรูปของคิตา เมื่อพัตตัดสินใจที่จะแต่งงานกับคิตาพัตถูกพูนพูดจาเสียดสี

เรื่องของคิตาทุกวันจนพัตต้องซื้อรถยนต์ให้กับพุนเพื่อตัดความรำคาญ พุนเดินทางไปเรียนต่อที่อเมริกาแต่พุนก็ไม่ได้สนใจเรียนนักเอาแต่เที่ยวเตร่และใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยจนพุนต้องใช้เวลาหลายปีจนกว่าจะเรียนจบ พัตเรียกตัวพุนให้เดินทางกลับเมืองไทยเพราะพัตไม่มีเงินจะส่งให้พุนใช้ใช้อย่างฟุ่มเฟือยอีกต่อไปและเมื่อพุนรู้ว่าพัตตัดสินใจที่จะขายแกลอรี่ พุนก็ขอแบ่งเงินจากพัตอีกทำให้พัตโกรธพุนมากที่ไม่เคยเป็นห่วงพัตเลย พัตจึงด่าว่าพุนอย่างรุนแรงและตัดสินใจที่จะไม่ให้เงินพุนอีกต่อไป

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า พุนเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ เพราะการที่พุนให้พัตซื้อบ้านซื้อรถยนต์หรือส่งตนเองไปเรียนต่อที่ต่างประเทศเพราะพุนต้องการแสดงให้ทุกคนรู้ว่าตนเองมีฐานะร่ำรวย โดยที่พุนไม่ได้ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้อย่างจริงจัง

พิศ พิศต้องการให้พัตขายที่ดินเพราะพิศต้องการเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ และได้แต่งตัวสวยๆ อย่างที่เธอเคยเห็น อีกทั้งยังต้องการเงินส่วนแบ่งจากการขายที่ดินของพัตด้วย แต่เมื่อพัตไม่ยอมขายที่ดินพิศก็ต่อว่าพัตและพูดจายุยงส่งเสริมพุนให้ด่าว่าพัตเพื่อบีบให้พัตยอมขายที่ดิน หลังจากที่พัตยอมขายที่ดินจนมีฐานะร่ำรวยแล้ว พิศจึงขอให้พัตส่งตนเองไปเรียนที่ประเทศอังกฤษบ้างและเมื่อพัตไม่ยอมพิศก็ด่าว่าพัตอย่างรุนแรงจนถูกพัตตบหน้า ต่อมาพัตส่งพิศไปเรียนต่อที่อังกฤษแต่พิศไม่ได้สนใจเรียนเอาแต่เที่ยวเตร่และใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือยจนเธอต้องใช้เวลาหลายปีกกว่าจะเรียนจบ พัตหมดตัวจากการเล่นการพนันจนไม่มีเงินจะส่งให้พิศได้ใช้อย่างฟุ่มเฟือยอีกต่อไป พัตจึงขอให้พิศเดินทางกลับเมืองไทยและเมื่อพิศรู้ว่าพัตตัดสินใจที่จะขายแกลอรี่ พิศก็ขอแบ่งเงินจากพัตอีกทำให้พัตโกรธพิศมากที่ไม่เคยเป็นห่วงพิศเลย พัตจึงด่าว่าพิศอย่างรุนแรงและบอกให้พิศทำงานหาเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายเองทำให้พิศโกรธพัตมาก

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า พิศเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ เนื่องจากพิศต้องการให้พัตขายที่ดินเพียงเพราะต้องการที่จะมีฐานะร่ำรวยและตนเองก็จะได้มีโอกาสแต่งตัวสวยๆ หรือได้ใช้ชีวิตหรูหราอยู่ในกรุงเทพฯ

ดังนั้น พัต พุดและพิศ จึงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความต้องการที่จะมีฐานะที่เท่าเทียมกับผู้อื่นและต้องการเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ไม้อ่อน เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผ่านตัวละคร 2 ตัวคือ จาริกาและปิโยรส สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือวิภาดา และสะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือกษณะ

จาริกา จาริกาเป็นพี่สาวฝาแฝดของจามิกร มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม คุณยายจิตดี ซึ่งเป็นน้องสาวของคุณยายแท้ๆ ของจาริกาขอจาริกาไปเลี้ยงดูตั้งแต่จาริกายังเล็กๆ คุณยายจิตดีมีฐานะร่ำรวย ถือตัวและเจ้าระเบียบ ด้วยการอบรมสั่งสอนของคุณยายจิตดีทำให้จาริกามีนิสัยและรสนิยมเหมือนกับคุณยายจิตดีมาก ดังจะเห็นได้จากความคิดของจินดาหราชพี่สาวของจาริกาที่นึกถึงลักษณะท่าทางของจาริกาเอาไว้ว่า

‘คุณกลาง’ ของคุณยายผู้ยังสาวและแต่งกายทันสมัยนิยมแสดงรสนิยมสูงนั้น เป็นสาวน้อยวัยสิบห้าสิบหกผู้มีกิริยามารยาทนุ่มนวล และด้วยการอบรมของคุณยาย จึงติดจะไว้ท่าทาง คอเชิด ขำเลียงคนด้วยหางตาอย่างนางหงส์ ซึ่งเป็นที่ภูมิใจของคุณยายนักหนาว่าแตกต่างจากวัยรุ่นในปัจจุบันส่วนมาก

(ไม้อ่อน. 2539 : 19-20)

หรือจะเห็นได้จากคำพูดของจินดาหราชที่กล่าวถึงนิสัยของจาริกาเอาไว้ว่า “คุณกลางนี้มีนิสัยจริงจังเหมือนคุณยายเล็กไม่มีผิดเลย ชอบสอน ชอบบอกล้วนๆ... ” (ไม้อ่อน. 2539 : 23)

คุณยายจิตดีมักจะอบรมสั่งสอนให้จาริกาเข้าใจว่าการที่จาริกาต้องไปอยู่กับตนเองเนื่องมาจากจาริกาไม่เป็นที่ต้องการของบิดามารดาซึ่งก็ทำให้จาริการู้สึกฝังใจมาตั้งแต่เด็กจนโตว่าตนเองเป็นลูกที่บิดามารดาไม่รักและไม่ต้องการ เธอจึงรู้สึกน้อยใจบิดามารดามากและรู้สึกอิจฉาจินดาหราชและจามิกรพี่สาวน้องชายที่มีบิดามารดาคอยให้ความรักความอบอุ่นแต่จาริกาก็ต้องแกล้งทำเป็นไม่สนใจ ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกจาริกาว่า

ธรรมดาแล้ว ความรู้สึกน้อยใจของหล่อนนั้นถูกเก็บกดลึกเอาไว้ แต่กิริยาอาการภายนอกที่ปรากฏต่อพ่อแม่พี่น้องมักจะดูหยิ่ง สงบ และบ่อยครั้งมักแสดงท่าที่ขมที่สาวอยู่ในที่ที่มีความเป็นอยู่หรูหราและเหนือกว่าจินดาหราช

แม้แต่พ่อแม่เอง ก็ไม่เคยรู้ซึ่งถึงความในใจของจาริกา เพราะความห่างเหินด้วย และเพราะท่าที่

เจตนาของจาริกาเองด้วย

(ไม้อ่อน. 2539 : 377)

คุณยายเลี้ยงดูจาริกาอย่างเข้มงวดมากคอยไปรับไปส่งจาริกาที่โรงเรียนทุกวัน สอนให้จาริกาคบแต่เพื่อนที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ห้ามไม่ให้จาริกาคบเพื่อนต่างเพศและปิดกั้น จาริกาจากเรื่องเพศสัมพันธ์จนทำให้จาริกามีเพื่อนไม่มากนักอีกทั้งยังมีความอ่อนไหวในเรื่อง เพศสัมพันธ์อีกด้วย จาริกาได้พบกับภณะที่บ้านของบิดามารดาจาริการู้สึกสนใจในตัวของ ภณะมากและพยายามซักถามเรื่องของภณะจากจินดาหราทำให้จินดาหราบอกว่าจาริกากำลังสนใจ ในตัวของภณะ คุณยายจึงดีใจให้บิดาเข้ามาดูแลจาริกาแทนตนเองเพราะรู้ว่าจาริกาไม่ชอบ ผู้ชายเหมือนกับตนเองทำให้จาริกามีความสัมพันธ์ที่ผิดธรรมชาติกับบิดา ต่อมาจาริกามีหนุ่ม รุนพี่วิทยาลัยมาจีบและจาริกาก็รู้สึกชอบพี่ไก่อ่มากทำให้บิดาไม่พอใจมากและคอยกีดกันไม่ให้ จาริกาคบหากับพี่ไก่อ ทำทางหึงหวงที่บิดาแสดงออกต่อจาริกาทำให้ไก่อารู้ว่าจาริกามีความ สัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกับบิดา ไก่อึงเลิกสนใจจาริกาและหันไปคบกับผู้หญิงคนอื่นทำให้จาริกาเสียใจ มากจนไม่ยอมที่จะเรียนหนังสืออีกต่อไป จาริกาหมดความอดทนกับความสัมพันธ์ที่ผิดปกติ ระหว่างเธอกับบิดา จาริกาจึงตัดสินใจเล่าให้มารดาฟังถึงเรื่องที่เกิดขึ้นทั้งหมดและขอให้ มารดาช่วยเธอให้พ้นจากบิดาทำให้ใจจันทร์รู้สึกสงสารลูกสาวมาก จาริกาทะเลาะกับบิดา อย่างรุนแรงเพราะบิดาโกรธที่จาริกาส่งของขวัญไปให้กับภณะจนทำบิดาต้องเข้าโรง พยาบาล จาริกาจึงถือโอกาสหนีบิดาไปหาจินดาหราและเรียนต่อที่อเมริกาทำให้บิดา โกรธแค้นจาริกามาก

การเดินทางมาอยู่อเมริกากับจินดาหราทำให้จาริกาเห็นว่าภณะนั้นรักจินดาหรา มากและไม่ได้สนใจในตัวของเธอเลย จาริกาจึงพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อเรียกร้องความสนใจจากภณะและต้องการที่จะแต่งงานกับภณะเพื่อที่ภณะจะได้ช่วยเธอให้พ้นจากบิดา ดังนั้นเมื่อจาริกามีโอกาสได้อยู่ตามลำพังกับภณะจาริกาจึงเผลอเข้ากอดภณะและขอให้เขาช่วย เหลือเธอทำให้ภณะตกใจต่อท่าทางของจาริกามาก การอยู่โดยปราศจากการดูแลที่เข้มงวดของ คุณยายทำให้จาริกาเริ่มมีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัวโป๊ๆ หรือดื่ม เครื่องมีเมา เล่นไฟกับเพื่อนและออกเที่ยวกับเพื่อนชาย จินดาหราจึงห้ามปรามจาริกาด้วยความ รักและหวังดีแต่จาริกากลับมองว่าจินดาหราต้องการแสดงอำนาจต่อหน้าเพื่อนของเธอและ ต้องการที่จะชมเธอให้ด้อยกว่า จาริกาจึงได้เถียงจินดาหราด้วยคำพูดที่รุนแรงทำให้จินดาหรา โกรธจาริกามาก ต่อมาคุณยายส่งบิดาให้มาดูแลจาริกาที่อเมริกาทำให้จาริกาต้องกลับไปมี

ความสัมพันธ์แบบเดิมกับวิภาดาอีก วิภาดาทะเลาะกับจาริกาอย่างรุนแรงเพราะไม่พอใจที่จาริกานี้ไปเที่ยวกับผู้ชายคนอื่น วิภาดาจึงเปิดเผยให้คุณจิตติรู้ว่าเธอกับจาริกามีความสัมพันธ์แบบชายหนุ่มหญิงสาวทำให้คุณยายจิตติโกรธและรังเกียจจาริกามาก ขณะรู้สึกสงสารจาริกามากเขาจึงเข้าไปปกป้องจาริกาต่อหน้าคุณจิตติ คุณจิตติจึงรวบรัดให้ขณะแต่งงานกับจาริกาเพื่อหนีปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า จาริกาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครองซึ่งได้แก่คุณยายจิตติ เพราะการเลี้ยงดูจาริกาดด้วยความเข้มงวดในเรื่องต่างๆ อยู่ตลอดเวลาทำให้จาริกากลายเป็นคนที่เก็บกดโดยไม่รู้ตัวและมีอารมณ์อ่อนไหวในเรื่องเพศอย่างรุนแรง จนทำให้จาริกายอมที่จะมีความสัมพันธ์ที่ผิดธรรมชาติกับวิภาดา

ปิโยรส ปิโยรสถูกบิดามารดาเลี้ยงดูอย่างตามใจมาก เมื่อปิโยรสทำผิดบิดามารดาก็มักจะใช้อิทธิพลที่มีอยู่ช่วยเหลือปิโยรสให้พ้นผิดและมักจะอบรมสั่งสอนให้ปิโยรสเอาเปรียบผู้อื่นอยู่เสมอ ปิโยรสไปแข่งรถประลองความเร็วกับเพื่อนๆ จนรถยนต์ไปชนกับรถคันอื่นได้รับความเสียหายแต่ปิโยรสก็ไม่ยอมชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามคำแนะนำของพ่อแม่ เพราะถือว่าขณะนั้นมีฐานะที่ร่ำรวยอยู่แล้วอีกทั้งยังพุดจาตูหมื่นขณะเมื่อรู้ว่าบิดาของจามีกรช่วยชดเชยค่าซ่อมรถยนต์เอง ดังจะเห็นได้จากคำพูดของปิโยรสว่า

“ช่างเขาเถอะ เขาถูกล้างสมองด้วยเงินสีห้าพันของพ่อใช้จามันแล้ว” เสียงของปิโยรสดูแคลน เขาเติบโตมาในยุคที่เศรษฐกิจและนักธุรกิจใหญ่ เพื่อ โตมาในครอบครัวซึ่งมักมีหัวข้อสนทนาเกี่ยวกับเงินอยู่เสมอ พ่อของเขาเคยถูกหนังสือพิมพ์เหน็บแนมเสมอ เรื่องมั่งคั่งร่ำรวยอย่างน่าสงสัย แต่พ่อของเขาก็เป็นที่นับถือ ไปไหนมาไหน อยู่ในสังคมใด ผู้คนก็เคารพนับไหวเพราะฉะนั้น ในความรู้สึกเล็กๆ ของปิโยรสจึงผูกพันอยู่กับเรื่องเงิน และคิดว่าทุกคนต้องเห็นแก่เงินด้วยกันทั้งนั้น

(ไม้อ่อน. 2539 : 105)

ปิโยรสต้องการเอาชนะคู่แข่งในการแข่งรถเขาจึงพุดสบประมาทขณะจนทำให้ขณะต้องลงแข่งรถตามความต้องการของปิโยรส แต่เมื่อเกิดอุบัติเหตุระหว่างการแข่งทำให้ศักดาซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่งเสียชีวิตและรถยนต์ของปิโยรสได้รับความเสียหาย ปิโยรสก็ปฏิเสธที่จะรับผิดชอบกับเรื่องที่เกิดขึ้นโดยบอกกับตำรวจว่าเขาไม่ได้มีส่วนรู้เห็นกับการแข่งรถที่เกิดขึ้นทำให้

กษณะต้องรับผิดชอบเรื่องที่เกิดขึ้นเพียงคนเดียว อีกทั้งบิดามารดาของปิโยรสก็เรียกร้องให้ กษณะซื้อรถคันใหม่มาใช้คืนให้กับปิโยรสด้วยซึ่งก็ทำให้เพื่อนๆ ของปิโยรสไม่พอใจต่อการกระทำ ดังกล่าวมาก หลังจากที่ปิโยรสเรียนจบมัธยมศึกษาตอนปลายที่เมืองไทยแล้ว ปิโยรสก็เดินทางไปศึกษาต่อที่อเมริกาแต่ปิโยรสก็ไม่ได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนนักเอาแต่ใช้จ่ายเงินทองอย่างฟุ่มเฟือย เทียวเตร่และมั่วสุมไปกับเพื่อนตามสถานที่ต่างๆ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ปิโยรสเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มี ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากบิดามารดา เพราะปิโยรสได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดา มารดาให้เป็นคนที่มีจิตใจคับแคบ ชอบเอาเปรียบผู้อื่นและสอนให้ปิโยรสเป็นคนที่ชอบดูถูกใน น้ำใจของผู้อื่นอยู่เสมอ

วิภาดา มารดาของวิภาดาชื่อเทวีรัตน์เป็นดาราและนางแบบที่มีชื่อเสียงมาก บิดามารดาของวิภาดาหย่าขาดจากกันเมื่อวิภาดามีอายุได้เพียงสองขวบ บิดาของวิภาดา แต่งงานใหม่และไม่เคยที่จะกลับมาสนใจวิภาดาอีก ส่วนมารดาของวิภาดาก็คบหาอยู่กับผู้ชาย หลายคนและไม่เคยมีเวลาให้กับวิภาดา ย่าของวิภาดาจึงรับเอาวิภาดาไปเลี้ยงดู หลังจากย่าเสีย ชีวิตเทวีรัตน์จึงรับเอาวิภาดามาอยู่ด้วยแต่ก็มักจะทิ้งให้วิภาดาอยู่กับลูกจ้างตามลำพังเสมอ วิภาดาจึงเติบโตมาจากดูแลของลูกจ้างโดยไม่สนิทสนมกับมารดานักแต่วิภาดาก็รักมารดาของ เธอมากแต่การที่มารดาของวิภาดาชอบแต่งตัวโป๊ๆ และคบหาอยู่กับผู้ชายหลายคนจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ไปในทางไม่ดีของคนในสังคมทำให้วิภาดาอับอายเพื่อนๆ มาก วิภาดาจึงมักจะทะเลาะ เบาะแว้งกับมารดาของเธออยู่เป็นประจำอีกทั้งยังชอบประชดมารดาโดยการแต่งตัวโป๊ๆ บ้าๆ บอๆ อยู่เสมอ

การมีบิดาที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและการเห็นความไม่จริงจังของผู้ชาย ทุกคนที่มาติดพันมารดาทำให้วิภาดาเกลียดชังและมีอคติกับผู้ชายทุกคนมากและกลายเป็นพวก รักร่วมเพศ ดังจะเห็นได้จากคำพูดของวิภาดาที่บอกให้จินดาหราชฟังถึงความรู้สึกของตนเองที่มี ต่อผู้ชายทุกคนว่า “อย่าไปยุ่งกับมันเลยวะ พวกผู้ชายนะ เราเกลียดเข้าไส้เลย...” (ไม้อ่อน. 2539 : 36) หรือ “ชั้นบอกแกล้งใจว่า ชั้นเกลียดผู้ชายทั้งโลก ตั้งแต่พ่อชั้นลงมาเชียวะ” (ไม้อ่อน. 2539 : 111)

หรือจะเห็นได้จากบทบรรยายของผู้เขียนว่า

อันความรู้สึกของวิภาดานั้น มิใช่ความรู้สึกอิจฉาริษยาอย่างผู้หญิงจะพึงอิจฉาริษยากันทั่วมัน ลึกล้ำยิ่งกว่านั้น ความเกลียดชังผู้ชายที่มาติดพันมารดา ความฝังใจที่ว่าพ่อของหล่อนอ่อนแอไม่ รับผิดชอบลูกเมีย ความรู้สึกเหล่านี้เหมือนเมล็ดพืชที่ถูกฝังอยู่ในดิน และค่อย ๆ เติบโตงอกงาม

ออกดอก ออกผลมาเป็นความวิปริตบางอย่าง...

(ไม้อ่อน. 2539 : 176)

การมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับผู้ชายทำให้วิภาดาไม่ชอบภชนะซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ของ จามิกรมากและมักจะหาเรื่องด่าว่าภชนะทุกครั้งที่ได้พบกันและยังวิภาดารู้ว่าจาริกาซึ่งเป็น ผู้หญิงที่ตนเองรักนั้นแอบชอบภชนะก็ยิ่งทำให้วิภาดาเกลียดชังภชนะมากขึ้นวิภาดาจึงห้ามไม่ให้จินดาหรรษาและจาริกาชอบภชนะ คุณยายจิตดีรู้ว่าวิภาดาเกลียดชังผู้ชายเหมือนกับตนเอง คุณยายจึงให้วิภาดามาอยู่ที่บ้านเพื่อคอยดูแลจาริกาแทนตนเอง ซึ่งก็ทำให้วิภาดามีความสัมพันธ์ ที่ลึกซึ้งกับจาริกาและก็ยังทำให้วิภาดาห่วงแหนในตัวของจาริกามากขึ้นและคอยกีดกันผู้ชาย ทุกคนที่มาชอบจาริกาจนทำให้จาริกาสีใจมากจนไม่เป็นอันเรียนหนังสือและต้องลาออกจาก มหาวิทยาลัย

วิภาดาเริ่มแสดงความหึงหวงจาริกามากขึ้นจนทำให้จาริกาทนไม่ไหวและหนีไป เรียนต่อที่ต่างประเทศทำให้วิภาดาแค้นใจในตัวจาริกามาก คุณยายจิตดีต้องการให้วิภาดาไปอยู่ ดูแลจาริกาที่อเมริกาโดยที่คุณยายจิตดีไม่รู้ว่าวิภาดานั้นรักจาริกาอย่างชายหนุ่มหญิงสาว วิภาดาจึงตามจาริกาไปเรียนต่อที่อเมริกาและบีบบังคับให้จาริกากลับมามีความสัมพันธ์กับเธอ แบบเดิม วิภาดาโกรธจาริกามากเมื่อจาริกานี้เธอไปเที่ยวกับผู้ชายคนอื่นและไม่ยอมกลับบ้าน วิภาดาจึงลงมือตบตีจาริกาต่อหน้าคุณจิตดีและเปิดเผยความสัมพันธ์ของเธอกับจาริกาให้คุณจิตดีรู้ทำให้คุณจิตดีโกรธและรู้สึกรังเกียจคนทั้งคู่มาก คุณจิตดีจึงให้จาริกาแต่งงานกับภชนะ เพื่อแยกจาริกาออกจากวิภาดาซึ่งวิภาดาก็รู้สึกเสียใจไม่นานนัก เพราะวิภาดาได้พบกับเพื่อน หญิงคนใหม่แทนจาริกา

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า วิภาดาเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหา พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เนื่องจากบิดามารดาของวิภาดาไม่เคยสนใจหรือเล็งดูวิภาดาด้วยความอบอุ่นและความใกล้ชิดเลย วิภาดาจึงขาดความรักความอบอุ่นมาตั้งแต่เด็กและความเกลียดชังบิดาที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวก็ทำให้วิภาดาเกิดความรู้สึกเกลียดชังผู้ชายทุกคนและมีพฤติกรรมของรักร่วมเพศ

ภชนะ บิดาของภชนะมีฐานะที่ร่ำรวยมาก มีลูกและภรรยาหลายคน มารดาของ ภชนะหนีไปกับคนขับรถของบิดาเมื่อตอนที่เขามีอายุได้หนึ่งขวบ ภชนะจึงต้องอยู่กับบิดาซึ่งมีอายุมากและไม่ค่อยที่จะมีเวลามาดูแลสนใจภชนะนัก ภชนะจึงถูกทิ้งให้คนในบ้านหลายๆ คน

ช่วยกันดูแลจนกระทั่งกลายเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นและแสดงออกด้วยการมีพฤติกรรมที่เกรี้ยว ดั่งจะเห็นได้จากความคิดของภรรยาที่ว่า

อายุของเขาได้ครบเดียว ตอนที่แม่ของเขาหนีหายไปกับคนขับรถของพ่อ
...ภรรยาไม่เคยรู้จักแม่ที่แท้จริงของเขา เขารู้จักแต่แม่ใหญ่ ซึ่งเขาเรียกว่าคุณแม่อย่างเคารพ
นับถือแบบผู้ดีไทย...

ภรรยาได้รับการเลี้ยงดูจากคนหลายคน...คุณแม่...น้า...คุณพี่สุมาลีลูกสาวคนโตของบิดา.....
เมื่อเล็กๆ ภรรยาจึงเป็นเหมือนดังตุ๊กตา ซึ่งในยามที่ใครว่างก็เอาไปเลี้ยงดูรักใคร่ แต่ก็บ่อยครั้งที่เขา
ถูกทอดทิ้งให้ร้องไห้อาละวาดอยู่คนเดียวโดยไม่มีใครสนใจด้วย

อ้อมอกอันแข็งแรงของพ่อเป็นอย่างไร เขาไม่เคยวิ่งเข้าไปหา เพราะพ่ออายุมากและไม่ค่อยมี
เวลาสำหรับเขา พ่อมีลูกชายมาก่อนหลายต่อหลายคนจนไม่มีใครสนใจกับเขา แต่ก็รักและตามใจ
เสมอ เวลาเขาต้องการอะไร โดยเฉพาะเมื่อเขาเริ่มย่างเข้าวัยรุ่นหนุ่ม

ส่วนอ้อมอกแม่จะอุ่นแค่ไหนเขายังไม่เคยสัมผัส

...อาจเป็นเพราะเขาขาดความรักความอบอุ่น เขาจึงเติบโตขึ้นมาด้วยลักษณะนิสัยอันค่อนข้าง
เกรี้ยว เมื่อเด็ก ๆ มีหน้าตาอันบึ้งตึ่มอยู่เป็นนิจ...

(ไม้ฮ่อน. 2539 : 56-57)

ภรรยาจารย์ของจามิกรไปขับแข่งประลองความเร็วจนทำให้รถของจามิกรได้รับความเสียหายแต่บิดาของจามิกรยินดีที่จะออกค่าซ่อมรถเอง ภรรยาจึงมาขอบคุณบิดาของจามิกรที่บ้านทำให้ภรรยาได้เห็นความรักความอบอุ่นที่จามิกรได้รับจากบิดามารดาทำให้ภรรยารู้สึกประทับใจมากอีกทั้งยังรู้สึกประทับใจในตัวของจินดาหราอีกด้วย ภรรยาถูกปิโยรสซึ่งเป็นนักเรียนรุ่นน้องดูถูกว่าไม่มีความกล้าที่จะลงแข่งรถทำให้ภรรยาารู้สึกโกรธต่อคำพูดดูถูกของปิโยรสมากและตัดสินใจที่จะลงแข่งรถอีกครั้งเพื่อต้องการเอาชนะคำท้าทายของปิโยรส ทั้งๆ ที่ภรรยาตั้งใจว่าจะไม่ลงแข่งรถอีกต่อไปซึ่งก็ทำให้ศักดิ์ดาซึ่งนั่งไปกับภรรยาเสียชีวิตจากการแข่งรถในครั้งนี้ทำให้ภรรยาเสียใจมาก บิดาของภรรยาต้องจ่ายเงินเป็นค่ารถคันใหม่ให้กับปิโยรสและเป็นค่าทำขวัญให้กับบิดามารดาของศักดิ์ดาทำให้ภรรยาถูกพี่ๆ รุมด่าว่าถึงเรื่องอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ภรรยาจึงเดินทางไปเรียนต่อที่อเมริกาเพราะต้องการเอาชนะคำสบประมาทของพวกพี่ๆ โดยภรรยาเลือกที่จะไปอยู่กับครอบครัวของสามีภรรยาชาวอเมริกันคู่ซึ่งไม่ได้มีฐานะร่ำรวยมากนัก ซึ่งทั้งคู่ก็คอยให้กำลังใจและสอนในสิ่งที่ถูกต้องให้กับภรรยาเสมอ การมีความเป็นอยู่ที่ไม่สุขสบายเหมือนกับเมืองไทยทำให้ภรรยาต้องคอยช่วยเหลือตัวเองและหัดทำงานต่างๆ ทำให้

ขณะนั้นมีความคิดที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น พยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่แต่เขาก็ยังคงคิดถึงจินดาหาราอยู่เสมอ

ขณะที่จินดาหารามีความใกล้ชิดกันมากขึ้นเมื่อจินดาหาราเดินทางมาเรียนต่อที่อเมริกาขณะก็แสดงออกให้จินดาหารารู้ว่าเขารักเธอมากและคิดที่จะมีครอบครัวกับเธอแต่จินดาหาราก็ขอให้เวลาเป็นสิ่งที่พิสูจน์ความมั่นคงของขณะและคบกับขณะเหมือนกับเพื่อนชายทั่วไป จาริกาเดินทางมาเรียนต่อที่อเมริกาทำให้ขณะต้องคอยดูแลจาริกาตามคำขอร้องของจินดาหาราแต่เมื่อขณะรู้ว่าจาริกาชอบตนเอง ขณะก็พยายามที่จะไม่ทำตัวให้ใกล้ชิดกับจาริกา แต่เมื่อวิภาดาตามมาอยู่กับจาริกาที่อเมริกาจินดาหาราจึงขอร้องให้ขณะคอยรับส่งจาริกาไปวิทยาลัยเพราะไม่อยากให้จาริกากับวิภาดากลับไปมีความสัมพันธ์แบบเดิมอีก จินดาหาราเดินทางกลับเมืองไทยหลังจากที่เรียนจบทำให้ขณะต้องคอยดูแลจาริกาและเมื่อวิภาดาเกิดการทะเลาะกับจาริกาอย่างรุนแรงโดยที่คุณยายจิตติไม่สามารถช่วยเหลือจาริกาได้เลยกลับแสดงความรังเกียจเมื่อรู้ว่าวิภาดาและจาริกามีความสัมพันธ์ที่ผิดธรรมชาติทำให้ขณะรู้สึกสงสารจาริกามากและอยากที่จะปกป้องจาริกาจากวิภาดา คุณยายจิตติจึงให้ขณะแต่งงานกับจาริกาเพื่อที่จะหนีปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะรู้สึกเสียใจมากที่ผิดคำพูดที่เคยให้ไว้กับจินดาหาราเขาจึงโทรศัพท์ไปขอโทษจินดาหาราแต่จินดาหาราก็ให้อภัยเขา

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ขณะเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาด้านการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน เนื่องจากขณะมักจะถูกพี่ๆ ดุด่าในเรื่องของความประพฤติอยู่เสมอ ขณะจึงต้องการพิสูจน์ให้พี่ๆ ทุกคนเห็นว่าตนเองสามารถมีชีวิตที่ดีและประสบความสำเร็จได้ นอกจากครอบครัวแล้วขณะยังต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนๆ อีกด้วย ขณะจึงตัดสินใจไปแข่งรถอีกครั้งหนึ่งเพื่อลบคำสบประมาทของปิโยรส

ดังนั้น จาริกา จึงเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการยอมรับเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเกินไป

ปิโยรสเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการยอมรับเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากบิดามารดา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการปลูกฝังความคิดที่ไม่ถูกต้องให้กับเยาวชน

วิภาดาเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความเกลียดชังในตัวของบิดาที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ขณะเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาด้านการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการความต้องการที่อยากจะเอาชนะคำด่าว่าของคนในครอบครัวและคำสบประมาทของเพื่อนๆ

หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส ผ่านตัวละคร 1 ตัวคือ นุช

นุช นุชมีอายุประมาณสิบเจ็ดปีเป็นลูกคนเดียวของบิดามารดา บิดามารดาของนุชเสียชีวิตตั้งแต่นุชมีอายุได้สิบเอ็ดปี นุชจึงต้องมาอยู่กับคุณลุงและคุณหญิงทิพยาซึ่งเป็นลุงกับป้าสะใภ้ ถึงแม้ว่านุชจะมีความเป็นอยู่ที่สุขสบายแต่บางครั้งนุชก็รู้สึกเหงาและว้าเหว่มาก ดังที่นุชกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองให้กับกรวิกซึ่งเป็นชายหนุ่มที่มาติดพันฟังว่า

"นุชนะนี่ๆ ไปแล้ว จะว่ามีบุญก็มีบุญ จะว่ามีกรรมก็มีกรรม พ่อแม่ตายตั้งแต่อายุสิบเอ็ด ก็ไม่เคยร้อนอะไร สุขสบายสารพัด แต่บางทีมันก็เหงาอย่างบอกไม่ถูกเหมือนกัน เหมือนตัวคนเดียวในโลก ไม่มีพ่อแม่ พี่น้องแท้ๆ เลย นุชยังจำได้ว่าแม่นุชน่ารัก กับนุช...แม่เป็นเหมือนเพื่อนมากกว่าแม่ ถ้าแม่อยู่ นุชมีอะไรก็คงปรึกษาแม่ได้

(หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม. 2537 : 11)

นุชและเพื่อนสนิทสามารถสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ทำให้นุชดีใจมากและนุชได้พบกับอุกกาซึ่งเป็นรุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัยซึ่งอุกกาก็แสดงท่าทีสนใจในตัวนุชมาก ลุงและป้าของนุชต้องการให้นุชแต่งงานกับดร.มูทาซึ่งเป็นลูกชายคนเล็กของตนเองเพราะต้องการนำเงินที่เป็นมรดกของนุชไปใช้ในการเล่นการเมือง โดยที่ดร.มูทานั้นไม่ได้รักนุชเพราะเขารักอยู่กับวารุณีซึ่งเป็นลูกสาวของเศรษฐีคนหนึ่งแต่วารุณีนั้นก็ไม่ได้สนใจดร.มูทามากนักทำให้ดร.มูทาโกรธวารุณีมากและอยากที่จะเอาชนะวารุณี ดร.มูทาจึงยอมแต่งงานกับนุชตามความต้องการของบิดามารดา นุชตัดสินใจที่จะแต่งงานกับดร.มูทาเพราะรู้สึกประทับใจในความเป็นผู้ใหญ่และคิดว่าดร.มูทาคงจะรักและให้ความอบอุ่นแก่ตนเองได้ อีกทั้งยังคิดว่าชีวิตการแต่งงานจะทำให้นุชมีความสุข นุชจึงลาออกจากมหาวิทยาลัยเพื่อมาแต่งงานกับดร.มูทาโดยไม่ยอมฟังคำตักเตือนของอุกกาและเพื่อนๆ

นุชไม่นึกว่านุชกับพีตี้จะลงเอยกันง่าย ๆ แบบนี้ พีตี้ทำเป็นเจ้าเข้าเจ้าของนุชเต็มที่ ไม่เคยมีใครปฏิบัติแบบนี้กับนุชมาก่อน อาจเป็นเพราะที่พีตี้แก่กว่านุชมาก นุชจึงรู้สึกอบอุ่นเมื่อเวลาที่พีตี้แสดงความเป็นเจ้าของด้วยสีหน้าเคร่ง ๆ อย่างผู้ใหญ่ นุชคงขาดพ่อแม่มาตั้งแต่เด็กนั่นเองความรู้สึกส่วนลึกของนุชจึงโยนหาผู้ชายที่จะทำให้ความอบอุ่นแก่ตนโดยที่นุชไม่รู้ตัว

(หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม. 2537 : 98)

หลังจากที่นุชแต่งงานกับดร.มูทาแล้วนุชไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับดร.มูทาในเรื่องของเพศสัมพันธ์ได้ นุชจึงพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์กับดร.มูทาทำให้นุชกับดร.มูทาเกิดความห่างเหินต่อกัน นอกจากนี้การที่นุชตัดสินใจเลิกเรียนทั้งๆ ที่อายุยังน้อยก็ทำให้นุชไม่มีความรู้และความสามารถพอที่จะไปบริหารงานที่บริษัทได้ ถึงแม้ว่าหุ้นในบริษัทส่วนใหญ่จะเป็นเงินของนุชก็ตาม นุชจึงต้องอยู่บ้านเฉยๆ ไปวันๆ หนึ่งเท่านั้นซึ่งก็ทำให้นุชเกิดความเบื่อหน่ายมากและการที่นุชได้เห็นเพื่อนๆ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในมหาวิทยาลัยก็ทำให้นุชรู้ว่าชีวิตการแต่งงานไม่ได้มีความสุขอย่างที่นุชฝันหรือหวังเอาไว้เลย นุชจึงรู้ว่าตนเองคิดผิดที่ตัดสินใจแต่งงานกับดร.มูทา อีกทั้งยังคิดถึงคำเตือนของอุกกาที่อยากให้นุชเลือกที่จะเรียนมากกว่าที่จะแต่งงาน

ความผิดหวังในชีวิตแต่งงานและความเสียใจที่ดร.มูทากลับไปมีความสัมพันธ์กับวารุณีทำให้นุชเริ่มออกเที่ยวและเข้าสังคมมากขึ้นนุชจึงได้รู้จักกับปรมัตต์นักธุรกิจหนุ่มใหญ่ ปรมัตต์แนะนำให้นุชรู้จักกับกุหลาบและพรเทวัญซึ่งเป็นภรรยาและหลานของเขาซึ่งนุชก็รู้สึกชอบในนิสัยใจคอของคนทั้งคู่มาก กุหลาบต้องการให้พรเทวัญเลิกมีความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศกับวิวัฒน์ซึ่งเป็นเพื่อนของพรเทวัญ กุหลาบจึงสนับสนุนให้พรเทวัญคบหากับนุชทำให้วิวัฒน์รู้สึกหึงหวงนุชมาก ส่วนปรมัตต์เองก็รู้สึกไม่พอใจต่อการกระทำของภรยานักเพราะลึกๆ แล้วปรมัตต์เองก็รู้สึกชอบนุชมาก นุชชอบพรเทวัญมากเพราะสามารถทำให้นุชมีความสบายใจอยู่เสมอ นุชจึงชอบออกไปเที่ยวกับพรเทวัญและเล่าความทุกข์ของเธอให้กับพรเทวัญฟังอยู่เป็นประจำ นุชถูกดร.มูทาช่มชืนเพราะโกรธที่นุชมีข่าวไม่ดีเกี่ยวกับเรื่องผู้ชายคนอื่นนุชจึงขอหย่าจากดร.มูทา แต่ดร.มูทาไม่ยอมหย่ากับนุชเพราะไม่อยากให้กระเทือนถึงทรัพย์สินและธุรกิจของบิดามารดา นุชจึงตัดสินใจที่แยกกันอยู่กับดร.มูทาอย่างเด็ดขาดเพราะไม่อยากให้เขามาถูกเนื้อต้องตัวเธออีกต่อไป กุหลาบรู้ว่าสามีของเธอรักนุชเธอก็จึงขอให้นุชเป็นภรรยาอีกคนหนึ่งของปรมัตต์แต่นุชก็ปฏิเสธความต้องการของกุหลาบเพราะเธอเข้าใจความรู้สึกของคนที่ถูกแย่งสามีได้ดี

นุชตัดสินใจหนีปัญหาทั้งหมดไปเที่ยวต่างประเทศทำให้นุชได้พบกับอุกกาซึ่งมาดักรอพบนุช ตลอดระยะเวลาหลายวันที่อยู่ด้วยกันที่ต่างประเทศอุกกาได้แสดงให้เห็นว่าเขารักและจริงใจกับนุชเสมอและไม่คิดที่จะฉวยโอกาสล่วงเกินนุช ทำให้นุชเกิดความรักในตัวของอุกกามากและคิดว่าอุกกาคงจะเป็นผู้ชายที่ให้ความรักความอบอุ่นอย่างที่ต้องการได้จริงๆ อุกกาขอให้นุชหย่าขาดจากดร.มูทาและไม่ให้นุชเอาทรัพย์สินมรดกติดตัวมาเพราะเขาสามารถเลี้ยงดูนุชให้มีความสุขได้และให้สัญญาแก่นุชว่าหลังจากที่เขาเรียนจบเขาจะกลับไปแต่งงานกับนุชที่เมืองไทย ทำให้นุชตัดสินใจมาก ดร.มูทายอมหย่าให้ตามความต้องการของนุชทำให้นุชดีใจมาก แต่นุชก็ไม่สามารถไปอยู่กับอุกกาได้เมื่อเธอพบว่าเธอตั้งท้องจากการถูกดร.มูทาช่มชืนแต่ดร.มูทาก็ปฏิเสธว่า

เด็กในท้องของนุชไม่ใช่ลูกของตนเอง นุชจึงออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่นโดยไม่ยอมบอกคนในครอบครัวว่าใครเป็นพ่อของเด็กในท้อง เมื่อถูกถามว่านุชตั้งท้องเขาก็ไม่ได้รังเกียจนุชและไปอยู่ดูแลนุช ลูกของนุชเสียชีวิตจากการคลอดก่อนกำหนดและนุชก็เกือบจะเสียชีวิตเพราะมีอาการติดเชื้อแต่ถูกกาก็คอยดูแลนุชอยู่ตลอดเวลาและพร้อมที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่กับนุช

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า นุชเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมองความรักในเชิงของอุดมคติมากเกินไป เพราะนุชมองความรักในแง่ของความสวยงามแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่นุชเองก็ยังไม่รู้ว่าการแต่งงานที่แท้จริงเป็นอย่างไร นอกจากนี้การที่นุชขาดความรักความอบอุ่นทำให้นุชตัดสินใจแต่งงานทั้งที่อายุยังน้อยเพราะนุชคิดว่าจะได้รับความรักความอบอุ่นจากสามี อีกทั้งยังคิดว่าการแต่งงานเป็นจุดสุดท้ายของความรัก ทั้งๆ ที่จริงแล้วการแต่งงานเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของชีวิตครอบครัวที่ต้องอาศัยการปรับตัวเข้าหากันเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ดังนั้นเมื่อนุชไม่สามารถปรับตัวได้ก็ทำให้นุชมีชีวิตการแต่งงานไม่ประสบผลสำเร็จ

ตุ๊กตามนุษย์ เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาด้านการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ผ่านตัวละคร 3 ตัวคือ แป้วแห้ว ชรินชาติและพูนดวง

แป้วแห้ว พ่อแม่ของแป้วแห้วถูกปวิขซึ่งเป็นลูกชายของคุณนววรรณขับรถชนจนเสียชีวิตลงทั้งคู่และทำให้แป้วแห้วซึ่งกำลังอยู่ในท้องของมารดาพลอยได้รับความกระทบกระเทือนทางสมองไปด้วยจนทำให้แป้วแห้วมีพัฒนาการทางสมองและร่างกายช้ากว่าปกติ คุณนววรรณจึงต้องรับแป้วแห้วมาเลี้ยงดูตั้งแต่แป้วแห้วยังเป็นทารกซึ่งคุณนววรรณก็ไม่ค่อยรักและสนใจแป้วแห้วนักและปล่อยให้ลูกจ้างภายในบ้านเป็นคนเลี้ยงดูแป้วแห้วแทน แป้วแห้วได้รับตุ๊กตาจากปวิขซึ่งส่งมาให้แป้วแห้วจากต่างประเทศ ซึ่งแป้วแห้วก็รักตุ๊กตาดังนี้มากเพราะทำมันให้แป้วแห้วรู้สึกอบอุ่นและเป็นเหมือนเพื่อนที่คอยรับฟังเรื่องที่แป้วแห้วพูดเสมอ

แป้วแห้วเติบโตขึ้นเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงามมากแต่ความผิดปกติทางสมองก็ทำให้แป้วแห้วมีสติปัญญาที่ไม่ดี ไม่รู้จักความโกรธความเกลียด ชื้อและไม่ทันเล่ห์เหลี่ยมของคนนัก ลูกของแป้วแห้วมารับแป้วแห้วไปเที่ยวที่บ้านทำให้แป้วแห้วได้รู้จักกับตุซึ่งเป็นลูกชายคนเล็กของคุณลุงซึ่งมีลักษณะและนิสัยออกไปทางผู้หญิง ซึ่งแป้วแห้วก็ชอบตุมากเพราะตุมักจะให้ของสวยๆ แก่แป้วแห้ว ความสวยของแป้วแห้วทำให้แป้วแห้วถูกดิลกซึ่งเป็นลูกชายคนโตของคุณลุงกอดจูบ แต่ซึ่งเป็นน้องชายของดิลกจึงห้ามไม่ให้ดิลกกลืนลามแป้วแห้ว

อีกและเตือนแป้วแหวไม่ให้ปล่อยตัวให้ผู้ชายคนอื่นกอดจูบง่ายๆ แต่แป้วแหวกก็ไม่เข้าใจสิ่งที่เต้าเตือนเลย เมื่อแป้วแหวกลับมาอยู่บ้านแป้วแหวคิดถึงดิลกมากเพราะดิลกทำให้แป้วแหวรู้สึกอบอุ่นใจ ดังจะเห็นได้จากความคิดของแป้วแหวว่า

แป้วแหวคิดถึงพี่โตตามสัญชาตญาณทางเพศ...ไม่ใช่สัญชาตญาณอย่างต้นหาราคะ แต่ด้วยสัญชาตญาณของผู้หญิงที่ต้องการความอบอุ่นจากเพศพ่อ เขาจูบ กอดหล่อน แสดงความรักให้ขนมหล่อนเขาออกเอาใจหล่อน แป้วแหวรู้สึกคิดถึงเขามากกว่าคนอื่น เพราะไม่เคยมีใครกอดจูบแสดงความรักต่อหล่อนมาก่อนเลย หล่อนไม่รู้ว้าว้าวลงไปนั้น หล่อนหิวโหยความรักความอบอุ่นอันมีการแสดงออกด้วยกิริยาอาการ

(ตึกตามนุษย์. 2535 : 239)

แป้วแหวชอบคุยกับพุนดวงมากเพราะพุนดวงมักจะมีขนมมาฝากแป้วแหวอยู่เสมอแต่คนอื่น ๆ มักจะมองว่าที่แป้วแหวกับพุนดวงคบกันได้ นั้นเพราะมีสติปัญญาที่ใกล้เคียงกัน เมื่อแป้วแหวอายุได้สิบเจ็ดปีวิชก็เดินทางกลับมาจากต่างประเทศ ปุญญาซึ่งเป็นเพื่อนของวิชเห็นความสวยของแป้วแหวเขาจึงต้องการให้แป้วแหวไปทำงานเป็นประชาสัมพันธ์ที่โรงแรมซึ่งเขาเป็นผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์อยู่ วิชต้องการเอาใจปุญญาเพราะอยากให้ปุญญาแนะนำให้เขารู้จักกับปึงจะซึ่งเป็นอาของปุญญาและกำลังมีอิทธิพลอยู่ในวงการธนาคาร วิชจึงให้แป้วแหวเลิกเรียนหนังสือและไปทำงานเป็นประชาสัมพันธ์ที่โรงแรมของปุญญาซึ่งแป้วแหวเองก็รู้สึกพอใจมากที่จะได้เลิกเรียนหนังสือและจะได้แต่งตัวสวยๆ ไปทำงาน ความสวยของแป้วแหวทำให้เธอเป็นที่สนใจของทุกคนในโรงแรมมาก ปุญญาจึงคิดที่จะใช้ความสวยของแป้วแหวดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาพักในโรงแรมกันมากๆ

แป้วแหวถูกพนักงานคนอื่น ๆ หัวเราะอย่างดูถูกดูแคลนในความโง่ของแป้วแหวที่มักจะทำงานผิดพลาดอยู่เสมอและไม่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ แต่เมื่อทุกคนรู้ว่าแป้วแหวมีความผิดปกติทางสมองทุกคนก็เลิกหัวเราะเยาะแป้วแหวและพากันช่วยเหลือแป้วแหวทำให้แป้วแหวทำงานอย่างมีความสุขมาก พิศมซึ่งเป็นภรรยาของปึงจะและเป็นมารดาของพุนดวงรู้สึกถูกชะตากับแป้วแหวมากและชอบที่แป้วแหวรู้จักที่จะเจียมตัวอยู่เสมอ พิศมจึงพยายามส่งเสริมแป้วแหวให้มีชื่อเสียงไม่ว่าจะเป็นการให้แป้วแหวได้เป็นนางเองละคร ถ่ายรูปลงนิตยสารต่างๆ โดยไม่สนใจว่าใครจะหัวเราะเยาะที่เธอสนับสนุนคนปัญญาอ่อนอย่างแป้วแหวซึ่งแป้วแหวเองก็รักและกตัญญูในความเมตตาของพิศมมาก

ความผิดหวังจากการที่ดวงลักษณ์ซึ่งเป็นลูกสาวคนสุดท้ายต้องมียศด้อยและเอาแต่ใจตนเองทำให้พิศมรักและเมตตาแป้วแห้วมากขึ้น พิศมจึงคิดที่จะให้แป้วแห้วแต่งงานกับเพิ่มบุญลูกชายคนโตของเธอเพราะอยากให้เพิ่มบุญหายอาการติดเหล้าอย่างรุนแรง ส่วนเพิ่มบุญเองก็รักแป้วแห้วมากและคิดที่จะแต่งงานกับแป้วแห้วเช่นเดียวกัน แป้วแห้วไม่ยอมแต่งงานกับเพิ่มบุญนักเพราะไม่ชอบที่เพิ่มบุญเอาแต่ดื่มเหล้าและมีอารมณ์รุนแรงอยู่เสมอ และแป้วแห้วเองก็แอบหลงรักปวิชด้วย แต่แป้วแห้วก็ไม่กล้าบอกกับทุกคนว่าเธอไม่ได้รักเพิ่มบุญและไม่ต้องการแต่งงานกับเพิ่มบุญ การแต่งงานของแป้วแห้วทำให้ทุกคนได้ประโยชน์อย่างมากไม่ว่าจะเป็นลุงของแป้วแห้วที่ได้เงินค่าสินสอดไปปลูกบ้านใหม่ คุณนวลวรรณที่ได้เงินจากค่าสินสอดและปวิชที่ได้เครดิตจากธนาคารโดยมีเพิ่มบุญเป็นคนค้ำประกันให้

หลังจากที่แป้วแห้วแต่งงานกับเพิ่มบุญแล้ว แป้วแห้วจึงเกิดความรักและความผูกพันกับเพิ่มบุญมากขึ้นแต่แป้วแห้วก็ไม่ชอบที่เพิ่มบุญเอาแต่ดื่มเหล้าและมีอารมณ์รุนแรงอยู่ตลอดเวลา แป้วแห้วเข้ารับการรักษาความผิดปกติทางสมองทำให้แป้วแห้วเริ่มมีความคิดเป็นของตัวเองมากขึ้น แป้วแห้วจึงขอร้องให้เพิ่มบุญเข้ารักษาอาการติดสุราจริงจังซึ่งเพิ่มบุญก็ยอมทำตามคำขอร้องของแป้วแห้ว

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า แป้วแห้วเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากผู้ปกครอง เนื่องจากแป้วแห้วก็ถูกคุณนวลวรรณหยิกตีด้วยความหมั่นไส้มาตั้งแต่เล็กๆ เพราะแป้วแห้วไม่สามารถรับรู้และทำสิ่งต่างๆ ตามที่คุณนวลวรรณต้องการได้ อีกทั้งคุณนวลวรรณก็ไม่ได้สนใจที่จะเลี้ยงดูแป้วแห้วด้วยความรักจนทำให้แป้วแห้วขาดความรักความอบอุ่นและอีกทั้งแป้วแห้วก็ถูกคนรอบๆ ข้างใช้ความบกพร่องทางสมองของแป้วแห้วเอาเปรียบและหาผลประโยชน์จากแป้วแห้วโดยไม่สนใจถึงความรู้สึกและความต้องการของแป้วแห้วเลย

ชรินชาติ ชรินชาติเป็นลูกชายคนเดียวของบิดามารดา ชรินชาติถูกบิดามารดาเข้มงวดในเรื่องของการเรียนมาตั้งแต่เล็กๆ ชรินชาติจึงเอาแต่เรียนและท่องตำราอยู่ทุกๆ วัน การที่บิดามารดาของชรินชาติให้ชรินชาติข้ามชั้นไปเรียนกับเด็กที่มีอายุมากกว่าทำให้ชรินชาติถูกกลั่นแกล้งอยู่เสมอและมักจะเข้ากับเพื่อนในห้องเรียนไม่ได้ ชรินชาติรู้สึกเบื่อหน่ายกับการเรียนมากแต่เขาก็ไม่กล้าบอกบิดามารดาให้รับรู้ถึงความรู้สึกของเขา ชรินชาติจึงมักจะระบายความรู้สึกของตนเองให้กับแป้วแห้วฟังอยู่เสมอ

เมื่อชินชาติอายุได้สิบสี่ปีบิดามารดาส่งชินชาติไปเรียนต่อที่อเมริกาโดยให้ชินชาติไปอาศัยอยู่กับคุณยายเล็กซึ่งเป็นป้าของมารดา ตลอดระยะเวลาที่ชินชาติอยู่กับคุณยายเล็ก เขาต้องทำทุกอย่างตามที่คุณยายเล็กพึงพอใจและต้องรองรับอารมณ์ที่ไม่มั่นคงของคุณยายเล็ก อยู่ตลอดเวลาทำให้ชินชาติไม่มีความสุขและคิดถึงบ้านมากและเกิดความรู้สึกเกลียดคุณยายเล็กเป็นคนแรกในชีวิต ดังจะเห็นได้จากความรู้สึกของชินชาติว่า "เมื่ออยู่ที่บ้าน พ่อแม่เคียดแค้นชินชาติอยู่เรื่องเดียวคือเรื่องการเรียนรู้....แต่สำหรับคุณยายเล็กนั้น ชินชาติ 'ต้อง' ทำทุกอย่างที่คุณยายเล็กบัญชาและชินชาติเริ่มเรียนรู้ว่าบางคำสั่งและการปฏิบัติต่อชินชาตินั้นก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของคุณยายเล็ก" (ตึกตามนุษย์. 2535 : 155-156)

เดือนแรกชินชาติจึงเหงาและรู้สึกซึมเศร้า กับ ความลำบากจนน้ำตาหยด...

...พ่อแม่ไม่เคยบอกเลยว่าเขาจะต้องมาลำบากและจะต้องมาทนกับอารมณ์ของคุณยายเล็ก ซึ่งยิ่งอยู่ใกล้กันนาน เขาก็ยิ่งตระหนักว่าดูเหมือนเขาจะเป็นเหมือน 'ตุ๊กตา' ซึ่งกลายเป็นเครื่องระบายอารมณ์ต่างๆ ของคุณยายเล็ก

(ตึกตามนุษย์. 2535 : 157)

'ภาพพจน์' ของคุณยายเล็ก ซึ่งเคยวาดหวังเอาไว้ว่าคงเป็นคุณยายใจดีผู้เหงาหงอย ซึ่งชินชาติหวังไว้อีกว่าเขาจะมาอยู่เป็นเพื่อนที่ดีของคุณยายเล็ก.....เป็นอันว่าหายวับไปโดยไม่มีโอกาสปรากฏเป็นจริงขึ้นมา

คืนวันนั้น ชินชาตินอนน้ำตาซึมเป็นครั้งแรกตั้งแต่เกิดมาและจำความได้....

คิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่กับคำสูก และไซ....คิดถึงแป้วแหวด้วย....คิดถึงจับใจ....

(ตึกตามนุษย์. 2535 : 157)

'...คุณแม่ไม่เคยบอกรินมาก่อนเลยว่าคุณยายเล็กเป็นคนยังไง ถ้ารินรู้มาก่อน รินคงจะไม่ยอมมาอยู่กับคุณยายเล็ก ความลำบากต่างๆ น่ะ รินทนได้ ถึงรินจะไม่เคยทำงาน เขาให้รินตัดหญ้าล้างชาม ซัดห้องน้ำ ให้ทำอะไรรินก็ทำได้ทุกอย่าง แต่เรื่องบังคับใจกันเกินไป รินทนไม่ได้ คุณแม่ไม่เคยบอกรินเลยว่า คุณยายเล็กเขาเป็นคนไม่มีหัวใจ...'

(ตึกตามนุษย์. 2535 : 162)

คุณยายเล็กรับชินชาติเป็นบุตรบุญธรรมและส่งเสียให้ชินชาติได้เรียนหนังสือจนจบระดับการศึกษาปริญญาเอกในขณะที่ชินชาติมีอายุเพียงยี่สิบห้าปี ทำให้บิดามารดาและ

คุณยายเล็กภาคภูมิใจในตัวของคุณยายเล็กมาก ชรินชาติรู้สึกเบื่อหน่ายกับนิสัยที่ชอบบ่งการของคุณยายเล็กมากแต่ชรินชาติก็ไม่กล้าที่จะขัดใจคุณยายเล็กเพราะระลึกถึงบุญคุณที่คุณยายเล็กได้เลี้ยงดูและสงเคราะห์ให้เขาเรียนจนจบดอกเตอร์ เมื่อคุณยายเล็กรู้ว่าชรินชาติกับดวงลักษณ์มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกัน คุณยายเล็กบังคับให้ชรินชาติเลิกกับดวงลักษณ์โดยยกเอาบุญคุณขึ้นมาอ้าง ดวงลักษณ์รู้ว่าคุณยายเล็กไม่ชอบเธอและชรินชาติก็ไม่กล้าที่จะขัดใจคุณยายเล็ก การอยากที่จะเอาชนะคุณยายเล็กทำให้ดวงลักษณ์โกหกกับทุกคนว่าเธอท้องกับชรินชาติทำให้คุณยายเล็กโกรธชรินชาติมาก ชรินชาติจึงรับผิดชอบเรื่องที่เกิดขึ้นโดยการแต่งงานกับดวงลักษณ์ท่ามกลางความไม่พอใจของคุณยายเล็กและบิดามารดาของดวงลักษณ์

ชรินชาติรู้สึกอึดอัดใจมากเมื่อคุณยายเล็กยังคงเข้ามาวุ่นวายในชีวิตของเขาถึงแม้ว่าเขาจะแต่งงานกับดวงลักษณ์แล้วก็ตาม ดวงลักษณ์จึงบินกลับมาอยู่เมืองไทยเพราะรู้สึกเบื่อหน่ายกับความไม่เข้มแข็งของชรินชาติในเรื่องของคุณยายเล็ก ชรินชาติเดินทางมาประชุมที่เมืองไทยทำให้เขารู้ว่าดวงลักษณ์ชอบออกไปเที่ยวกับปวิขเสมอ ชรินชาติจึงดำเนินการกระทำของดวงลักษณ์ทำให้ดวงลักษณ์โกรธชรินชาติมากและขอหย่าขาดจากชรินชาติแต่บิดามารดาของดวงลักษณ์ไม่ยอมให้ดวงลักษณ์หย่ากับชรินชาติเพราะต้องการให้ชรินชาติเข้ามาช่วยบริหารงานที่บริษัทแต่ในที่สุดชรินชาติก็ตัดสินใจที่จะหย่าขาดกับดวงลักษณ์ตามความต้องการของเธอ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า ชรินชาติเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการถูกทำร้ายจิตใจจากผู้ปกครอง เพราะคุณยายเล็กมักจะบังคับให้ชรินชาติทำในสิ่งที่คุณยายเล็กต้องการเสมอโดยที่คุณยายเล็กไม่เคยสนใจความรู้สึกของชรินชาติเลย

พุดดวง ปัญจะและพิศมซึ่งเป็นบิดามารดาของพุดดวงเป็นคนที่เรียนหนังสือเก่งมากทั้งคู่จึงต้องการให้พุดดวงมีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาดเหมือนกับตนเอง พุดดวงจึงถูกบิดามารดาเข้มงวดเรื่องการเรียนมากแต่พุดดวงไม่ต้องการที่จะเป็นแบบพี่ชายของตนเองที่ถูกเคี่ยวเข็ญเรื่องการเรียนจนมีอาการทางประสาท พุดดวงจึงแกล้งเรียนหนังสือไม่เก่งและมักจะแกล้งตอบคำถามของบิดาผิดๆ เสมอ ซึ่งก็ทำให้ปัญจะโกรธในความไม่ฉลาดของพุดดวงมากและเผลอตอบเข้าที่กหูของพุดดวงอย่างแรงจนทำให้ประสาทหูของพุดดวงข้างหนึ่งเกิดความพิการ เพราะไม่ได้ยินเสียงต่างๆ เลยและพุดดวงก็กลายเป็นคนที่เรียนหนังสือไม่เก่งไปจริงๆ ดังที่พุดดวงเล่าให้แป้วแห้วฟังว่า

“...พุดไม่ซีเกียจเรียนหรอก แต่ไม่อยากจะเรียน ตอนหลังก็เลยเรียนไม่ได้จริงๆ ...ฮึ...ฮึ...”

“พุดกลัวเป็นบ้าเหมือนพี่เพิ่มนะ พี่เพิ่มพี่ชายของพุดเขาเรียนเก่ง...เก่งมากๆ เหมือนชรินชาติ

นะแหละ แต่เขาเรียนจบมหา'ลัย ไปเมืองนอก ตอนไปทำปริญญาโท เขาไปเป็นข้าเสี้ยตั้งเกือบสองปีเนอะ...ฮี้...ฮี้..."

"ที่นี้พูนก็เลิกแล้วเป็นอย่างพี่เพิ่ม กลับบ้านเรียน...เรียน...ท่อง...ท่อง...คนโน้นก็ว่าเรียนเก่ง คนนี้ก็ว่าเรียนเก่ง พ่อแม่เขาก็ปลื้ม คุยอวดคนโน้นคนนี้เขาจบมหา'ลัย อายุสิบแปดเอง เลยไปบ้านที่เมืองนอก...ฮี้...ฮี้..."

"พูนก็เลยแกล้งเรียนให้มันไม่รู้เรื่อง กลัวพ่อแม่เขาเคียวเชิญให้เรียนมากๆ อย่างพี่เพิ่ม ฮี้...ฮี้..."

(ตีตามนุษย์. 2535 : 277)

"แกล้งได้ซี แกล้งทำผิดๆ อ่านผิดๆ ไรละ หนนึ่งเลขง่ายๆ พูนแกล้งทำผิดๆ พ่อเขาโกรธว่าโง่ ไม่ฉลาดอย่างเขา ก็เขาเป็นตั้งด็อกเตอร์ แมื่กับปริญญาโท มีลูกโง่เขาก็อายนะซี เขาเลยตบขาดเข้าให้ทีนี่..." พูนดวงชี้ตรงกอกหูของเขา

พูนดวงยกมือขวาตบหูขวาเบาๆ กล่าวว่า

"เปรี้ยงเดียว หูบอดเลย"

"...หูข้างนี้ของเราไม่ได้ยินหรอกนะ ไม่ได้ยินอะไรเลย บอดสนิท..."

"แต่ก็ดี สบายดี..."

"ตั้งแต่ตอนนั้น ก็เลยไม่มีใครเคียวเชิญเราอีก เราเลยโง่จริงๆ เพราะมัน...ได้ยินบ้าง ไม่ได้ยินบ้าง เรียนหนังสือก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง อย่างแป้วแห้วพูดเบาๆ ยังบ้างที่เราไม่ได้ยิน"

(ตีตามนุษย์. 2535 : 278-279)

การที่พูนดวงเรียนหนังสือไม่เก่งและมีกิริยาอาการเหมือนคนปัญญาอ่อนทำให้บิดามารดาของพูนดวงรู้สึกอับอายคนอื่นมากและไม่ค่อยที่จะสนใจพูนดวงนัก ดังจะเห็นได้จากความคิดของพูนดวงที่ว่า

พ่อเกลียดคนโง่ คนเรียนหนังสือไม่เก่ง เพราะพ่อของเขาเป็นคนเก่ง ทั้งเก่งทั้งฉลาดทั้งมั่งคั่ง แม่เขาก็เป็นคนเก่ง เคยเป็นดาวมหาวิทยาลัย แล้วก็ไปเป็นดาวอยู่ต่างประเทศ เมื่อ 'ดาว' กับ 'ดาว' แต่งงานกัน จึงอยากให้ลูกเป็น 'ดวงอาทิตย์' หรือ อย่างน้อยก็เป็น 'เดือน' แต่เจ้ากรรม...บังเอิญลูกคนกลางคือเขาดันกลายเป็นไอ้หมูโง่เสีย ทำให้พ่อแม่ต้องอับอาย

(ตีตามนุษย์. 2535 : 112)

หรือจะเห็นได้จากความคิดของพุทที่เลี้ยงของพุนดวงที่แสดงให้เห็นว่าพุนดวงเป็นลูกที่มีฐานะความเป็นต่ำต้อยกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ

หล่อนเข้ามาช่วยเลี้ยงพุนดวง ตั้งแต่อายุหล่อนเพียงสิบเจ็ดสิบแปด แล้วก็เลยไปไหนไม่รอด เพราะรักและสงสาร 'คุณหนู' ลูกซึ่งพ่อแม่ไม่รักเลย เมื่อยังเด็ก แม้แต่กินข้าวพุนดวงก็ลงมากินกับหล่อนในครัว ขณะที่พี่และน้องได้นั่งร่วมโต๊ะกับพ่อแม่ ด้วยเหตุผลที่ว่า พุนดวงนั่งโต๊ะไม่เป็นกินไม่เรียบร้อย

เพิ่งจะได้ขึ้นไปนั่งกินบนตึกเมื่ออายุ ๑๕-๑๖ ทว่าก็ไม่ทุกมื้อ เพราะบางทีพุนดวงเองกลับเป็นฝ่ายไม่ชอบ เขาชอบลงมากินคนเดียวที่โต๊ะในครัวมากกว่า

(ตึกตามนุษย์. 2535 : 372)

นอกจากนี้การมีสติปัญญาที่ไม่เฉลียวฉลาดและมีอาการเหมือนคนปัญญาอ่อนทำให้พุนดวงมักจะถูกคนอื่นหัวเราะเยาะอยู่เสมอและไม่มีใครยอมคบกับพุนดวงเป็นเพื่อนนอกจากแป้วแห้ว พุนดวงชอบแป้วแห้วมากเพราะแป้วแห้วมักจะรับฟังเรื่องที่พุนดวงพูดอยู่เสมอและแป้วแห้วก็ชอบรับประทานเหมือนกับพุนดวง พุนดวงจึงมักจะซื้อขนมมาฝากแป้วแห้วอยู่เป็นประจำ ความรักความผูกพันที่มีให้กันมาตั้งแต่เด็กๆ ทำให้พุนดวงรักและเป็นห่วงแป้วแห้วมาก ดังนั้นเมื่อแป้วแห้วเล่าให้พุนดวงฟังว่าเธอถูกพิษลวนลามและอาจจะตั้งท้องได้ก็ทำให้พุนดวงเกลียดชังพิษมาก เมื่อพุนดวงรู้ว่าแป้วแห้วจะต้องแต่งงานกับเพ็ญบุญก็ทำให้พุนดวงรู้สึกสงสารและเป็นห่วงแป้วแห้วมากเพราะพุนดวงรู้ว่าแป้วแห้วนั้นรักพิษอยู่และพุนดวงก็ไม่อยากให้แป้วแห้วแต่งงานกับเพ็ญบุญนักเพราะไม่อยากให้แป้วแห้วต้องทนรองรับอารมณ์ที่รุนแรงของเพ็ญบุญในเวลาที่เขาเมาเหล้ามากๆ ส่วนแป้วแห้วนั้นก็รับรู้ได้ถึงความรักความห่วงใยที่พุนดวงมีให้กับเธอ แป้วแห้วจึงมักจะเล่าเรื่องและระบายความรู้สึกต่างๆ ให้กับพุนดวงฟังอยู่เสมอ

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า พุนดวงเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากบิดามารดา ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่เยาวชนไม่สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการได้หรือพอใจได้ จนทำให้หูของพุนดวงไม่ได้ยินเสียงไปหนึ่งข้าง นอกจากนี้พุนดวงก็เป็นคนที่ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา เพราะบิดามารดาไม่ได้แสดงความรักและสนใจพุนดวง

ดังนั้น แป้วแหวและพุนดวงจึงเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่เยาวชนไม่สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการได้

ส่วนชินชาติเป็นภาพสะท้อนเยาวชนที่มีปัญหาการถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากผู้ปกครอง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีอารมณ์ที่ไม่มั่นคงของผู้ปกครอง

ชมพู่เบิกฟ้า เป็นนวนิยายที่สะท้อนภาพเยาวชนที่มีปัญหาในด้านการปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในครอบครัว ผ่านตัวละคร 1 ตัวคืออรุณแรฟ้า

อรุณแรฟ้า อรุณแรฟ้ามีรูปร่างหน้าตาที่สวยงามและมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ตั้งแต่เล็กจนโตบิดาและพวกพี่ๆ ของอรุณแรฟ้ารักและตามใจอรุณแรฟ้ามาก โดยเฉพาะบิดาของ อรุณแรฟ้าไม่เคยขัดใจอรุณแรฟ้าเลยและมักจะห่มเพลิงที่ดีที่สุดให้กับอรุณแรฟ้าอยู่เสมอ อรุณแรฟ้าจึงเติบโตขึ้นเป็นเด็กสาวที่หัวสูง ชอบความหรูหรา เอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ ดังจะเห็น ได้จากการที่อรุณแรฟ้าคัดค้านการไปทานอาหารในตลาดเพราะเธอรู้สึกว่าอาหารในตลาดสะอาด สู้อาหารในโรงแรมไม่ได้ ถึงแม้ว่าเสียงส่วนใหญ่จะอยากไปทานอาหารในตลาดเพราะมีรสชาติ ที่อร่อยกว่าอาหารในโรงแรมก็ตาม ดังจะเห็นได้จากความคิดของอาบีบว่า

“เดียวไปทานข้าวที่โรงแรมที่ฟุ้งฟั่นจะอะ อาบีบ”

“อยากทานที่นั่นก็รีจ๊ะ อาหารโรงแรมไม่ค่อยอร่อยเท่าไร๋ ไปกินร้านเจ๊กไม่ดีกว่ารีจ๊ะ ร้านเจ๊ก ร้านเก่าที่ตลาด”

“...น้องฟ้าไม่ชอบนั่งริมถนน กินข้าวกับฝุ่น” อรุณแรฟ้าค่อนข้างจะหัวสูง เพราะหล่อนเติบโต ขึ้นในขณะที่พ่อโชนของหล่อนได้บันไดสูงขึ้นไปทุกที โชนให้ลูกสาวคนเดียวของเขา ‘ได้’ ในสิ่งที่ดีที่ สุดเสมอ

อาบีบมองดูแม่น้อยอย่างสังเกตและพิจารณา ช่างเกิดมามีความสุขเสียจนกระทั่งไม่รู้จักรว่า ความทุกข์คืออะไร...ห้อมล้อมด้วยคนรักใคร่ตามใจ เป็นผู้รับมากกว่าเป็นผู้ให้ โชนมันเลี้ยงลูกสาว แบบไม่ยอมให้มีอะไรมากระทบกระทั่ง

เด็กบอบบางแบบนี้ หากมีอะไรกระทบกระเทือนใจเข้านิด มักกลายเป็นเรื่องใหญ่โต

(ชมพู่เบิกฟ้า. 2535 : 216-217)

อรุณเร่ฟ้าสามารถสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ทำให้บิดาของอรุณเร่ฟ้าและพี่ของเธอดีใจมาก การมีหน้าที่สวยามและมีผลการเรียนที่ยอดเยี่ยมทำให้อรุณเร่ฟ้าเป็นที่สนใจของชายหนุ่มในมหาวิทยาลัยมาก แต่บิดาของอรุณเร่ฟ้าก็ไม่เคยปล่อยให้อรุณเร่ฟ้าคบหากับชายหนุ่มคนไหนเป็นคู่รักเลย ตั้งแต่เล็กจนโตอรุณเร่ฟ้าเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความรักความอบอุ่นของบิดาและพี่ชายทุกคนอรุณเร่ฟ้าจึงรักบิดาและพี่ชายของเธอทุกคนมาก ดังนั้นอรุณเร่ฟ้าจึงไม่ยอมให้บิดาและพี่ชายของเธอทุกคนมีคู่รักเพราะกลัวว่าทุกคนจะไม่รักเธออีกต่อไป เมื่ออรุณเร่ฟ้ารู้ว่าอนรรฆมีคู่รักอรุณเร่ฟ้าจึงแสดงความไม่พอใจและไม่ยอมรับวิธีดีคู่รักของอนรรฆออกมาอย่างชัดเจน นอกจากนี้ความฝังใจที่ถูกคุณป้าและเพื่อนๆ พูดถึงความไม่ดีของแม่เลี้ยงมาตั้งแต่เด็กๆ ทำให้อรุณเร่ฟ้าไม่ยอมมีแม่เลี้ยงนักรและเมื่อบิดาของอรุณเร่ฟ้าตัดสินใจที่จะแต่งงานใหม่กับนิรามัย อรุณเร่ฟ้าก็ทำให้ยอมรับกับเรื่องดังกล่าวไม่ได้ถึงแม้เธอจะรู้ดีว่าการแต่งงานใหม่จะทำให้บิดาของเธอมีความสุขมากขึ้น แต่เมื่ออรุณเร่ฟ้าพบว่าพี่ชายและบิดาของเธอต่างมีความสุขและทุกคนก็ยังคงรักเธอมากเหมือนเดิมอรุณเร่ฟ้าจึงยอมรับวิธีดีและนิรามัยเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัวและยังช่วยให้บิดายอมรับในตัวของเธออีกด้วย

จากการวิเคราะห์ตัวละครดังกล่าวพบว่า อรุณเร่ฟ้าเป็นภาพสะท้อนของเยาวชนที่มีปัญหาในด้านการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงในครอบครัว ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นมากเกินไป เพราะการที่อรุณเร่ฟ้าเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความรักความอบอุ่นจากบิดาและพี่ชายตั้งแต่เล็กจนโต ทำให้อรุณเร่ฟ้าไม่สามารถทำให้ยอมรับการมีผู้หญิงคนอื่นเข้ามาอยู่ในบ้านหรือมาแบ่งปันความรักจากบิดาและพี่ชายของเธอ อรุณเร่ฟ้าจึงไม่ยอมให้บิดาแต่งงานใหม่และไม่ยอมให้พี่ชายของเธอทุกคนมีคู่รักหรือมีภรรยา

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จำนวน 14 เรื่อง พบว่าผู้เขียนได้ใช้ตัวละครจำนวน 36 ตัว ให้เป็นภาพสะท้อนปัญหาเยาวชนดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเยาวชนอย่างตามใจมากเกินไป จะทำให้เยาวชนมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง มีนิสัยเกเรก้าวร้าว ไม่เกรงกลัวต่อการกระทำผิดเพราะรู้ว่าตนเองจะไม่ถูกผู้ปกครองดุว่ากล่าวทำโทษหรือบางครั้งก็จะได้รับการช่วยเหลือจากผู้ปกครองให้พ้นผิดอีกด้วย นอกจากนี้เยาวชนที่ขาดการอบรมสั่งสอน ขาดการดูแลเอาใจใส่หรือได้รับการอบรมสั่งสอนที่ไม่ดีจากผู้ปกครองในเรื่องของจริยธรรม คุณธรรม ก็จะทำให้เยาวชนมีความประพฤติที่เกเรชอบเอาเปรียบผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่สนใจเรียนหรือ

แสดงพฤติกรรมบางอย่างเพื่อให้ผู้ปกครองยอมรับ ส่วนการเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นมากเกินไปก็จะทำให้เยาวชนไม่รู้จักรับตัว ไม่สามารถทำให้ใจให้ยอมรับกับความเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวได้

ส่วนการเลี้ยงดูด้วยความเข้มงวดหรือเลี้ยงดูตามอารมณ์แปรปรวนของผู้ปกครองก็จะทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุข เกิดความกดดัน เก็บกด ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนบางคนมีพฤติกรรมที่เกรี้ยวกราดหรือเกิดความรู้สึกอิจฉาในความสุขของผู้อื่น เยาวชนบางคนก็จะกลายเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตัวเอง มีพฤติกรรมระหว่างที่อยู่บ้านและนอกบ้านแตกต่างกัน นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเกินไปของผู้ปกครองยังเป็นการทำร้ายร่างกายและจิตใจของเยาวชนอีกด้วย เพราะเยาวชนจะถูกบีบคั้นจากผู้ปกครองให้ทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการหรือพอใจแต่เมื่อเยาวชนไม่สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการหรือพอใจได้ เยาวชนก็ถูกทำโทษโดยการทุบตีหรือด่าว่าอย่างรุนแรง

2.2 ปัญหาด้านจิตใจ ผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเยาวชนขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว การขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวจะทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขและไม่อยากอยู่ที่บ้านเพราะเบื่อหน่ายที่จะต้องเห็นการทะเลาะเบาะแว้งของคนในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนกลายเป็นคนที่เสียจริต คิดมาก หรือบางครั้งก็จะแสดงออกโดยการดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเอง ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อประชดบิดามารดา

ปัญหาใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดและเกิดจากสภาพอารมณ์ของเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ทำให้เยาวชนขาดการไตร่ตรองในเรื่องต่างๆ มักจะทำตามอารมณ์และความพอใจเป็นส่วนใหญ่ มีจิตใจอ่อนไหวง่าย ไม่มีความมั่นคงและมั่นใจในการดำเนินชีวิต

ปัญหาเยาวชนเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด โดยเยาวชนเหล่านี้มักจะใช้อารมณ์ของตนเองตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น เยาวชนที่ผิดหวังในความรักก็จะหาทางออกโดยการฆ่าตัวตายหรือหาทางแก้แค้นคนรัก เยาวชนที่มีฐานะยากจนก็จะยอมประกอบอาชีพหรือเลือกที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้ตนเองมีฐานะที่ดีขึ้น

ปัญหาปมด้อยทางฐานะความเป็นอยู่ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความยากจนและการหลงรักผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่า ทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขในดำรงชีวิต รู้สึกน้อยใจในชีวิตของตนเอง เยาวชนบางคนเกิดความเคียดแค้นชิงชังคนที่มีความฐานะที่ดีกว่า

ปัญหาเยาวชนประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมองความรักในเชิงอุดมคติ โดยเยาวชนจะมองความรักในด้านดีเพียงด้านเดียวและส่งผลให้เยาวชนตัดสินใจที่จะแต่งงานเมื่ออายุน้อยเพราะคิดว่าความรักและการแต่งงานจะทำให้ตนเองมีความสุข แต่เมื่อเยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตการแต่งงานได้หรือพบว่าความรักไม่สวยงามอย่างที่ตนเองคิดไว้ก็ทำให้เกิดการหย่าร้าง

2.3 ปัญหาด้านความประพฤติ ผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ โดยเยาวชนเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทองมาก เยาวชนที่มีฐานะร่ำรวยก็จะใช้เงินซื้อสิ่งที่ตนเองต้องการหรือใช้เงินเป็นหนทางเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ส่วนเยาวชนที่มีความทะเยอทะยานและรักสบายก็จะใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องเพื่อให้ตนเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของเยาวชนมักจะเกิดกับเยาวชนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากผู้ปกครอง เมื่อมีโอกาสอยู่กันตามลำพัง ความอยากรู้อยากลองและการเกิดอารมณ์ทางเพศก็ทำให้เยาวชนเหล่านี้มีเพศสัมพันธ์ ซึ่งส่งผลให้เยาวชนหญิงต้องตั้งครรภ์ก่อนเรียนจบ ส่วนเยาวชนชายที่หมกมุ่นกับเรื่องเพศมากจนเกินไปก็จะส่งผลให้มีผลการเรียนตกต่ำลง

ปัญหาเยาวชนมีความประพฤติเกเร ซึ่งเกิดจากการขาดการดูแลเอาใจใส่ของบิดามารดาทำให้เยาวชน ไม่สนใจเรียน เทียวตามสถานบันเทิงต่างๆ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่หรือมีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่นจนถูกผู้ปกครองดุด่าทำโทษอย่างรุนแรงหรือต้องถูกตำรวจจับดำเนินคดี

ปัญหาเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งเกิดจากการขาดความศรัทธาและความเกลียดในความไม่รับผิดชอบของบิดา ทำให้เยาวชนเหล่านี้รู้สึกเกลียดชังและมีทัศนคติที่ไม่ดีกับผู้ชายทุกคน ชอบที่จะคบหาหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะของคู่รักกับเฉพาะเพศหญิงด้วยกันเท่านั้น

2.4 ปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เยาวชนเหล่านี้มักจะเป็นลูกของผู้หญิงที่ประกอบอาชีพเป็นเมียเช่าชาวต่างชาติที่เป็นทหารอเมริกัน เยาวชนเหล่านี้จะไม่ได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่และถูกทอดทิ้งให้คนอื่นเป็นผู้เลี้ยงดูหรือเมื่อมีคนนำไปเลี้ยงดูเป็นลูกบุญธรรมก็ถูกทอดทิ้งเมื่อพ่อแม่บุญธรรมมีลูกที่แท้จริง ซึ่งเยาวชนเหล่านี้ก็จะเกิดความ

เคียดแค้นชิงชังบิดามารดาที่ทอดทิ้งตนเอง มีปมด้อยในชาติกำเนิดจนนำไปสู่การสร้างปัญหาต่างๆ ผู้เขียนได้สะท้อนไว้ 4 ประเด็น ได้แก่

- ปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ทำให้เยาวชนไม่สามารถทำให้ยอมรับกับความผิดหวังหรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้และตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

- ปัญหาปมด้อยในเรื่องรูปร่างหน้าตาและเรื่องไม่มีคนที่รักและจริงใจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยงาม ทำให้เยาวชนถูกล้อเลียนและถูกแสดงความรังเกียจ เยาวชนเหล่านี้จึงมักจะมีจิตใจแข็งกระด้าง เคียดแค้นชิงชังคนที่มียูปร่างหน้าตาดีกว่า ไม่ศรัทธาในการทำควมดี

- ปัญหายาเสพติด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้เยาวชนไม่มีความสุขและหันเข้าเสพยาเสพติดเพราะต้องการใช้ยาเสพติดช่วยในการลืมความทุกข์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น

- ปัญหาก่ออาชญากรรม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่บุญธรรม เมื่อพ่อแม่บุญธรรมมีลูกที่แท้จริงของตนเองก็จะทอดทิ้งและไม่สนใจเยาวชนที่เป็นลูกบุญธรรมอีกต่อไป ทำให้เยาวชนเกิดความเคียดแค้นชิงชังก่ออาชญากรรมเพื่อประชดคำดูดำของพ่อแม่บุญธรรม

สรุปภาพสะท้อนปัญหาเยาวชน

ภาพสะท้อนปัญหาของเยาวชนทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์ตามสาเหตุที่มาของปัญหาได้ดังต่อไปนี้

- ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากผู้ใหญ่ ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือครอบครัว มีปัญหาต่างๆ คือ ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งมีทั้งการละเลยที่จะอบรมเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่จริงจัง การอบรมที่เข้มงวดหรือการตามใจจนเสียคน การอบรมเหล่านี้ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมด้านลบ เช่น ก้าวร้าว เบี่ยงเบนทางเพศ เสพยาเสพติด ก่ออาชญากรรมหรือเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ปัญหาเยาวชนขาดความรักความอบอุ่นเพราะครอบครัวแตกแยกทำให้เยาวชนขาดความมั่นคงทางจิตใจจึงแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เพื่อนหรือสังคมยอมรับ ปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครั้งที่ถูกพ่อแม่ที่แท้จริงและพ่อแม่บุญธรรมทอดทิ้งไม่เลี้ยงดู และปัญหาสุดท้าย ปัญหาเยาวชนถูกผู้ปกครองหรือพ่อแม่ทำร้ายด้วยการลงโทษโดยใช้อารมณ์

- ปัญหาที่มาจากตัวเยาวชนเอง เนื่องจากเยาวชนอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและอารมณ์ ดังนั้นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากความหุนหันพลทางอารมณ์

และความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จึงได้แก่ ปัญหาปมด้อยด้านรูปร่างหน้าตาหรือฐานะที่ไม่ทัดเทียมเพื่อนฝูง ส่งผลให้เยาวชนเหล่านั้นเลือกทางเดินที่ผิด เพื่อลบล้างหรือกลบเกลื่อนปมด้อย ปัญหาการผิดหวังในความรัก ปัญหาเพศสัมพันธ์เพราะอยากรู้อยากลองและปัญหาสุดท้ายคือปัญหาการหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุที่เยาวชนซึ่งยังอ่อนเยาว์และขาดวุฒิภาวะเห็นดีไปกับค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เลือกทางเดินชีวิตที่ผิด

จึงอาจสรุปได้ว่าสาเหตุที่มาปัญหาของเยาวชนนั้น ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่าปัญหาที่มีรากฐานมาจากครอบครัวและผู้ใหญ่ ส่งผลให้เกิดปัญหาทางบุคลิกภาพของเยาวชน ขณะเดียวกันด้วยความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ เยาวชนอยู่ในภาวะที่ปรับตัวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ในเรื่องของอารมณ์และมาตรฐานในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม ภาวะความเปลี่ยนแปลงตามวัยทำให้เยาวชนสับสน แต่ในที่สุดปัญหาต่างๆ ก็จะไปผ่านไปได้ถ้าผู้ใหญ่ช่วยประคับประคองด้วยความเข้าใจ เยาวชนก็จะผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ ในวัยของเขาได้ในที่สุด

บทที่3

วิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน

ปัจจุบันนวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อสังคมมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยบทบาทที่นวนิยายมีต่อสังคมก็คือการที่สังคมและผู้อ่านนวนิยายจะอาศัยนวนิยายเป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ เพราะนวนิยายสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความสุขและความเศร้าได้ นอกจากนี้นวนิยายยังมีความเป็นจริงทางสังคม สอดแทรกอยู่ นวนิยายจึงนำเสนอภาพสะท้อนของสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม ในด้านรูปธรรมนั้น หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยมในจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน และหากนวนิยายถูกเขียนขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้มีผลต่อสังคมโดยการเสนอแนะหรือเสนอแนวทางแก้ไขปัญหให้กับผู้อ่านหรือสังคมแล้ว ก็ถือได้ว่านวนิยายนั้นประเทืองปัญญาให้กับผู้อ่านหรือสังคม ซึ่งจากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่านวนิยายมีบทบาทต่อสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยบทบาทของนวนิยายที่มีต่อสังคมทางตรงก็คือ นวนิยายจะช่วยประเทืองอารมณ์และสติปัญญาให้แก่ผู้อ่าน ส่วนบทบาททางอ้อมของนวนิยายก็คือ ช่วยสะท้อนภาพของสังคมและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหให้กับผู้อ่านหรือสังคม

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้กับผู้อ่านหรือสังคมโดยการผ่านนวนิยาย ผู้เขียนย่อมสอดแทรกแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวผ่านองค์ประกอบของนวนิยายซึ่งผู้อ่านสามารถพบเห็นได้จากโครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนาและบทบรรยายของผู้เขียน เนื่องจากโครงเรื่องจะสามารถทำให้ผู้อ่านเห็นถึงปมปัญหาที่เกิดขึ้นได้ง่ายและละเอียดถี่ถ้วน ดังนั้นผู้อ่านย่อมจะเห็นการคลี่คลายของปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบได้ง่ายและละเอียดถี่ถ้วนเช่นเดียวกัน ตัวละครนับเป็นองค์ประกอบของนวนิยายที่สามารถทำให้ผู้อ่านเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้เพราะผู้อ่านย่อมจะต้องเห็นพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ที่ตัวละครแสดงออกมาเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ส่วนบทสนทนาหรือความคิดคำนึงของตัวละครก็ย่อมทำให้ผู้อ่านได้ถูกคิดหรือเห็นวิธีการแก้ไขปัญหผ่านคำพูดที่ตัวละครใช้ได้ตอบกัน นอกจากนี้แนวทางแก้ไขปัญหบางเรื่องที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจนก็อาจจะถูกผู้เขียนนำเสนออย่างตรงไปตรงมาโดยการผ่านบทบรรยายก็ได้

ดังนั้นกลวิธีในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านนวนิยายจะพบได้จาก
4 กลวิธี ดังนี้คือ

1. การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านโครงเรื่อง
 2. การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านบทสนทนา
 3. การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านการบรรยาย
 4. การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ
- โดยผู้วิจัยจะได้นำกลวิธีดังกล่าวมาวิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ

ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหเด็กและเยาวชน ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของนวนิยายด้านเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหเด็ก
2. บทบาทของนวนิยายด้านเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหายาวชน

1. บทบาทของนวนิยายด้านเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหเด็ก

จากการวิเคราะห์นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจำนวนสิบแปดเรื่องของ
ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ พบว่าผู้เขียนได้ใช้กลวิธีในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหเด็ก
ดังต่อไปนี้

1.1 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านโครงเรื่อง แก้ไขปัญหาดัง ต่อไปนี้

- 1.1.1 ปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน
- 1.1.2 ปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก
- 1.1.3 ปัญหาเด็กที่ถูกกลโกง
- 1.1.4 ปัญหาเด็กไม่มีของเล่น

1.2 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านบทสนทนา แก้ไขปัญหาดัง ต่อไปนี้

- 1.2.1 ปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก
- 1.2.2 ปัญหาเด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี

1.3 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหเด็กโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะ คู่เทียบ แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ปัญหาเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง

1.3.2 ปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก

1.3.3 ปัญหาเด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี

1.3.4 ปัญหาเด็กมีความประพฤติเกเร

1.1 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กโดยผ่านโครงเรื่อง

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหโดยผ่านโครงเรื่อง หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้วิธีการผูกปมปัญหาและคลายปมปัญหานั้นโดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเป็นต้วบอกให้อ่านทราบแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ไขปัญห โดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1.1.1 แนวทางแก้ไขปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เพื่อนรัก ผู้เขียนผูกเรื่องให้เด็กทั้งสามคนของเรื่องมีปัญหาการหนีออกจากบ้าน เริ่มจากภุขงค์ขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวซึ่งได้แก่บิดา ครูเจิมสิริผู้เป็นแม่เลี้ยงและป้าอันซึ่งเป็นลูกจ้างในบ้าน ภุขงค์จึงต้องการไปตามหามารดาที่แท้จริงของตนเองโดยหวังว่ามารดาที่แท้จริงจะให้ความรักความอบอุ่นแก่ตนเองได้ ส่วนจิมมีและหมวยหนีออกจากบ้านไปกับภุขงค์เพราะต้องการที่จะไปช่วยภุขงค์ตามหามารดาที่แท้จริง

ปัญหาการหนีออกจากบ้านของเด็กทั้งสามคนได้ลุกลามไปเมื่อเด็กทั้งสามคนเข้าไปอยู่ในบ้านของหญิงขายบริการและในที่สุดก็ร่วมมือกับตำรวจในการช่วยเหลือหญิงสาวที่ถูกหลอกมาขายบริการทางเพศ หมวยต้องเสียชีวิต ส่วนภุขงค์และจิมมีถูกตำรวจพากลับมาส่งที่บ้าน ปัญหาการหนีออกจากบ้านคลี่คลายเมื่อภุขงค์และจิมมีได้กลับบ้าน ทำให้ภุขงค์ได้รู้ว่าแท้จริงแล้วบิดา ครูเจิมสิริและป้าอันต่างก็รักและเป็นห่วงเขา ส่วนจิมมีเองก็รู้ว่าบิดารักและเป็นห่วงเขามากเช่นเดียวกันและการหนีออกจากบ้านก็ไม่ใช่เรื่องสนุกสนานอย่างที่เขาคิดเอาไว้และความจริงอันน่าสะเทือนใจว่าไม่มีใครที่บ้านหมวยโคกเศร้ากับการตายของหมวยเลย

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กหนีออกจากบ้านผ่านโครงเรื่องว่า เมื่อเด็กเข้าใจว่าผู้ใหญ่รักตนเอง เด็กก็จะไม่คิดหนีออกจากบ้าน

1.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เหตุเกิดในครอบครัว ผู้เขียนผูกเรื่องให้ตัวละครของเรื่องคือปารวดีและปรศุได้รับผลกระทบของครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งและแยกกันอยู่ ทำให้ปารวดีและปรศุมีชีวิตที่ระหกระเหิน มีความเครียด มีความเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม ปัญหาของเรื่องคลี่คลายลงเมื่อพ่อแม่และแม่ต่างละทิ้งอิฐหันหน้ากลับมาปรองดองกันเหมือนเดิม

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยกผ่านโครงเรื่องว่า พ่อแม่ควรคำนึงถึงจิตใจของลูกและควรละทิ้งอิฐเพื่อรักษาครอบครัวเอาไว้

1.1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกที่ถูกกลืนพิษ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

หัวใจดวงน้อย ผู้เขียนนำเสนอปัญหาย่อย คือ เด็กอายุเพราะถูกกลืนพิษต่อหน้าเพื่อนๆ และถูกเพื่อนๆ ล้อเลียน ปัญหานี้ได้รับการแก้ไขเมื่อครูใหญ่ยกเลิกวิธีการทำโทษดังกล่าว เปลี่ยนเป็นการใช้วิธีตีมืออ้วนโดยไม่ให้เพื่อนๆ เห็นแทนและพ่อแม่ของอ้วนก็พยายามตื่นแต่เช้าให้มากขึ้นเพื่อที่อ้วนจะได้ไม่ต้องไปโรงเรียนสายจนต้องถูกครูทำโทษ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกที่ถูกกลืนพิษผ่านโครงเรื่องว่าครูควรยกเลิกวิธีการทำโทษเด็กด้วยวิธีการประจานให้อับอายและผู้ปกครองควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองที่จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กถูกกลืนพิษ

1.1.4 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกไม่มีของเล่น ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

หัวใจดวงน้อย ผู้เขียนนำเสนอปัญหาย่อยคือ เด็กที่ขาดของเล่น ปัญหานี้ได้รับการแก้ไขเมื่อเด็กได้รับความเอื้อเฟื้อจากเพื่อน ทำให้เด็กมีของเล่นอย่างที่ต้องการ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกไม่มีของเล่นผ่านโครงเรื่องว่า เด็กควรได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่นโดยการนำของเล่นมาให้

1.2 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกโดยผ่านบทสนทนา

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกโดยผ่านบทสนทนา หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้คำพูดหรือคำรำพึงรำพันของตัวละครในเรื่องเป็นตัวบอกให้ผู้อ่านทราบแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกโดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1.2.1 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เหตุเกิดในครอบครัว ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามานาน คำรำพึงรำพันของปรัสอุเอไว้ว่า

เฮ้อ พวกพ่อแม่ทั้งหลายครับ ยิ่งไงๆ ก็ตาม ไหนๆ ก็ช่วยกันปั้นพวกผมมาแล้ว เคยประดับประดาพวกผมมาตั้งแต่เล็กๆ อย่างไร ก็ขอได้โปรดช่วยกันให้พวกผมได้โตขึ้นในอ้อมแขนอันอบอุ่นต่อไปเถอะครับ อย่าเพิ่งเบื่อความเปลี่ยนแปลงของพวกผมเลย อย่าเพิ่งเบื่อภาระที่พวกผมก่อขึ้นโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวเลยครับ

(เหตุเกิดในครอบครัว. 2522 : 242)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยกผ่านบทสนทนาว่า พ่อแม่ควรจะช่วยกันประดับประดาครอบครัวให้อยู่กันอย่างมีความสุขเพื่อที่ลูกๆ จะได้มีชีวิตที่อบอุ่น ไม่เกิดความกระทบกระเทือนทางจิตใจจากการทะเลาะเบาะแว้งหรือการหย่าร้างของพ่อแม่

1.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

หัวใจดวงน้อย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามานาน คำพูดบิดาของปรัสอุเอไว้ว่า

“ถ้าข้าได้เป็นรัฐมนตรีจริงๆ สิ่งแรกที่จะบอกลูกเมียก็คือ ให้อำต๋านั่งนั้นนะมันเป็นแค่หัวโขนชั่วคราวเท่านั้น เป็นแล้วก็ต้องออก เพราะมันเคยอยู่ยังไงก็อยู่ของเรายังงั้นดีกว่า อย่าไปตื่นเต้นยินดีว่ามันเป็นโชควาสนา ยิ่งเบ่งมากเท่าไร พอออกจากตำแหน่งก็ยิ่งแฟบมากเท่านั้น”

(เหตุเกิดในครอบครัว. 2522 : 128)

“เด็กแบ่งก็เพราะผู้ใหญ่แบ่งแหละ ผู้ใหญ่ไม่แบ่ง เด็กก็ไม่แบ่ง ผู้ใหญ่คิดยังไงทำยังไงเด็กมันก็มักจะถ่ายทอดมา”

(เหตุเกิดในครอบครัว. 2522 : 137)

“...ผมน่าจะอยากสอนลูกให้อยู่กับความจริง มากกว่าที่จะพลอยเห่อฐานะเฟื่องฟูในสังคม ประเดี๋ยวประด๋าว ก็อย่างลูกพี่ขึ้นพี่รองเดี๋ยวนี้นะ พ่อแม่น่าจะปล่อยให้แกอยู่อย่างธรรมดาๆ มากกว่าทำให้แกพลอยเห่อกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของพ่อแม่”

(เหตุเกิดในครอบครัว. 2522 : 234)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีผ่านบทสนทนาว่า พ่อแม่ควรอบรมสั่งสอนด้านจริยธรรมให้แก่เด็ก ซึ่งให้เด็กเห็นว่ายศฐาบรรดาศักดิ์เป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืน เพื่อที่เด็กจะได้ไม่ยึดติดหรือให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านั้นมากนัก อีกทั้งพ่อแม่ก็ควรจะต้องเลี้ยงดูเด็ก ให้มีความเป็นอยู่อย่างธรรมดา ไม่ควรสอนให้ลูกฟุ้งเฟ้อและพ่อแม่ก็ควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย

1.2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาเด็กที่ถูกหลงโทษ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยาย จำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

หัวใจดวงน้อย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาคำพูด บิดาของฮ้วนเอาไว้ว่า

“ผมเพิ่งรู้ว่าโรงเรียนเด็กเล็กๆ ยังก็มีครูหลงโทษเด็กที่มาโรงเรียนสายด้วยการประจานให้ยืนที่เสาธง ผมว่าการหลงโทษเด็กๆ ซึ่งมันยังไม่ได้รับผิดชอบการมาโรงเรียนของตัวเองเป็นการกระทำที่ผิดเป็นอย่างยิ่ง การประจานเด็กบางทีครั้งนะ คุณครูรู้ไหมว่ามันยิ่งเสียกว่าการเขียนดีเสียอีก...ผมยอมรับว่าเป็นความผิดของพ่อแม่ผู้ปกครองที่มาส่งเด็กสาย แต่ก็ไม่ควรหลงโทษประจานเด็กจนมันอายไม่อยากมาโรงเรียน แล้วไปๆ มาๆ ก็จะเลยเพาะความเกลียดโรงเรียนไปจนโต”

(หัวใจดวงน้อย. 2524 : 23-24)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเด็กที่ถูกหลงโทษผ่านบทสนทนาว่า ครูไม่ควรหลงโทษเด็กด้วยวิธีการประจานให้เกิดความอับอาย เพราะจะทำให้เด็กเกิดความอับอายจนไม่กล้าไปโรงเรียน

1.3 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกเด็กโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกเด็กโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ หมายถึง การที่ผู้เขียนสร้างตัวละครที่มีลักษณะตรงข้ามกันเพื่อให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นหรือเปรียบเทียบ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดย ม.ล. ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1.3.1 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

กิ่งไผ่ ได้แก่ ม.ร.ว.กำจรศักดิ์ หรือ คุณพุ่ม – จุลจิตต์ คุณพุ่มเป็นเด็กที่เกิดมาในตระกูลสูงศักดิ์ มีฐานะร่ำรวย มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย แต่การที่คุณพุ่มขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวก็ยังคงได้รับการเลี้ยงดูอย่างตามใจจากท่านตาทำให้คุณพุ่มเป็นเด็กที่มีความประพฤติเกเรก้าวร้าว ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น ไม่สนใจเรียน และหลังจากที่ท่านตาลิ้นพระชนม์คุณพุ่มก็ไม่ได้ได้รับการเลี้ยงดูที่ดีจากหม่อมยายเพราะหม่อมยายของคุณพุ่มเอาแต่ดุด่าและเยียนตีคุณพุ่ม ไม่ได้เลี้ยงดูคุณพุ่มด้วยความรักความอบอุ่น ซึ่งก็ยิ่งทำให้คุณพุ่มมีความประพฤติที่เกเรก้าวร้าวมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแตกต่างจากจุลจิตต์เด็กชายเชื้อสายจีนที่มีฐานะยากจน บิดามารดาของจุลจิตต์เสียชีวิตทั้งคู่จุลจิตต์ต้องจากเมืองจีนมาอยู่กับคนแปลกหน้าตามลำพังในเมืองไทย มีฐานะความเป็นอยู่ที่ต่ำต้อยกว่าคุณพุ่ม แต่จุลจิตต์ก็ได้เป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นและมีพฤติกรรมที่เกเรก้าวร้าวแบบคุณพุ่ม เพราะจุลจิตต์ได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีจากนายจวนอยู่เสมอและการที่นายจวนเลี้ยงดูจุลจิตต์ด้วยความรักความอบอุ่นก็ทำให้จุลจิตต์เป็นเด็กที่มีความประพฤติเรียบร้อย ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน กตัญญูรู้คุณ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมโดยการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบว่า ผู้ปกครองไม่ควรอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยการตามใจหรือเข้มงวดมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กมีความประพฤติที่เกเรก้าวร้าวซึ่งจะแตกต่างจากเด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่น อบรมสั่งสอนด้วยวิธีการที่ถูกต้องก็จะทำให้เด็กมีความประพฤติที่ดี

1.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยก ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เหตุเกิดในครอบครัว ปรศุ – ก้อง ปรศุเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัวเพราะบิดามารดาของปรศุมักจะชอบทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ เนื่องจากมีความคิด

เห็นในเรื่องต่างๆ ไม่ตรงกัน นอกจากนี้มารดาของปรศุก็เอาแต่ทำงานนอกบ้านและออกงานสังคม จนไม่มีเวลาที่จะสนใจปรศุและพี่สาว เมื่อบิดามารดาของปรศุทะเลาะกันแล้วก็มักจะทิ้งให้ปรศุกับพี่สาวอยู่บ้านกันตามลำพังโดยไม่สนใจที่จะดูแลหรือพาปรศุกับพี่สาวไปเที่ยวเหมือนเคยและเมื่อบิดามารดาของปรศุแยกทางกันก็ทำให้ปรศุกลายเป็นเด็กที่เสียบเหงาเศร้าซึม ไม่ร่าเริงแจ่มใส ควบคุมอารมณ์ไม่ได้และมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางก้าวร้าว ซึ่งแตกต่างจากก้องที่ได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดามารดาอย่างเต็มเปี่ยม บิดามารดาของก้องเป็นผู้ที่รักลูกมาก บิดามารดาของก้องไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งกันเลย ทุกวันหยุดบิดามารดาของก้องก็จะพาก้องและน้องสาวไปเที่ยวตามต่างจังหวัดอยู่เสมอ ส่วนมารดาของก้องก็ยอมที่จะลาออกจากการเพื่อที่จะได้มีเวลามาอยู่ดูแลลูกๆ ได้อย่างเต็มที่ ก้องจึงเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในตัวเอง ร่าเริงแจ่มใส ไม่มีความประพฤติดีที่เกรงก้าวร้าว

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัวแตกแยกโดยการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบว่า ผู้ปกครองไม่ควรทะเลาะเบาะแว้งหรือแยกทางกันเพราะจะทำให้เด็กไม่มีความสุข ควรให้ความรักความอบอุ่นและความสนใจกับเด็กให้มาก เมื่อมีเวลาควรพาเด็กไปทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่เด็กชอบ

1.3.3 แนวทางแก้ไขปัญหาเด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เหตุเกิดในครอบครัว ได้แก่ จ้อย – ก้อง เมื่อบิดาของจ้อยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรี มารดาของจ้อยก็แสดงกิริยาอวดแบ่งใส่คนอื่นอยู่เสมอซึ่งก็ทำให้จ้อยชอบอวดแบ่งตามมารดาไปด้วย นอกจากนี้การที่จ้อยเห็นบิดารับเงินสินบนจากคนอื่นจนมีฐานะร่ำรวยมากขึ้นและสามารถพาครอบครัวไปเที่ยวต่างประเทศโดยใช้บงของทางราชการได้ก็ทำให้จ้อยรู้สึกภาคภูมิใจและคิดว่าการมีพ่อเป็นรัฐมนตรีทำให้เขามีฐานะเหนือกว่าผู้อื่น ซึ่งการกระทำของจอยนั้นจะแตกต่างจากการกระทำของก้องมาก เพราะก้องเองก็มีบิดาทำงานเป็นถึงปลัดกระทรวงแต่ก้องก็ไม่เคยอวดแบ่งกับผู้อื่นเลย เนื่องจากก้องเห็นตัวอย่างที่ดีจากบิดามารดาเพราะถึงแม้ว่าฐานะครอบครัวของก้องจะไม่ได้ร่ำรวยเหมือนกับจ้อยแต่บิดาของก้องก็รับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจนใครๆ ต่างพากันยกย่องและเกรงใจกันมาก ส่วนแม่ของก้องก็คอยอบรมดูแลก้องอย่างใกล้ชิดก้องจึงเป็นเด็กที่มีความผึ่งผายและมีความมั่นใจในตัวเองสูง ไม่เคยพุดจาอวดแบ่งใส่ผู้อื่น

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีโดยการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบว่า พ่อแม่ควรอบรมสั่งสอนและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กในด้านของจริยธรรม

1.3.4 แนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กมีความประพฤติเกร ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เรื่องหัวใจดวงน้อย ได้แก่ จ๋อน – นิ่ง จ๋อนเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่นเกิดมาจากความไม่ตั้งใจและความไม่พร้อมของบิดามารดาเพราะยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนทั้งคู่ เมื่อจ๋อนเกิดมาบิดาของจ๋อนจึงไม่รักและสนใจจ๋อนโดยทิ้งจ๋อนไว้กับมารดาและป้าสองคนและพอจ๋อนอายุได้เพียงหนึ่งขวบมารดาก็ทิ้งจ๋อนไปอีกคน เมื่อบิดาต้องไปเรียนต่อเมืองนอกบิดาก็ปล่อยจ๋อนให้อยู่กับป้าที่มีอารมณ์แปรปรวนทั้งสองคน เมื่อกลับจากต่างประเทศบิดาของจ๋อนก็ไม่เคยพูดถึง หรือแสดงท่าทางว่ารักจ๋อนเลย ชอบปฏิบัติกับจ๋อนแรงๆ อยู่เสมอ จ๋อนจึงเป็นเด็กขาดความรักความอบอุ่นมาตั้งแต่เกิดและชอบแสดงออกโดยการมีความประพฤติที่เกร มีจิตใจอาฆาตแค้น ซึ่งแตกต่างจากนึ่งทั้งๆ ที่นึ่งก็เป็นเด็กที่เกิดมาจากความไม่ตั้งใจเช่นเดียวกับจ๋อน และนึ่งก็ถูกบิดาทอดทิ้งไปตั้งแต่นั้นยังไม่เกิด แต่มารดาของนึ่งก็มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง โดยการเลี้ยงดูนึ่งด้วยความรักความอบอุ่นอย่างเต็มที่ นึ่งจึงมีความประพฤติที่เรียบร้อย มีน้ำใจต่อผู้อื่นอยู่เสมอ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกเด็กมีความประพฤติเกรโดยการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบว่า ผู้ปกครองควรมีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูลูกของตนเอง ไม่ควรใช้อารมณ์ในการอบรมเลี้ยงดู ควรใช้ความรักความอบอุ่นและความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู เพราะจะทำให้เด็กไม่มีนิสัยเกรก้าวร้าว

2. บทบาทของนวนิยายด้านเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของเยาวชน

จากการวิเคราะห์นวนิยายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนจำนวนสิบแปดเรื่องของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ พบว่าผู้เขียนได้ใช้กลวิธีในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหายาวชนดังต่อไปนี้

2.1 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหายาวชนโดยผ่านโครงเรื่อง แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 2.1.1 ปัญหายาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง
- 2.1.2 ปัญหายาวชนขาดความเป็นตัวของตัวเอง
- 2.1.3 ปัญหายาวชนเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด
- 2.1.4 ปัญหายาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตาและฐานะความเป็นอยู่
- 2.1.5 ปัญหายาวชนขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว

- 2.1.6 ปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
- 2.1.7 ปัญหาเยาวชนใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ
- 2.1.8 ปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ
- 2.1.9 ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน
- 2.1.10 ปัญหาเยาวชนประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส
- 2.1.11 ปัญหาเยาวชนถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากผู้ปกครอง
- 2.1.12 ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในครอบครัว

2.2 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผ่านบทสนทนา แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 2.2.1 ปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง
- 2.2.2 ปัญหาเยาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตาและฐานะความเป็นอยู่

2.3 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผ่านการบรรยาย แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 2.3.1 ปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง
- 2.3.2 ปัญหาเยาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตาและฐานะความเป็นอยู่

2.4 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ แก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

- 2.4.1 ปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง
- 2.4.2 ปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ

2.1 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผ่านโครงเรื่อง

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยผ่านโครงเรื่อง หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้วิธีการผูกปมปัญหาและคลายปมปัญหานั้นโดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเป็นดั่งบอกให้ผู้อ่านทราบแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

ทางโค้ง ผู้เขียนดำเนินเรื่องจากปมปัญหา คือ วันสว่างถูกเลี้ยงดูจากพ่อที่เข้มงวดและป่าที่อ่อนแอเลี้ยงดูทำให้วันสว่างรู้สึกคับข้องใจและมีพฤติกรรมที่ไม่ดี ปัญหาคลายตัวขึ้นเมื่อวันสว่างหนีออกจากบ้าน เช่นเดียวกับโสไมกาที่หนีออกจากบ้าน เพราะบิดามารดาทะเลาะเบาะแว้งและทอดทิ้งเธอ ปัญหาของวันสว่างและโสไมกาคลี่คลายลงเมื่อผู้ปกครองของวันสว่างและโสไมกาพยายามให้ความรักและความเข้าใจและให้ออกาสเยาวชนทั้งคู่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการเดินทางไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครองผ่านโครงเรื่องว่าผู้ปกครองควรใช้ความรักความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเยาวชน เมื่อเด็กทำผิดก็ไม่ควรใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง พยายามปรับประคับประคองและหาวิธีการที่จะให้เยาวชนดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง

ไม้อ่อน ผู้เขียนผูกเรื่องจากปมปัญหาของตัวละครสองตัวคือ จาริกามีปัญหาจากการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดของคุณยายและปิดกั้นไม่ให้มีเพื่อนต่างเพศ ปัญหาขยายตัวเมื่อจาริกามีความสัมพันธ์ทางเพศกับวิภาดาและเกิดการหึงหวง ในที่สุดปัญหาก็คลี่คลายลงเมื่อภขณะสงสารจาริกาและแต่งงานกับจาริกาทำให้จาริกามีคนดูแลและปกป้องจากคุณยายและวิภาดาได้

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครองผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนแสวงหาทางออกให้กับตัวเองที่จะรู้ผิดรู้ชอบและเริ่มต้นชีวิตใหม่ หานทางที่เหมาะสมที่จะดำเนินชีวิตต่อไปได้

2.1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนขาดความเป็นตัวของตัวเอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ไฉ่มาดา ผู้เขียนผูกเรื่องจากปัญหาที่มารดาของเมธาวิและมินาเข้มงวดกับสามีและลูกๆ โดยเฉพาะลูกๆ จะถูกควบคุมความประพฤติทั้งกิริยามารยาท การแต่งกาย การเรียน จนทำให้เมธาวิกลายเป็นเยาวชนที่เก็บกดและเกิดความกดดัน ส่วนมินาก็มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างอยู่ที่บ้านและนอกบ้าน ปัญหาคลคลายเมื่อครอบครัวแตกแยกเพราะพิชิตสามีของมาดาไปมีภรรยาใหม่ มาดาผิดหวังทั้งจากสามีและจากเมธาวิลูกสาวที่มีผลการเรียนไม่ถึงขั้นเกียรตินิยม ปัญหาขยายตัวถึงจุดวิกฤตเมื่อเมธาวิแต่งงานกับดร.วงศ์ด้วยการจัดการของมารดา

และเป็นโรคประสาทเพราะดร. วงศ์เป็นพวกชอบใช้ความรุนแรงทางเพศและมีนาถัดสินใจที่จะออกจากบ้าน ปัญหาคลี่คลายลงเมื่อแต่ละคนในครอบครัวที่เคยอยู่ได้อำนาจของมาดาปลื้มตัวหนีไปจากมาดา นับตั้งแต่พิชิตที่ไปมีครอบครัวใหม่ มีนาเรียนในสาขาที่ต้องการและเล่นดนตรีหาเงินเลี้ยงตนเองและเมธาวิไปอยู่กับปู่ย่า

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนขาดความเป็นตัวของตัวเองผ่านโครงเรื่องด้วยการไม่ยอมให้เยาวชนตกอยู่ใต้การบังคับของมารดา กล้าตัดสินใจที่จะเลือกชีวิตทางชีวิตที่ตนเองต้องการและรู้จักที่จะพึ่งพิงตนเองหรือญาติผู้ใหญ่ที่สามารถปกป้องคุ้มครองตัวเองได้ นอกจากนี้ญาติผู้ใหญ่ เช่น ปู่ย่าก็ควรเข้าไปช่วยเหลือให้เยาวชนได้มีความเป็นตัวของตัวเอง

2.1.3 แนวทางแก้ไขภาพสะท้อนปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

วงเวียนชีวิต ผู้เขียนผูกเรื่องจากปมปัญหาที่ชมพูถูกคนรักทอดทิ้งจนคิดฆ่าตัวตาย ปัญหาขยายตัวเมื่อชมพูผิดหวังในความรักเป็นครั้งที่สอง ทำให้ชมพูประพฤติดันเหลวแหลก และปัญหาคลี่คลายลงเมื่อชมพูพบเส้นดีและเดินทางกลับมาอยู่เมืองไทยด้วยกัน

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนเลือกทางเดินชีวิตผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนรู้สึกสำนึกและกลับเนื้อกลับตัวใหม่ในที่สุด อีกทั้งยังได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่นให้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่

เรื่องข้าวนอกนา ผู้เขียนผูกเรื่องจากปมปัญหาที่เดือนเป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกทอดทิ้ง แต่ต่อมาจะมีครอบครัวบุญธรรมนำไปเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น ปัญหาขยายตัวเมื่อบิดาของเดือนไม่ให้เดือนหมั้นกับคนรักและบิดาของเดือนก็รักเดือนอย่างซื่อสัตย์ อีกทั้งเดือนยังถูกคนรักเมินเฉยทำให้เดือนหันหน้าเข้าหายาเสพติด ปัญหาคลายตัวเมื่อเดือนถูกตำรวจจับกุมแต่ในที่สุดเดือนก็ได้รับความรักความเข้าใจจากมารดาบุญธรรมและคู่รักเหมือนเดิม

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งและมีปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิดผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนได้รับการประคับประคองจากผู้ปกครองที่รักและเข้าใจให้กลับมาใช้ชีวิตที่ดีอีกครั้งหนึ่งและได้รับโอกาสจากคนรักที่จะกลับมาคบหากันเหมือนเดิม

2.1.4 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตาและฐานะความเป็นอยู่ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

ข้าวนอกนา ผู้เขียนผูกเรื่องจากปมปัญหาที่ดำเป็นเด็กลูกครึ่งที่มีปมด้อยที่หน้าตาอัปลักษณ์ทำให้ใครๆ ต่างพากันรังเกียจและล้อเลียนแม้ดำจะพบว่าตัวเองมีพรสวรรค์ทางด้านการร้องเพลง ปัญหาขยายตัวเมื่อดำมีปัญหาเรื่องความรักเพราะถูกชายคนรักทอดทิ้ง ทำให้ดำหันหน้าเข้าหายาเสพติดและถูกตำรวจจับกุม แต่ในที่สุดดำก็ได้รับความรักจากชาวต่างประเทศที่หวังดีและพร้อมจะสนับสนุนดำให้เป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงระดับโลก

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้งและมีปัญหาปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตาผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนค้นหาความสามารถหรือพรสวรรค์ที่ตนเองมีอยู่ เชื้อมั่นและแสดงความสามารถหรือพรสวรรค์ของตัวเองให้ผู้อื่นยอมรับและเฟื่องฟูที่จะนำชีวิตของตัวเองให้ก้าวหน้าต่อไป

อรุณสวัสดิ์ ผู้เขียนสร้างปมปัญหาให้ฤกษ์ดีมีปมด้อยเรื่องฐานะความเป็นอยู่จนหลงเดินทางผิด ปัญหาคลายตัวเมื่อภักทริกา มาขอคำแนะนำจากฤกษ์ดีในเรื่องของภาสุ และฤกษ์ดีก็มีโอกาสแสดงให้ภักทริกาผู้หญิงที่ตนรักเห็นว่าตนมีความคิดความอ่านที่ดี ทำให้ภักทริกายอมรับและชื่นชมฤกษ์ดีและคบหาฤกษ์ดีในฐานะคนรัก

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนมีปมด้อยผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนเชื้อมั่นและเป็นตัวของตัวเอง คิดดีและทำดี ปมด้อยก็จะหมดไป

2.1.5 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัว ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ดำหนิในดวงจันทร์ ผู้เขียนนำเสนอปมปัญหาให้อย่างเดือนไม่มีความสุขในครอบครัว ครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งไม่รักใคร่ปรองดองกัน ปัญหาขยายตัวเมื่ออย่างเดือนตัดสินใจรับหมั้นไวภพเพราะต้องการประชดมารดาและปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่ออย่างเดือนรู้ความจริงว่ารัฐมนตรีเสริมเกียรติไม่ใช่บิดาที่แท้จริงของตนเอง อย่างเดือนจึงหนีออกจากบ้านไปอยู่กับบิดาที่แท้จริง ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวผ่านโครงเรื่องด้วยการให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นและกล้าตัดสินใจที่จะเลือกทางเดินชีวิตที่เหมาะสมให้กับตนเอง

2.1.6 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

อรุณสวัสดิ์ ผู้เขียนสร้างปมปัญหาให้เสมอเทพและเมขลามีความสัมพันธ์ทางเพศ ทั้งที่ยังอยู่ในวัยเรียน ปัญหาเริ่มขยายตัวเมื่อเมขลาตั้งครรภ์และปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อมารดาของเมขลาทราบความจริงเป็นเหตุให้ทั้งคู่ต้องออกจากโรงเรียนและแต่งงานกัน

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนผ่านโครงเรื่องว่าผู้ใหญ่จะต้องเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหากับเยาวชน ให้เยาวชนเริ่มต้นชีวิตคู่เมื่อพลัดพลัดไปแล้ว

แม่ม่าย ผู้เขียนสร้างปมปัญหาให้พินัยเสียการเรียนเพราะลุ่มหลงและหมกมุ่นในเรื่องเพศสัมพันธ์ ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อพินัยสอบตกและไม่ยอมเลิกร้างกับธำริตามคำขอร้องของมารดา ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อพินัยหนีไปเที่ยวกับธำริ มารดาของพินัยจึงตัดสินใจส่งพินัยไปเรียนต่อที่ต่างประเทศโดยให้กาบทองซึ่งเป็นพี่สาวของพินัยตามไปดูแล

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนผ่านโครงเรื่องว่าผู้ใหญ่จะต้องช่วยดึงเยาวชนให้พ้นจากการลุ่มหลงเรื่องเพศและจัดหาทางเดินชีวิตที่เหมาะสมให้

2.1.7 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนให้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการดำเนินชีวิต ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

อรุณสวัสดิ์ ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้ภาสุรู้สึกอึดอัดกับการเลี้ยงดูที่เข้มงวดของบิดา จนทำให้เขาไม่สามารถไปเที่ยวเหมือนกับเพื่อนคนอื่นๆ ได้ ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อภาสุผิดหวังจากการสมัครรับเลือกตั้งถึงสองครั้งและภาสุก็ถูกบิดาด่าว่าอย่างรุนแรง ภาสุจึงตัดสินใจไปเที่ยวอาบอบนวดตามคำชักชวนของเพื่อนจนทำให้ภาสุถูกตำรวจจับและภาสุก็ถูกบิดาตบหน้าและด่าว่าด้วยความโกรธและภาสุก็ตัดสินใจหนีออกจากบ้าน ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อภาสุมาพบกับปู่เล็กที่บ้านและปู่เล็กก็เตือนสติภาสุให้กลับบ้านและบิดาของภาสุก็ไม่ดุต่वाल่าวภาสุและขอให้ภาสุกลับไปตั้งใจเรียน ภาสุจึงมีความประพฤติและมีผลการเรียนที่ดีมากขึ้น

ต่อมาผู้เขียนได้ผูกปมปัญหาอีกครั้งหนึ่งเมื่อภาสุมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเมขลา ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อเมขลาตั้งครรภ์กับภาสุและเมขลาต้องการให้ภาสุรับผิดชอบโดยการแต่งงานกับเธอ ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อบิดาของภาสุทราบเรื่องและช่วยภาสุแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้น

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาวชนให้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจผ่านโครงเรื่องว่า ผู้ปกครองหรือญาติพี่น้องจะต้องช่วยชี้แนะหรือช่วยแก้ไขปัญหให้กับยาวชนเพื่อให้ยาวชนได้พบกับทางออกที่ดีที่สุด

2.1.8 แนวทางแก้ไขปัญหายาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

เศรษฐีนี้ ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้พัตรำรวยมาจากการขายที่ดิน พัดจึงพยายามใช้เงินซื้อสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในวงสังคมจะได้ทัดเทียมกับคิตาซึ่งเป็นผู้ชายที่แพบหลงรัก คิตาแต่งงานกับพัดเพื่อพุงฐานะของตนเองแต่ก็แอบไปมีสัมพันธ์กับคนรักเก่าจนทำให้พัดเสียใจมาก ปัญหาทวีขึ้นเมื่อพัดหันเข้าหาการพนันจนเกือบหมดตัว ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อพัดได้รับการเตือนสติจากเพื่อน พัดได้คิดจึงยกทรัพย์สินที่เหลือให้การกุศล

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุผ่านโครงเรื่องด้วยการให้ตัวละครได้เรียนรู้ว่า ทรัพย์สินเงินทองไม่ได้สร้างความสุขและให้ความมั่นคงได้จึงเลิกยึดติดอยู่กับค่านิยมวัตถุและเริ่มต้นชีวิตใหม่

2.1.9 แนวทางแก้ไขปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อน ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ไม้อ่อน ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้ขณะไม่ได้รับความรักและความสนใจจากคนในครอบครัวและขณะมักจะถูกพี่ๆ คำว่าอยู่เสมอ ขณะจึงชอบที่จะคบหากับนักเรียนรุ่นน้องเพื่อที่ตนเองจะได้รับการยอมรับให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อขณะยอมแข่งรถอีกครั้ง เพราะต้องการลบคำสบประมาทของปิโยรสจนทำให้เพื่อนรุ่นน้องคนหนึ่งเสียชีวิตจากการแข่งรถ ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อบิดาของขณะยินยอมชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมดและขณะตัดสินใจไปเรียนต่อที่ต่างประเทศเพราะต้องการพิสูจน์ให้พี่ๆ ทุกคนเห็นว่าเราสามารถมีอนาคตที่ดีได้และการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีลำบากและได้รับคำแนะนำที่ดีทำให้ขณะสามารถกลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีได้

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและเพื่อนผ่านโครงเรื่องด้วยการให้ตัวละครรู้จักที่จะเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตที่ยากลำบากเพื่อพิสูจน์ตัวเองให้คนในครอบครัวยอมรับ อีกทั้งยังให้ตัวละครรู้จักที่จะรับผิดชอบกับการกระทำของตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ

2.1.10 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้หนุ่มองความรักในเชิงอุดมคติและตัดสินใจแต่งงานกับดร.มุกดาเพราะหวังว่าจะมีความสุขในชีวิตคู่ ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อหนุ่มรู้ว่าดร.มุกดาไม่ได้รักตนและคนในสังคมที่ตนรู้จักก็มุ่งหน้าจะฉกฉวยผลประโยชน์ ไม่รักใคร่ตนอย่างจริงจังและหนุ่มต้องการที่จะหย่าขาดจากดร.มุกดา ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อหนุ่มได้พบกับอุกกาอีกครั้ง หนุ่มจึงรู้ว่าอุกการักและปรารถนาดีกับตนอย่างจริงใจ หนุ่มจึงเริ่มต้นชีวิตใหม่กับอุกกาอีกครั้ง

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรสผ่านโครงเรื่องว่า เยาวชนควรกล้าที่จะหย่าขาดและกล้าที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่กับคนที่ตนเองรักและรักตนเองอย่างแท้จริง โดยการนำประสบการณ์ชีวิตการสมรสที่ล้มเหลวมาเป็นบทเรียนเพื่อในที่สุดก็จะได้พบกับความรักที่แท้จริง

2.1.11 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ดึกตามนุษย์ ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้แป้วแห้วเป็นเยาวชนที่มีพัฒนาการทางสมองและร่างกายที่ช้าจนถูกผู้ปกครองรังเกียจและทุบตีด้วยความหมั่นไส้ อีกทั้งแป้วแห้วยังถูกคนรอบข้างเอาเปรียบและหาผลประโยชน์จากแป้วแห้วอยู่เสมอ ปัญหาขยายตัวขึ้นเมื่อแป้วแห้วเติบโตขึ้นเป็นหญิงสาวที่มีหน้าตาที่สวยงามแต่ก็ยังมิสติปัญญาที่ช้าอยู่ ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่อปวิขเดินทางกลับมาจากต่างประเทศและห้ามไม่ให้มารดาทุบตีด่าว่าแป้วแห้วอีกต่อไปและให้แป้วแห้วแต่งงานกับเพ็ญบุญซึ่งรักและเอ็นดูแป้วแห้วมากอีกทั้งพิศมซึ่งเป็นแม่ของเพ็ญบุญก็ต้องการให้แป้วแห้วหายเป็นปกติ แป้วแห้วจึงได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจผ่านโครงเรื่องว่าจะต้องมีคนที่สนใจเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องที่จะช่วยเหลือเยาวชนเหล่านี้ให้ได้รับการรักษาที่ถูกวิธี

2.1.12 แนวทางแก้ไขปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในครอบครัว ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ชมพูเบิกฟ้า ผู้เขียนผูกปมปัญหาให้อรุณแระฟ้าเติบโตขึ้นมาท่ามกลางความรักและการตามใจจากบิดาและพี่ชายทุกๆ คน ปัญหาเริ่มขยายตัวเมื่อบิดาต้องการที่จะแต่งงานใหม่และ

พี่ชายคนโตเริ่มคบหากับผู้หญิงจนทำให้อรุณแค้นใจกลัวว่าตนเองจะไม่ใช่คนสำคัญของบิดาและพี่ชายอีกต่อไป ปัญหาเริ่มคลี่คลายเมื่ออรุณแค้นใจได้พบกับหลานชายซึ่งเป็นลูกของพี่ชายคนโต ความน่ารักของหลานและการแสดงออกของพี่ชายและบิดาที่ทำให้เห็นว่าตนเองยังมีความสำคัญกับทุกคนอยู่เสมอก็ทำให้อรุณแค้นใจยอมรับการมีแม่เลี้ยงและพี่สะใภ้ในที่สุด

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาวชนปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในครอบครัวผ่านโครงเรื่องว่าเยาวชนต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัว รู้จักใช้เหตุผลจึงจะพบกับความสุขในชีวิต

2. 2 การเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาวชนผ่านบทสนทนา

การเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหายาวชนผ่านบทสนทนา หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้คำพูดหรือคำรำพึงรำพันของตัวละครในเรื่องเป็นตัวบอกให้ผู้อ่านทราบแนวคิดหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหายาวชน โดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

2.2.1 แนวทางแก้ไขปัญหายาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

ทางโค้ง ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้สะท้อนผ่านคำพูดของยายหิมว่า “ก็ตามใจกัน ยิ่งกับเทวดา ถ้าจะเสียคนก็เสียเพราะคุณวดีนั่นแหละ โอ้ด้วย รู้จักให้ได้อย่างใจด้วย ดูว่าอะไรคุณวันก็ไม่เห็นเธอเคยเชื่อสักครั้งเดียว ดีแต่เอาน้ำตาเข้าหู พุทโธ่ เด็กผู้ชายนะ มันต้องไม่เรียว จะทำนี่มๆ นวลๆ เหมือนเด็กผู้หญิงยังได้” (ทางโค้ง. 2540 : 148) หรือคำพูดของยายหิมที่กล่าวกับคุณวดีว่า

“...อิฉันเคยบอกคุณหลายครั้งแล้ว ตั้งแต่คุณวันยังเด็ก ว่าให้เขียนตีเสียมั่ง อิฉันมันคนโบราณ ถือคติว่า ‘รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี’ คุณตามใจจนเป็นหนุ่มแล้วยังจะตีก็ไม่ได้ แต่บางทีเด็กเดี๋ยวนี้ อาจจะไม่เหมือนสมัยก่อนกระมัง อิฉันเห็นใครต่อใครเขาช่วยกันแก้ปัญหายาวชนกันเยอะแยะ คุณลองไปปรึกษาเขาดูนะนะ”

“เด็กสมัยก่อนไม่เห็นจะต้องมีใครช่วยกันช่วยแก้ให้ ไม่เรียวของพ่อแม่ของครูแม่จะจัดนัก ถึงคุณวิสวัสดิ์ก็เถอะ เธอก็ถูกเขียนมาเสียพอแรง เพราะจนถึงจะเกรียงไงเธอก็ยังเอาตัวรอด นี่ยังคุณหญิงแววอีกคน เห็นว่าคุณนิตที่อยู่เมืองนอกก็เกรงไม่ไ้เล่น พ่อแม่เดี๋ยวนี้ทำลูกเสียเองแล้วจะมานั่งเอาใครเขา”

(ทางโค้ง. 2540 : 232-233)

นอกจากนี้ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้สะท้อนผ่านคำพูดของอายุธไว้ว่า

“พวกพ่อแม่พวกครูสมัยใหม่เขาไม่ค่อยจะตีเด็ก เลี้ยงกันสอนกันอย่างห่างเหินเกินไป ไม่เหมือนอย่างแต่ก่อน ทั้งพ่อแม่ทั้งครูหวดกันอยู่เรื่อย แต่แทนที่เด็กจะเกลียดกลับรู้สึกว่ามีคนเอาใจใส่ จิตใจมันก็เลยไม่กระด้างอย่างเด็กสมัยนี้ แต่ก็...นั่นแหละ ให้อิสระแวดล้อม ตลอดจนเวลามันมีส่วนทำให้อะไรต่ออะไรต้องเปลี่ยนไป พ่อแม่ก็ต้องช่วยกันหาเงิน ครูก็มีศิษย์มาก เอาใจใส่ไม่ทั่วถึง จะโทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ไม่ถนัด”

(ทางโค้ง. 2540 : 434)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมผ่านบทสนทนาว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้ชายนั้นผู้ปกครองไม่ควรจะใช้วิธีการเลี้ยงดูอย่างตามใจหรือเข้มงวดมากเกินไป เมื่อเด็กทำผิดก็ควรจะใช้วิธีการลงโทษด้วยการเฆี่ยนตีบ้าง อีกทั้งพ่อแม่ก็ไม่ควรตามใจลูกมากเกินไปเพราะจะเป็นการสนับสนุนให้ลูกมีความประพฤติที่ไม่ดี

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้เสนอแนะให้เห็นอีกว่าผู้ปกครองไม่ควรใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมเลี้ยงดูบุตรหลานของตัวเองเพราะจะทำให้เด็กปฏิบัติตัวไม่ถูก ดังที่ผู้เขียนได้สะท้อนผ่านคำพูดของแสงอุษาว่า

“...มีเด็กหลายคนที่คล้ายวันสว่าง โดยเฉพาะเด็กที่มีญาติพี่น้องมาก คนหนึ่งจะให้แกปฏิบัติอย่างหนึ่ง อีกคนหนึ่งจะให้ปฏิบัติอีกอย่างหนึ่ง แกทำอย่างนี้ยาไม่ว่า แต่พอตี ทำอย่างนั้นแม่ห้าม ยายสนับสนุนให้ทำ อะไรอย่างนี้ เด็กก็ไม่รู้จะทำยังงี้ถูก อย่างกรณีวันสว่าง คุณป้าโอบอย่างเด็กเล็กๆ อยู่ตลอดเวลา แต่คุณพ่อดุต้นเกรี้ยวกราด เลยทำอะไรไม่ถูก เควังมาตั้งแต่เด็กๆ ยิ่งแกเป็นคนเจ้าอารมณ์รุนแรงก็เลยไปกันใหญ่...”

(ทางโค้ง. 2540 : 320)

หรือจะเห็นได้จากคำพูดของอายุธที่กล่าวกับคุณวดีว่า

“ความรักอย่างนั้น มันเหมือนเด็กรักตุ๊กตา โอ...ป้อนข้าวป้อนน้ำ แล้วก็มันจะให้เป็นอย่างใจ... วันสว่างไม่ใช่เด็กหัวแข็งหรือเด็กที่มีสันดานเป็นอันธพาล ยายโสมิกาทันหันหายไปพร้อมกับวันสว่าง ก็ไม่ใช่เด็กแก่นแก้วจนแกไม่หาย สิ่งแวดล้อมต่างหากที่ทำให้แกเป็นอย่างนี้ วันสว่างเกลียดพ่อ เพราะคุณวิสวัตเอาแต่ดุต้นลงโทษแก คุณวดีเองก็ป้องกันแกไว้ไม่ได้ ขอโทษนะครับ ถ้าผมจะพูด

อะไรกระเทือนใจคุณวดีไปบ้าง แกเคยบ่นกับผมว่าแกรำคาญที่ป่าทำกับแกเหมือนแกเป็นเด็กเล็กๆ อยู่เสมอ แต่พอถึงเวลาแกถูกพ่อทำโทษ ถูกด่าว่า ป่าก็ช่วยแกไม่ได้ วันสว่างแกขาดคนที่แกล่ศรัทธา ขาดคนที่จะเป็นกำลังใจให้แกทำความดี ลองคิดถึงใจเด็กเล็กๆ แล้วจะให้แกวางตัวอย่างไรถูก เพราะอย่างนี้เองวันสว่างถึงได้เป็นเด็กเจียบขี้น คิดมาก และในขณะเดียวกันก็หลงง่าย หลงคนที่ เห็นเขาเป็นพระเอก เป็นผู้ใหญ่ ไม่ใช่เด็กเล็กๆ "

(ทางโค้ง. 2540 : 545-546)

นอกจากนี้ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้เสนอแนะต่อไปอีกว่าผู้ปกครองควรดูแล เอาใจใส่ แนะนำอบรมสั่งสอนแนวทางที่ถูกต้องให้กับเยาวชนที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่นเพื่อที่เยาวชน จะได้มีชีวิตที่ดี ดังที่ผู้เขียนได้สะท้อนผ่านคำพูดของแสงอุษาเอาไว้ว่า "ต่อไปเมื่อรู้จักชีวิตมากขึ้น อาจเพลาลงก็ได้ ระวังนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ อารมณ์อะไรต่างๆ ที่รุนแรงมักจะอยู่ในระยะนี้ ระวังนะ เคารพ ดินะที่มีพ่อที่ประเสริฐ ระวังมีจิตใจสมบูรณ์ ไม่มีปัญหาอะไรเลย เพราะพ่อคอยแก้คอยชี้ทางที่ถูกต้องให้" (ทางโค้ง. 2540 : 328) หรือจะเห็นได้จากคำพูดของอายุธว่า

"เลิกคิดเลิกพูดคำว่าควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ได้แล้วละครับคุณวดี"

"เพราะเมื่อมันเป็นไปแล้ว โดยที่เราไม่คาดฝัน หน้าที่ของคุณวดีคือหาทางผ่อนปรนแก้ไข ไม่ใช่ตี โหยตีพาย การตีโหยตีพายไม่ทำอะไรดีขึ้นดอกครับ คุณวดีต้องยอมรับความจริงว่า ดาววันสว่าง แกกำลังจะเป็นหนุ่ม และแกต้องการความเข้าใจ ความเห็นใจอย่างถูกทาง ไม่ใช่กวัดข้นดัดพ้อแก อย่างเด็กเล็กๆ "

(ทางโค้ง. 2540 : 528-529)

คำพูดของอายุธที่กล่าวกับวิสวัตถึงการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนชายว่า 'อย่าว่าผมสอน เลยครับคุณวิสวัต การอบรมเด็กผู้ชายรุ่นหนุ่มที่เหมือนม้าพยศ มันไม่ใช่ของง่ายนัก คุณต้องเกี่ยวข้องกับเขาหรือ พุดกับเขาอย่าง man to man ที่เดียวครับ เขาถึงจะเชื่อและเลื่อมใสในตัวคุณ' (ทางโค้ง. 2540 : 604) ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองควรใช้ความรักความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรหลานที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ไม่ควรใช้การเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดและเมื่อบุตรหลานของตนเองทำผิดพลาด ผู้ปกครองก็ควรจะช่วยหาทางแก้ไขปัญหให้กับบุตรหลานของตนเอง ไม่ควรใช้การดุด่าว่ากล่าวหรือตำหนิอย่าง รุนแรงเพราะจะทำให้เหตุการณ์ยิ่งแย่มากขึ้นและการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนชายนั้นบิดาควรเลี้ยงดู ด้วยลักษณะของความเป็นเพื่อน ทำตัวให้สนิทสนมจนลูกกล้าที่จะเปิดเผยหรือพูดคุยเรื่องต่างๆ อย่างไม่ปิดบัง นอกจากนี้ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้สะท้อนให้เห็นต่อไปอีกว่าการที่เยาวชนจะ

มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีได้ก็ต้องอาศัยความเข้าใจระหว่างเยาวชนและผู้ปกครอง ดังที่ผู้เขียนได้สะท้อนความคิดผ่านคำพูดของอายุธเอาไว้ว่า “มันต้องช่วยกันด้วย พ่อดีลูกดี ต่างคนต่างพยายามเข้าใจกัน ทางชีวิตของลูกก็เป็นทางตรง แม้จะอยู่ในระยะวัยรุ่น ก็ไม่เป็นทางโค้ง ทางอันตราย แต่นั่นแหละ พ่อก็ยังไม่สบายใจนัก จนกว่าลูกจะพ้นวัยนี้ไปแล้ว” (ทางโค้ง. 2540 : 329)

ไม้อ่อน ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะแนวทางในการเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นผ่านคำรำพึงรำพันของรักษาเอาไว้ว่า “เด็กขนาดนี้ต้องปล่อยให้คิดเอง จนกว่าจะอยากเชื่ออยากทำขึ้นมาเอง การเชื่อฟังผู้ใหญ่โดยทันที บางทีเขาอาจถือว่า ‘เสียเหลี่ยม’ ก็ได้” (ไม้อ่อน. 2539 : 96) หรือผ่านคำรำพึงรำพันของใจจันทร์ไว้ว่า “หล่อนพอใจที่เห็นลูกมีความสุขสมวัยของเขา ไม่ต้องการตีกรอบให้ลูกเดิน แม้ว่ามันจะบิดๆ เบี้ยว ไปบ้างก็ค่อยๆ ประคองมันไป หล่อนมั่นใจว่าเมื่อลูกมีอายุมากขึ้นมันจะรู้จักเดินให้ตรงไปตามกรอบเอง” (ไม้อ่อน. 2539 : 311)

ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่า ผู้ใหญ่ไม่ควรชี้นำวัยรุ่นในทุกๆ เรื่อง ควรปล่อยให้เด็กได้มีโอกาสคิดด้วยตัวของเด็กเองหรือปล่อยให้เด็กได้มีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างที่ต้องการ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยประคับประคองให้เด็กวัยรุ่นสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้

2.2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตา
ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ข้าวนอกนา ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะแนวทางผ่านคำพูดของหมอลูกฤษฏ์เอาไว้ว่า

“ลูกของคุณไม่ใช่เด็กมีปมด้อย เพราะแกได้รับความอบอุ่นจากคุณอย่างเต็มที่ เรื่องผมที่ไม่เหมือนพ่อแม่อาจจะสะกิดใจแกอยู่เพียงพักเดียว ลองหมั่นพูดกับแกถึงเรื่องกรรมพันธุ์ดู โดยเล่าอะไรต่ออะไรเป็นเชิงเปรียบเทียบว่าลูกไม่จำเป็นต้องเหมือนพ่อแม่เสมอไป อาจจะไปเหมือนปู่ย่าตายายหรือบรรพบุรุษเหนือขึ้นไปกว่านั้นก็ได้ปล่อยให้แกเข้าใจเขาเองว่าแกอาจจะไปเหมือนบรรพบุรุษของแก แกจะได้มีช่องทางหาทางออกเคียงกับเพื่อนฝูงที่ชอบล้อเลียนเขาเอง”

(ข้าวนอกนา. 2534 : 105)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเยาวชนมีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตาผ่านบทสนทนาว่า การเลี้ยงดูเด็กด้วยความรักความอบอุ่นจะทำให้เด็กไม่มีปมด้อยและบิดามารดาควรยกตัวอย่างหรือหาเหตุผลมาอธิบายให้ลูกเกิดความเข้าใจมากขึ้น

2.3 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดูหนังโดยการบรรยาย

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดูหนังโดยการบรรยาย หมายถึง การที่ผู้เขียนใช้การบรรยายเสนอความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งลงไปอย่างตรงๆ โดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

2.3.1 แนวทางแก้ไขปัญหาดูหนังเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ทางโค้ง ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้เสนอแนะผ่านบทบรรยายไว้ว่า "หากเด็กคนใดมีบิดามารดาที่พร้อมจะเข้าใจลูกและแบ่งเวลาให้ลูกเข้าถึงตัว ทำตัวเป็นเพื่อนสนิทของลูก ไม่ใช่รักแต่ด้วยเงินให้ใช้ หรือปล่อยตามเรื่อง เพราะ 'มันโตแล้ว' ปัญหาเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นลูกของ 'ผู้มีอันจะกิน' ก็คงจะน้อยลงมาก" (ทางโค้ง. 2540 : 249)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดูหนังเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมผ่านบทบรรยายว่า การอบรมเลี้ยงดูลูกที่ถูกต่อนั้นบิดามารดาควรจะมีเวลาที่จะอยู่ใกล้ชิดกับลูก ทำตัวให้ลูกเกิดความไว้วางใจที่จะปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ ได้

2.3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาดูหนังเยาวชนมีปมด้อยในเรื่องของรูปร่างหน้าตา ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

ข้าวนอกนา ดำเป็นเด็กที่มีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณที่น่าเกลียดมาก ดำจึงมักจะถูกคนรอบๆ ข้างล้อเลียนเรื่องรูปร่างหน้าตาอยู่เสมอจนทำให้ดำกลายเป็นเด็กที่มีปมด้อยในเรื่องรูปร่างหน้าตา ซึ่งผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานี้ผ่านบทบรรยายเอาไว้ว่า "หากดำมีพ่อแม่คอยประคับประคองกล่อมเกลี้ยงน้ำใจ เขาอาจปลอบโยนดำว่าผิวพรรณ ไม่สำคัญหรืออะไรทำนองนั้นเพื่อลบล้างปมด้อยในความรู้สึกของดำตามหลักจิตวิทยาในการเลี้ยงเด็ก" (ข้าวนอกนา. 2534 : 6)

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดูหนังเยาวชนมีปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตาผ่านบทบรรยายว่า คนที่อยู่รอบๆ ตัวเยาวชนที่มีปมด้อยควรจะช่วยกันปลอบโยนหรือชี้ให้เยาวชนเห็นว่าการมีรูปร่างหน้าตาผิวพรรณที่ไม่ดีไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญ แต่มีสิ่งอื่นๆ อีกมากมายที่สำคัญกว่า

2.4 การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดูหนังโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ

การเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดูหนังโดยสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบ หมายถึง การที่ผู้เขียนสร้างตัวละครที่มีลักษณะตรงข้ามกันเพื่อให้ผู้อ่านสามารถมองเห็นหรือเปรียบเทียบ

ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีดังกล่าวเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

2.4.1 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากผู้ปกครอง ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

ทางโค้ง ได้แก่ วันสว่าง – เอ็ด วันสว่างเป็นเยาวชนที่วันสว่างเกิดมาในตระกูลผู้ดี มีฐานะร่ำรวย มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย มีบิดาและป้าคอยเลี้ยงดู แต่บิดาของวันสว่างไม่เคยรัก วันสว่างเอาแต่ดุด่าและลงโทษวันสว่างอย่างรุนแรง ส่วนคุณวดีผู้เป็นป้าของวันสว่างถึงแม้จะรัก วันสว่างมากแต่ก็ไม่เคยเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของวันสว่าง อีกทั้งคุณวดีก็มีความอ่อนแอเกินไปจนไม่สามารถที่จะปกป้องวันสว่างให้พ้นจากการดุด่าของวิสวัตได้ ซึ่งการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมากเกินไปทำให้วันสว่างกลายเป็นเยาวชนที่มีความประพฤติที่ไม่ดีนัก ส่วนเอ็ดนั้น ถึงแม้ว่าเอ็ดจะไม่มีพ่อแม่คอยอบรมเลี้ยงดูมาตั้งแต่เอ็ดยังเล็กและมีฐานะที่ต่ำต้อยกว่าวันสว่างมากแต่เอ็ดก็ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากหม่อมจันทำให้เอ็ดมีความประพฤติที่ดีและมีอนาคตที่สดใส

โสมิกา – อารดี โสมิกาก็เป็นเยาวชนที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย มีบิดามารดาพร้อมหน้าพร้อมตา แต่โสมิกาก็ไม่ได้รับความรักความเอาใจใส่จากบิดามารดาจนทำให้โสมิกาเป็นเยาวชนที่มีความประพฤติที่ไม่ดี ซึ่งแตกต่างจากอารดีที่กำพร้ามารดาแต่ตั้งแต่เล็กๆ แต่อารดีก็ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากบิดาและน้าสาว อารดีจึงเป็นเยาวชนที่มีความประพฤติและมีจิตใจที่ดี

ไม้อ่อน ได้แก่ จาริกา – จินดาหรา จาริกาได้รับการเลี้ยงดูจากคุณยายเล็กอย่างเข้มงวดและอยู่ในกฎระเบียบมากจนเกินไป ไม่ปล่อยให้จาริกาได้มีอิสระที่จะได้ทำในสิ่งที่จาริกาต้องการจนทำให้จาริกาเป็นเด็กสาวที่ชอบพ้อฝันในเรื่องของความรักและเพื่อนต่างเพศ อีกทั้งยังเป็นเด็กสาวที่มีอารมณ์อ่อนไหวในเรื่องทางเพศมาก ซึ่งแตกต่างจาก จินดาหราพี่สาวของจาริกาที่บิดามารดาเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นและความเข้าใจ ให้อิสระกับจินดาหราในเรื่องต่างๆ อย่างมีขอบเขต เลี้ยงดูและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา จาริกาจึงเป็นเยาวชนที่มีความร่าเริงแจ่มใส มีจิตใจดี มีความประพฤติที่ดีงามอยู่เสมอ

กษณะ - จามิกร กษณะเกิดมาในครอบครัวที่มีพี่น้องหลายคน บิดาของกษณะมีฐานะร่ำรวยและมีชื่อเสียงในสังคม กษณะจึงมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย มีบิดาที่รักและตามใจกษณะมาก แต่กษณะก็เป็นเยาวชนที่ขาดความรักความอบอุ่น เนื่องจากบิดาไม่เคยเลี้ยงดูหรือมี

เวลาที่จะใกล้ชิดกับเขาเลย ส่วนพี่น้องคนอื่นๆ ต่างก็ไม่รักใคร่กลมเกลียวกันนักและขณะก็มักจะถูกพี่ๆ ดำว่าอยู่เลม่อนจนทำให้ขณะมีความประพฤติที่เกเรก้าวร้าว ซึ่งแตกต่างจากจามิกรที่มีบิดามารดาไม่ได้มีฐานะร่ำรวยมาก แต่บิดามารดาของจามิกรก็เลี้ยงดูจามิกรด้วยความรักความเข้าใจ คอยอบรมสั่งสอนให้จามิกรมีความประพฤติที่ดีงามอยู่เสมอ

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม โดยการสร้างตัวละครที่มีลักษณะคู่เทียบว่าบิดามารดาควรใช้ความรักความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเยาวชนที่อยู่ในช่วงของวัยรุ่น ไม่ควรเลี้ยงดูเยาวชนอย่างเข้มงวดหรือตามใจมากเกินไป ให้อิสระแก่เยาวชนตามสมควร เลี้ยงดูและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด

2.4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

แม่ม่าย ได้แก่ กาบทอง - กองแก้ว กาบทองเป็นเยาวชนที่เปื้อนภัยกับสภาพของครอบครัวที่มีฐานะที่ไม่ดีนัก กาบทองจึงไฝฝืนที่จะไปอยู่กับคุณยายมากเพราะคุณยายของเธอมีฐานะร่ำรวย เมื่อกาบทองได้ไปอยู่กับคุณยายอย่างเต็มที่หวังเอาไว้กาบทองก็หลงใหลไปกับชีวิตที่มีความสะดวกสบาย ความหรูหราต่างๆ จนทำให้กาบทองยอมที่จะพุดจาใส่ร้ายพี่สาวตนเองเพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่โปรดปรานของคุณยายเพียงคนเดียวและคุณยายก็จะได้มอบทรัพย์สินเงินทองต่างๆ ให้กับตนเองมากกว่าพี่สาว ซึ่งแตกต่างจาก กองแก้วพี่สาวของกาบทองที่พอใจที่จะอยู่กับมารดาและน้องๆ ของตนเองมากกว่าที่จะไปอยู่กับคุณยายที่มีฐานะร่ำรวย และเมื่อกองแก้วไปอยู่กับคุณยายแล้วกองแก้วก็ไม่เคยหลงใหลไปกับความหรูหราหรือความสะดวกสบายที่ตนเองได้รับ อีกทั้งกองแก้วก็ไม่เคยอยากได้ทรัพย์สินเงินทองของหม่อมยายเลยและมักจะมอบเงินทองที่ได้จากคุณยายให้กับกาบทองอยู่เสมอ

เศรษฐี ได้แก่ พัด - กิ่งแก้ว พัดมีฐานะร่ำรวยขึ้นมาจากการขายมรดกที่ดินที่พัดได้รับมาจากป้า พัดจึงใช้เงินซื้อวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่มีราคาแพง ใช้เงินซื้อเกียรติยศและความมีชื่อเสียงเพื่อให้พัดเป็นที่ยอมรับในวงสังคม อีกทั้งพัดยังใช้เงินซื้อความรักจากคนที่พัดรักด้วย จนในที่สุดชีวิตของพัดก็ต้องไม่มีความสุขจากความร่ำรวยของพัดเอง ซึ่งแตกต่างจากกิ่งแก้วเพื่อนของพัดที่พยายามสร้างฐานะและชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยการศึกษาหาความรู้และนำความรู้นั้นมาใช้ในการสร้างร้านตัดเสื้อผ้าที่มีชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

ผู้เขียนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชนหลงติดกับค่านิยมวัตถุโดยการสร้างตัวละครคู่เทียบว่าเยาวชนควรพอใจในฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง ไม่หลงไหลไปกับทรัพย์สินเงินทอง ใช้การศึกษาหรือความสามารถที่ตนเองมีอยู่เป็นหนทางให้ผู้อื่นยอมรับมากกว่าที่จะใช้ทรัพย์สินเงินทอง

จากการวิเคราะห์บทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนพบว่าผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. เสนอแนะโดยตรง ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านบทสนทนาและการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านบทบรรยาย

2. เสนอแนะโดยอ้อม ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านโครงเรื่องและการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหโดยการสร้างตัวละครคู่เทียบ

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้ใช้กลวิธีในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนผ่านโครงเรื่องมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนได้นำปัญหาของเด็กและเยาวชนมาเป็นปัญหาที่เป็นข้อขัดแย้งในนวนิยาย กระบวนการผูกปมปัญหาข้อขัดแย้ง การขยายตัวของปัญหาข้อขัดแย้ง จนถึงการคลี่คลายปมปัญหาข้อขัดแย้งจนจบเรื่องจึงมาจากการสร้างโครงเรื่องเป็นสำคัญ

นอกจากนั้นกลวิธีที่ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนผ่านโครงเรื่องเป็นวิธีที่ทำให้ผู้อ่านกระหายใคร่รู้ที่จะติดตามการคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้ง จึงเท่ากับว่าผู้อ่านได้เห็นหนทางแก้ปัญหที่ผู้เขียนเสนอไว้ผ่านโครงเรื่อง อีกทั้งกลวิธีที่ผู้เขียนเสนอการแก้ไขปัญหผ่านโครงเรื่องสร้างความกระจางชัดให้ผู้อ่านได้เห็นตั้งแต่ที่มาของปัญหา ความรุนแรงของปัญหาและคล้อยตามการเสนอทางออกของปัญหาจากการสร้างโครงเรื่องที่สมเหตุสมผลอีกด้วย

บทที่4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนในนวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณและบทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนพบว่า นวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้นำเสนอสาเหตุปัญหาของ เด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้

1.ปัญหาของเด็ก มีสาเหตุมาจาก

1.1 ผู้ใหญ่ ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ คือ

1.1.1 ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง การที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเด็กอย่างตามใจมากเกินไปจะทำให้เด็กมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง เมื่อทำผิดก็ จะไม่กลัวการลงโทษจากผู้ปกครอง

การที่ผู้ปกครองไม่อบรมสั่งสอนหรือเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กในเรื่องของ จริยธรรมก็จะทำให้เด็กไม่รู้จักผิดชอบชั่วดีและยึดเอาพฤติกรรมของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ถูกต้องใน เรื่องของการอวดเบ่งและการทุจริตคอรัปชั่น ส่วนผู้ปกครองที่ปลูกฝังให้เด็กยึดถือเรื่องชนชั้น วรณะก็จะทำให้เด็กมีนิสัยชอบดูถูกคนที่มีความฐานะต่ำต้อยกว่าตนเอง

ส่วนการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเกินไปหรือเลี้ยงดูตามอารมณ์แปรปรวนของ ผู้ปกครองก็จะทำให้เด็กเกิดความกดดันและแสดงออกโดยการมีความประพฤติที่เกเรก้าวร้าว ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นเพื่อทำให้ผู้อื่นไม่มีความสุขเหมือนกับตนเอง มีจิตใจอิจฉาริษยาในความสุข ของผู้อื่น

1.1.2 ปัญหาด้านสุขภาพของเด็ก การที่เด็กได้รับการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ ได้ รับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย อีกทั้งยังต้องรับ ภาระเกินวัย จะส่งผลให้เด็กมีสุขภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่สดใสร่าเริงสมวัยเหนื่อย ง่าย ไม่อยากเล่นและไม่อยากไปโรงเรียน

1.1.3 ปัญหาเด็กได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจเนื่องจากครอบครัว แยกแยก จะส่งผลให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นและมีบุคลิกลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น

จากที่เคยร่าเริงแจ่มใส มีความประพฤติที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง ก็จะกลายเป็นเด็กที่เสียบขีริม ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความประพฤติก้าวร้าว มีอาการเจ็บป่วยทางกายซึ่งมีสาเหตุมาจากจิตใจ ที่ไม่มีความสุข

1.1.4 ปัญหาเด็กที่ถูกลงโทษแบบประจานความผิด จะส่งผลต่อจิตใจของเด็ก อย่างมากเพราะเด็กจะรู้สึกอับอายกับการถูกครูหรือเพื่อนๆ ล้อเลียน ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนและไม่อยากที่จะไปโรงเรียน

1.1.5 ปัญหาเด็กไม่มีของเล่นเนื่องจากมีฐานะยากจน เด็กจะรู้สึกไม่มีความสุข เมื่อเห็นเด็กคนอื่น มีของเล่นอย่างที่ท่านเองอยากได้ และเด็กก็จะรู้สึกดีใจมากเมื่อได้รับของเล่น จากผู้อื่น

1.1.6 ปัญหาเด็กขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะบิดามารดามีฐานะยากจน บิดามารดาไม่มีเงินพอที่จะส่งเสียให้เด็กได้เรียนหนังสือต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ หากแต่สามารถส่งให้เรียนได้เพียงในระดับประถมศึกษาเพื่อให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น

1.2 ตัวเด็กเอง มีเพียงประการเดียว คือ ปัญหาเด็กหนีออกจากบ้าน การขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ อยู่บ้านอย่างมีความสุข เด็กจึงหนีออกจากบ้านไปแสวงหาความรักความอบอุ่นจากคนที่เด็กคิดว่าจะให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ตนเองได้ นอกจากนี้ความรักความผูกพันระหว่างเพื่อนก็ทำให้เด็กหนีออกจาก บ้านตามกันไปด้วย

2.ปัญหาของเยาวชน มีสาเหตุมาจาก

2.1 บิดามารดา ผู้ปกครองหรือครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ คือ

2.1.1 ปัญหาด้านการอบรมเลี้ยงดู การที่ผู้ปกครองเลี้ยงดูเยาวชนอย่างตามใจ มากเกินไปจะทำให้เยาวชนมีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง มีนิสัยเกเรก้าวร้าว ไม่เกรงกลัวต่อการกระทำ ผิดเพราะรู้ว่าตนเองจะไม่ถูกผู้ปกครองดุว่ากล่าวทำโทษหรือบางครั้งก็จะได้รับการช่วยเหลือ จากผู้ปกครองให้พ้นผิดอีกด้วย

เยาวชนที่ขาดการอบรมสั่งสอน ขาดการดูแลเอาใจใส่หรือได้รับการอบรมสั่งสอนที่ไม่ดีจากผู้ปกครองในเรื่องของจริยธรรม คุณธรรม ก็จะทำให้เยาวชนมีความประพฤติที่เกเร ชอบเอาเปรียบผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่สนใจเรียน ดิถยาเสพติดเพราะ ต้องการให้ยาเสพติดช่วยในการลืมความทุกข์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ก่ออาชญากรรมเพราะต้องการ ประชดพ่อแม่บุญธรรมที่ทอดทิ้งเมื่อมีลูกที่แท้จริงของตนเอง นอกจากนี้เยาวชนหญิงที่ไม่ได้รับ

การดูแลเอาใจใส่หรือขาดศรัทธาในตัวของบิดาก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ส่วนการเลี้ยงดูด้วยความรักความอบอุ่นมากเกินไปก็จะทำให้เยาวชนไม่สามารถทำให้ใจให้ยอมรับกับความเปลี่ยนแปลงภายในครอบครัวได้

การเลี้ยงดูด้วยความเข้มงวดหรือเลี้ยงดูตามอารมณ์แปรปรวนของผู้ปกครองก็จะทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุข เกิดความกดดัน เก็บกด ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจทำตามอารมณ์และความพอใจเป็นส่วนใหญ่ ขาดการไตร่ตรองในเรื่องต่างๆ มีจิตใจอ่อนไหวง่าย ไม่มีความมั่นคงและมั่นใจในการดำเนินชีวิต มีพฤติกรรมที่เกเรก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน เที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่หรือมีเรื่องชกต่อยกับผู้อื่น จนถูกผู้ปกครองดุคำหรือทำโทษอย่างรุนแรงหรือบางครั้งก็อาจถูกตำรวจจับดำเนินคดีตามกฎหมาย นอกจากนี้เยาวชนจะเกิดความรู้สึกอิจฉาในความสุขของผู้อื่น บางคนก็จะกลายเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตัวเอง มีพฤติกรรมระหว่างที่อยู่บ้านและนอกบ้านแตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดมากเกินไปของผู้ปกครองยังเป็นการทำร้ายร่างกายและจิตใจของเยาวชนอีกด้วยเพราะเยาวชนจะถูกบีบคั้นจากผู้ปกครองให้ทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการหรือพอใจแต่เมื่อเยาวชนไม่สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการหรือพอใจได้ เยาวชนก็ถูกทำโทษโดยการทุบตีหรือด่าว่าอย่างรุนแรง

2.1.2 ปัญหาการขาดความรักความอบอุ่น การขาดความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวจะทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขและไม่อยากอยู่ที่บ้านเพราะเบื่อหน่ายที่จะต้องเห็นการทะเลาะเบาะแว้งของคนในครอบครัว ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนกลายเป็นคนที่เสียขี้นิมิตมากหรือบางครั้งก็จะแสดงออกโดยการดื้อรั้น เอาแต่ใจตนเอง ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อประชดประชันบิดามารดา นอกจากนี้ยังทำให้เยาวชนขาดความมั่นคงทางจิตใจ หาทายออกด้วยการแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เพื่อนยอมรับ โดยไม่คำนึงว่าเป็นพฤติกรรมที่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเอง ครอบครัวหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.1.3 ปัญหาเยาวชนที่เป็นเด็กลูกครึ่งที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง เยาวชนเหล่านี้มักจะเป็นลูกของผู้หญิงที่ประกอบอาชีพเป็นเมียเช่าชาวต่างชาติที่เป็นทหารอเมริกัน เยาวชนเหล่านี้จะไม่ได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่และถูกทอดทิ้งให้คนอื่นเป็นผู้เลี้ยงดูหรือเมื่อมีคนนำไปเลี้ยงดูเป็นลูกบุญธรรมก็ถูกทอดทิ้งเมื่อพ่อแม่บุญธรรมมีลูกที่แท้จริง ซึ่งเยาวชนเหล่านี้ก็จะเกิดความเคียดแค้นชิงชังบิดามารดาที่ทอดทิ้งตนเอง มีปมด้อยในชาติกำเนิดจนนำไปสู่การสร้างปัญหาต่างๆ ได้แก่ ปัญหาการเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ปัญหาปมด้อยในเรื่องรูปร่างหน้าตา ปัญหายาเสพติดและปัญหาแก๊งอาชญากรรม

2.1.4 ปัญหาเยาวชนถูกทำร้ายร่างกาย การที่เยาวชนไม่สามารถทำในสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการหรือพอใจได้ เยาวชนจึงถูกผู้ปกครองลงโทษจนเกิดความพิการทางร่างกาย นอกจากนี้เยาวชนก็จะถูกผู้ปกครองบีบบังคับให้ทำสิ่งต่างๆ โดยที่เยาวชนไม่ต้องการจนทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขในชีวิต

2.2 ตัวเยาวชนเอง ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ คือ

2.2.1 ปัญหาปมด้อยด้านรูปร่างหน้าตา การมีรูปร่างหน้าตาที่ไม่สวยงามทำให้เยาวชนถูกล้อเลียนและถูกแสดงความรังเกียจอยู่เสมอ ซึ่งก็ส่งผลให้เยาวชนมีจิตใจที่แค้นเคืองแค้นชิงชังคนที่รูปร่างหน้าตาดีกว่า ไม่ศรัทธาในการทำความคิดดี ส่วนเยาวชนที่มีปมด้อยด้านฐานะความเป็นอยู่เพราะความยากจนและการหลงรักผู้หญิงที่มีฐานะดีกว่าทำให้เยาวชนรู้สึกไม่มีความสุขในดำรงชีวิต รู้สึกน้อยใจในชีวิตของตนเอง เกิดความเคียดแค้นชิงชังคนที่มีฐานะที่ดีกว่าตนเอง

2.2.2 ปัญหาเยาวชนผิดหวังในความรัก ส่งผลให้เยาวชนเลือกทางเดินชีวิตที่ผิด ใช้อารมณ์ของตนเองตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น หาทางออกโดยการฆ่าตัวตายหรือหาทางแก้แค้นคนรัก นอกจากนี้เยาวชนมักจะมองความรักในเชิงอุดมคติ โดยมองความรักในด้านดีเพียงด้านเดียวและส่งผลให้เยาวชนตัดสินใจที่จะแต่งงานเมื่ออายุน้อยเพราะคิดว่าความรักและการแต่งงานจะทำให้ตนเองมีความสุข แต่เมื่อเยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตการแต่งงานได้หรือพบว่าความรักไม่สวยงามอย่างที่ตนเองคิดไว้ก็ทำให้ประสบความล้มเหลวในชีวิตสมรส เกิดการหย่าร้าง

2.2.3 ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เกิดจากความอยากรู้อยากลองและการเกิดจากการมีอารมณ์ทางเพศก็ทำให้เยาวชนเหล่านี้มีเพศสัมพันธ์กัน ซึ่งส่งผลให้เยาวชนหญิงต้องตั้งครรภ์ก่อนเรียนจบ ส่วนเยาวชนชายที่หมกมุ่นกับเรื่องเพศมากเกินไปก็จะส่งผลให้มีผลการเรียนที่ตกต่ำลง

2.2.4 ปัญหาเยาวชนหลงติดอยู่กับค่านิยมวัตถุ โดยเยาวชนเหล่านี้จะให้ความสำคัญกับทรัพย์สินเงินทองมาก เยาวชนที่มีฐานะร่ำรวยก็จะใช้เงินซื้อสิ่งที่ตนเองต้องการหรือใช้เงินเป็นหนทางเพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ส่วนเยาวชนที่มีฐานะยากจนก็จะใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้องเพื่อให้ตนเองมีฐานะร่ำรวยหรือได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ส่วนบทบาทของนวนิยาย ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนพบว่าผู้เขียนได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาไว้ 2 ลักษณะคือ

1. เสนอแนะโดยตรง ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านบทสนทนาและ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านบทบรรยาย

2. เสนอแนะโดยอ้อม ซึ่งได้แก่ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหผ่านโครงเรื่องและ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหโดยการสร้างตัวละครคู่เทียบ

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้ใช้กลวิธีในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหเด็กและเยาวชน ผ่านโครงเรื่องมากที่สุด เนื่องจากผู้เขียนได้ใช้ปัญหเด็กและเยาวชนเป็นปมปัญหาของเรื่อง การผูกปมปัญหา การขยายตัวของปัญหาและการคลี่คลายปัญหจึงเป็นส่วนหนึ่งของโครงเรื่อง จึงนับได้ว่าแนวทางในการแก้ไขปัญหเด็กและเยาวชนผู้เขียนเสนอแนะผ่านโครงเรื่องมากที่สุด นอกจากนั้นการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหเด็กและเยาวชนผ่านโครงเรื่องยังเป็นกลวิธีที่ ผู้เขียนสามารถนำเสนอที่มา ความรุนแรง และทางออกของปัญหให้แก่ผู้อ่านได้เข้าใจและเห็น จริงตามข้อเสนอนแนะที่ผู้เขียนนำเสนอไว้อย่างสมเหตุสมผลอีกด้วย

อภิปรายผล

ภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนที่ได้จากการวิเคราะห์นวนิยายของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเป็นที่น่าสนใจได้ว่า ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ได้สะท้อนภาพปัญหา ของเยาวชนเอาไว้มากกว่าปัญหาของเด็ก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนให้ความสนใจและให้ความสำคัญ กับปัญหาของเยาวชนมากกว่าปัญหาของเด็ก ทั้งนี้อาจจะสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เขียนมี โอกาสได้พบเห็นได้สัมผัสกับความรู้สึกนึกคิด รสนิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ของพวกวัยรุ่น หลายต่อหลายคนและหลายกลุ่มหลายพวกและปัญหาโดยส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากครอบครัว เป็นอันดับแรก ซึ่งผู้เขียนต้องการเสนอให้ผู้อ่านเห็นว่าสถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อเด็กและ เยาวชนมากเพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กและเยาวชนจะมีความใกล้ชิดมากที่สุดและ ครอบครัวที่สมบูรณ์ควรจะมีพร้อมทั้งบิดาและมารดา หากบิดามารดาเลี้ยงดูบุตรหลานของ ตนเองด้วยความรักความอบอุ่นและความเข้าใจก็จะทำให้เด็กและเยาวชนมีความประพฤติและ จิตใจที่ดี ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม แต่ถ้าครอบครัวไม่อบอุ่น คนในครอบครัวขาดความรักความ เข้าใจต่อกันเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมก็จะทำให้เด็กและเยาวชนเกิด ปัญหาต่างๆ ได้ นอกจากครอบครัวครบครันแล้ว ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็น

อีกว่าตัวของเด็กและเยาวชน อีกทั้งสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กและเยาวชนซึ่งได้แก่ เพื่อน โรงเรียน ครูอาจารย์ ก็มีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดปัญหาของเด็กและเยาวชนขึ้นได้เช่นเดียวกัน

นอกจาก ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ จะได้นำเสนอให้ผู้อ่านเห็นภาพสะท้อนปัญหาของเด็กและเยาวชนแล้ว ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ เอาไว้ด้วย โดยผู้เขียนมองว่าปัญหาของเด็กนั้นผู้ใหญ่ควรเข้าไปหาทางแก้ไข ส่วนปัญหาของเยาวชนผู้เขียนได้สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนควรเรียนรู้ด้วยตัวของเยาวชนเองและนำข้อผิดพลาดมาแก้ไขและปัญหามักจะมีทางออกหรือทางแก้ไขเสมอ แต่บางปัญหาก็ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างเยาวชนและผู้ใหญ่ปัญหานั้นจึงจะสามารถแก้ไขได้ ผู้เขียนยังได้สะท้อนให้เห็นอีกว่าครอบครัวไทยเป็นครอบครัวใหญ่ ดังนั้นถ้าเยาวชนมีปัญหาญาติผู้ใหญ่มักมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ประนีประนอม ไกลเกลี้ยข้อขัดแย้งต่างๆ นอกจากครอบครัวจะมีส่วนสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหา ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ยังได้สะท้อนให้เห็นต่อไปอีกว่าปัญหาของเยาวชนบางปัญหาครูอาจารย์มีบทบาทในการร่วมแก้ไขปัญหาก็จะประคับประคองเยาวชนให้มีอนาคตที่ดีเพราะครูอาจารย์เป็นผู้หนึ่งที่เห็นปัญหาและได้รับความนับถือและไว้วางใจจากผู้ปกครอง ส่วนเพื่อนซึ่งเป็นเยาวชนด้วยกันเองก็มีบทบาทที่จะช่วยแนะนำตักเตือนเพื่อน เพราะมิตรภาพและความหวังดีจะเป็นสิ่งเหนี่ยวรั้งไม่ให้เยาวชนถลำลึกไปในทางที่ผิดได้

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาวិเคราะห์เพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนจากนวนิยายของนักเขียนคนอื่น ๆ เช่น ประภัสสร เสวิกุล โบตัน ชมัยกร แสงกระจ่าง ฯลฯ เพื่อให้เห็นกลวิธีและวัตถุประสงค์ในการนำเสนอภาพสะท้อนเด็กและเยาวชนที่อาจจะมีความเหมือนหรือแตกต่างจากงานเขียนของ ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ
2. ควรศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ในการสะท้อนภาพด้านอื่นๆ เช่น ด้านครอบครัว ด้านการเมือง ฯลฯ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระแสร มัลย์ภรณ์ และ ชูดา จิตพิทักษ์. (2528). *มนุษย์กับวรรณกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- โกศล วงศ์สวรรค์ และคณะ. (2537). *ปัญหาสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น(1977).
- จิตรลดา สุวัติกุล. (2526). *วรรณกรรมไทยร่วมสมัย*. นครปฐม, ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมศักดิ์ ศิลพร. (2518). *วรรณศิลป์ปริทัศน์*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. (2522,พฤศจิกายน). *อิทธิพลของนวนิยายต่อสังคม*, โลกหนังสือ. 3(2) : 78 – 82.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2525). "นวนิยายไทยในทศวรรษปัจจุบัน". ใน อดีต ปัจจุบันและอนาคต นวนิยายไทย:ข้อสังเกตบางประการ. หน้า23. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองหล่อ สุวรรณภาพ. (2531). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์.
- ธีรตรา (นามแฝง). (2528,กรกฎาคม-กันยายน). "เหยื่อ". วารสารร่วมพฤษ. 3(14) : 166 – 172.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2541). *วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงลักษณ์ ปันสุพรรณ. (2531). *ศึกษาตัวละครในนวนิยายของโศกันต์*. ปริญญาโท กศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). *แลลอดวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปาจริย์ (นามแฝง). (2532, มิถุนายน). "ศรีฟ้า ลดาวัลย์". กุลสตรี. 19(411) : 60 – 70.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุลม. (มปป). *วรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.

- รินรัตน์ นฤภัยพิทักษ์. (2534). *การศึกษาพฤติกรรมตัวละครวัยรุ่นในนวนิยายของ "สีฟ้า" ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 – พ.ศ. 2531*. ปรินญาณินทร์ อ.ม. (วรรณคดีเปรียบเทียบ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย. (2527). กรุงเทพฯ ฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่องเด็ก : เหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. (2534). กรุงเทพฯ ฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน.
- รายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในทศวรรษหน้า. (2532). กรุงเทพฯ ฯ : ฝ่ายการประชาสัมพันธ์ ธนาคารกรุงเทพ .
- เรื่องจากปก. (2527,เมษายน). "นาฬิกาอักษรสีฟ้า". ถนนหนังสือ. 1(10) : 15 – 28.
- วัฒนา พัทธวานิช. (2534). *เอกสารคำสอนจิตวิทยาวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. มปท.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีฟ้า มหาวรรณ. (2541). *กิ่งไม้*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : ณ บ้านวรรณกรรม.
- , (2539). *กุหลาบไร้หนาม*. กรุงเทพฯ ฯ : ณ บ้านวรรณกรรม.
- , (2534). *ข้าวนอกนา*. กรุงเทพฯ ฯ : รวมสาส์น.
- , (2517). *ความรักสีเพลิง*. กรุงเทพฯ ฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- , (2535). *ชมพูเบิกฟ้า*. กรุงเทพฯ ฯ : โชคชัยเทเวศร์.
- , (2535). *ตุ๊กตามนุษย์*. กรุงเทพฯ ฯ : โชคชัยเทเวศน์.
- , (2534). *ดำหนิในดวงจันทร์*. กรุงเทพฯ ฯ : โชคชัยเทเวศร์.
- , (2540). *ทางโค้ง*. กรุงเทพฯ ฯ : ณ บ้านวรรณกรรม.
- , (2518). *เพื่อนรัก*. กรุงเทพฯ ฯ : คลังวิทยานูรพา.
- , (2537). *แม่ม่าย*. กรุงเทพฯ ฯ : โชคชัยเทเวศน์.
- , (2539). *ไม้อ่อน*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : ดอกหญ้า.
- , (2536). *วงเวียนชีวิต*. กรุงเทพฯ ฯ : รวมสาส์น.
- , (2525). *เศรษฐีนี้*. กรุงเทพฯ ฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- , (2524). *หัวใจดวงน้อย*. กรุงเทพฯ ฯ : ดวงตา.
- , (2537). *หัวใจนั้นอ่อนนุ่ม*. กรุงเทพฯ ฯ : ดอกหญ้า .
- , (2522). *เหตุเกิดในครอบครัว*. กรุงเทพฯ ฯ : บำรุงสาส์น.
- , (2542). *อรุณสวัสดิ์*. กรุงเทพฯ ฯ : ณ บ้านวรรณกรรม.

- ศรีฟ้า มหาวรรณ. (2538). *ไอ้มาดา*. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- สมชาย รัตนกุล. (2526). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : พิณาศ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2539). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2531). *ปัญหาเด็กและเยาวชนกับการส่งเสริมอาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (มปป). *พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุชา จันทรเอม. (2528). *วัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุโท เจริญสุข. (2520). *จิตวิทยาวัยรุ่น (ฉบับมาตรฐาน)*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2543). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรสลิน นรินราย
วันเดือนปีเกิด	28 กุมภาพันธ์ 2516
ที่อยู่ปัจจุบัน	238 ม.8 ต.ธงชัย อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000
	โทร 032-424429
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จ.เพชรบุรี
พ.ศ. 2534	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 จากโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จ.เพชรบุรี
พ.ศ. 2538	กศ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2548	ศศ.ม. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร